Povestea lui Lucy Gault

WILLIAM TREVOR

Nominalizată la Booker Prize și Whitbread Award 2002

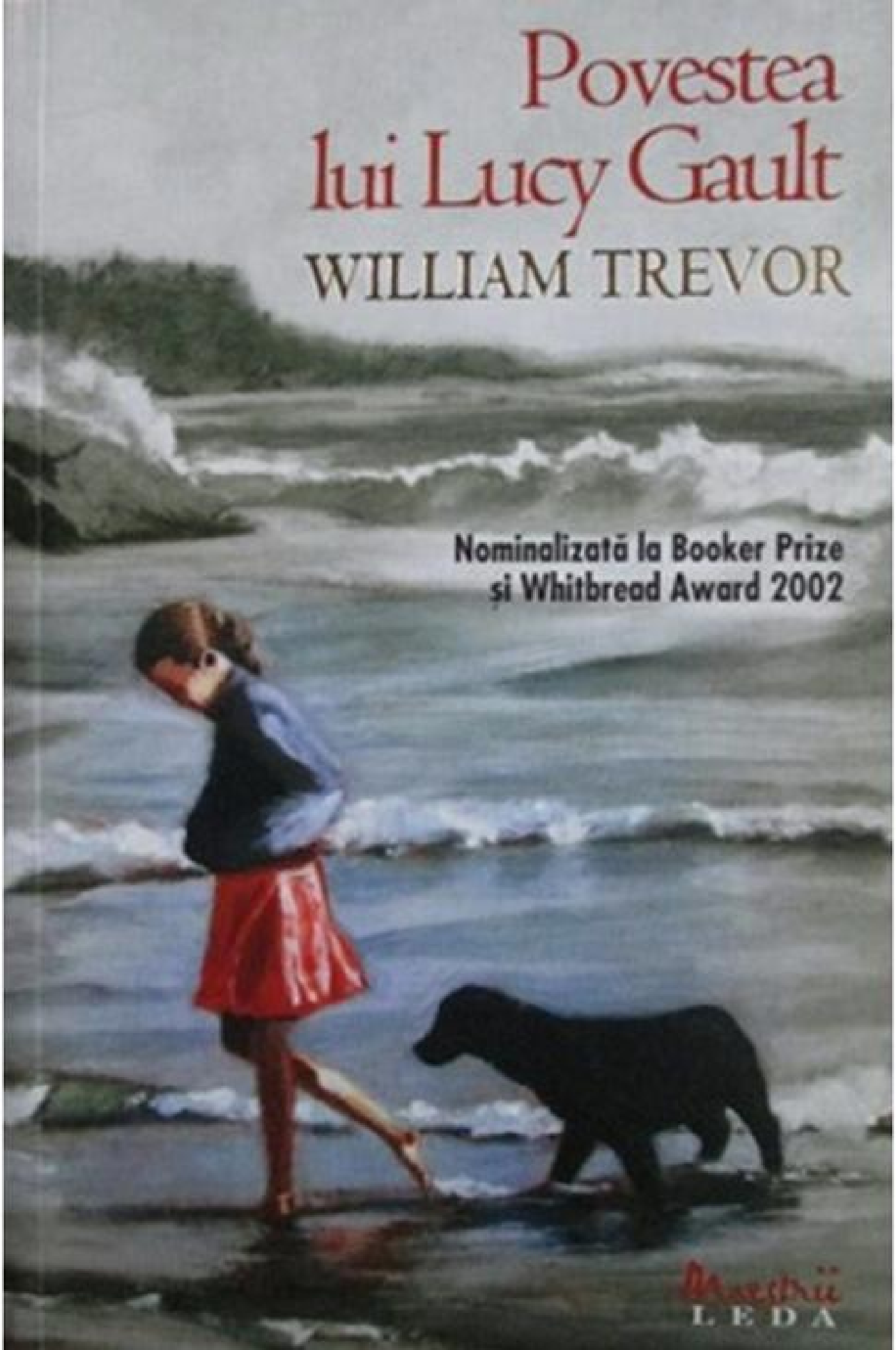

Humanitas
LEDA

William Trevor

POVESTEA LUI LUCY GAULT

• PARTEA ÎNTÂI •

▫ 1 ▫

Căpitanul Everard Gault îl rănise pe băiat în umărul drept în noaptea de 21 iunie 1921. Țintind în întuneric deasupra capetelor infractorilor, el trăsese un singur foc de la etaj, apoi privise cum cele trei umbre o iau la sănătoasa, cu rănitul ajutat de tovarășii săi.

Veniseră să dea foc casei. Era o vizită așteptată, întrucât mai fuseseră acolo și altă dată. Atunci apăruseră mai târziu, pe la unu noaptea. Câinii ciobănești îi puseseră pe fugă, dar peste o săptămână Căpitanul Gault găsise câinii otrăviți în curte. Atunci știu că infractorii se vor întoarce.

— Suntem prea puțini la garnizoană, domnule, spusese sergentul Talty când venise de la Enniseala. Oh, groaznic de puțini, Căpitane.

Lahardane nu era singura casă amenințată. In fiecare săptămâna se întâmpla ceva, indiferent pe unde patrula poliția.

— Să dea Dumnezeu să se termine odată, mai spuse sergentul și plecă.

Atâta vreme cât exista starea de neliniște ce prevestea războiul, în țară domnea legea marțială. In privința câinilor otrăviți nu se luă nici o măsură.

Când se lumină de ziuă în dimineața ce a urmat împușcăturilor, pe pietrișul din fața casei se putea vedea sânge.

Atunci Căpitanul Gault se gândi că totul va fi bine: fusese dată o lecție. Îi scrise părintelui Morrissey din

Enniseala, rugându-l să transmită simpatia și regretul său familiei respective în cazul în care auzise cumva pe cine rănise. Nu avusese de gând sâ provoace un accident, dorise doar să anunțe faptul că locul era păzit. Părintele îi răspunse. Cel rănit a fost întotdeauna răzvrătitul din acea familie, spunea el, expunându-și părerea despre evenimente; era însă ceva ciudat în scrisoarea aceea, felul în care fuseseră alese frazele și cuvintele, ca și cum părintelui îi era greu să comenteze incidentul, de parcă nu ar fi înțeles că nu se intenționase rănirea sau moartea cuiva. Îi mai scrise că a transmis mesajul Căpitanului, dar că nu primise nici un răspuns din partea familiei la care se referea acesta.

Căpitanul Gault fusese și el rănit. Se împlineau șase ani de când se întorsese invalid din tranșee, având bucăți de schije în corp, pe care le va purta toată viața. Rănirea lui pusese capăt carierei de militar; va rămâne pentru totdeauna doar căpitan, fapt ce îi provoca o imensă dezamăgire, fiindcă visul lui fusese să urce în grad. Dar în alte privințe nu era un om dezamăgit. Exista marea satisfacție a unei căsătorii fericite, a copilului pe care soția sa Heloise i-l dăruise, a casei sale. Nu exista un alt loc unde ar fi trăit mai fericit decât acolo, în casa cu cele trei etaje și acoperiș de ardezie, cu asprimea pietrei cenușii îndulcită de tâmplăria albă a ferestrelor și de fereastra delicată în evantai din partea de sus a ușii albe de la intrare. La dreapta, casa era flancată de arcada largă și înaltă a unei curți pavate, cu alei pietruite ce duceau spre o livadă de meri și o grădină. Ferestrele de pe fațada arcuită a casei dădeau jumătate spre aleea cu pietriș, iar cealaltă jumătate spre o peluză separată de o pădurice printr-un rând de hortensii albastre.

Originile irlandeze ale familiei Gault se regăseau cu secole în urmă. Proveniți inițial din Norfolk așa se credea în

familie, deși fără prea mare certitudine se stabiliseră mai întâi în cea mai îndepărtată zonă din vestul comitatului Cork. Un mercenar crease modesta lor dinastie, după care se ferise de ochii lumii din motive rămase necunoscute. La un moment dat, pe la începutul secolului al optsprezecelea, familia devenită acum respectabilă și înstărită s-a mutat spre est, câte un fiu sau altul al fiecărei generații continuând tradiția militară. Au cumpărat pământul de la Lahardane și au început construcția casei. Apoi a fost trasată aleea lungă și dreaptă, cu castani plantați pe ambele părți, iar tufișurile din vâlcea au fost tunse și aranjate. Generațiile următoare au plantat livada cu pomi aduși din comitatul Armagh, iar grădina, păstrată la dimensiuni reduse, a fost creată încetul cu încetul. In 1769 lordul guvernator Townshend a locuit la Lahardane, iar în 1809, Daniel O'Connell[1], când la domeniul Dromana al familiei Stuart nu mai rămăsese nici un dormitor liber. Locul era marcat de istorie; dar la fel de bine păstrate în memorie și adeseori evocate erau și nașterile, căsătoriile sau decesele, întâmplările casnice, schimbările și completările la vreo cameră sau alta, ocaziile pentru certuri sau împăcări. În 1847, un membru al familiei a suferit o comoție cerebrală și a stat timp de trei ani imobilizat la pat, dar a rămas totuși conștient.

Atunci Căpitanul Gault se gândi că totul va fi bine: fusese dată o lecție. Îi scrise părintelui Morrissey din Enniseala, rugându-l să transmită simpatia și regretul său familiei respective în cazul în care auzise cumva pe cine rănise. Nu avusese de gând să provoace un accident, dorise doar să anunțe faptul că locul era păzit. Părintele îi răspunse. Cel rănit a fost întotdeauna răzvrătitul din acea familie, spunea el, expunându-și părerea despre evenimente; era însă ceva ciudat în scrisoarea aceea, felul în care fuseseră alese frazele și cuvintele, ca și cum

părintelui îi era greu să comenteze incidentul, de parcă nu ar fi înțeles că nu se intenționase rănirea sau moartea cuiva. Îi mai scrise că a transmis mesajul Căpitanului, dar că nu primise nici un răspuns din partea familiei la care se referea acesta.

Căpitanul Gault fusese și el rănit. Se împlineau șase ani de când se întorsese invalid din tranșee, având bucăți de schije în corp, pe care le va purta toată viața. Rănirea lui pusese capăt carierei de militar; va rămâne pentru totdeauna doar căpitan, fapt ce îi provoca o imensă dezamăgire, fiindcă visul lui fusese să urce în grad. Dar în alte privințe nu era un om dezamăgit. Exista marea satisfacție a unei căsătorii fericite, a copilului pe care soția sa Heloise i-l dăruise, a casei sale. Nu exista un alt loc unde ar fi trăit mai fericit decât acolo, în casa cu cele trei etaje și acoperiș de ardezie, cu asprimea pietrei cenușii îndulcită de tâmplăria albă a ferestrelor și de fereastra delicată în evantai din partea de sus a ușii albe de la intrare. La dreapta, casa era flancată de arcada largă și înaltă a unei curți pavate, cu alei pietruite ce duceau spre o livadă de meri și o grădină. Ferestrele de pe fațada arcuita a casei dădeau jumătate spre aleea cu pietriș, iar cealaltă jumătate spre o peluză separată de o pădurice printr-un rând de hortensii.

Originile irlandeze ale familiei Gault se regăseau cu secole în urmă. Proveniți inițial din Norfolk așa se credea în familie, deși fără prea mare certitudine se stabiliseră mai întâi în cea mai îndepărtata zonă din vestul comitatului Cork. Un mercenar crease modesta lor dinastie, după care se ferise de ochii lumii din motive rămase necunoscute. La un moment dat, pe la începutul secolului al optsprezecelea, familia devenită acum respectabilă și înstărită s-a mutat spre est, câte un fiu sau altul al fiecărei generații continuând tradiția militară. Au cumpărat pământul de la

Lahardane și au început construcția casei. Apoi a fost trasată aleea lungă și dreaptă, cu castani plantați pe ambele părți, iar tufișurile din vâlcea au fost tunse și aranjate. Generațiile următoare au plantat livada cu pomi aduși din comitatul Armagh, iar grădina, păstrată la dimensiuni reduse, a fost creata încetul cu încetul. În 1769 lordul guvernator Townshend a locuit la Lahardane, iar în 1809, Daniel O'Connell1, când la domeniul Dromana al familiei Stuart nu mai rămăsese nici un dormitor liber. Locul era marcat de istorie; dar la fel de bine păstrate în memorie și adeseori evocate erau și nașterile, căsătoriile sau decesele, întâmplările casnice, schimbările și completările la vreo cameră sau alta, ocaziile pentru certuri sau împăcări. În 1847, un membru al familiei a suferit o comoție cerebrală și a stat timp de trei ani imobilizat la pat, dar a rămas totuși conștient.

Anul 1872 s-a caracterizat prin șase luni dezastruoase când mai mulți membri ai familiei au jucat cărți, pierzând teren după teren în favoarea familiei vecine O'Reilly. In 1901, o epidemie tragică de difterie s-a extins foarte rapid, iar din familia de cinci persoane au rămas în viață doar Everard Gault și fratele său. Deasupra biroului din salon exista portretul unui strămoș îndepărtat a cărui identitate rămăsese necunoscută celor prezenți: o expresie solemnă pe fața cu favoriți și niște ochi albaștri lipsiți de expresie. Era singurul portret din casă, deși, de când apăruse tehnica fotografică, puteai găsi albume ce includeau poze cu rude și prieteni ai familiei Gault de la Lahardane.

Toate acestea casa și ce rămăsese din pajiște, țărmul mării ce se zărea sub dealurile argiloase sau poteca ce mergea de-a lungul malului până în satul de pescari Kilauran, aleea umbrită acum de ramurile înalte ale castanilor – toate acestea făceau parte din Everard Gault, la fel de mult ca și părul închis la culoare și propriile

trăsături, comune familiei, care chiar semănau cu cele din portretul din camera de zi. Înalt, cu o ținută dreaptă, un bărbat ce nu ascundea nimic, ce-și lua acum în derâdere propriile ambiții, care acceptase cu mult timp în urmă că destinul său era să-și păstreze în suflet moștenirea, să atragă albinele în stupii lui, să scoată din pământ merii ce se uscau și să-i înlocuiască. Obișnuia să curețe singur hornurile casei, să refacă tencuiala sau să înlocuiască geamurile sparte, să se strecoare pe acoperiș, unde repara găurile ce apăreau din când în când în plumb, umplându-le cu un material ce era eficient pentru o vreme.

La toate aceste treburi era ajutat de Henry, un bărbat masiv și greoi care rareori își dădea jos pălăria în timpul zilei.

Cu ani în urmă Henry se căsătorise, ocupând căsuța de la poartă unde acum locuiau doar el și Bridget, părinții acesteia murind iar ei nefiind binecuvântați cu copii. Tatăl lui Briget, împreuna cu alte două ajutoare, avuseseră grijă de cai și de tot ceea ce acum era în sarcina lui Henry în curte și la câmp. Mama ei muncise în casă, bunica sa la fel. Bridget era la fel de mică și de îndesată ca și soțul ei, cu umeri largi, puternici și foarte pricepută; bucătăria era în totalitate în sarcina sa. Camerista o ajuta pe Heloise Gault, îndeplinind sarcini ce odată reveniseră mai multor servitori care locuiau în casă; bătrâna Hannah venea o dată pe săptămână din Kilauran pentru a spăla hainele, cearșafurile și fețele de masă și pentru a freca dalele din hol și dalele de piatră din spatele casei. Acum, la Lahardane nu mai era posibil stilul de viață din trecut. Aleea cea lungă trecea acum pe pământul ce intrase în posesia familiei O'Reilly la masa de joc, când membrilor de atunci ai familiei Gault le mai rămăsese numai o parte din pajiște, suficienta doar pentru a hrăni o mică cireada de vaci Holstein.

La trei zile după împușcaturile din noapte, Heloise Gault citea și răscitea scrisoarea părintelui Morrissey. Era o femeie zveltă, spre patruzeci de ani, cu părul lung, blond, aranjat în așa fel încât să o avantajeze, dându-i o frumusețe sfioasă cu un aer vag de severitate, contrazis permanent de zâmbetul ei. Dar acest zâmbet dispăruse din noaptea în care fusese trezită de împușcătura.

Deși în mod normal nu era o fire fricoasă, acum lui Heloise Gault îi era teamă. Și ea, la rândul ei, provenea dintr-o familie cu tradiție militară, iar cu câțiva ani înainte de a se căsători rămăsese aproape singură pe lume atunci când mama sa, cu soțul mort în războiul cu burii, muri și ea.

Curajul îi revenea în mod firesc în momentele de durere sau schimbare, însă atunci când încercaseră să dea foc casei în care dormeau ea, copilul și servitoarea, parcă nu mai fusese atât de prezent. Apoi intervenise incidentul cu câinii care fuseseră otrăviți, sângele de pe pietre și mesajul trimis familiei tânărului, mesaj rămas fără răspuns.

— Everard, mi-e teamă, mărturisi într-un sfârșit, nemaiputându-și ascunde în suflet sentimentele.

Căpitanul și soția sa se cunoșteau foarte bine. Aveau în comun un anumit tip de viață, o ordine a priorităților și a grijilor. Experiența lor comună din tinerețe privind moartea părinților îi legase, iar în căsnicie copilul dăduse valoare noțiunii de familie. Heloise se gândise că va mai avea și alți copii și încă nu abandonase speranța că va mai fi cel puțin unul. Dar între timp fusese convinsă de soțul său că lipsa unui fiu care să moștenească Lahardane nu era un eșec, convingere ce se accentua cu cât singurul ei copil creștea, făcând-o să simtă o gratitudine pentru singura naștere și pentru familia susținută de o legătură sufletească puternică.

— Heloise, dar ție nu-ți stă în fire să te sperii atât de ușor.

— Toate astea s-au întâmplat fiindcă sunt eu aici, fiindcă sunt o nevastă englezoaică la Lahardane.

Heloise insistă că ea este de vină, că ea a atras atenția asupra casei, dar soțul său se îndoia de acest lucru. Îi aminti că ce se întâmplase la Lahardane era un tipar care se repeta în toată Irlanda. Casa, pământul, chiar dacă fusese înjumătățit, legătura familiei cu armata, toate astea ar fi fost suficiente pentru a aduce necazuri în noaptea aceea. Și trebuia să admită că dorința de a provoca distrugere, oricare ar fi fost originea ei, nu putea fi atribuită atitudinii adoptate de el. Un timp după această întâmplare, Everard Gault dormea după-amiaza și stătea de veghe noaptea și, deși nimeni nu-i strică liniștea, grija sa privind protecția și teama soției sale adânciră agitația din casă, creând o nervozitate care îi afecta pe toți, până la urmă chiar și pe copilul din casă.

În vârstă de aproape nouă ani, Lucy se împrietenise în vara aceea cu câinele familiei O'Reilly. Era un animal mare și zburdalnic, o corcitură de setter cu retriever care pătrunsese în curtea familiei O'Reilly în urmă cu aproximativ o lună și ceva, după ce rătăcise pe drumuri fugind dintr-o casă părăsită sau cel puțin așa credea Henry și fusese acceptat, după o perioadă de ostilitate din partea câinilor lui O'Reilly.

Henry spusese că era o făptură care nu era bună de nimic, iar tatăl lui Lucy spusese că aducea numai neplăceri, mai ales din cauza felului în care alerga pe dealuri pentru a însoți pe oricine s-ar fi aflat pe mal. Familia O'Reilly nu-i dăduse nici un nume și nu ar fi observat dacă ar fi fugit iar, spunea Henry. Când Lucy și tatăl ei făceau baie în mare dimineața devreme, acesta îl izgonea când îl vedea țopăind

pe pietriș. Lui Lucy i se părea că e aspru, dar nu o spunea cu voce tare și nici nu dezvăluia faptul că atunci când făcea baie singură lucru interzis de altfel câinele fără nume se agita plin de însuflețire la malul mării, în care nici măcar nu intra, iar câteodată alerga ținând în bot una dintre sandalele ei. Era un câine bătrân, însă în prezența lui Lucy se transforma din nou într-un cățeluș ce se tolănea din când în când obosit, cu limba trandafirie de un cot atârnându-i dintre fălci. Odată, Lucy nu putu să găsească sandaua cu care se jucase câinele, deși își petrecuse toată dimineața căutând-o. Trebui să scormonească după o pereche mai veche ascunsă în dulapul ei, cu speranța că nu va observa nimeni, ceea ce se și întâmplă.

Când au fost otrăviți câinii de la Lahardane, Lucy sugeră că acest câine ar fi putut înlocui pe unul dintre ei de vreme ce nu fusese niciodată adoptat cu adevărat de familia O'Reilly, dar propunerea sa nu entuziasma pe nimeni, și o săptămână mai târziu Henry începu să antreneze doi pui de ciobănesc pe care îi cumpărase la un preț bun de la un fermier de lângă Kilauran. Deși atașată de părinții săi, de tată pentru felul lui domol de-a fi iar de mamă pentru bunătatea și frumusețea sa, Lucy rămase supărată pe ei în vara aceea întrucât nu-i împărtășeau dragostea pentru câinele lui O'Reilly. Supărată era și pe Henry; asta ar fi trebuit să fie cea mai mare supărare din vara aceea, și probabil că așa ar fi fost dacă nu s-ar fi întâmplat incidentul din acea noapte.

Lui Lucy nu i-au spus nimic. Nereușind să o trezească din somn, singura împușcătură trasă de tatăl ei s-a auzit în vis ca zgomotul făcut de o creangă de copac ruptă de vânt, iar Henry îi spusese că moartea câinilor se petrecuse din cauză că se aventuraseră pe un teren otrăvit. Dar pe măsură ce trecea vremea, lucrurile se schimbaseră, iar sursa ei de informații deveni ascultatul pe la uși.

— Se vor liniști, spuse tatăl său. Chiar și acum se vorbește despre un armistițiu.

— Probleme vor fi în continuare, cu armistițiu sau fără. O să vezi și tu. Poți s-o simți, Everard. Nu putem fi protejați.

Ascultând în hol, Lucy își auzi mama spunând că poate ar fi mai bine să plece, că poate nu aveau o altă soluție. Nu înțelegea ce putea să însemne asta sau cine trebuia să se liniștească. Se apropie de ușa ușor întredeschisă fiindcă vocile abia se mai auzeau.

— Trebuie să ne gândim la ea, Everard.

— Știu.

Din bucătărie se auzi vocea lui Bridget:

— Familia Morell a plecat din Clashmore.

— Da, am auzit, chiar am auzit, îi ajunse la urechi lui Lucy, ascunsă în pasajul câinilor care ducea de la bucătărie către ușa din spate, vocea domoală a lui Henry.

— Au mai mult de șaptezeci de ani acum.

Henry tăcu o clipă, apoi adaugă că în astfel de momente te aștepți la ce este mai rău, iar orice prezumție de nevinovăție se va dovedi greșită, oricare ar fi fost necazul.

— Familia Gouvernet a plecat din Aglish, familia Prior din Ringville și familia Swift a părăsit Boyces, zise el. Peste tot auzi doar despre plecări.

Atunci Lucy înțelese. Înțelese ce era cu casa „părăsită” de unde fugise câinele fără nume. Își imagină mobila și lucrurile lăsate în urmă, fiindcă se vorbise și despre asta. Înțelegând toate astea, fugi din pasaj, nemaipăsându-i că i se vor auzi pașii sau că ușa de la intrare se va lovi de perete și, auzind-o, ei vor ști că a tras cu urechea. Fugi în pădure, până la izvor, acolo unde numai cu câteva zile în urmă își ajutase tatăl să aranjeze niște pietre pentru o trecere prin

apă. Urmau să părăsească Lahardane vâlceaua, pădurea și malul mării, cu stâncile sale netede unde se găseau heleșteiele cu creveți, camera în care se trezea în fiecare zi, cotcodâcitul găinilor în curte, curcanii care bolboroseau, urmele lăsate de pașii ei pe nisip când se ducea la școala din Kilauran, ritualul ierburilor de mare agățate pentru a prevesti vremea. Va trebui să găsească o cutie pentru scoicile așezate pe masa din fața ferestrei dormitorului său și pentru conurile de brad și bățul în formă de pumnal, și pietricelele de cremene. Nu se putea despărți de nimic.

Se întrebă unde se vor duce și nu suporta gândul unui loc pe care îi era imposibil să și-l imagineze. Plânse în mijlocul ferigilor ce creșteau lângă buturugile aflate la câțiva metri de izvor. Henry spusese că ăsta urma să fie sfârșitul lor, iar Bridget confirmase. Iar altă dată tatăl său spusese că trecutul era dușmanul Irlandei.

Toată ziua rămase ascunsă în locul său secret dintre ferigile păduricii din vâlcea. Bău apă din izvorașul găsit de tatăl ei când el însuși fusese copil. Se întinse pe iarbă în locul unde soarele pătrundea în vâlcea. Se uită după căsuța dărăpănată a lui Paddy Lindon, pe care nu reușise niciodată s-o găsească. Paddy Lindon obișnuia să iasă din pădure ca un sălbatic, cu ochii injectați, cu părul ce nu văzuse niciodată un pieptene. Paddy Lindon fusese acela care-i găsise bățul în formă de pumnal, tot el îi arătase cum să aprindă o flacără cu o piatră de cremene. O parte a acoperișului căsuței căzuse, dar restul era în regulă, îi spusese el.

— Nu-s io distrus de ploaie? obișnuia el să spună. Așa cum trece apa prin vechile găuri din acoperiș, n-o să mă bage mai repede-n mormânt?

Ploaia îl urmărea și-l chinuia, de parcă ar fi fost un diavol trimis pe pământ, zicea el. Și într-o zi tatăl ei îi

spuse: „Bietul Paddy a murit”, și atunci ea plânse.

Renunță să mai caute locul unde trăise Paddy, așa cum o făcuse adesea. Simțind că îi e foame, porni din nou prin pădure, spre izvor, și apoi mai departe pe poteca ce ducea spre Lahardane. Pe potecă, singurul zgomot ce se auzea era cel făcut de pașii ei, atunci când lovea vreun con de brad. Ii plăcea pe-acolo mai mult decât în orice altă parte, deși drumul deluros era mai greu de străbătut până acasă.

— Uite-te la tine, fetițo, în ce hal ești! o certă Bridget când ajunse în bucătărie. Nu avem și-așa destule necazuri?

— Eu nu plec de la Lahardane.

— Hai, lasă asta acum...

— N-o să plec niciodată.

— Lucy, du-te sus imediat și spală-ți genunchii înainte să te vadă ei. Nu e încă nimic sigur.

Când ajunse sus, Kitty Teresa spuse că totul va fi bine, căci ea avea un fel optimist de a vedea partea pozitivă a lucrurilor. Găsea acest lucru în nuvelele de dragoste cumpărate din Enniseala pentru câțiva penny de Heloise, și adesea îi povestea lui Lucy istorii pline de dezastre sau povești de dragoste zadarnică ce până la urmă aveau un sfârșit fericit. Cenușăresele ajungeau la bal, luptele cu săbii erau câștigate de luptătorul mai chipeș, modestia era răsplătită cu bogății. Dar de data asta Kitty Teresa nu mai vedea partea frumoasa a lucrurilor. Întrucât vraja se spulberase, tot ce mai putea face era să repete că totul va fi cu siguranță bine.

— Eu nu aparțin nici unui alt loc, spuse Everard Gault, iar Heloise îi răspunse că nici ea.

Fusese mai fericita ca oriunde la Lahardane, dar fără îndoială va exista răzbunare pentru împușcătură, cum ar fi putut fi altfel?

— Chiar dacă vor aștepta ca luptele să se sfârșească, noaptea aceea nu va fi uitată.

— O să-i scriu familiei băiatului. Părintele Morrissey a spus să-ncerc lucrul ăsta.

— Putem trăi din ce am eu, doar știi bine asta.

— Lasă-mă să le scriu.

Atunci ea nu mai spuse nimic. Și nici mai târziu, când săptămânile care treceau nu aduseseră nici un răspuns la scrisoare, și nici mai târziu, când soțul său luă poneiul și plecă în trap spre Enniseala pentru a găsi familia băiatului rănit. Oamenii îi oferiră ceai, pe care el îl accepta, privind acest lucru ca pe un semn de reconciliere: era gata să plătească orice i se cerea pentru a pune lucrurile la punct. Ascultară propunerea sa, în timp ce copiii desculți ieșeau și intrau din bucătărie, câte unul mai întorcând din când în când roata de la foaie, stârnind jerbe de scântei. Dar nu primi nici un răspuns direct, cu excepția unei politeți reci. Fiul care fusese rănit stătea la masă, cu brațul prins într-o eșarfă, privind la rândul lui cu dispreț vizitatorul, fără să scoată nici un cuvânt. In cele din urmă, Căpitanul Gault spuse și se simți ciudat făcând-o că Daniel O'Connell locuise cândva la Lahardane. Omul era o legendă, era eroul iubit al celor oprimați; însă timpul, cel puțin în această căsuță, distrusese vraja trecutului. Cei trei băieți fuseseră plecați să vâneze iepuri și se rătăciseră. Fără nici o îndoială, erau cu toții de acord că n-ar fi trebuit să intre pe proprietate. Căpitanul Gault nu pomeni despre bidoanele de benzină, și se întoarse la Lahardane pentru încă o noapte de pândă.

— Ai dreptate, recunoscu el în fața soției sale câteva zile mai târziu. Heloise, ai întotdeauna un fel special de a avea dreptate.

— De data asta urăsc faptul că am dreptate.

Căpitanul fusese dat dispărut în 1915, iar așteptarea și faptul că nu știa nimic despre el făcuseră ca acel an să fie cel mai singuratic din viața ei, doar copilașul de doi ani fiind alinarea sa. Apoi primise o telegramă, și putu dormi liniștită, cu o mulțumire plină de egoism când află că soțul său fusese lăsat la vatră ca invalid de război. Cât timp vor mai trăi, își jură ea, nu vor mai fi despărțiți, hotărârea sa fiind o expresie a mulțumirii sale pentru acest necaz de bun augur.

— Tot timpul cât am stat acolo puteam să-i simt cum gândeau că am vrut să le ucid fiul. Nu au crezut nici un cuvânt din tot ce le-am spus.

— Everard, ne avem unul pe celălalt și o avem pe Lucy. Putem să o luăm de la-nceput în altă parte. Oriunde vrem noi.

Soția sa îi insufla întotdeauna putere, cuvintele ei de alinare fiind ca un balsam ce îndepărta durerea apăsătoare a micilor insuccese. Se vor descurca și acum, în această încercare mai grea. Vor trăi așa cum spusese ea, din moștenirea ei; nu erau săraci, dar nici nu vor fi vreodată la fel de înstăriți așa cum fusese familia Gault înainte de a rămâne fără pământ. In altă parte situația lor nu va fi prea diferită față de Lahardane. Armistițiul încheiat nu reprezenta foarte mult, așa că oamenii nu prea mai aveau încredere.

Discuțiile continuará în salon și în bucătărie, același subiect fiind abordat din două puncte de vedere. Rămasă neconsolată după tot ce auzise, fata în casă puse întrebări și i se răspunse. Lahardane era și căminul lui Kitty Teresa, de mai bine de douăzeci de ani.

— Oh, doamnă, șopti ea îmbujorata, învârtind tivul șorțului între degete. Oh, doamnă!

Însă dacă pentru Kitty Teresa era sfârșitul lumii, pentru Henry și Bridget nu a fost chiar așa cum își imaginaseră ei. Când făcură planurile de plecare, li s-a spus că vor putea rămâne în continuare în căsuța de la poartă, ca îngrijitori ai casei mari, iar cel puțin pentru moment le va rămâne cireada pentru a avea din ce trăi.

— Vă veți descurca mai bine cu banii încasați pe brânzeturi decât cu ce am putea noi să vă oferim ca salarii, îi spuse Heloise. Credem că așa este cel mai bine.

— Doar timpul va aranja lucrurile, adăugă Căpitanul.

— Vom merge în Anglia, îi spuse în sfârșit Heloise fetiței sale, după ce îi promisese lui Kitty Teresa că-i va căuta un alt loc de muncă și o anunțase și pe bătrâna Hannah.

— Pentru mult timp, nu-i așa? întrebă Lucy, știind de altfel răspunsul.

— Da, pentru mult timp.

— Pentru totdeauna?

— Nu vrem să fie așa.

Dar Lucy știa că așa va fi. Familiile Morell și Gouvernet plecaseră pentru totdeauna. Familia Boyce plecase în nord, iar casa era scoasă la licitație, după cum spusese Henry. Ea înțelese din vocea lui ce însemna acest lucru, dar el îi explică oricum.

— Îmi pare rău, îi spuse tatăl său, îmi pare rău, Lucy. Era vina mamei sale, dar și a lui. Împărțeau vina pentru tăcerea tristă a bătrânei Hannah și pentru ochii roșii ai lui Kitty Teresa, care avea șorțul ud de lacrimile ce îi curgeau întruna pe obraji și pe gât, deși Bridget îi spunea de douăzeci de ori pe zi să înceteze. Henry, adus de spate, se plimba supărat prin curte.

— Vai, vai, cine e la modă? exclamă într-o dimineață tatăl său văzând-o îmbrăcată cu rochița ei roșie.

Aflată lângă bufet, mama sa pregătea ceaiul, aducând ceșcuțele și farfurioarele la masă.

— Hai, draga mea, te rog eu, spuse mama, cu capul aplecat într-o parte, înveselește-te!

Henry trecu pe lângă ferestre cu bidoanele de lapte, iar Lucy, fără a se înveseli câtuși de puțin, ascultă copitele calului îndepărtându-se pe alee. Asta dura exact două minute, după cum cronometrase odată tatăl său cu ceasul de buzunar, la un mic dejun.

— Gândește-te la un copil vagabond, fără un acoperiș deasupra capului, îi spuse mama ei.

— Tu vei avea întotdeauna un acoperiș deasupra capului, Lucy, îi promise tatăl său. Cu toții trebuie să ne obișnuim cu ceva nou. Trebuie, domniță.

Îi plăcea când îi spunea „domniță”, dar nu și în dimineața asta. Nu înțelegea de ce trebuia să se obișnuiască cu ceva nou. Când au întrebat-o, le spuse că nu îi este foame, deși îi era.

Mai târziu, pe mal, veni fluxul care spălă nisipul însemnat de pescăruși, micile grămezi făcute de viermii de nisip. Aruncă tulpini de iarbă de mare spre câinele lui O'Reilly, întrebându-se câte zile mai rămăseseră. Nimeni nu-i spusese; nici ea nu întrebase.

— Acum du-te acasă, îi comandă ea câinelui, arătându-i dealurile, adresându-i-se cu tonul folosit de tatăl său atunci când nu îl asculta.

Se plimbă singură, trecând de limba de pământ ce apărea ca un deget îndreptat spre mare, depășind izvorul unde se găsea trecerea cu pietre de râu. Când urcă mai mult spre pădurea din vâlcea, nu mai auzi marea sau strigătul ascuțit al pescărușilor. Raze puternice de lumină pătrundeau prin întunericul copacilor. „N-am văzut niciodată jumătate din vechea vâlcea”, obișnuia să spună

Paddy Lindon. Îi spusese odată că în fiecare an cultiva cartofi în luminișul pe care-l făcuse lângă căsuță, însă în dimineața aceasta nu avea inimă să meargă acolo să caute din nou ca altădată.

— Cine merge cu mine la Enniseala? o invită tatăl ei în acea după-amiază și bineînțeles că ea acceptă.

Tatăl ei se lăsă pe spate în șaretă, căutându-și locul, cu frâiele ținute lejer în mână. La Enniseala el fusese prima dată când avea cinci ani, îi povestise, și asta pentru că trebuia să i se taie ața limbii.

— Ce e asta?

— O mică pieliță sub limbă. Dacă este prea strânsă, poți avea limba legată.

— Ce-nseamnă a avea limba legată?

— Înseamnă că nu poți vorbi clar.

— Și tu nu puteai?

— Așa au spus. Nu mă durea prea mult. Drept recompensă mi-au dăruit un joc de bile.

— Cred că te-a durut, nu-i așa?

— Da, dar tu nu ai nevoie de așa ceva.

Bilele erau păstrate într-o cutie plată de lemn, cu un capac ce glisa înainte și înapoi. Era încă acolo, lângă masa de biliard din camera de zi. Când jucau biliard, trebuia să se ridice pe un scăunel, dar ea știa că acestea erau bilele ce îi fuseseră dăruite atunci fiindcă îi povestise despre ele. Uitase asta. Câteodată tatăl său uita lucruri.

— În Kilauran este un pescar care nu poate vorbi deloc, spuse ea.

— Da, știu.

— O face cu degetele.

— Da, așa este.

— Poți să vezi cum o face. Ceilalți pescari îl înțeleg.

— Da, așa este. Vrei să ții tu hățurile?

La Enniseala tatăl său cumpără de la magazinul Domville valize noi întrucât nu aveau destule. Unul dintre vânzători ieși afară și spuse că îi părea rău. Nu crezuse că avea să trăiască ziua în care să vadă asta.

— Mă rog la Dumnezeu să te întorci, Căpitane.

Tatăl ei continua să dea din cap fără să spună nimic, apoi întinse mâna, adresându-i-se vânzătorului cu domnul Bothwell. Valizele cele noi abia încăpură în șaretă.

— Ei, și acum..., spuse tatăl său fără a se urca în șaretă, ci luând-o de mână într-un fel în care ea își dădu seama unde urmau să meargă.

Tatăl său putea să deschidă ușa de la magazinul Allen cu o asemenea îndemânare încât clopoțelul nu suna. O deschise ușor și se întinse puțin pentru a ajunge la arcul clopoțelului, apoi împinse ușa ca să poată intra. Ajunse la tejghea și trase borcanul de sticlă de pe raft, de unde scoase niște bomboane. Le băgă apoi într-o pungă albă de hârtie, puse punga pe cântar și așeză capacul la loc. Lui îi plăceau bomboanele cu lemn-dulce și nuga, și ei la fel. Pe învelișul argintiu al bomboanelor cu lemn-dulce scria Lemon's Pure Siveets.

În timp ce le cântărea, ei îi venea să râdă, așa cum se întâmpla de fiecare dată, dar nu o făcu fiindcă ar fi stricat totul. Apoi el deschise din nou ușa și clopoțelul sună.

— Patru penny și jumătate, spuse el când fata cu cozi veni din încăperea din spate.

— Ești o adevărata pacoste, spuse fata.

El ținea întotdeauna frâiele când erau pe o strada. Le ținea strâns, stând drept, scuturându-le când pe unul, când pe celălalt, uneori eliberându-și o mână pentru a saluta pe câte cineva.

— Ce înseamnă „și Comitatul”? întrebă ea când trecură de toate magazinele.

— Și comitatul?

— Driscoll și Comitatul, Broderick și Comitatul.

— Co. Este pentru companie, nu pentru comitat. Iar Company Ltd înseamnă companie cu răspundere limitată.

— La școală am învățat că este prescurtarea pentru comitat. Comitatul Cork, comitatul Waterford.

— E aceeași abreviere. Se scurtează cuvântul pentru a nu se scrie atât de mult pe o hartă sau deasupra unui magazin.

— Ce curios că sunt la fel.

— Ai vrea să ții hățurile acum?

În șaretă se simțea un miros de piele, care deveni și mai puternic atunci când au deschis acasă noile valize. Cuferele erau deja pline pe jumătate, cu capacele ținute în sus de panglici care se strângeau când erau închise. Henry măsură ferestrele pentru a le acoperi cu scânduri după plecarea familiei Gault.

— Cine nu a mai fost până acum într-un tren? întreba tatăl său, adresându-i-se de parcă ar fi avut tot trei sau patru ani.

El obișnuise să călătorească cu trenul, atunci când pleca la școală, de trei sau patru ori pe an. Încă mai avea cufărul și cutia de atunci, cu inițialele lui vopsite în negru pe ele. Îl rugă să-i povestească despre școală, iar el îi promise că va face asta mai târziu, când vor fi în tren, pentru că acum toată lumea era ocupată.

— Dar nu vreau să plec, spuse ea când o găsi pe mama sa în dormitor.

— Nici tatăl tău și nici eu nu vrem.

— Atunci de ce o facem?

— Câteodată trebuie să facem lucruri pe care nu dorim să le facem.

— Dar tata nu a vrut să-i omoare pe oamenii ăia.

— Henry ți-a spus asta?

— Nu, și nici Bridget.

— Nu ești prea drăguță când ești supărată, Lucy.

— Nu vreau să fiu drăguță. Nu vreau să plec cu voi.

— Lucy...!

— Nu plec...!

Fugi din cameră, alergând spre trecătoarea sa de pietre. Porniră după ea să o caute, strigând în pădure, dar la întoarcere nu auziră nimic din tot ce le spuse ea. Nu voiau să audă, nu voiau să asculte.

— Vrei să mergi cu mine la lăptărie? o întrebă Henry a doua zi, însă ea clătină tristă din cap.

— Vrei să bem ceaiul afară? o întrebă mama sa zâmbindu-i. Iar tatăl ei glumi, spunându-i că pisica i-a mâncat limba.

Apoi întinseră fața de masă pe iarbă și bineînțeles că era și prăjitură cu lămâie, preferata ei. Își dorea să nu fi mers cu el la Enniseala, își dorea să nu-l fi întrebat niciodată despre pielița de sub limbă și despre ce era scris deasupra magazinelor. De fapt, tot timpul se prefăcuseră.

— Uite, șoimul, îi arătă tatăl său.

Iar ea se uită în sus, deși nu voia să o facă. Șoimul era doar un punct pe cer, învârtindu-se încontinuu în cercuri. II urmări cu privirea, iar tatăl său îi spuse să nu plângă.

Plânsul lui Kitty Teresa nu se mai auzea din dormitoare fiindcă aceasta plecase deja acasă, la Dungarvan, căci nu i se mai găsise nici o altă slujbă. Dar le promisese că se va întoarce în ziua în care se vor întoarce și ei, oriunde s-ar fi aflat ea.

— Au închiriat un loc, spuse Bridget în bucătărie.

Henry luă de pe polița de deasupra vetrei o bucată de hârtie pe care era trecută noua lor adresă. La început nu spuse nimic, apoi răspunse că asta e situația.

— Doar până când se vor stabili undeva definitiv, apoi cred că vor cumpăra ceva, spuse Bridget.

În curte, Henry tăia cu ferăstrăul scânduri pentru a acoperi ferestrele. Lucy se uita la el, așezată pe bordura de sub părul ce se întindea de-a lungul peretelui lung din partea estică a casei. În ultima vreme, când se întorcea de la școală se ducea să facă singură baie, aruncându-și hainele împreună cu ghiozdanul, intrând și ieșind în fugă din mare. Henry știa, Lucy nu-și dădea seama cum, dar el știa. Când plecă acum încetișor, probabil că el bănuia unde se va duce. Dar ei nu îi mai păsa. Cum nu-i mai păsa dacă o va spune părinților săi. Lucy știa că nu-i stătea în fire să o pârascâ, dar, având în vedere situația actuală, și asta era posibil.

Pe câmpul de peste dealuri auzi sunetul melodios al clopotului din Kilauran pentru rugăciunea Angelus. Câteodată îl auzeai, câteodată nu. Acum încă mai ajungea la ea pe când își scotea hainele pe mal. Când intră în mare sunetul se pierdu treptat. Asta era partea cea mai frumoasă, să mergi încet prin valuri, cu răceala apei care ți se ridică, înviorându-te, pe piele, să simți curentul ce te trage ușor sub apă. Își întinse mâinile să înoate spre adânc, apoi începu să plutească odată cu fluxul.

Nu fusese nimeni pe plajă când intrase ea în apă. Fără să poată vedea clar atunci când se întorcea spre mal, își dădu seama că ceea ce i se păruse că se mișca pe acolo era câinele lui O'Reilly care-și fugărea umbra pe nisip. Făcea adeseori asta; în timp ce ea îl privea, rămase pe loc câteva

momente uitându-se înspre ea, apoi începu din nou să se joace.

Se întoarse pe spate să facă pluta. Se gândi că dacă urma să fugă, o va lua pe scurtătura de care îi vorbise Paddy Lindon. „Ia-o spre pădurea de pe culmi, de pe partea abruptă. Mergi mai mult și vei găsi drumul”, obișnuia el să spună.

Înota din nou spre mal, iar când apa deveni prea mică se ridică și merse prin ultimele valuri. Câinele mirosea din nou printre pietre, iar ea știu că hainele îi fuseseră răscolite, că oricare dintre lucruri ce fusese luat era probabil deja ascuns, îngropat între pietre sau sub iarba de mare de pe plajă. Când începu să se îmbrace, descoperi că vesta ei de vară dispăruse și, când se uită prin iarbă, nu o mai găsi.

Spâsit după ce fusese certat tot drumul până pe deal, câinele fără nume stătea cu capul în jos, temător, până când ea încetă sâ-l mai certe. Atunci capul cu păr lățos se lipi de picioarele lui Lucy, pentru ca aceasta să-l mângâie și să-l îmbrățișeze.

— Hai, treci acasă acum, îi ordonă Lucy din nou autoritară, și văzu cum pentru o clipă câinele vru să se împotrivească, apoi se răzgândi.

Ajunsă în camera sa, înlocui vesta ce-i dispăruse cu o altă haină dintre lucrurile deja împachetate. Paddy Lindon îi tot spunea că acela era drumul pe care-l folosea atunci când se îndrepta spre Dungarvan pentru a asista la procesiuni sau la meciul de hochei de duminică. Dacă avea noroc și trecea vreo căruță, atunci el îi făcea semn să fie luat.

— Asta este special pentru tine, îi spuse tatăl său.

Se dusese până la magazinul Domville să o ia. Era albastră, diferită de celelalte valize și mai mică, fiindcă ea

însăși era mai mică. Piele, chiar dacă e albastră, îi spuse el arătându-i cheile ce se potriveau la broască.

— Nu trebuie să pierdem cheile. Ce zici, să păstrez și eu una? o întrebă tatăl său.

Ea nu putu să zâmbească, abia se abținea să nu plângă.

Tatăl ei îi spuse că toate lucrurile sale prețioase, precum pietricelele de cremene sau bățul în formă de pumnal, vor încăpea în valiză.

— Într-o zi vom inscripționa L. G. Pe capac.

— Mulțumesc, tată.

— Hai, fugi și împachetează-ți lucrurile.

Dar ajunsă în camera sa, valiza rămase goală, pe scaunul de la fereastră, cu una din chei prinsă de mâner.

— Înțeleg, zise Bridget atunci când i se spuse că va mai dura până ce vor trimite măcar după o parte din lucruri.

Și ea și Henry fuseseră rugați să mai treacă prin camere din când în când, fiindcă într-o casă goală se întâmplă lucruri ciudate. Lucy auzi toate astea.

Husele pentru acoperit mobila erau pregătite în hol. Sus, la primul etaj, era o grămadă de lucruri ce urmau să fie vândute la târgul de vechituri, haine pe care nu mai doreau să le ia cu ei. Chiar și câteva de-ale lui Lucy, ca și cum totul era deja de la sine înțeles.

— Nu, iubito, nu trebuie să plângi, îi spuse mama sa. Stătea în ușa dormitorului ei, dar Lucy nu ridică privirea, și rămase cu fața îngropată în pernă. Atunci mama sa veni și o îmbrățișa. Îi șterse lacrimile și ea putu să-i simtă parfumul din batistă, același dintotdeauna. Totul va fi bine, îi promise mama sa. Îi promise că așa va fi.

— Trebuie să ne luăm rămas-bun de la domnul Aylward, spuse tatăl său mai târziu, găsind-o în livada de meri.

Ea scutură din cap, dar el o luă de mână și porniră peste câmp, apoi de-a lungul malului, spre Kilauran. Câinele lui O'Reilly îi privea de pe deal, știind că nu trebuie să-i urmeze, pentru că era acolo tatăl ei.

— Nu pot să rămân cu Bridget și Henry? îl întrebă ea.

— Ah, nu, nu, răspunse el.

Pescarii își întindeau plasele. Ei îi salutară și tatăl său îi salută la rândul lui. Apoi le spuse ceva legat de vreme, iar unul dintre ei răspunse că era grozavă în acele zile. Lucy se uită după pescarul care vorbea cu degetele, dar nu era acolo, îl întrebă pe tatăl său și acesta îi răspunse că poate era încă pe mare.

— Voi fi bine cu Bridget și Henry, spuse ea.

— Ah, nu, iubito, nu, îi răspunse el.

Ea îl apucă de mână, întorcându-și capul ca el să nu vadă că abia se abținea să nu plângă. Când ajunseră la școală, o ridică să poată vedea prin fereastră. Înăuntru era curat fiindcă era vacanță, totul fusese lăsat așa cum spusese domnul Aylward că trebuie să fie, cele patru mese goale, cu băncile trase sub ele, cu schemele agățate pe perete. Baionetele au fost făcute prima oară în Bayonne. Ciărul este făcut din suc de mere. Tabla era curată, buretele lângă cutia cu cretă. Hărțile lucioase cu râuri și munți, comitatele din Anglia și Irlanda stăteau strânse în suluri pe raft.

— Avem nevoie de ceva timp, spuse tatăl său când ajunseră la domnul Aylward, înclinând capul în direcția ei, iar ea știu că nu se referea la ei trei când spunea „avem”.

— Ah, da, desigur, răspunse domnul Aylward.

— Ca să-ți spun sincer, mi se rupe inima, răspunse tatăl ei. Dar ce altceva ar fi putut să facă, îl întrebă el pe domnul Aylward, când vedea umbrele ce se furișau pe acolo, când știa că pe undeva cu siguranța se găsea și benzină, când știa

că cine era acolo otrăvise și câinii. Fusese nervos când trăsese în întuneric, spuse el. Nu-i de mirare că nu a fost niciodată bun ca soldat.

— Oricare alt bărbat cu o familie ar fi făcut la fel, spuse domnul Aylward.

Ciobăneștii din Lahardane se mai duseseră la terenul otrăvit, îi spusese Henry; și nu că ar fi murit, dar Henry voia ca lucrurile să fie în regulă pentru ea, chiar dacă se prefăcea.

— Să continui să-nveți poezii, domnișoară, spuse domnul Aylward. E foarte bună la recitat poezii, Căpitane.

— E o fetița bună.

Domnul Aylward o săruta, luându-și la revedere de la ea. Tatăl său termină de băut ceea ce se afla în paharul care i se oferise. Dădu mâna cu domnul Aylward, iar acesta spuse că trebuia să se ajungă și la asta. Apoi plecară.

— De ce au adus benzină cu ei? se miră ea.

— Într-o bună zi îți voi spune despre asta.

Trecură iar pe lângă pescari, care acum își reparau plasele întinse. Erau în locul unde stătuseră femeile, cu privirile pierdute în zare, atunci când Mary Nell nu s-a mai întors. Femeile cu șalurile lor negre strânse bine, aproape acoperindu-le fețele, fuseseră acolo atunci când ea trecuse spre școală, dar și la întoarcere. Furtuna care o distrusese pe Mary Nell se terminase și soarele strălucea din nou sus pe cer.

„Pogoară-ți, Doamne, asupra lor binecuvântarea”, se rugau ele împreună cu domnul Aylward, „să fie feriți de primejdiile adâncurilor”.

Dar în aceeași zi auziră bocetele de îngropăciune ale femeilor. Nici un pescar nu se întorsese, niciunul nu scăpase, fiindcă vasul de salvare din Ballycotton fusese

învins de vântul puternic. Nici un trup nu fusese adus la mal odată cu bucățile de scânduri rupte, cu fâșiile de pânză zdrențuite și cu așchiile din catarg sau din bompres.

„De când se știe, din vremuri străvechi, nici un om nu s-a mai întors din marea asta”, spusese Henry.

De la mile distanța rechinii veneau repede spre locul unui dezastru.

Când trecu cu tatăl său pe lângă pescari, lui Lucy i se păru că vaietul cântecului de jale ce se auzise dinspre ușile pe jumătate deschise ale căsuțelor era iarăși acolo, ecoul disperat al unui timp la fel de disperat ce revenea. Veselia pe care o întâlneai din când în când în Lahardane nu era reală și ținea doar atâta cât își aduceau aminte oamenii să se prefacă.

— Nu vreau să plec din Lahardane, spuse ea stând pe mal.

— Niciunul dintre noi nu vrem, domniță.

Se aplecă și o ridică, la fel cum făcea când era mică. O ținu în brațe, spunându-i să se uite la marea calmă și să-l caute pe omul care vorbea cu degetele, dar nu văzură nici o barcă de pescuit. O lăsă jos și scrise cu o pietricică pe nisip. Scrise Lucy Gault.

— Eh, acesta este un nume frumos, spuse el.

Urcară dealul prin partea mai puțin abruptă, până la câmpul învecinat cu cel al lui O'Reilly, plantat cu napi, acolo unde anul trecut fusese orz. Când domnul O'Reilly își plivea câmpul plantat nu se știe cu ce, obișnuia să-i facă cu mâna.

— De ce trebuie să plecăm? strigă ea.

— Fiindcă ei nu ne vor aici, îi răspunse tatăl său.

*

Heloise scrise băncii sale din Anglia pentru a explica ce urma să se întâmple și pentru a cere sfaturi referitoare la investițiile sale, având în vedere că erau în domenii diferite din cadrul companiei de transport feroviar Rio Verde. De generații întregi existase. O legătura de familie cu renumita companie de căi ferate, dar în circumstanțele date având în vedere că cel puțin pentru o vreme moștenirea sa urma să joace un rol și mai mare în viața ei și a familiei întrebările sale nu au trezit suspiciuni, iar răspunsul băncii a confirmat înțelepciunea sa. Durabila și prosperă timp de aproape optzeci de ani, compania feroviară Rio Verde începuse să dea semne de ce putea fi începutul unei deteriorări comerciale: lui Heloise i se recomandă să ia în considerare lichidarea celei mai mari părți sau chiar a întregii investiții care-i servise familia timp îndelungat.

În Enniseala, Căpitanul căuta un sfat privind această problemă la Aloysius Sullivan, avocatul și prietenul său de ani de zile, care avea experiență atât în probleme de drept cât și financiare. Acesta împărtăși opinia băncii privind investițiile familiei compania Rio Verde cu siguranță nu urma să intre în faliment peste noapte, având în vedere extinderea comercială solidă și fondurile acumulate de-a lungul timpului, dar chiar și așa, sugestia sa era achiziționarea unui portofoliu de acțiuni mai diversificat.

— Nu e nevoie să ne gândim la asta înainte de plecare, spuse Căpitanul Gault la întoarcerea la Lahardane.

Confirmând încă o dată opinia bancherilor, avocatul său îl asigurase la rândul său că o asemenea decizie nu se putea lua în grabă.

Discutară despre faptul că la vremea aceea vor fi în Anglia, cât și despre multe alte lucruri practice de care vor trebui să se ocupe atunci când vor fi mai puțin implicați

emoțional. Ce diferită va fi viața lor! se gândi fiecare, dar niciunul nu o spuse.

Coșurile din paie pentru pește stăteau aliniate în bucătăria lungă de lângă cămară. Erau plate și nu foarte încăpătoare, așa că Lucy luă două, în două zile diferite. Luă pâine din cutia din cămară, prima oară un colț de pâine albă, apoi câteva de pâine neagră, orice nu s-ar fi observat. Le împacheta în hârtia de magazin ținută în sertarele dulapului din bucătărie. Umplu un coș, apoi celălalt cu aceste pachete, cu mere și praz și cu mâncarea pe care o lua din farfuria sa atunci când nu era observată. Ținea coșurile într-un șopron din curte unde nu intra nimeni, ascunse după o roaba dezmembrată.

Răscoli prin grămada de lucruri aruncate pe palier, căutând o fustă și un pulover. Făcu din ele un pachet și le puse într-o veche haină neagră a mamei sale; noaptea va fi frig. Pe palier nu se auzea nimic cu excepția zgomotului făcut de ea, iar când își duse hainele în ascunzătoare nu întâlni pe nimeni la scările din spate sau în coridorul pentru câini.

*

În după-amiaza dinaintea plecării, Căpitanul Gault își verifică documentele, simțind că trebuie să facă asta. Dar era o ocupație plictisitoare, așa că renunță, apucându-se în schimb să demonteze pușca pe care o folosise în acea noapte. Îi curăță piesele cu atenție, ca și cum ar fi anticipat folosirea lor în curând, deși nu intenționa să ia cu el pușca.

— Ah, toate astea se vor aranja până la urmă, murmură el de mai multe ori, plin de încredere în sine.

Plecarea, sosirea la destinație, așezarea mobilei, timpul și circumstanțele le vor rândui viața, așa cum se întâmplase cu multe alte vieți în exil.

Începu să se uite din nou prin acte, plin de conștiinciozitate de data asta.

Heloise strânse curelele de piele ale cuferelor care erau deja umplute, apoi le atașă etichetele scrise. Întrebându-se dacă va mai vedea vreodată toate lucrurile pe care trebuiseră să le lase în urmă, așeză biluțe de camfor în dulapuri și sertare, în mâneci și buzunare.

Asta era partea goală a zilei. Indiferent câtă agitație fusese mai devreme sau dacă ziua fusese diferită de altele, acum casa era liniștită. Nu se auzea nici un zgomot de tigăi care să deranjeze orele dinaintea lăsării întunericului, nici muzica gramofonului din sufragerie, nici vreun zumzet de voci. Ascunzându-și tristețea, Henry cară jos cuferele și valizele care fuseseră umplute. Pe masa din bucătărie Bridget întinsese pe pătura sa de călcat gulerele pentru cămășile ce urmau să fie purtate de Căpitan în timpul călătoriei. În adâncurile sobei de gătit, cărbunii pentru fierul ei de călcat tocmai începuseră să strălucească.

Când Lucy trecu pe lângă ușa deschisă a bucătăriei, Bridget nu ridică privirea. Henry nu era în curte. Doar în livadă era gălăgie, corbii se împrăștiau printre ramurile de meri, deranjați de prezența ei.

O luă pe partea abruptă, așa cum o sfătuise Paddy Lindon, evitând cărarea mai ușoară prin vâlcea, în caz că Henry ar fi fost pe acolo. Nu știa cât va dura călătoria sa spre Dungarvan; Paddy Lindon nu spusese niciodată lămurit. Nu va ști unde să caute casa lui Kitty Teresa când va ajunge acolo, dar oricine o va lua cu căruța o putea îndruma. Kitty Teresa va spune că trebuie să o ducă înapoi dar nu mai conta, întrucât totul va fi altfel atunci, tot timpul cât s-a gândit că va fugi știa asta. Atunci când vor descoperi că nu mai e acasă, când își vor da seama ce s-a întâmplat, totul va fi altfel. „Mi se rupe sufletul”, spusese

mama ei. „Și tatălui tău. Mai ales lui”. Iar când Kitty Teresa o va aduce înapoi, ei vor spune că au știut întotdeauna că nu vor putea pleca.

Trecu pe lângă o stâncă acoperita de mușchi pe care și-o amintea de ultima oară când fusese acolo, apoi pe lângă un copac căzut pe care nu-l mai văzuse până atunci, cu cioturi de crengi care te-ar fi putut răni în întuneric. Acum nu era întuneric, doar mohorât, așa cum era întotdeauna în pădurile de munte. Dar întunericul urma să se lase într-o oră, iar ea trebuia să ajungă la șosea înainte de asta, deși nu era nici o șansă ca vreo căruță să treacă pe acolo până a doua zi de dimineață. Se grăbi și aproape imediat se împiedică, și căzu cu piciorul într-o groapă. Din gleznă o săgeta durerea atunci când încercă să o miște. Nu se mai putu ridica în picioare.

— Lucy! strigă Căpitanul Gault în curte. Lucy!

Nu primi nici un răspuns și atunci strigă către Henry, care era în lăptărie.

— Spune-i lui Lucy, dacă o vezi, că m-am dus să-mi iau rămas bun de la pescarul pe care nu l-am găsit data trecută. Mă duc pe alee și apoi pe drum și mă-ntorc pe mal. Spune-i că mi-ar fi prins bine compania ei.

Înainte de a pleca o strigă din nou din fața casei.

— Dar era aici mai devreme, am vâzut-o eu, spuse Bridget. Dar asta nu era un lucru neobișnuit. Se întâmpla adesea ca Lucy să nu fie prin casă. Când o întâlni pe Bridget în capătul scărilor, Heloise o întrebă de ea fără a presimți nimic. Ar putea fi la familia O'Reilly, să-și ia la revedere de la câinele lor, răspunse Bridget.

— Tu mi-ai dat putere, Bridget, spuse Heloise. În momentul acela de liniște, Heloise rămase o clipă în capul scărilor, înainte de a se întoarce la împachetatul valizelor, în dormitor. Mi-ai fost un mare sprijin în toți anii aceștia.

— Aș vrea să nu fi plecat, doamnă. Aș vrea să fi fost altfel.

— Știu, știu.

*

Pe alee, Căpitanul Gault se întreba când se va mai plimba prin umbra acesteia, pe sub arcada lungă de ramuri, care fura toată lumina. Pe partea cealaltă, iarba crescută în umbră nu era prea înaltă, și pătată pe ici, pe colo de florile de păpădie și de degețeii-roșii crescuți prin locurile lipsite de soare. Se opri o clipă când ajunse la căsuța de la poartă, unde viața va continua când locuința lor va fi abandonată. Acum că venise sfârșitul, se îndoia că-și va mai aduce vreodată familia să trăiască la Lahardane. Prevestirea veni de nicăieri, o repetare nedorită a lucrului pe care de câteva zile îl negase în sufletul său.

O luă apoi la stânga, pe drumul de pământ argilos din spatele porților, observând bobitele de caprifoi rămase fără parfum și florile de fucsia de septembrie ce formau un adevărat gard viu. Nu se vor putea baza multă vreme pe moștenirea lui Heloise. Ca prin ceață, se văzu într-un birou naval, chiar dacă nu prea avea habar ce muncă se desfășura acolo. Asta nu conta, putea fi orice muncă decentă. Din când în când se vor întoarce la Lahardane să vadă cum stăteau lucrurile, să păstreze legătura.

— Nu va fi pentru totdeauna, spusese Heloise noaptea trecută, vorbind din nou despre ferestre deschise iar, despre pânzele de pe mobilă ridicate, despre focuri aprinse, răsadurile de flori curățate de buruieni.

Iar el i-a răspuns că nu, sigur nu va fi pentru totdeauna.

În Kilauran stătu de vorbă cu pescarul surdo-mut, așa cum învățase în copilărie, cu gesturile ce trebuiau făcute și cuvintele citite de pe buze. Își luară rămas-bun. „Dar nu

pentru mult timp”, își lăsă el promisiunea nespusă în urmă, simțind totuși o umbră de falsitate și aici. Stătu pe stânci o bucată de vreme, acolo unde gențianele-de-mare creșteau în pâlcuri. Marea era ca o pânză strălucitoare, stropită de ultimele raze palide ale soarelui la asfințit. Valurile sale se spărgeau încet de țărm, abia atinse de spumă. Totul părea încremenit.

Oare avusese dreptate să nu-i împărtășească lui Heloise sau copilului său finalitatea pe care o simțise în plecarea lor? Poate ar fi trebuit să se întoarcă la acea familie în Enniseala, să încerce să mai discute cu ei? Poate ar fi trebuit să le ofere mai mult, poate ce era în sufletul lui ar fi putut compensa delictul comis, să accepte că furia pe care a simțit-o în noaptea aceea era a sa și nu a celor ce-i încălcaseră proprietatea? Coborând pe stânci, până la plaja cu pietre și trecând peste ele către fâșia de nisip, nu găsi vreun răspuns. Nu știa care era răspunsul nici când continuă să meargă, oprindu-se din când în când pentru a scruta marea goală. Își putea spune în această ultimă noapte că și el trădase cu nepăsare trecutul, și apoi trădase, fără nici o remușcare, o soție și o fiică. El era acela care era mai apropiat de oameni și locuri, a cărui dragoste pentru pământul ce-l mai avea, pentru casă și livadă și grădină, pentru mare și țărmul ei, trebuia să aibă instinct și premoniție. Și totuși, când își cercetă sentimentele, nu găsi nimic acolo care să-l călăuzească, doar confuzie și contradicție.

Se întoarse spre dealuri, trecând din nou peste pietre. Pierduta pentru o vreme între copaci, casa lui reapăru, cu o lumină aprinsă la etaj. Piciorul său se împiedică de ceva printre pietre și se aplecă să ridice acel lucru.

— Lucy! strigă Heloise, iar Henry spuse că s-ar putea să fi plecat să-l caute pe tatăl ei.

Nu o văzuse ca să-i transmită mesajul Căpitanului, dar cum zilele acestea era foarte îndărătnică, poate se ascundea undeva prin curte și îl auzise singură. Nu-i vorbise de vreo trei zile, și nici lui Bridget. După cum stăteau lucrurile, nu era nimic surprinzător că nu venise să-și bea ceaiul. Heloise îl auzise strigând-o pe Lucy prin curte.

— Lucy! striga și ea prin livada de meri și pe câmpul unde erau vacile, undeva pe drumul ce ducea spre casa lui O'Reilly.

Trecu de poarta, prin îngrăditura albă ce despărțea câmpul de terenul din fața casei. Traversă pietrișul spre pajiștea cu hortensii.

Heloise era cea care îi dăduse acest nume, așa cum tot ea fusese cea care descoperise că terenurile de la Lahardane fuseseră pe vremuri cunoscute ca Pajiștea Lungă și Dealul cu Trifoi și Câmpul lui John Joe și Câmpul Râului. Întotdeauna își dorise să audă că numele sunt folosite din nou, dar nimeni nu i-a dat atenție atunci când a spus asta. Hortensiile erau înflorite, albastrul lor strălucea în lumina asfințitului, formând mănunchiuri în semicerc pe lângă zidul de piatră cenușie, întotdeauna se gândise că erau cea mai frumoasă caracteristică a domeniului.

— Lucy! striga ea printre pomi.

Se opri și așteptă în liniște. Se duse mai departe spre pădure, ieșind după douăzeci de minute pe cărarea ce ducea spre izvor și spre trecătoarea de pietre.

— Lucy! Lucy!

Întorcându-se în casă, o strigă din nou, deschizând ușile de la camerele nefolosite, urcând până în podul casei. Coborî iar. Rămase lângă ușa deschisă a holului, apoi îl auzi pe soțul său întorcându-se. Știu că era singur fiindcă nu mai erau alte voci. Auzi poarta prin care intrase mai devreme scârțâind când intră el și zăvorul căzând la loc.

— Lucy e cu tine? strigă ea.

Pașii lui se opriră pe pietriș. Era ca o umbră.

— Lucy? întrebă ea.

— Cum, Lucy nu e aici?

El încremeni acolo unde se oprise. Ținea ceva alb în mână, peste care se răsfrângea lumina ce se revărsa din hol.

— Oh, Doamne, Dumnezeule! murmură Bridget, albindu-se la față.

— Ascultă-mă ce-ți spun, spuse Henry încet.

Erau jos, pe mal, spuse el. Căpitanul a venit dinspre câmp și apoi au plecat împreună spre mal.

— I-a găsit hainele. Era reflux, iar el se-ntorcea de la Kilauran. Asta e tot ce-a zis.

— Nu se poate, murmură Bridget. Nu poate fi adevărat ce spune. Sfântă Fecioară, nu poate fi adevărat.

— Refluxul ia totul, cu excepția lucrurilor prinse între stânci. El avea niște haine în mâini. Henry se opri o clipă. Cu ceva timp în urmă mă-ntrebasem dacă se duce să înoate singură. Dac-aș fi văzut-o, aș fi spus.

— Ar putea fi pe stânci? In ultima vreme a fost tare supărată. Ar putea fi acolo unde pescuia creveți.

Henry nu spuse nimic, și atunci Bridget clătină din cap. De ce și-ar scoate un copil hainele de pe el pe mal decât doar pentru a se duce să înoate în mare, o ultimă baie pe care ar face-o înainte de plecare?

— Și eu m-am gândit la asta, spuse Bridget. Am văzut-o cu părul umed de câteva ori.

— Mă duc jos. Mă duc să le duc o lampă.

Rămasa singură, Bridget începu să se roage. Își simțea mâinile reci când și le împreună. Se rugă cu voce tare, abia

înăbușindu-și lacrimile. Câteva minute mai târziu o porni după soțul său, prin curte și livadă, prin câmp, spre țărm.

Se uitau spre mare prin întuneric. Nu vorbeau, doar stăteau apropiați unul de celălalt, de parcă le era teamă să rămână singuri. Valurile clipoceau încet, marea avansa, din ce în ce mai mult, odată cu fluxul.

— Oh, doamnă, doamnă! striga Bridget cu o voce ascuțită, pășind zgomotos pe pietre până ajunse la nisip.

Cu puțin timp în urmă se gândise la asta, strigă ea, cuvintele rostogolindu-i-se unul după altul, trăsăturile schimbându-i-se în lumina lămpii lui Henry.

Pierduți, Căpitanul Gault și soția sa își întoarseră fața dinspre mare. Ar putea exista vreo speranță cumva, în toată această agitație, vreun dram de speranță, când până acum nu a fost deloc? în zăpăceala lor, pentru un moment, asta gândeau amândoi.

— Nu că ar fi zis ceva, doamnă. Dar eu și Henry ne-am gândit la asta. Ar fi trebuit să vă spunem, domnule.

— Să-mi spui ce, Bridget?

Era o politețe ostenită în vocea Căpitanului Gault, și răbdare, în timp ce aștepta să audă ceva lipsit de importanță; deja speranțele lor se spulberaseră.

— Tot ce-am observat o dată era că avea părul puțin umed când s-a întors.

— De la baia în mare?

— Dacă am fi știut sigur am fi spus. După o clipă de tăcere, Căpitanul spuse:

— Dar nu ești tu de vină, Bridget, nimeni nu ar gândi asta...

— Da, dar rochița pe care o purta, de culoarea florilor de nu-mă-uita...

— Nu era a ei.

— Vestuța ei de vară, spuse Heloise și merserâ din nou în liniște până în locul unde fusese găsită.

— Am mințit-o, spuse Căpitanul Gault înainte să ajungă acolo.

Heloise nu mai înțelegea nimic. Apoi își aminti de asigurările și promisiunile făcute cu jumătate de gură, gândindu-se că știuse că acele promisiuni nu puteau fi ținute. Faptul că nu-i ascultase a fost felul copilului de a-i înfrunta, dar înșelăciunea era prețul ce și-l oferiseră lor însuși.

— Dar știa că întotdeauna mergeam împreună să înotăm, spuse Căpitanul.

Așchia de lemn adus de apă care ținuse ce găsise Căpitanul era încă acolo, cu suprafața neteda, pală, abia vizibilă în întuneric. Henry mișcă lampa, uitându-se să vadă dacă mai găsea ceva, dar nu mai era nimic.

Ca și cum căpătase o putere proprie hrănindu-se din circumstanțe și evenimente, falsa impresie ce-i ispitise pe Căpitan, pe soția sa și pe cei doi servitori n-a fost pusă la îndoială sau negată. Au căutat prin casă, prin magaziile din curte, prin grădina, prin livada. Chiar i-au strigat numele prin pădure, deși nimic nu sugera că la ora aceea târzie fetița putea fi acolo; au fost chiar prin bucătăria lui O'Reilly. Mai rămăsese doar marea. Nu părea a fi decât o batjocorire a gândurilor pline de speranță că revendicările mării, atât de insistent scoase în evidență de fapte, nu trebuie acceptate.

— Henry, vrei să mergem la Kilauran să luăm o barcă?

— Da, domnule.

— Lasă lampa aici, cu ele.

Cei doi bărbați plecară. Mult mai târziu, printre colțurile de stâncă ce spărgeau monotonia de nisip și pietre, femeile găsiră o sanda căzută în helesteul cu creveți.

Când se adunară în zorii zilei după o noapte de pescuit, pescarii din Kilauran aflară despre dispariția fetiței. Ei spuseră că toată noaptea nu văzuseră nimic din bărcile lor, dar superstițiile ce le colorau poveștile încă din trecut începură să fie iarăși murmurate. Doar rămășițele unui naufragiu, și din acestea prea puțin, asta era tot ce mai rămânea în urma rechinilor ce se hrăneau din tragedii; pescarii plânseră și ei moartea fetiței.

În vreme ce stâncile de pe țărm erau stropite de valuri, care aduceau cu ele melcii ce acopereau aproape tot ce era pe țărm, timpul întări ceea ce părea a fi adevărul. Zilele care trecură, transformându-se apoi în săptămâni, nu le schimbară părerea. Vremea plăcută de vară continuă fără nici un semn că se înșelaseră. Sandaua găsită printre stânci deveni o imagine a morții; și la fel cum sunetul cântecelor de jale de pe pontonul din Kilauran marca în mod tradițional tristețea adusă de mare, așa era liniștea așezată peste Lahardane.

Căpitanul nu-și mai petrecea nopțile la fereastra de la etaj ci stătea singur pe stânci, scrutând marea întunecată și calmă, blestemându-se pe sine, blestemându-și strămoșii care, în prosperitatea lor, își construiseră o casă într-un asemenea loc. Câteodată, câinele lui O'Reilly își făcea curaj și se așeza lângă el, cu capul plecat, ca și cum i-ar fi simțit tristețea, dăruindu-i compasiunea sa. Căpitanul nu-l alungă.

Aici și în casă, toate amintirile erau regrete, toate considerate ca fiind fără consolare. Nu avuseseră timp să inscripționeze inițialele pe valiza albastră; și totuși cum de nu fusese timp, când acum timpul părea fără sfârșit, căci zilele ce veneau cu nopțile lungi și încete purtau cu ele povara unui veac?

— Ah, draga mea! murmură Căpitanul Gault, privind un alt asfințit. Ah, draga mea, iartă-mă.

Pentru Heloise, zbuciumul era diferit. Desprinși din trecut, așternuți parcă peste suferința ei, anii fericiți ai căsniciei sale se simțeau acum ca un gest de egoism. In toate camerele din casa în care venise ca mireasă erau amintiri despre lucruri dragi sufletului său, muzica gramofonului după care dansa în îmbrățișarea ușoară a lui Everard, ticăitul leneș al ceasului din camera de zi în timp ce citeau în fața șemineului, canapeaua cu spătar înalt, zgomotul scos de bușteni în foc. Dezamăgit, dar măcar sănătos, soțul său se întorsese din război. Copilul care se născuse creștea; Lahardane oferea un cămin și totodată un mod de viață. Și totuși, dacă Everard s-ar fi căsătorit cu altcineva, lanțul acesta neiertător de întâmplări nu s-ar fi produs; gândul ăsta era întotdeauna acolo.

— Nu, nu! protestă el acum, dând vina pe altceva. Dacă se mai întorc vreodată îi voi împușca.

Și iar își aminti de câinii ciobănești otrăviți în curte, de trupurile lor reci pe pietre, îl revăzu pe Henry greblând pietrișul, acolo unde sângele îl murdărise.

— Nu aveam cum să explicăm mai mult, șopti Heloise, dar se simți la fel de vinovată: ea nu-i explicase destul copilului lor.

— Mă-ntreb dacă acum vor mai pleca, speculă Bridget, văzând că pregătirile pentru plecare nu reîncepeau. Mă-ndoiesc că le mai pasă de ce se întâmplă cu ei.

— Totuși nu rămăsese stabilit?

— Ce a fost stabilit se schimbă acum.

— Crezi că o vor aduce înapoi și pe Kitty Teresa? Și pe Hannah?

— Nu vorbesc despre ce nu știu. Doar că n-aș fi surprinsă de cum vor sta lucrurile.

Bridget credea în adâncul sufletului că dragostea pentru acel loc îi va aduce înapoi pe Căpitanul Gault și soția sa când lucrurile în țară se vor fi liniștit și când s-ar fi ajuns la o înțelegere privind rănirea acelui băiat. Făcând presupuneri plină de speranță, ea găsea o anumită semnificație în faptul că cireada de vaci nu urma să fie vândută.

— Eu spun că vor pleca, zise Henry. Eu spun că vor dori să plece acum.

Formalitățile au fost îndeplinite în totalitate, atât cât permiteau împrejurările. Declarația Căpitanului Gault era lipsită de orice sentiment, dar funcționarul notarului care veni să o înregistreze fu impresionat și plin de compasiune.

— De ce-ar mai trebui să așteptăm acum? întrebă Heloise când omul plecă. Dacă pescarii din Kilauran au dreptate, atunci nu mai este nimic de făcut. Dacă se înșală, atunci asta este pentru mine o oroare de care nu vreau să știu. Dacă sunt diferita de toate mamele din lume, dacă ele s-ar strecura la nesfârșit printre grămezile de pietre sau prin heleșteie căutând o bucată dintr-o panglică pentru a le va aminti de ceva, atunci eu sunt diferită. Dacă eu nu sunt normală și slabă și apăsată de o frică pe care nu o înțeleg, atunci sunt anormală. Dar pot spune doar că în regretul meu nemilos nu aș putea să mă uit la oasele copilului meu și să știu prea multe.

Supărarea lor era cea care-i lega și totuși îi separa. Unul vorbea, celălalt abia auzea. Fiecare întorcea spatele milei fără sens. Nici o premoniție nu-i ajuta acum, nici o voce dintr-un vis, nici un instinct apărut din senin. Heloise împacheta ultimele bagaje.

În timpul care trecuse, ea scrisese băncii o telegramă, cerându-le ca certificatele de acțiuni de la compania Rio Verde să fie trimise soțului ei, la banca din Enniseala. Ii

mărturisi acest lucru când el se pregătea să facă ultimele aranjamente cu Aloysius Sullivan.

— Dar de ce vrei să ne fie trimise acum, pentru Dumnezeu? se uită el la ea nedumerit. Tocmai acum, când ne pregătim să plecăm?

Heloise nu-i răspunse. In schimb, scrise un bilet prin care-l împuternicea să primească certificatele în numele ei.

— Așa doresc, spuse ea.

Această excentricitate îl macină pe Căpitanul Gault atunci când făcu ceea ce îi ceruse soția sa. Poate șocul întâmplărilor din această vară și faptul că erau atât de înnebuniți de durere să fi lăsat urme la fel de teribile ca și evenimentele? Documente valoroase fuseseră puse la poștă inutil și erau pe cale de-a fi expuse riscului returnării pe insula de unde fuseseră trimise. Dispozițiile privind acțiunile puteau să fie date și fără să se fi trimis înainte vreun document, fiind necesară doar aprobarea lui Heloise. In scrisoarea care sublinia rezervele băncii privind viitorul companiei feroviare fusese menționat lucrul acesta.

În Enniseala, Căpitanul fusese tentat să returneze băncii plicul gros pe care-l luase și să le ceară să fie trimis înapoi, să spună că fusese o greșeală, de înțeles în situația dată. Dar nu făcu asta, nu se întoarse la Lahardane cu vreo scuză găsită în grabă, înmâna în schimb plicul pe care-l primise și transmise urările de bine din partea avocatului. Conținutul plicului a fost cercetat, urările avocatului primite ca și cum nu prezentau vreun interes, deși Heloise ținuse în mod special la Aloysius Sullivan.

În seara aceea ar fi putut să se plimbe împreună prin casă, prin livadă sau prin grădină și pe câmp. Dar Căpitanul Gault nu o sugeră și nici nu plecă singur ca altădată. Merii, albinele din stupii săi, vacile care fuseseră mândria sa încă îl mai atrăgeau, dar acum soția sa conta mai mult. Era o

ultimă lovitură dacă se adeverea ceea ce doar părea să se întâmple.

Sobru și tăcut, bând de unul singur, încerca să nu se gândească dacă asta era o pedeapsă. Fiindcă până la urmă, nu oamenii fuseseră aceia care se răsculaseră și nu fusese acela începutul iadului care se dezlănțuise atât de rapid în acest colț de lume? Nu putea ști că, la fel de sigur cum adevărul nu avea ce să caute într-o presupunere greșită, tot așa nu avea ce să caute în asemenea situații condamnabile. Destinul, și nicidecum mânia, a fost acela care trasase destinul familiei Gault în acea vară.

Pe drum, în trenul spre Dublin, Heloise stătea îngândurata. Ura câmpurile și dealurile, pădurile și crângurile, ruinele tăcute, la fel de mult precum ura țărmul pe care-l lăsaseră în urmă. Nu mai dorea decât să scape pentru totdeauna de peisajul care altădată o încântase, de fețele care îi zâmbiseră pline de amabilitate, de vocile ce vorbeau cu blândețe. O vilă închiriată într-o suburbie din Sussex nu era suficient de îndepărtată, știuse acest lucru de zile întregi, dar nu o spusese. O făcu acum.

Căpitanul o asculta. Putea să înțeleagă că soția pe care o adusese în urmă cu treisprezece ani la Lahardane își dorea, plecând de acolo, să meargă și să tot meargă, mai departe și mai departe, până când un tren să-i lase undeva unde străinii nu stârneau comentarii sau curiozitate. Viitorul lor în plăcuta Anglie, așa cum și-l imaginaseră, acum nu mai putea fi de conceput.

— Da, dar adresa din Sussex este cea pe care am lăsat-o, spuse el, simțind nevoia să spună ceva.

Dar nu Sussexul și nici suburbiile sau vilele sale, nu liniștea Angliei îl îngrijorau acum. Ce-l îngrijora era fața soției sale, slăbită și din ce în ce mai albă, privirea ei pierdută, lipsită de viață, vocea fără timbru, mâinile ei

strânse ca ale unei statui. Dar chiar și așa, simțea un fel de ușurare. Ea nu acționase fără discernământ atunci când trimisese telegrama la bancă, ci doar cu hotărârea că va lăsa trecutul în urmă. Documentele pe care le primise în numele ei erau acum în bagajele lor, pentru a deveni sprijinul existenței lor oriunde ar fi fost sfârșitul acestei călătorii.

— Oriunde, oriunde va fi, spuse ea.

În Dublin, la stația King's Bridge, Căpitanul Gault trimise telegrama prin care anulau închirierea casei din Anglia. După ce făcu și acest lucru, rămaseră, ca o insulă, cu bagajele lor.

— Simțim la fel, spuse el, fiindcă deși fragilitatea ei încă îl mai îngrijora, împărtășeau starea provocată de plecarea lor și dorința de a se pierde, de a scăpa de amintiri.

Spuse toate acestea pentru a oferi alinare. Heloise nu răspunse, dar în timp ce traversau orașul spre docuri spuse:

— E ciudat că această plecare nu ne întristează deloc. Altădată părea de nesuportat.

— Da, e ciudat.

Astfel, într-o zi de joi, pe data de 22 septembrie 1921, Căpitanul Gault și soția sa și-au abandonat casa și, fără să știe, copilul. In Anglia, forfota orașului și a țării își urma cursul. Turlele bisericilor și casele satelor, ultimele tulpini de mazăre din micile grădini aflate în spatele caselor, vrejurile de fasole urcate pe sârme, mușcatele înflorite pentru ultima oară în acel sezon, toate puteau fi altfel. Când au ajuns în Franța, aceea era doar o altă țară, deși au petrecut nopți și acolo.

„Am călătorit mai departe”, îi scrise Căpitanul avocatului său în Enniseala, una dintre cele trei propoziții așternute pe o coală de hârtie de scris din hotel.

înainte de a acoperi mobila cu vechile cearșafuri ce nu fuseseră aruncate, Bridget o lustrui. Spălă ferestrele înainte ca scândurile să fie bătute în cuie. Frecă treptele scării din spate ce nu erau acoperite de covoare și dalele din coridorul câinilor. Strânse plăpumile și păturile.

În casa întunecoasă, în dimineața când nu mai rămăsese nimic de făcut decât în bucătărie și în cămări, Henry se duse cu o lampă să verifice camerele de la etaj. Aerul de acolo era deja stătut. În seara aceea urmau să închidă casa.

Cei doi erau triști. În fiecare dintre zilele ce trecuseră de la plecarea familiei Gault, așteptaseră plini de speranță că poate vreunul dintre pescari să vină cu vreo veste, să anunțe că a prins ceva în plasa lui. Dar nu venise nimeni. Oare Căpitanul Gault și soția lui ar vrea să știe dacă a venit careva? întrebase Bridget, iar Henry clătinase din cap, incapabil să-i dea vreun răspuns.

În hol, ridică abajurul lămpii și stinse fitilul. În lăptărie spălă putinile aduse mai devreme înapoi de la fabrica de lapte.

— Trebuie să mă uit la un zid, îi strigă lui Bridget când ea apăru în pragul ușii din spatele casei și o văzu dând din cap în semn de aprobare.

Se întrebă cum va fi să stea pentru ultima oară la masa din bucătărie, după ce se va întoarce. Ea pregătea o bucată de șuncă.

Câinii ciobănești se grăbiră să vină în curte când îl auziră fluierând, și Bridget îi văzu cum se împing unul într-altul prin spatele lui atunci când el se îndepărtă.

— Va fi bine, strigă ea.

— Aș zice că da, va fi, spuse el.

Bridget nu considera că rugăciunile sale o dezamăgiseră. Era suficient că se rugase, era voința Domnului dacă nu o auzise. Ei se vor adapta lucrurilor așa cum erau, le vor accepta dacă așa trebuia să fie. Bătrâna Hannah va mai veni la căsuța de la poartă și poate chiar și Kitty Teresa, deși era destul de departe. Dar probabil că totuși Kitty Teresa nu va putea veni în vizită. După tot ce se întâmplase la plecare, cu siguranță era prea mult pentru ea.

Cel mai mult voi simți lipsa acestei bucătării vechi, se gândi Bridget când intră din nou acolo. Va mai veni în curte să hrănească găinile atâta vreme cât mai existau, va mai găsi câte ceva de făcut pe afară. Când venise prima oară în bucătărie cu mama sa, obișnuia să se joace în curte, iar când ploua stătea lângă foc, în șopron, suflând în foc cu foalele, privind scânteile.

Începu să frece în chiuvetă o tigaie, cu emailul ciobit într-un fel ce îi era de ani de zile familiar. O clăti și o șterse, punând-o apoi la locul ei, întrebându-se dacă va mai veni ziua să le folosească, și brusc, cuprinsă de un val de optimism, se gândi că așa va fi, că odată cu trecerea timpului se vor întoarce și ei. Pe plită, bucata de șuncă începu să fiarbă.

Henry nu-și aminti de haina neagră atunci când o zări. O văzuse purtată cu ani de zile în urmă, dar acum n-o recunoștea. Își spuse că până acum nu fusese acolo. Ultima oară când venise aici pentru a căuta niște pietre pentru o spărtură din țarcul oilor lui O'Reilly, nu văzuse decât niște buruieni înalte în acel colț. Rămase uitându-se la haină, fără să mai facă vreun pas spre ruine, spunându-le câinilor să stea liniștiți. Își aprinse încet o țigară.

Pietrele după care venise erau acolo, așa cum fuseseră și până atunci, căzute din ziduri, împrăștiate printre urzici. Își aduse aminte de Paddy Lindon cum stătea la masa din

care mai rămăseseră doar picioarele și o singură scândură din tăblie. Urzicile din jur fuseseră doborâte la pământ, era chiar o cărare făcută spre locul unde se afla haina. Tot acolo se vedeau două coșuri din paie pentru pește, și zări muște așezate pe niște cotoare maronii de mere.

Încercă să înțeleagă ce se întâmplă, și când începu să priceapă ceva nu mai vru să se apropie. Unul dintre câini scânci și el îi strigă să înceteze. Nu voia să ridice haina să se uite, dar până la urmă o făcu.

În curte, unul dintre câini latră o singură dată, iar Bridget știu că Henry se întorsese. Câinele acela lătra întotdeauna o singură dată când venea înapoi în curte, un obicei de care Henry se străduia să-l dezvețe. Împinse tigaia cu cartofi pe foc și turnă apă clocotită peste varza pe care abia o tăiase. Așeză cuțite și furculițe pe masă și apoi auzi pașii lui Henry în curte. Când ridică ochii de la sobă, el stătea în ușă. Ținea o legătură în brațe.

— Ce-i aia? întrebă ea, dar el nu-i dădu nici un răspuns și intră în bucătărie.

Tot drumul prin pădure se grăbise, nerăbdător să renunțe la efortul de a înțelege, de unul singur, ceva ce tot nu avea nici un sens. Oare nemișcarea a ceea ce ducea în brațe era nemișcarea morții? Și din nou o lăsă jos să vadă, și chiar fu tentat să închidă ochii ce-l priveau fix, căci cum mai putea fi viață după atâta vreme în acel loc?

În bucătărie, mirosul de șuncă fiartă îl trezi din confuzie, așa cum realitatea așază fragmentele unui vis. Ceasul ticăia vesel pe dulap, aburul ridica zgomotos capacul unei oale.

— Sfântă Fecioară! țipă Bridget. Ah, Sfântă Fecioară!

Buzele fetiței erau pătate de zeamă de mure. Avea un aer bolnav, cu obrajii supți și cearcăne negre sub ochi, cu

părul încâlcit ca cel al unui căldărar. Stătea în brațele lui Henry, acoperită de o haină veche și murdară a mamei sale.

Henry vorbi în sfârșit. Îi spuse că se dusese după pietre la căsuța lui Paddy Lindon. Ca de obicei, fața îi era lipsită de orice expresie atunci când vorbi. „Mai mult se poate citi pe o bucată de șuncă”, spusese odată tatăl lui Bridget despre fața lui Henry.

— Doamne Dumnezeule! murmură Bridget făcându-și cruce. Sfântă Fecioară a milei!

Încet, Henry se îndreptă spre un scaun. Copilul era înfometat, atât de slăbit încât ai fi spus că nu mai avea mult de trăit; nerostite, aceste gânduri îi trecură prin cap lui Bridget, așa cum mai devreme îi trecuseră lui Henry, provocând aceeași confuzie. Cum putuse să apară din mare? Cum putea să fie acolo? Bridget se așeză pe scaun, nemaifiind în stare să se țină pe picioare. Încercă să numere zilele, dar nu reușea deloc. Păreau să fi trecut secole din noaptea când fuseseră pe țărm, secole de când cei doi Gault plecaseră.

— Acolo era mâncarea pe care a luat-o de acasă, spuse Henry. Cred că a trăit cu sendviciuri cu zahăr. Slavă Cerului că era apă acolo.

— Dar ea nu era în pădure, Henry!

În fiecare dimineață, Bridget își aducea rozariul din căsuță la bucătărie, așezându-l pe o poliță deasupra plitei. Acum se ridică de la masă să-l ia, strângându-l între degete, fără a spune rugăciunea, doar încercând să găsească alinare în atingerea mărgelelor.

— A fugit, spuse Henry.

— Ah, fetiță, fetiță...

— E speriată de ce a făcut.

— De ce ai făcut așa ceva, Lucy?

Propria sa voce părea prostească, se gândi Bridget și, auzindu-se, se simți caraghioasă. N-ar trebui să se simtă vinovată, fiindcă nu a spus nimănui că Lucy se ducea singură la mare? Nu se ducea întotdeauna fetița să se joace în vâlcea și mai ales în pădure de ce nu le amintise ea asta? De ce nu le-o fi spus că tot ce credeau pescarii era o închipuire?

— Lucy, ce te-o fi apucat?

Una din gleznele ei arăta foarte rău, spuse Henry. Când au ajuns în curte, ea a vrut să stea în picioare, dar el nu o lăsase din brațe. Nu puteai să știi despre ce era vorba când glezna se umfla așa. Poate era zdrobită, nu aveai cum să-ți dai seama. Spuse că se va duce să-l aducă pe doctorul Carney.

— S-o duc sus mai întâi?

N-o să mai zică nimic, își spuse Bridget, până ce nu duce sus copila plină de noroi. Asta trebuia făcut înainte de orice altceva, apoi el o să-i povestească în ce fel a dat peste ea, ce îi spusese ea lui Henry, în caz că îi spusese ceva. Copila era așa de tăcută acum încât probabil nu va mai deschide gura niciodată.

— Stai să umplu câteva sticle cu apă caldă pentru pat. Bridget așeză la loc mâtăniile pe poliță și puse ceainicul cu apă din nou pe foc. Apa începu să fiarbă aproape imediat. Căpitanul, stăpâna, Henry care se dusese în sus și în jos pe mal, scormonind printre lemnele aduse de apă, toți fuseseră niște proști, așa cum fusese și ea, înrăutățind lucrurile. Într-o fulgerare de lumină, Bridget îi văzu pe toți acolo.

— Lucy, ți-e foame? Ești flămândă?

Lucy clătină din cap. Henry se așezase și el, cu pălăria lui cafenie trasă un pic în față, ca și cum se lovise de ceva

prin pădure și uitase să o potrivească la loc atunci când își așezase povara pe scaun.

— Sfinții s-o ajute, murmură Bridget și simți lacrimi fierbinți pe obraz, înainte de a-și da seama că plânge, înainte de a ști că nu era vorba de prostie. Slava Domnului! murmură ea, îmbrățișând-o pe Lucy pe după umerii slabi. Slavă Cerului!

— Totul e bine acum, Lucy, spuse Henry.

Bridget umplu două sticle cu apă. În ochii fetiței era un fel de golire. Aproape ca o agonie, nedeslușită.

— Ți-e rău, Lucy? Te doare piciorul?

Ochii înregistrară pentru un moment ceva ce semăna a negație, dar tot nu se văzu nici un răspuns, nici o mișcare. Henry se ridică în picioare ca să ia din nou în brațe trupul ce nu opunea nici o rezistență. La etaj, în timp ce Bridget ținea cele două lămpi pe care le aprinsese, o așeză pe patul de pe care fuseseră scoase cu o săptămână în urmă cearșafurile și păturile.

— Stai acolo până ce vorbești chiar cu doctorul, insistă Bridget. Adu-l repede aici. Ia șareta, nu pleca pe jos. Acum mă descurc eu.

Scotoci printre lenjeriile pe care le pusese deoparte pentru a fi călcate până găsi o cămașă de noapte.

— Acum vom face o baie, spuse ea în timp ce încerca să facă patul fără a mișca trupul fără vlagă ce zăcea acolo.

Dar baia trebuia să mai aștepte până la sosirea doctorului, astfel că turnă apă fierbinte într-un lighean din baie și se întoarse cu el. De afară se auzi un zgomot și își dădu seama că Henry pusese o scară și scotea scândurile bătute în cuie la fereastra dormitorului lui Lucy, înainte de a pleca după doctorul Carney. Cum putea să-și piardă timpul cu asta, se necăji Bridget, dar supărarea sa veni ca o eliberare.

— Vrei să-ți fierb un ou după ce faci baie? Un ou la pahar, Lucy?

Din nou Lucy clătină din cap. Glezna părea să aibă un os rupt, după cum arăta, mai mult neagră decât albastră, umflată ca o minge mare. Tot piciorul devenise inert, atârnând ca ceva mort.

— Stai să-ți iau temperatura, spuse Bridget.

Era pe undeva pe acolo un termometru, dar nu-și dădea seama unde și chiar se întreba dacă nu cumva dispăruse din casă. Va trebui să-l aștepte pe doctor.

— O să te curățăm frumos și-l așteptăm pe doctor. Fetița era toată murdară, pe picioare, pe mâini, cu părul încâlcit, cu zgârieturi pe față și pe brațe. I se vedeau coastele, cu carnea de pe stomac atârnând sub ele. Un ou fiert amestecat cu pâine prăjită, într-o ceașcă, asta-i plăcuse întotdeauna. Poate-i va reveni pofta de mâncare după ce o vedea doctorul Carney.

Apa din lighean se înnegri imediat. Bridget o vărsă în cadă și umplu din nou ligheanul. Ce-o fi vrut să spună Henry cu sendviciurile cu zahăr? Cabana aceea era dărâmată de mult. Oare copilul stătuse acolo tot timpul? O fi fost oare o copilărie, să stea acolo pentru totdeauna fiindcă nu voia să plece? Oare doar plecarea provocase această tulburare sufletească îngrozitoare și o durere de care ai parte doar foarte rar în viață? Ar fi trebuit să-i spună lui Henry să trimită o telegramă la adresa pe care o lăsaseră. Dar atunci ar fi trebuit să intre în căsuța de la poartă să caute o bucată de hârtie și spera să nu se fi gândit și el la asta, să nu întârzie mai mult.

— Mama și tata au plecat, spuse Bridget. Dar acum or să se întoarcă.

Puse o sticlă de apă la mijlocul patului pentru a încălzi cearșafurile reci, iar cealaltă la picioare. Deschise ivărul de

la fereastră și trase puțin de ea în sus. Henry scosese câteva dintre scânduri, dar altele rămăseseră.

— Doctorul Carney o să vină repede, spuse ea, neștiind ce altceva să spună.

— Sigur, este acolo. Aflat în hol, Henry făcu un semn cu capul, vag arătând spre dormitorul de unde scosese scândurile de la fereastră. Restul o să-ți spună ea.

— Nimic altceva? Doar că s-a sculat din morți?

— Nu putea să meargă nici un milimetru, spuse Henry. Probabil că ar fi mers, deși era destul de mult ca să ajungă până acolo unde o găsise el. Poate nu ar fi găsit-o niciodată dacă nu ar fi vrut să repare zidul prin care treceau oile.

— Dar ce e cu sendviciurile cu zahăr?

— Am găsit niște resturi de unt într-o bucată de ziar și niște zahăr împrăștiat. Mai erau și niște mere pe care le-a luat din pomi, încă necoapte dar pe care le-a mâncat, fiindcă erau cotoare aruncate pe jos. S-a descurcat foarte bine, spuse Henry.

— Oare e în toate mințile?

— Ah, da, fără nici o îndoială.

— Dar știa ce face când a plecat?

— Sigur că știa.

— Trebuie să vorbim cu domnul Sullivan. Și să scriem în Anglia.

— Da, mă gândeam și eu la asta.

Doctorul descoperi un os rupt ce trebuia cercetat mai atent și probleme la ligamentele din jurul acestuia, o sângerare internă, febră mare, subnutriție. Îi prescrise supă concentrată de vacă sau lapte fierbinte și nu mai mult de o felie prăjită de pâine pentru început. Henry se întoarse cu el la Kilauran ca să trimită telegrama. În bucătărie, Bridget prăji pe sobă o singură felie de pâine.

Vor trebui să doarmă în casă în noaptea aceea, hotărî Henry pe când se întorcea la Lahardane; și lui Bridget îi trecu prin cap același lucru în timp ce ducea sus tava. Nu puteau lăsa fetița singură, nu în starea în care era și mai ales dacă puneau la socoteala o eventuală altă încercare de incendiere a casei. Vor trebui să stea acolo până vor fi făcute alte aranjamente, până ce Căpitanul și doamna Gault se întorceau.

— Ce ai scris în telegramă? îl întrebă Bridget pe Henry la întoarcere.

Găsit Lucy în viață în pădure. Acesta era mesajul trimis în Anglia.

▫ 4 ▫

Stăteau în Basel, calculând ce fel de viață vor putea duce cu banii din moștenirea lui Heloise. La început existase puțină îngrijorare, dacă nu cumva Heloise fusese mai optimistă decât îi permitea situația atunci când anticipase că vor fi suficienți bani. Bunurile Căpitanului, mai precis casa și terenul lăsate în urmă, aveau să rămână neatinse, doar dacă nu cumva alte circumstanțe neprevăzute vor cere altfel. Nu va fi ușor să găsească în străinătate o slujbă într-un birou de transporturi navale sau altceva similar, dar din fericire nu era necesar acest lucru.

În timp ce discutau toate astea, Căpitanul își dădu seama că acum fiecare dintre ei vedea viitorul într-un mod diferit, că deși trecuseră împreună prin tot ceea ce li se întâmplase, acum nu mai erau o singură ființă așa cum fuseseră atunci. În scurtul timp cât trecuse de la plecarea lor, el începuse să-și dea seama că greșise când își imaginase că nu-și va mai dori niciodată să se întoarcă la casa pe care o abandonaseră. Dar simțea că și sentimentele cu totul opuse ale lui Heloise se întăriseră cu fiecare milă

parcursă. Ea își dorea exilul, acolo era speranța ei, credința ei. El nu intenționa să o convingă de contrariul, era sarcina lui să aibă grijă de ea. Ea devenise o umbră a celei care fusese.

Plecară mai departe atunci când treburile pe care le avuseseră în Basel se terminaseră. Se îndreptară spre sud, spre Lugano, și rămaseră câteva zile lângă lacul liniștit. Într-o după-amiază însorită de toamnă trecură granița spre Italia, mergând apoi încet mai departe.

▫ 5 ▫

— O ruină? întrebă Aloysius Sullivan. O ruină?

Bridget îi explică. Îi spuse ce luase cu ea în coșurile de pește, și despre merele necoapte. Domnul Sullivan închise ochii pentru o clipă.

— Era supărată, având în vedere cum stăteau lucrurile. S-a gândit să fugă, poate așa o vor băga în seamă.

Apoi Bridget îi povesti ce concluzii mai trăsese, și despre cele câteva puține alte lucruri pe care le aflase despre crengile țepoase ce stăteau ca o piedică în umbra pădurii, apoi haina ce urma să-i țină de cald noaptea, crengile căzute de care se împiedicase.

— Îi curgea sângele pe față de la zgârieturi. I-a intrat în gură și asta a speriat-o. Biata de ea, s-a târât mai departe, cu tot ce avea la ea, până când a dat din întâmplare peste coliba lui Paddy Lindon, unde s-a adăpostit. Când s-a luminat, a încercat iar să vină acasă, dar piciorul i se umflase atât de tare încât nu a mai putut face decât câțiva pași. Din cauza asta era îngrijorată când a plecat după mure. S-a mai speriat și când a rămas aproape fără mâncare. Cineva va veni, la asta s-a gândit ea tot timpul, iar când a văzut că nu vine nimeni, a crezut că va muri.

Aloysius Sullivan nu se lăsă impresionat.

— Deci haina găsită pe țărm a fost pusă acolo pentru a induce în eroare? Un tertip, o înșelăciune bine calculată, ca să spunem așa?

— Ah, nu, domnule Sullivan, nu.

— Păi atunci, ce? Vreo poznă plăcută?

Lui Bridget nu i se spusese și nici nu avea să i se spună vreodată despre rolul jucat de câine, și sugeră că ceea ce se găsise pe plajă fusese pierdut din greșeală.

— De fapt, domnule, am fost induși în eroare de faptul că nu ne-am gândit că ea ar putea fugi. Niciunul, nici eu, nici Henry, nici stăpânul și nici doamna nu ne-am gândit la asta, domnule.

— Nici nu mi-am imaginat că ați fi făcut-o, răspunse cu glas tăios avocatul.

Stăteau în camera de zi, cu mobilele încă acoperite de cearșafuri. Erau aprinse două lămpi. Scândurile astupau încă în mare parte ferestrele.

— E sentimentul pe care-l aveam, domnule, că s-a întâmplat ceva, după cum arătau lucrurile, după cum au fost găsite...

— Da, Bridget, înțeleg.

— Cine s-ar fi gândit că ea va pleca spre Dungarvan când se apropia seara, că a pornit-o prin pădure ca să ajungă la șosea? Nu avea nici un sens, cum nu are acum nici pentru ea.

— Trebuie să mărturisesc, Bridget, că nu sunt familiarizat cu gândirea celor mici, deși îți garantez că în munca mea de zi cu zi întâlnesc adeseori o lipsă de judecată la adulți. Unde e acum copila?

— În curte cu Henry.

— Și cum se simte?

— E încă tăcută, domnule. Bridget ridică cearșaful de pe unul dintre fotolii. Luați loc, domnule.

Aloysius Sullivan era un bărbat masiv, așa că oferta fu bine-venită. II dureau picioarele, deși venise cu mașina la Lahardane. Instinctul îi spunea că durerea era provocată de greutatea responsabilității pe care aceasta situație nouă i-o punea pe umeri în mod nedrept. Încă de când primise cele câteva rânduri din partea Căpitanului Gault, aflat în Franța, fusese conștient de nervozitatea manifestata într-un fel sau altul de corpul său, printr-o mâncărime sub guler, și care acum își făcea cunoscută prezența prin durere în gambe. Cu o săptămână în urmă, când aflase că presupunerile despre soarta copilului fuseseră greșite, simțise atacul unei migrene care nu se mai manifestase de ani de zile.

— Mama obișnuia să spună că într-un copil poate să zacă diavolul.

— Ah, nu, domnule. Era supărată de ce se întâmpla. La fel ca noi toți, domnule. Nu a mai fost pace în casa asta după ce au venit oamenii ăia să ne omoare în paturile noastre. Dacă trebuie să căutăm vina, putem să o căutăm acolo.

Avocatul suspină. Înțelegea, spuse el, dar în același timp trebuia să-și amintească tot chinul prin care trecuse Everard Gault: cum el și soția sa au fost iar și iar pe mal, cum au suferit chinurile iadului zile și nopți, iar acum călătoreau aparent fără nici o țintă. Și în tot acest timp, copilul lor rătăcit se hrănea cu sendviciuri cu zahăr.

— Stai jos, Bridget, spuse el.

Dar Bridget nu se așeză. Nu stătuse niciodată jos în camera asta, și chiar dacă s-a întâmplat ce se întâmplase nu putea să facă asta acum. I se strânsese inima, spuse ea, atunci când Henry intrase cu fetița în brațe. Era un lucru groaznic ce se întâmplase, ce făcuse copila, nu nega asta

nici un minut, dar nu o mai văzuse niciodată în asemenea stare, așa cum era când Henry intrase cu ea, ai fi putut spune că trecuse prin iad.

— Ar trebui să mai trimitem încă o telegramă, domnule, în caz că prima s-a rătăcit?

— Nu s-a rătăcit, Bridget.

Bridget află de scrisoarea sosită din Franța. Nu era treaba ei să se încrunte, dar nu rezistă impulsului și, ca și cum își dădu seama că ea are nevoie de o clipă de răgaz, domnul Sullivan se opri. Când reluă povestea, îi spuse că în scrisoarea primită se pomenea de mobilă și de restul lucrurilor rămase la Lahardane. Presupunerea sa fusese că urmau să vină după ele niște camioane. În scrisoare se menționa că ceea ce rămăsese la domeniu să nu fie mișcat din loc.

— Telegrama voastră a ajuns, Bridget, la adresa la care ați trimis-o. Telegrama de anulare trimisă de Căpitan a fost primită acolo. Evident că am ținut legătura. Mai devreme sau mai târziu vom căpăta vești de la Căpitan și doamna Gault privind locul unde s-au stabilit. Din păcate, acum nu știm unde sunt.

Pentru a sublinia inconvenientul acestei situații, domnul Sullivan își mișcă încet, într-o parte și în alta, capul cu părul dat cu briantină, cu o privire morocănoasă în ochii de culoare cenușie. După care oftă inspiră adânc, își ținu respirația și apoi expiră.

— Nu ți-au spus nimic, presupun, înainte de a pleca, despre o eventuală schimbare de planuri? Despre ce aveau de gând să facă?

Îngrijorarea apăru pe fața lui Bridget, mai evidenta decât încruntarea de mai devreme. Menționaseră ceva? Poate nu ascultase ea cum trebuie, având în vedere

supărarea care-i cuprinsese pe toți? Se mai gândi puțin, apoi clătină din cap.

— Nu au lăsat decât adresa, domnule.

Mâinile grâsuțe ale domnului Sullivan se odihneau ușor pe stofa albastră în dungi a costumului său, întinsă pe genunchi.

— Bridget, crezi că e posibil să fie pe aici hârtii la care am putea să ne uităm? Poate ne-ar putea fi de ajutor?

Bridget ridică alte bucăți de pânză de pe mobile. Dar nu găsiră nimic important care să-i ajute la rezolvarea problemei lor, nici în sertarele biroului și nici în sertarele bufetului din sufragerie. Și nici în sertarele măsuței de toaletă de la etaj.

— Aici nu sunt decât chitanțe, remarcă Bridget după ce termină de căutat prin rafturile unui dulap de colț aflat la primul etaj, în timp ce domnul Sullivan ținea în sus lampa.

În altă parte, prin corespondență găsiră o singură carte poștală trimisă de fratele Căpitanului, având adresa unui regiment din India și datată cu trei ani în urmă. Mai găsiră niște scrisori pline de acuze răuvoitoare venite de la o mătușă a lui Heloise din Wiltshire.

— Aranjamentele făcute de Căpitan privind casa și pe voi doi au rămas aceleași, spuse domnul Sullivan. Ce s-a întâmplat nu schimbă cu nimic lucrurile.

Cheltuielile viitoare erau asigurate, iar urgențele fuseseră anticipate. Familia Gault fusese meticuloasa, chiar dacă plecarea ei fusese mai tristă decât se putea imagina. Avocatul mărturisi că speranța sa fusese casa, că ar fi putut găsi vreun indiciu privind o ulterioară schimbare de plan.

— Am întrebat pe ici, pe colo, spuse el când se întoarseră în sufragerie. Am întrebat pe toată lumea la care m-am putut gândi. Am sperat că poate verii Mount Bellew

au auzit ceva, dar se pare că și ei au părăsit Irlanda cu ceva timp în urmă. Au ținut legătura, ce știi?

Bridget nu știa. Pe vremuri erau apropiați, dar nu mai auzise de ei de când plecaseră în Anglia. Căutară din nou în sertarele dulapului de la parter, dar nu găsiră nici o scrisoare de la ei. Verii Mount Bellew erau însă într-un album cu fotografii, surprinși la un picnic la iarbă verde la Lahardane cu zece ani în urmă.

— Dacă nu mă-nșel, unul dintre băieții ăia a murit la Passchendaele, își aminti avocatul. A fost în același regiment cu Căpitanul.

— Nu am auzit niciodată asta.

— Bridget, ești îngrijorată. Ți-am produs un șoc. Dar vom lua legătura cu ei, fără îndoială. Mai există și regimentul acela din India, în cazul în care Căpitanul va lua legătura cu fratele său, iar dacă nu mai este acolo, corespondența mea îi va fi transmisa. Armata și-a făcut un renume din rezolvarea promptă a acestor probleme.

— E vorba de copil, domnule.

— Nota de plată a doctorului Carney îmi va fi trimisă mie, Bridget, am stabilit asta, spuse domnul Sullivan. Crezi că v-aș cere prea mult dacă v-aș ruga ca lucrurile să rămână așa pentru moment? Doar pentru moment?

— Lucrurile să rămână așa, domnule?

— Doar pentru moment.

— Adică eu și Henry să stăm în camerele de sus? Asta spuneți, domnule?

— Spun că așa cum stau lucrurile, că s-a întors, ar fi mai bine ca fetița să stea în casă. Dacă nu te superi, vreau să spun că va fi mai bine decât să o duceți la căsuța de la poartă.

Fără a putea prevedea despre cât timp va fi vorba, domnul Sullivan presupuse că ar fi mult mai supărător pentru copilul care provocase toate astea să fie scos din casă și să treacă mereu pe lângă ferestrele acoperite cu scânduri și pe lângă ușile încuiate decât dacă ar fi rămas în mediul său familiar. Era conștient și de presupunerea sa că cei care veniseră în noaptea aceea își pierduseră probabil interesul. Atrase atenția asupra acestui lucru, fiindcă poate impusese fără să vrea o anumită stare de agitație.

— Henry a spus că or să ne lase în pace, domnule, fiindcă au reușit sâ-i facă pe stăpâni să plece. Henry spune că asta e suficient.

Domnul Sullivan fu de acord, dar nu comentă nimic. Deduse că Henry auzise ceva; și dacă nu, puteau avea încredere în instinctul lui. In ciuda rănirii acelui tânăr, firul evenimentelor, așa cum s-a derulat începând cu acea noapte, putea fi într-adevăr privit ca o răzbunare.

— O să închidem casa de la poartă imediat, domnule. O lăsăm așa până se întorc.

— Și ce crede prietena noastră despre această eventualitate?

— Care prietenă, domnule Sullivan?

— Vreau să spun copilul. Cum privește întoarcerea părinților săi? Va merge acum de bunăvoie cu ei?

— Dar dacă se vor hotărî să rămână, odată întorși? După cât a fost de supărată, nu ar putea să rămână?

— Asta sper și eu, Bridget.

— Dar din câte știți, lupta nu s-a încheiat?

— Avem speranțe și cu asta. Cel puțin ne rămâne speranța. Domnul Sullivan se ridică.

— Ar trebui să merg s-o văd.

— Veți vedea că este cuminte, domnule.

Domnul Sullivan oftă, ținând pentru el faptul că, în asemenea circumstanțe, docilitatea era un lucru normal.

— Domnule, s-ar putea să fie ceva ce nu știți. Felul în care și-a luxat piciorul s-ar putea s-o facă să șchiopăteze toată viața.

— Da, Bridget, știu. Doctorul Carney mi-a spus despre asta. Se ridică în timp ce vorbea și, traversând casa întunecată, se îndreptă spre curte. Fetița stătea pe treptele unei magazii care de-a lungul anilor devenise locul de muncă al lui Henry. În capătul curții, sub părul de lângă zid, stăteau întinși la soare doi cățelandri. Își ridicară capetele atunci când avocatul se apropie și se zburliră. Unul mârâi, dar niciunul nu se mișcă, își lăsară din nou capetele în jos, cu nasul lipit de pietriș.

Prin ușa deschisă a atelierului lui Henry, domnul Sullivan zări un banc pe care era așezată o menghină, iar dedesubt rânduri întregi de scule de tâmplărie ciocane, dălți, rindele, ciocane de lemn, spițe de roți, clești, nivele cu bule de aer, șurubelnițe, chei fixe. Două dulapuri erau ticsite cu bucăți mici de lemn de diferite lungimi și grosimi. Ferăstraie și rulouri de sârmă, un ghem de sfoară mult folosită și o seceră stăteau atârnate pe pereți.

Așezat pe trepte, lângă fetiță, Henry vopsea în alb un aeroplan de lemn. Lung de aproape treizeci de centimetri, cu două rânduri de aripi dar încă fără elice, acesta stătea în echilibru pe un borcan de gem. Aripile erau unite prin bețe de chibrit, asamblarea fiind copiată după o fotografie ruptă dintr-un ziar care era aruncat pe trepte.

— Lucy! o strigă domnul Sullivan.

Fetița nu răspunse. Nici Henry nu spuse nimic. Pensula, prea mare și prea greu de mânuit pentru o asemenea lucrare, acoperea lemnul aspru cu ceva ce i se păru avocatului c-ar fi fost var.

— Ei, bine, Lucy, spuse avocatul.

— Ce zi frumoasă, domnule Sullivan, spuse Henry când văzu că fetița nu scoate nici o vorbă.

— Da, așa este, Henry. Ei, Lucy, aș vrea să te întreb câte ceva.

Ii auzise oare pe părinții săi vorbind despre călătorii în care ar vrea să meargă? I-a auzit vorbind despre orașe pe care ar fi vrut să le viziteze, exista vreo țară anume despre care vorbiseră?

Negând în tăcere, fetița clătină din cap la fiecare întrebare, din ce în ce mai tare, scuturându-și părul blond. Trăsăturile la care se uita domnul Sullivan erau aproape ale mamei sale, ochii, nasul, linia fermă a buzelor. Într-o bună zi și ea va deveni o frumusețe, și se întreba dacă asta va fi o compensație pentru clipele de acum.

— Îi vei spune lui Bridget sau lui Henry dacă îți amintești ceva, Lucy? Da, faci asta pentru mine?

Era un ton rugător în vocea sa de care era conștient că nu avea nici o legătură cu întrebarea ce i-o adresase, de fapt dorind s-o facă să zâmbească așa cum își amintea că o făcea în trecut.

— Of, Lucy, Lucy, murmură el îndreptându-se spre sufragerie.

I se servi ceaiul, cu lămpile încă aprinse. Bău două cești și își întinse miere pe un biscuit. Concluziile sale erau dureroase. Acum, în casă fiind, nenorocirea care-l adusese aici părea și mai extraordinară, având în vedere felul în care avusese loc, decât atunci când aflase că fetița trăia. Ce ghinion fusese acela care-l făcuse pe Everard Gault să se împiedice de o vestuță albă de vară, abia vizibilă pe țărm? Ce perversitate a sorții fusese aceea ca nimeni să nu se gândească la servitoarea prietenoasă care avea grijă de

partea de sus a casei și la care un copil înnebunit de durere și-ar fi găsit alinarea?

Nu veni nici un răspuns, din păcate. Ridicându-se în picioare, Aloysius Sullivan își șterse o pată de unt de pe buze cu șervetul ce i se adusese odată cu ceaiul. Își scutură firimiturile de pe genunchi și își îndreptă jiletca. În hol, o strigă pe Bridget și se îndreptară împreună spre mașina sa.

— Îi veți aduce înapoi, domnule?

Întoarse manivela, punând motorul în mișcare. Da, îi va aduce înapoi, promise domnul Sullivan cu toată siguranța pe care-o putea afișa. Nu va lăsa nici o piatră neîntoarsă. Totul va fi bine.

Bridget privi mașina cum se îndepărtează pe alee, în urma sa plutind încă o scurtă vreme fumul gazelor de eșapament. Se rugă ca avocatul să reușească, iar când ajunse în bucătărie o mai făcu încă o dată, rugându-se doar pentru acea dorință, din moment ce altceva nu mai conta în prezent.

— Vopseaua o să se usuce până mâine, spuse Henry. Îl lăsăm afară, nu?

— El nu mă place.

— Ba sigur că te place. Toți te plac, de ce nu te-ar place? Henry fixă aeroplanul pe treaptă, folosind bucăți de lemn rămase de la construcția sa. Îi spuse să nu-l atingă până a doua zi de dimineață.

— Ba te place cu siguranță, spuse el din nou.

Aloysius Sullivan făcu cercetări din nou atât în Enniseala cât și la Kilauran. Trimise scrisori prietenilor cunoscuți ai Căpitanului Gault și prietenilor englezi ai soției sale cu care se pare că ea păstrase legătura. Descoperi domiciliul familiei Mount Bellew Gault din Anglia și pe cel al unor rude îndepărtate din comitatul Roscommon. Insă eforturile sale nu fură răsplătite cu nici o

sugestie privind vreun loc de exil, doar cu mirare și îngrijorare stârnită de întrebările sale. Scrisoarea pe care o primise el însuși de la Everard Gault fusese trimisă din orășelul francez Belfort, cele câteva rânduri fiind scrise pe o hârtie ce purta antetul Hotelului du Parc, din bulevardul Louis XI. De la proprietarul hotelului Aloysius Sullivan primi cu întârziere câteva rânduri prin care era informat că oaspeții despre care acesta se interesase locuiseră doar o noapte în Chambre Trois. Însă următoarea lor destinație îi era necunoscută.

Managerul băncii lui Heloise Gault din Warminster, comitatul Wiltshire, fusese neîncrezător la început, nedorind să-i furnizeze detalii despre instrucțiunile pe care le primise, dar într-un final îi spuse că doamna Gault îi scrisese din Elveția, anunțându-l că dorește să-și lichideze contul la bancă. Banii fuseseră transferați la o bancă din Basel și-l informă pe avocat că avea toate motivele să creadă că toate acțiunile ei la compania feroviară* Rio Verde fuseseră transferate tot acolo. Având în vedere că acest ultim indiciu se sfârșea în acel punct, domnul Sullivan scrise firmei de investigații Timms & Wheldon din High Holborn, Londra.

Conform informațiilor mele, clienții mei s-au stabilit în acel oraș, sau unele indicii privind actuala lor reședință ar putea fi găsite acolo.

În caz că decid angajarea firmei dumneavoastră, vă rog să mă informați privind un total estimativ al costurilor serviciilor dumneavoastră.

În cele din urmă, un anume domn Blenkin de la firma Timms & Wheldon fu trimis în Elveția. Rămase acolo patru zile, neaflând altceva important decât faptul că avusese loc vânzarea acțiunilor. Nu se făcuseră alte investiții, cei despre care se interesa stătuseră foarte puțin în oraș, la un

mic hotel din Schützengraben, iar reședința actuală era necunoscută. Urmând o idee de-a sa, domnul Blenkin plecă în Germania, unde petrecu o săptămână fără rezultate în Hanovra și alte orașe, după care făcu cercetări în Austria, Luxemburg și în Provence. Apoi, ca răspuns la telegramele sale prin care cerea instrucțiuni, și după diverse discuții dintre domnii Timms, Wheldon și Sullivan, domnul Blenkin fu rechemat la High Holborn.

▫ 6 ▫

își închiriaseră o casă situată pe via Cittadella, din orașul Montemarmoreo, chiar deasupra atelierului unui cizmar.

— Ce facem astăzi? întreba Căpitanul, știind întotdeauna care era răspunsul.

— Să ne plimbăm puțin, sugera Heloise, și se plimbau pe dealurile unde creșteau vișini cu fructe negre, pe lângă carierele de marmură acum închise.

Discuțiile nu erau niciodată despre Lahardane sau Irlanda, ci despre copilăria lui Heloise, amintiri despre tatăl ei și despre mama sa înainte de a deveni văduvă, despre locuri și oameni din vremurile sigure. Căpitanul o încuraja cu întrebări pline de răbdare, ascultând-o atent; Heloise era vorbăreață, și multe dintre amintirile sale împrăștiau apăsarea melancoliei. Frumusețea ei și prestanța lui Everard Gault atraseră atenția în micul orășel; erau un cuplu considerat misterios la început, dar nu pentru mult timp.

Poate că acolo în Italia li se va naște și un alt copil, care până acum le fusese refuzat, asta spera Căpitanul de dragul soției sale, și asta spera și ea, pentru el. Dar se temeau de această speranța, se fereau de ea ca de ceva despre care nu trebuia vorbit. Deveniseră experți acum în schimbarea discuției începute sau în lăsarea cuvintelor să treacă

neobservate, zâmbind, se dăruiau locului acesta atât de străin unde ajunseseră cu sufletele rănite de tristețe, se dăruiau dealurilor lui stâncoase și străzilor sale înguste, unei limbi pe care au învățat-o precum copiii, simplității locului unde trăiau. În felul acela își petreceau timpul, orele fiecărei zile treceau una câte una, până sosea momentul deschiderii primei sticle de Amarone[2]. Nu deranjau pe nimeni în Montemarmoreo.

▫ 7 ▫

Vă răspund cu regret, primi domnul Sullivan o scrisoare din sudul îndepărtat al Bengalului, fiind foarte afectat de ceea ce mi-ați scris. Am corespondat cu Everard de-a lungul anilor, dar fără o frecvență constantă. Am vizitat domeniul Lahardane la aproximativ un an după nașterea fiicei sale, atunci când fratele meu mi-a scris despre acest lucru. După umila mea părere, Irlanda a avut întotdeauna renumele unei țări pline de suferință. Faptul că fratele meu și alții au trebuit să plece, așa cum au făcut-o pe vremuri Gâștele Sălbatice[3], reprezintă una dintre cele mai triste vești pe care am auzit-o după multă vreme. În caz că Everard va lua legătura cu mine, cu certitudine îl voi informa despre ce s-a întâmplat. Dar cu siguranță că mai repede dumneavoastră sau cei rămași la Lahardane veți avea vești de la el.

Firma de avocatură Goodbody & Tallis, avocați din Warminster, Wiltshire, îi ceru domnului Sullivan să clarifice scrisoarea sa din data de paisprezece, luna curentă, adresată clientei lor, acum invalidă, mătușă a numitei Heloise Gault.

Ca răspuns, domnul Sullivan le explică situația în care se găseau cei doi servitori împreună cu copilul, arătând și circumstanțele care conduseseră la aceasta situație. Răspunsul pe care l-a primit, de la o anume domnișoară

Chambre, însoțitoare a doamnei care era invalidă, exprima groaza și aversiunea pentru cele întâmplate. Domnișoara Chambre menționa că nu exista nici o corespondența recenta cu doamna Heloise Gault, iar ceea ce i se comunicase nu putea fi împărtășit stăpânei sale datorită sănătății sale delicate, care nu ar fi putut suporta stresul în caz că afla despre o asemenea lipsă de judecată din partea unui copil.

Din moment ce stăpâna mea nu a avut niciodată onoarea de a i se prezenta copilul, continuă domnișoara Chambre, iar ea însăși a fost neglijată mulți ani de către nepoata sa, multă vreme primind doar câte o carte poștală de Crăciun – consider că a ascunde asemenea vești șocante unei persoane invalide ar fi în totalitate justificat. Vă sugerez să plasați copilul într-o casă de corecție până la întoarcerea părinților din călătoriile lor. Nu că aș putea nega, din ceea ce mi-ați scris, că ei înșiși n-ar purta o vină în această problemă nefericită.

Restul scândurilor fuseseră scoase de la ferestre pentru a îndepărta întunericul și pentru a aduce din nou aer în casă. Domnul Sullivan lua ceaiul în mod repetat în camera de zi de la Lahardane, dar nu aducea cu el nici o veste. Doar după ce trecu toamna și mare parte din iarnă, iar liniștea apăsătoare ce învăluia Irlanda era în mod constant amenințată, sugeră că ar trebui să se ia o hotărâre privind viitorul la Lahardane.

— Conform legii, spuse el într-o după-amiază, eu nu am nici un drept să iau hotărâri privind acest lucru, Bridget. Rolul meu trebuia să ia sfârșit în momentul în care s-a închis această casă. Terenul și vitele ar trebui să fie de ajuns ca să vă puteți descurca. Căpitanul Gault mi-a spus asta când a venit la mine, cu o zi sau două înaintea plecării. Chiar dacă era foarte supărat, totuși nu a uitat că tu și Henry trebuie să aveți din ce trăi. Dar suma pe care mi-a

lăsat-o pentru acoperirea cheltuielilor privind casa am fost obligat, odată cu schimbarea situației, s-o folosesc altfel, și de fapt am cheltuit-o pe toată. Așa că, Bridget, conform legii, totul s-a terminat. Acum, doar ca prieten al stăpânului vostru și al vostru personal sper să vă pot fi de ajutor pe viitor. Acum fac aranjamente din propriile mele resurse să acopăr cheltuielile pentru întreținerea copilului. Fără îndoială că atunci când se va întoarce, Căpitanul Gault îmi va returna banii.

— Domnule, e foarte amabil din partea dumneavoastră că vă gândiți la noi.

— Vă veți descurca, Bridget?

— Da, domnule, cu siguranță.

Domnul Sullivan dădu mâna cu ea, lucru pe care nu-l mai făcuse până atunci și nici nu avea să-l mai facă vreodată. Ii promise că nu-i va părăsi. Va continua să viziteze casa până ce un moment de mare bucurie va face să nu mai fie necesar acest lucru. Era mai sigur ca niciodată că acest moment va sosi, spuse el încă o dată.

Domnul Sullivan nu menționa însă propriile sale frustrări atâta vreme cât nu vorbea nici o limbă străină, cercetările lui în diferite țări trebuiau efectuate prin sursele oficiale din Dublin, însă golul politic confuz dinainte și de după un tratat plin de insatisfacții făceau comunicările foarte dificile. Avu loc un transfer de putere, ordine și responsabilitate într-un ritm foarte lent, în tot acest timp în țară domnind haosul. Neprimind nici un răspuns la scrisorile sale, domnul Sullivan le mai trimise încă o dată la unele instituții care ulterior se dovediră a nu avea personal. Când, mai târziu, presupuse că era de înțeles ca o mică criză locală să nu fie importantă în contextul unei crize mult mai mari ce marca o țară în care aveau loc schimbări sociale, se blama tot atât de mult cât blama

circumstanțele a căror victimă era; era clar că nota de urgență pe care căutase s-o redea în cele scrise nu fusese luată în seamă. Nu avu încredere nici în asigurările pe care le primea, citind în schimb în ele o promisiune fără acoperire, menită să-l consoleze. Poate cândva, versiunile denaturate ale căutărilor sale, deja învechite, vor fi atunci neglijent adunate, iar amărăciunea agoniei unei familii redusă doar la acest lucru. Își imagină un asemenea document completat într-o stare de iritare sau uimire, de oficiali străini care aveau alte lucruri mai bune de făcut.

Nu va înceta să caute, dar știa că neputința lui va continua să-i știrbească autoritatea de avocat. Rușinea sa în această privință îl apropie mai mult de ceea ce se întâmplase la Lahardane, la fel cum sentimentul de vinovăție îi apropiase pe Bridget și Henry când bănuiseră că Lucy făcea baie singură în mare dar nu scoseseră nici un cuvânt despre asta.

— Trebuie să sperăm în continuare, spuse din nou avocatul în după-amiaza aceea, deși nu mai credea în speranță.

Își luă la revedere de la Bridget și se îndreptă spre mașină, sub un cer ascuns de ploaie.

În bucătărie, acolo unde în primul rând se aprindea soba, pereții și tavanul erau albi iar mobilierul verde. Mai era o masă de lucru grea, atât de folosită încât muchiile i se scorojiseră, care avea sertare cu mânere de alamă. Între ferestre era un dulap de bucătărie verde, plin cu farfurii, farfurioare și cești. Pe ambii pereți de lângă ușă erau dulapuri.

Așezată la un capăt al mesei, Lucy privea gălbenușul ieșind din oul prăjit pe care îl mânca Henry. Și ei îi plăcea gălbenușul, nu albușul, poate doar dacă erau amestecate. II

urmări pe Henry cum își pune sare pe gălbenuș, întinzându-l apoi pe pâinea prăjită.

— Lui Henry îi este urât de unul singur. Du-te cu el, draga mea, spuse Bridget.

În fiecare dimineață când era frumos afară, Bridget îi spunea că lui Henry îi era urât de unul singur, când se ducea la aparatul de bătut untul aflat în lăptărie. Lucy știa că lui nu-i era urât singur. Știa că era doar un pretext pentru a o face să se ducă cu el, atâta timp cât nu erau prea multe de făcut pentru ea când era în vacanța.

„Ah, Lucy, hai, vino înăuntru”, exclamase domnul Aylward în dimineața când se dusese la școală, iar ea crezuse că el o va îmbrățișa, dar domnul Aylward nu o făcuse. „Se vor obișnui”, îi promise el când grupul de copii o ignoră, holbându-se la ea și făcând comentarii între ei, fără a chicoti, fiindcă ceea ce făcuse ea era mult prea rău pentru a râde.

Câinele fără nume care fugise odată era singurul ei tovarăș când se plimba pe țărm.

— Da, spuse ea privindu-l pe Henry cum înghite ultima bucățică de pâine cu gălbenuș. Da, foarte bine, voi merge.

Era de acum la începutul lui aprilie. Era o dimineața frumoasă, cu nori de puf atârnând pe cer.

— Da, alungă soarele, spuse Henry. Dar nu va ploua astăzi, nici o șansă.

Raiul e acolo sus, obișnuia să spună mama ei, ascuns de nori, în spatele cerului albastru. Tu îți faci raiul, spunea ea, tu îl faci așa cum vrei.

Cu frâiele atârnând lejer în mâinile lui Henry, calul mergea la pas pe aleea ce răsuna sub roțile mari de lemn ale șaretei. Soarele și cerul dispărură în momentul când crengile se întâlniră deasupra capetelor lor. Lumina era filtrată prin frunzele de castani, iar în față le apăru căsuța

de la poartă. Deschise larg, aproape de nemișcat acum fiindcă rămăseseră așa prea multă vreme, porțile aleii erau aproape îngropate în frunziș. Era mult mai cald la soare, pe drumul plin de praf ce se răsucea la dreapta.

Altădată obișnuia să vorbească, să-l întrebe pe Henry despre Paddy Lindon, cum obișnuia el să apară în Kilauran, în momentul împărțirii cuminecăturii, o figură sălbatica, cu ciuperci legate într-o batistă roșie. Preotul dinaintea părintelui Morrissey ținuse o predică din amvon, stabilind o regulă: pentru liniștea satului Kilauran, nimeni nu trebuia să cumpere ciuperci de la Paddy Lindon; căci dacă le vindea, își cumpăra băutură și se îmbăta, devenind periculos.

— Croncănea ca o cioară, în susul și-n josul digului, spuse Henry.

Henry era un băiat din Kilauran, unul dintre cei șapte frați ai unei familii de pescari, dar după ce se însurase cu Bridget nu mai ieșise niciodată la pescuit.

— N-am înotat niciodată în mare, îi spusese adesea lui Lucy în timp ce mergeau spre lăptărie, fiind foarte mândru de asta din motive doar de el știute.

Iar Lucy îi spusese în trecut poveștile citite de mama ei din cartea Fraților Grimm sau poveștile spuse de Kitty Teresa.

— Ce ne-am face fără un strop de lapte? întrebase Henry când ajunseseră prima oară după evenimente la lăptărie. Nu-i așa că asta ne ajută să mergem mai departe?

Era tot ce putea face. Atmosfera dintre ei nu era cea mai bună pentru evocarea obișnuitelor amintiri ale copilăriei sale cum fuseseră luate de o furtună din noiembrie acoperișurile de paie de pe căsuțele din Kilauran, vara când fusese o cursă de cai pe țărmul mării, amintiri despre Paddy Lindon după ce și-a vândut ciupercile.

— Sunt sigur, fetiță, că nu ai vrut să faci ceva rău, încercă el atunci când liniștea dintre ei devenise apăsătoare. Sigur asta o știm cu toții, nu-i așa?

— Dar chiar am vrut să fac rău.

Lucy luă frâiele fiindcă îi fuseseră date, simțind frânghia aspră în palmele ei, diferită de cea a frâielor trăpașului.

— Se vor mai întoarce vreodată, Henry?

— Sigur că vor veni, cum să nu!

Liniștea se așternu din nou între ei. Și așa rămase, de când șareta se îndreptă spre drumul principal și până la lăptărie, acolo unde Henry urcă șareta pe platforma de încărcare. Descarcă putineiele, fumând o țigară în timp ce vorbea cu șeful de echipă, apoi se urcă din nou în șaretă. Apucă frâiele, câteodată fiind destul de dificil să-ți croiești drum printre celelalte șarete. La poarta luă două putineie goale.

— Nu se vor mai întoarce niciodată, spuse Lucy.

— Când or să afle că ești aici, or s-o facă. Sunt convins de asta.

— Dar cum or să afle, Henry?

— O să primim o scrisoare de la ei, iar Bridget o să le răspundă. Sau domnul Sullivan va da de urma lor. Nu e bărbat mai deștept ca domnul Aloysius Sullivan în tot comitatul Cork. Am auzit asta de nu mai știu câte ori. Vrei să oprim să bem o limonada?

Trebuiau să se oprească oricum la magazinul de pe drum al doamnei McBride, ca să cumpere alimentele notate de Bridget pe o bucată de hârtie. Dar Henry făcu invitația la limonada să pară ca o sugestie spontană.

— Bine, spuse ea.

Doamna McBride încercă să nu se uite prea fix la ea. Toată lumea încerca să facă asta. Și domnul Aylward o făcuse prima oară când a văzut-o. Doar o dată, dar l-a observat. Se holbau la ea pentru ceea ce făcuse, se holbau la ea cum șchiopăta. La locul de joacă de la școală Edie Hosford tot nu voia să se apropie de ea.

— Aveți cumva un biscuit pentru domnișoara? întrebă Henry când intrară în magazin, și fața mare a doamnei McBride se îndreptă brusc spre Lucy.

Era la fel ca pana cu care despica Henry buștenii, greoaie și ascuțită.

— Un biscuit Kerry Cream, nu-i așa? spuse ea, parcă și dinții ieșindu-i din gură. Un Kerry Cream s-ar încadra în nota de plată, Lucy?

Îi răspunse că da, deși nu știa ce e cu nota de plată. Poate când se vor întoarce acasă vor găsi acolo scrisoarea. Poate Bridget era afară, așteptându-i și făcându-le cu mâna, iar când ei se vor apropia le va spune vestea cea bună, tulburată. Va fi roșie la față, plângând și râzând în același timp.

— Nu-i așa că avem o vreme frumoasă, Henry? spuse doamna McBride, turnându-i berea neagră înainte de orice altceva. Toate bune și frumoase, dar nu-i așa că e o vreme magnifică pentru luna aprilie?

— Da, cam așa e.

— Sâ-i mulțumim Domnului.

Bridget va spune că avea nevoie de ajutor să pregătească camerele pentru ei. Vor pune flori și vor deschide ferestrele. Vor pune sticle cu apă fierbinte în paturi. Henry va spune că o să scoată trăpașul afară ca să-l țesale, pregătindu-l pentru sosirea lor. Vor fi supărați pe ea, dar nu mai conta. Nu mai conta că vor fi supărați pe ea.

— Da, îmi amintesc că Kerry Creams erau biscuiții preferați, spuse doamna McBride.

Veni în fața tejghelei, de-a lungul căreia erau aranjate cutiile cu capace de sticlă în care se aflau biscuiții. Răsuci în sus capacul de la cutia de Kerry Creams și Lucy luă unul.

Prima dată când o luase Henry cu el la lăptărie, o ridicase pe tejghea iar ea stătuse acolo, bându-și limonada, văzând pentru prima oară cum se forma spuma când era turnată berea. Avea șase ani pe-atunci.

— Dă-mi de zece, spuse Henry, iar doamna McBride îi răspunse că nu are decât de cinci.

Henry spuse să-i dea două de cinci. Fuma dintotdeauna Woodbine. Celălalt tip de țigară pe care îl mai încercase era Kerry Blue, îi spusese odată lui Lucy și îi arătase pachetul de țigări cu câinele desenat pe el. Tatăl ei fuma Sweet Afton.

— Cum se mai simte ea zilele astea, Henry?

— Slavă cerului, binișor.

— Ai lista la-ndemână?

Găsi lista lui Bridget și o înmâna doamnei McBride peste tejghea, iar aceasta începu să adune articolele. Deși îi dăduse biscuitul, doamna McBride nu părea s-o placă mai mult. Era la fel ca restul lumii, cu excepția lui Bridget și a lui Henry.

— Henry, nu am gem de căpșuni, am doar de zmeură la borcane de jumătate de kilogram.

— Ce zici, Lucy, merge și cel de zmeură? Crezi că putem spune că da?

Lucy încuviință din cap și se aplecă asupra paharului, nedorind să vorbească din cauza doamnei McBride. Cât despre domnul Sullivan, nici acesta nu o plăcea.

— Gemul de la Keiller e un gem bun, spuse doamna McBride.

— Nu e altul mai bun, încuviință Henry, deși Lucy nu-l văzuse niciodată punându-și gem pe pâine.

Își întindea mult unt, iar câteodată presăra sare pe deasupra. Adesea spunea că nu-i plac dulciurile.

— Verdețurile sunt proaspete, spuse doamna McBride. Apoi povesti despre sendviciurile cu carne pe care le făcuse pentru soldații care-i intrau în magazin, o parte dintre ei seara. Veneau de la garnizoana din Enniseala și se duceau să danseze la Old Fort Crossroads.

— Li se face foame pe drum, le spuse ea. Mike face sendviciurile prea mari, adăugă ea referindu-se la soțul său. Groase cât două trepte, așa le face. Cu siguranță, nici un tânăr soldat nu poate mușca din ele.

Lucy n-o mai asculta; începu să citească reclamele, pentru săpunul de toaletă Ryan, pentru carnea sărată de vită și pentru whisky și pentru berea neagră Guinness. Îl întrebase odată pe tatăl ei ce era Guinness atunci când văzuse scris, iar el îi spusese că era berea pe care obișnuia s-o bea Henry. Era acasă o sticlă de whisky pe care nu o luaseră cu ei, din care se băuse foarte puțin. Era whisky Power's.

— Mulțumesc, spuse Lucy când urcară din nou în șaretă, iar Henry își aprinsese o altă țigară.

Punga cenușie în care erau puse alimentele era la picioarele lor. Mult în fața lor erau alte două șarete care-și aduceau putineiele goale.

— Hai să pornim, îi strigă Henry calului, scuturând frâiele. Își împinse pălăria spre spate ca să-l prindă razele soarelui pe frunte. Deja îi apăruseră primii pistrui de vară.

Ea privi fluturele dispărând și apoi întorcându-se, degetele vrăjite ale magicianului desfăcute triumfător,

aripile fluturelui închizând încet între ele rozul și auriul strălucitor. Expresia magicianului nu se schimba niciodată. Întotdeauna erau acolo zâmbetul său abia mijit, privirea fixă, obrajii uscați ca hârtia de pergament. Doar brațele i se mișcau.

Pe scări se auziră pașii lui Everard, apoi cheia în broască. Aduse înăuntru cumpărăturile. Îi spuse că fusese și la gară.

— Ce bun ești cu mine, murmură Heloise.

Luni întregi, cât ea se odihnise, el îi citise din cărțile englezești pe care le găsise la un librar, două străzi mai încolo. Îi pregătise mâncarea și îi spălase cămășile de noapte, o pieptănase și îi adusese farduri. O ascultase din nou cum își amintea de copilărie. Din târgurile de sâmbăta îi cumpărase cești, farfurioare și farfurii și ornamente de porțelan care erau menite să decoreze pe gustul lor camerele în care locuiau, punând la păstrare podoabele găsite.

Îl privi cum întoarce mecanismul de la ceasul magicianului. 1-l adusese s-o distreze în timp ce se odihnea, până ce, într-o dimineață, pierdu copilul, iar doctorul pe care-l chemaseră se chinuia să-și găsească cuvintele atunci când auzise despre sarcinile pierdute în trecut. Compătimitor dar ferm, le spuse să nu mai repete încercările. Niciodată.

— Dacă îți face plăcere, îi spuse ea când jucăria se opri. Da, sigur că ar fi drăguț.

Fiindu-i teamă că nu se va mai scutura de această apatie, Căpitanul îi sugerase să viziteze marile orașe italiene.

— Doar o dată să mergem în altă parte pentru o săptămână sau două, stăruise el.

Îi citi din ghidul pe care-l cumpărase, atrăgându-i atenția la fotografiile clădirilor și ale sculpturilor, frescelor și mozaicurilor.

— Desigur, răspunse ea vorbelor lui convingătoare. Ar fi drăguț să mergem în altă parte.

Totuși Montemarmoreo era la fel de diferit pentru ea, putea spune și asta. Micul lor apartament situat deasupra prăvăliei cizmarului, propriile obiecte care-și sporeau numărul, plimbările care urmau să înceapă iar: era un fel de pace în toate astea. Faptul că cucchiaio însemna lingură, că seggiola era scaun iar finestra fereastră, faptul că în fiecare dimineață, peste drum, portarul de la Credito Italiano deschidea ușile pentru funcționarii ce așteptau să intre în bancă, faptul că femeia de la Fiori e Frutta începuse să-i vorbească mai mult, că se trezea în sunetul clopotelor bisericii Santa Cecilia, sfânta al cărei curaj însuflețise orașul timp de secole toate astea erau liniștitoare, dându-i pacea de care avea nevoie.

Mâinile lipsite de culoare ale magicianului erau din nou ridicate, fluturele apăru iar, fiind alungat și revenind la loc. Amănuntele copiate din orarele gărilor trenurile convenabile, alegerea orașelor toate erau citite cu atenție.

— Ce-ar fi să deschidem sticla de vin ceva mai devreme în seara asta? sugeră Heloise.

▫ 9 ▫

Domnul Sullivan continuă să-i viziteze, așa cum promisese că va face. Iar canonicul Crosbie veni de la Enniseala, pentru a se convinge că Lucy era educată în credința protestantă. Când mergeau la liturghie duminica, Bridget și Henry o luau cu ei la Kilauran și așteptau jumătate de oră să înceapă slujba în baraca din tablă ondulată vopsită în verde, unde se aduna mica congregație

a Bisericii Irlandeze. Deși părintele Crosbie știa că ea lua parte la slujbă în Kilauran, căci aceasta era ținută de vicarul său, considera că era necesar să vadă el însuși cum stau lucrurile la Lahardane.

— Îți spui întotdeauna rugăciunile, Lucy? întrebă preotul cu blândețea sugerată de zâmbetul lui inocent și părul alb ca zăpada, zâmbind pe deasupra ceștilor de ceai așezate de Bridget pe masa din sufragerie. Poți să-mi spui Tatăl nostru, Lucy?

— Tatăl nostru Carele ești în ceruri, începu Lucy și spuse rugăciunea până la capăt.

— Eh, asta e grozav.

Înainte de a pleca, părintele Crosbie îi dărui o carte numită Fetele de la Sfânta Monica, reflectând în sinea lui că dacă lucrurile ar fi stat diferit, ea ar fi fost deja trimisă la un internat. Părintele nu avea nici o îndoiala că acestea ar fi fost intențiile familiei, dar când deschise mai târziu subiectul cu domnul Sullivan, avocatul îi spuse că nu era cu putință, căci lipseau fondurile pentru așa ceva. Până la reîntoarcerea părinților săi Lucy trebuia să continue lecțiile la mica școală a domnului Aylward.

Deja liniștea ce urmase insurecției irlandeze lăsase locul unui război civil. Noul stat irlandez liber a fost puternic zguduit de acest război, ca și orașele, satele și populația lui. Frumusețea teribilă a unui destin împlinit atrase după ea o amărăciune cumplita, care a chinuit amintirile mult timp după ce conflictul s-a încheiat în mai 1923. Spre sfârșitul aceleiași luni, domnul Sullivan primi o scrisoare de la domnișoara Chambre, care îl înștiința că starea de sănătate a mătușii lui Heloise Gault se îmbunătățise, și aceasta, fiind informata de plecarea lui Heloise din Irlanda, își dorea o împăcare cu ea. Aflând că locul în care se afla în prezent Heloise nu era cunoscut, i-a

cerut domnișoarei Chambre să dea un anunț în câteva ziare englezești. Faptul că nu a primit nici un răspuns a provocat o dezamăgire teribilă. Personal, nu m-am așteptat la altceva, scria domnișoara Chambre, dar pentru liniștea bătrânei doamne consider că este de datoria mea să vă rog să mă informați când primiți vești de la Heloise Gault. Și, firește, comportamentul copilului său a rămas ascuns stăpânei mele.

Domnul Sullivan oftă când citi aceste lucruri. Ar fi putut să sublinieze că purtarea copilei și-a primit pedeapsa, fapt confirmat din conversațiile sale cu Bridget și din propriile lui observații, dar nu o făcu. Ii era clar și faptul că în casa de la Lahardane domnea o uimire la fel de neproductivă ca și agitația care îi tulbura gândurile atunci când zăbovea prea mult asupra a ceea ce se întâmplase. Avocatul, care trăia singur, având doar o menajeră, își ținea pentru sine cea mai mare parte a grijilor sale, exprimându-și-le doar ocazional și fără nici un rezultat în prezența secretarului său.

Trezindu-se adesea în cursul nopții, la fel de tulburată, Bridget rămânea trează, așteptând ca Henry să deschidă ochii și să-l roage să-i povestească din nou momentul în care a găsit legătura cu haine printre buruieni și pietrele căzute. Câinele care se aciuase pe lângă casă fugi într-o zi și de atunci nu mai fusese văzut, iar lui Bridget și lui Henry li se păru că și asta făcea parte dintr-un tot, dar cu timpul amândoi renunțară la idee, considerând-o doar o închipuire a minții lor.

În timp ce la Lahardane domnea o stare de confuzie, povestea faptelor ce-o provocaseră într-un chip atât de dramatic își găsi locul printre poveștile acestor vremuri tulburi care erau spuse în vecinătate prin Kilauran, Clashmore și Ringville sau pe străzile din Enniseala. Tragedia pe care însăși copila o atrăsese asupra sa și ceea

ce se petrecuse după aceea cu ea, toate deveniseră subiect de discuție, iar străinilor li se părea subiect de legendă. Vizitatorii plajelor acelor țărmuri liniștite ascultau și rămâneau înmărmuriți. Comercianții care luau comenzi pentru mărfurile lor din prăvălii relatau povestea în orașe îndepărtate. Conversațiile purtate prin barurile dosnice, la mesele unde se servea ceai sau la mesele de joc erau animate de povestiri referitoare la cele petrecute.

Și așa, cum se întâmplă adesea cu basmele călătorilor, exagerarea îmbunătățea povestea. Faptele împrumutate, țesute acolo unde lipsea ceva, întăreau legenda odată cu repetarea povestirilor. Stârnite de ce se istorisea despre întâmplările de la Lahardane, amintirile pătrundeau și în alte case, prin arhivele altor familii; ca să sufere o asemenea nenorocire, cu siguranță că familia Gault a fost pedepsită de divinitate. Probabil au trimis cândva vreun servitor la închisoare, au refuzat să se supună legii sau au considerat de la sine înțeles, cu prea multă trufie, că au niște privilegii. În discuțiile inspirate de ce se povestea, subtilitățile ce împovărau narațiunea erau îndepărtate. Realitatea pură despre ceea ce se întâmplase era colorată și îmbogățită, iar rezultatul final era mult mai bun. Călătoria în care plecaseră părinții sfâșiați de durere deveni pelerinaj, iar iertarea era cerută pentru păcate care variau de la poveste la poveste.

Bătrânul mare duce de York, cântau copiii la petrecerea de Crăciun, la școala domnului Aylward, avea zece mii de ostași...

Panourile cu cuvinte și tabla erau decorate cu baloane, ilicele înveselea hărțile și portretele cu regi și regine ale domnului Aylward. Copiii beau ceai, toți cincisprezece așezați în jurul a patru măsuțe unite, cu sendviciuri, brioșe cu stafide și prăjituri decorate. Încăperea era întunecată. La cele două ferestre erau perdele împrumutate, iar domnul

Aylward făcea umbre cu mâinile pe un cearșaf alb – un iepure, o pasăre, profilul colțuros al unui bătrân.

După asta, Lucy se duse acasă de-a lungul țărmului, singură prin întunericul care se lăsa, cu marea nemiloasă pe lângă ea. Ea tot spera, așa cum o făcea întotdeauna când trecea pe mal, că poate câinele s-a întors, că se grăbește să apară de pe dealuri, lătrând așa cum obișnuia să facă. Dar nimic nu se mișca, poate doar ce era luat de vânt, iar singurele sunete erau geamătul neîncetat al vântului și zgomotul valurilor sparte de țărm.

„Să nu te apropii de mine”, îi spusese iar Edie Hosford, nedorind să fie atins de ea când jucau Portocale și lămâi.

• PARTEA A DOUA •

▫ 1 ▫

într-o dimineață de februarie, un hamal care mătura platforma gării din Enniseala își aminti cum fusese împușcat în umăr de la o fereastră de la etaj. Își aduse aminte de acest lucru fiindcă noaptea visase asta cum arătase oamenilor rana și urma închisă la culoare ce-i rămăsese pe pulover acolo unde sângele se uscase și cum le povestea că glonțul îi pătrunsese în trup dar nu rămăsese acolo. In vis, brațul său era în continuare prins într-o eșarfă, atrăgând privirile admirative ale celor mai bătrâni de pe stradă, care-l invitau la o partidă de cap sau pajură, așa cum se întâmplase să fie invitat în viață de câțiva. Fusese onorat precum un insurgent, deși nu aparținuse niciodată vreunei organizații revoluționare.

„Vai ce lucru șocant ți s-a întâmplat!” exclamase o bătrână cerșetoare ce stătea în ușa barului și băcăniei lui Phelan. „Să te împuște cineva!”

Aceeași remarcă i-a fost făcută pe stradă de Fratele Creștin[4] care la școală obișnuia să-i prindă între degete pielea de pe ceafă când greșea la vreo împărțire mai dificilă sau atunci când confunda comitatul Ulster cu comitatul Connacht. A fost invitat în barul lui Phelan pentru a-și arăta rana, iar bărbații de acolo îi spuseră că fusese norocos că mai era în viață. În visul său erau prezenți și acești bărbați și cerșetoarea și Fratele Creștin, toți ridicând paharul în cinstea lui.

Măturând gunoaiele în gară, la o zi după ce avusese pentru întâia oară acel vis, hamalului îi era greu să separe visul de experiența trăita cu atâta timp în urmă. Incapabil

să discearnă singur ceea ce își amintea, se simțea cuprins în acea dimineață de un sentiment de singurătate. Tovarășii săi din acea noapte îndepărtata emigraseră deja, unul dintre ei mai de mult, celălalt de curând. Tatăl său, care refuzase atât de dur să accepte fie o compensație pentru rănirea lui, fie scuzele ce-i fuseseră oferite, murise cu o lună în urmă. Cât trăise, tatăl său fusese foarte mândru de ceea ce se întâmplase, mai ales că gestul fusese urmat de plecarea, se părea, definitivă din Irlanda a fostului ofițer din armata britanică și a soției sale englezoaice. Nu însemna nimic pentru el faptul că acest cuplu crezuse, din greșeală, că unicul lor copil murise adeseori tatăl hamalului spusese asta, însă în visul lui aceste cuvinte îi provocau tristețe, așa cum nu se întâmpla în realitate.

Ziua de februarie era friguroasă.

— E nevoie de cărbune în camera de așteptare, strigă o voce și, în timp ce ducea fărașul și mătura în magazia stației, iar focul din camera de așteptare era făcut și cărbunele pus din abundența, stinghereala hamalului nu trecuse.

În visul său, perdelele casei căzuseră de la ferestre, strălucind în întuneric. Iar acolo se vedea trupul fără viață al unui copil.

Ziua aceea trecu. Și după ce mai trecură și alte zile, oamenii care-l cunoșteau observară că hamalul devenise mai tăcut, mai puțin vorbăreț cu cei de pe peroanele gării, adeseori cufundat într-o stare de letargie. Același vis, neschimbat și însuflețit, continua sa-i tulbure nopțile. Trezindu-se din vis, era mânat de dorința de a calcula vârsta fetiței despărțite de părinții săi, iar atunci când se interesă, află că ea nu-și mai văzuse părinții de când plecaseră. In visul său el fusese cel care otrăvise câinii, el fusese cel care înainte de a fi rănit spărsese fereastra și

pusese benzina, el aprinsese bățul de chibrit. Într-o după-amiază, în timp ce vâruia pietrele din jurul straturilor de flori ale gării, văzu la fel de clar ca în visul lui perdelele fluturând.

Înainte ca anul să se încheie renunță la munca de hamal și învață meseria de zugrav. După aceea se întreba de ce făcuse schimbarea asta și la început nu știu de ce. Apoi instinctul îi spuse că își imaginase cum ziua unui zugrav ar fi foarte plină, că dacă va vopsi uși și panouri, dacă va fixa chituri și va potrivi culori, va avea mai puțin timp pentru meditație. Dar, din păcate, se înșelase.

În timp ce curăța cu lampa vopseaua veche și aplica noul strat, acest lucru deveni o luptă și mai grea decât atunci când era hamal și încerca să stabilească ce e real și ce nu în viața sa. După ce a fost împușcat, primise ajutor. Tovarășii săi și-au găsit bicicletele acolo unde le ascunseseră și l-au ajutat pentru că nu s-a putut urca pe a lui. Bidoanele de benzină încă pline fuseseră lăsate în urmă, abandonate în grabă. Își tot spusese că ăsta e adevărul, și totuși exista o contradicție. La fel de ușor de recunoscut în hainele albe de zugrav precum fusese și în uniforma de hamal, felul lui de a fi tăcut îl făcu să-și câștige respectul celor din jur; totuși nu spuse nimănui ce avea pe suflet, nici mamei sale sau patronului sau altcuiva care îl oprea să stea de vorbă cu el. Trăia în această lume ascunsă, repetându-și întruna că nu se întâmplase altceva mai rău în realitatea care-l urmărea decât faptul că otrăvise cei trei câini. Dar pe urmă îi apărea, iar și iar, trupul copilului.

▫ 2 ▫

Având și mai mult timp la dispoziție de când părăsise școala domnului Aylward, Lucy începu să citească cărțile din biblioteca aflată în camera de zi. Toate erau vechi,

cotoarele fiindu-i cunoscute de când se știa. Dar când le deschise simți cum se cufundă într-o lume nouă, din alte secole și locuri, în relații de dragoste, complicate, în viețile unor oameni diferiți precum Rosa Dartle și Giles Winterborne1, în ceața densă londoneză și soarele Madagascarului. Și după ce citise tot ce putea citi în camera de zi, se îndreptă spre rafturile cu cărți de la etajul întâi și apoi spre cele din camera pentru micul dejun ce stătea nefolosită.

În casă, nimeni nu-și mai amintea de scândurile ce acoperiseră ferestrele, iar cearșafurilor ridicate de pe mobilă li se găsise de mult o altă întrebuințare. Când se termină școala, tot Bridget și Henry rămaseră singurii tovarăși ai lui Lucy, oferindu-i aceeași prietenie ca și atunci când era copil. Dacă se întâmpla ca domnul O'Reilly să fie pe câmp, muncind, atunci când trecea ea pe acolo, îi făcea cu mâna ca întotdeauna.

Nici interesul manifestat de domnul Sullivan și de pastorul Crosbie față de bunăstarea unui copil singur nu dispăru atunci când copilăria trecu. Încă o vizitau, tot mai aduceau cadouri cu ocazia aniversării sau a Crăciunului. În schimb, de Crăciun ei își alegeau un curcan dintre cei crescuți de Henry.

— Și totuși mă gândesc dacă e normal ca o fată tânără să stea atât de mult timp singură, atât de departe de un oraș, mărturisi într-o zi pastorul Crosbie.

Dar de câte ori își punea pastorul această întrebare, primea același răspuns așa stăteau lucrurile, îi răspundea în mod invariabil Bridget.

— A spus vreodată ce vrea să facă în viață? insista pastorul. A manifestat vreo preferință pentru ceva anume?

— O preferința, părinte?

— Pentru vreo anume vocație? De exemplu, să iasă în lume?

— Asta e tot ce știe, domnule. Nu e vreo scoică pe mal de care să nu-i pese. Așa e ea, părinte. Așa a fost întotdeauna.

— Dar nu despre asta e vorba. O fată nu trebuie să-și irosească afecțiunea pe scoici. Nu e corect ca niște scoici să-i fie tovarăși.

— Dar e Henry, mai sunt și eu.

— Ah, desigur, așa e, Bridget, o binecuvântare ce nu trece neobservată. Ești o persoană bună.

— Nu vreau să spun, domnule, că așa ar trebui să stea lucrurile. Tot ce vreau să spun este faptul că Henry și cu mine ne dăm silința.

— Desigur, așa e. Ați făcut minuni. Nimeni nu spune că nu este așa. Pastorul Crosbie tăcu un moment. Dar, spune-mi, Bridget, continuă să creadă în întoarcerea lor?

— Nu a încetat nici o clipă să creadă în asta. Asta așteaptă.

— Îl știu pe tatăl său de când era de vârsta ei, spuse bătrânul preot după o pauză. Timbrul vag suna ca o înfrângere, ca și cum nu conta cât vorbeau, conversația nu ar fi dus nicăieri. Doamna Crosbie, care a văzut-o pe doamna Gault înaintea mea, a spus că Everard Gault s-a însurat cu o frumusețe. „Ei, asta compensează totul, fiindcă familia lui Everard Gault i-a fost răpită de lângă el, știm cu toții asta”, a mai spus doamna Crosbie. De atunci Heloise Gault i-a fost foarte draga. De fapt amândoi. Și mie mi-au fost, desigur.

— Henry și cu mine...

— Da, Bridget, știu. Însă uneori, când stăm în casa parohială seara, ne gândim la ea că este singură, la vârsta

asta în sfârșit, nu chiar singură, și totuși... Și ne rugăm, Bridget.

— Se îngrijește de albine.

— Albine?

— Căpitanul ținea stupi în livada. Nouă nu ne-a mai păsat de miere după ce au plecat. Henry nu se poate ocupa de albine, dar Lucy s-a apucat iar de stupărit.

Părintele Crosbie dădu din cap. Ei, asta însemna ceva. Albinele însemnau ceva mai mult decât nimic.

Se credea că ceva s-a întâmplat cu Căpitanul Gault și soția sa, că au probleme, că au fost victimele unui dezastru. Poveștile tragice dintr-un ziar sau altul deveniseră fragmente din povestea lor, aceasta devenind și mai interesantă pe măsură ce era spusă. Domnul Sullivan se gândea adesea că absența făcea realitate din presupuneri, dar și el făcuse presupuneri, căci era imposibil să nu o facă. Fusese adesea auzit spunând că este „tragedia Irlandei că dintr-un motiv sau altul suntem mereu obligați să plecăm de lângă cei care ne sunt dragi. Patrioții ioo noștri înfrânți au plecat, marii noștri lorzi, emigranții Foametei1, iar acum pleacă și cei săraci în căutare de muncă. Exilul face parte din noi”.

El personal nu credea că un alt ghinion, natural sau de alt gen, îi lovise pe Căpitanul Gault și pe soția sa. Exilații se așezau în statutul lor de exilați, adesea adoptând dimensiuni pe care nu le avuseseră înainte. Observase adesea acest lucru la cei ce se întorceau în Enniseala și descopereau că nu au liniște într-un oraș care era prea mic, simțind că acum nu mai aparțineau nici unui loc și totuși părând mai înțelepți decât înainte. Și cine ar fi putut să-i condamne pe Everard Gault și pe soția lui, doborâți de tristețea lor, că și-au dorit să ia totul de la început, undeva unde totul era diferit. Regreta acum că angajase un detectiv

particular incompetent care să efectueze o anchetă într-un oraș elvețian, mai ales că banii cheltuiți puteau fi folosiți mai bine. Îl mira și faptul că femeia aceea, Chambre, a ales să dea anunțuri în ziarele din Anglia, când el o asigurase că în mod sigur Anglia nu putea fi țara în care s-ar fi stabilit cuplul pe care-l căutau. Propria sa conștiință profesională respingea încurcătura la care el însuși contribuise, nedezvâluindu-și convingerile: viața la Lahardane, așa cum era în prezent, era mai ușor de suportat decât amintirea vorbelor sale atunci când spunea că totul va fi în regulă.

Din punctul ei de vedere, Lucy nu se gândea prea mult la natura exilului, acceptând în timp ceea ce se întâmplase, la fel cum a fost și cu infirmitatea sa și trăsăturile reflectate în oglindă. Dacă pastorul Crosbie i-ar fi spus să iasă în lume, i-ar fi răspuns că viața sa deja era angajată pe un făgaș. Ea aștepta, ar fi răspuns, păstrându-și în continuare speranța. În fiecare cameră se făcea mereu curat, fiecare scaun, masă sau ornament era așa cum își amintea. Vazele ei pline cu flori de vară, albinele ei, pașii săi pe scări și pe câmpul dimprejur, prin curtea pavată și prin pietriș, asta oferea ea. Nu era singură, abia își amintea câteodată de singurătate.

— Ah, dar sunt fericită, suficient de fericita, l-ar fi asigurat ea pe pastor dacă acesta ar fi întrebat-o.

La aniversarea celor douăzeci și unu de ani primi din nou cadouri de la pastor și soția lui, de la domnul Sullivan. Mai târziu, sub razele calde ale soarelui la amurg, se întinse în iarba din livada de meri pentru a citi una dintre cărțile lăsate de alte generații. Lucy Gault, la douăzeci și unu de ani, nu avea nevoie să iasă în lume; pentru ea era suficient să viziteze Netherfield1.

Imaginile cu Sacra Conversazione1 nu estompau întru totul imaginile unei după-amiezi tipic englezești și ale unui crepuscul de decembrie. Prin detaliile compoziției lui Bellini coloanele de marmură și pomii înfrunziți, veșmintele albastre, verzi și stacojii se vedeau ceșcuțele de ceai pe măsuța din lemn de trandafir, geamurile aburite, cărbunele arzând în cămin: amintirile pe care Heloise le stârnise în urmă cu o oră în imaginația soțului său erau încă prezente.

Nu o mai întâlnise niciodată pe femeia despre care află în timpul ceaiului că era văduvă, dar o putea zări acum, o umbră printre sfinții ce-o înconjurau pe Sfânta Fecioară și pruncul său și pe muzicianul cu atitudine gravă. Erau un grup și totuși părea că fiecare dintre ei e singur. Telegrama care sosise era așezată pe măsuța din lemn de trandafir. În clipa aceea se auzi ceasul bătând.

— Ladysmith2, spuse mama lui Heloise.

În biserică era răcoare comparativ cu căldura zilei de afară, iar din locul unde muncea paracliserul venea un miros de ceară de lustruit. Bazinul cu apă sfințită era aproape gol; pe treptele de afară cerșea un schilod.

— Nu, lasă-mă pe mine, îl rugă Heloise, căutându-se prin geantă și lăsând moneda găsită să cadă în palma întinsă.

Trecură pe o alee lipsită de soare, mergând încet, evitând să iasă în lumina după-amiezii. Heloise avea probabil șaisprezece ani atunci, calculă el.

— Everard, de ce ești atât de bun cu mine? De ce știi să asculți atât de bine?

— Poate fiindcă te iubesc.

— Mi-aș fi dorit să fiu mai puternică.

El nu îi spuse că avusese destulă putere odată și nici nu o asigură că îi va reveni această putere. Nu știa asta.

Neputând să-i povestească la rândul său despre copilărie în momentul când ea evoca momente din acea perioadă, îi povestea în schimb despre vremurile când fusese soldat, repetându-i cu și mai multe amănunte ce îi povestise deja, despre bărbații pe care i-a condus în scurta perioadă când fusese pe câmpul de luptă.

Pe Riva comandară cafea. Înainte să fie servită cafeaua, auzi despre casa mătușii care avusese grija de ea, ce devenise mai târziu un refugiu pentru orfană.

— Erau doar niște băieți, spuse el, enumerând numele oamenilor care se aflaseră sub comanda sa. Le văd adesea fețele.

Îi observă degetele subțiri punând o bucățică de zahăr în cafea, și apoi încă una. Asta îi făcea plăcere, atât de mult încât se întrebă de ce. Ei, bine, asta era ceva real, își spuse el și probabil doar atât îi făcea plăcere atunci când se întrerupse acea conversație ce părea ireală. Scrisese la Lahardane. Își exprimase grija pentru servitorii care aveau acum grijă de gospodărie, întrebă despre vaci și despre casă. Scrisese mai multe scrisori, dar de fiecare dată când trebuia să le trimită dădea înapoi. Ar fi urmat un răspuns, primit pe ascuns, ar fi început o corespondență secretă și s-ar fi distrus încrederea ce existase întotdeauna în mariajul său. Păstră ascunse scrisorile, puse în plicurile timbrate. Asta era cea mai mare înșelătorie pe care o putea suporta.

— Ce frumos este aici, spuse ea.

În apropierea locului unde stăteau, gondolele veneau și plecau de la un debarcader. Mai departe, pe canal, un vas cu aburi se apropia încet dinspre mare. Un câine latră de pe puntea unei bărci.

Când se mai răcori, se plimbară pe Zattere. Luară o barcă spre Giudecca. Pe seară, la biserica San Giobbe se

ținea slujba de Buna Vestire. Apoi la cafeneaua Florian se cântau valsuri.

În seara aceea, la Pensione Bucintoro, în timp ce soțul său dormea, Heloise stătea trează lângă el. Câte lucruri frumoase! își spuse când prețioasele imagini ale zilei îi reveniră în memorie și își aminti despre toate cele vorbite. În seara aceasta nu-i lipsea nimic și hotărî în euforia pe care i-o produsese ziua să găsească a doua zi de dimineață curajul de a mărturisi că nu era suficient să spună că soțul său generos era bun cu ea, că ascultase cu atenție evocările ei din copilărie.

„Ne prefacem că am murit”, protestase el cu blândețe odată, iar ea nu fusese capabilă să-i explice de ce își dorea să uite pentru totdeauna.

Dar de dimineață va fi mai bine. Își închipui cum își cere iertare și cum vorbește despre tot ce nu dorise până atunci să vorbească; înainte de a închide ochii, își dădu seama că își găsea tot mai ușor cuvintele. Dar curând adormi, iar când se trezi peste câteva minute se auzi spunându-și că nu putea să aibă acea conversație. Și știu că are dreptate.

▫ 4 ▫

Henry își aprinse o țigara Woodbine și aruncă chibritul pe jos. De lângă arcada prin care se intra în curte, Henry privea cu atenție mașina care venise, uitându-se la roți, la scaunul elegant, la tapițeria verde și la micuța mascotă de deasupra radiatorului, la capota ascuțită a motorului și la numărul de pe plăcuță, IF 19. Capota de pânză era lăsată în jos.

Auzise mașina apropiindu-se, apoi pietrișul scârțâind sub roțile ei. Își imaginase că se întorsese pastorul Crosbie sau că vești proaspete îl făcuseră pe avocat să revină. Dar

vocea pe care o auzi scuzându-se nu era a nici unuia. Lucy ieși din casă, așa cum făcea de câte ori auzea vreo mașină.

— Cine ești? întrebă ea, iar șoferul mașinii își ceru din nou scuze și opri motorul ca să poată fi auzit.

Era un tânăr în cămașă, fără haină, iar când se dădu jos din mașină îi putu vedea pantalonii de flanel prinși în bretele cu dungi verzi, cafenii și purpurii, bine întinse și înnodate. Henry nu-l mai văzuse până atunci.

— Nu mi-am dat seama că aici e o casă.

— Cine ești? întreba Lucy din nou și i se spuse un nume pe care Henry nu4 mai auzise.

Lucy clătină ușor din cap, arătând că și ei îi era necunoscut.

Rezemat de zidul arcadei, cu pachetul de țigări în mână, Henry își aminti de vremurile când mai veneau și alți vizitatori în afara pastorului și a avocatului familia Morell și oameni din Ringville, din Enniseala și Cappoquin sau chiar din Clonmel. Fuseseră petreceri de vară, coșuri pentru picnic cărate peste câmp până la țărm, copii ce se jucau în livadă și prin grădină. Veniseră Lady Roche din Monatray împreună cu colonelul Roche, și cele trei surori Ashe, și bătrâna doamnă Cronin cu capricioasa ei fiică între două vârste care odată, când îl văzu pe Căpitan, îl și sărută. Henry nu-i mai revăzuse pe niciunul din iarna anului 1922 și se întreba acum ce s-o fi întâmplat cu ei. Oare acest tânăr era vreunul dintre copiii de atunci, chiar dacă afirmase că nu știa că era o casă acolo?

— Vrea să-l invite la ceai, spuse Bridget câteva minute mai târziu în șopronul casei, acolo unde Henry făcea reparațiile de tâmplărie și unde venise să-l roage să așeze masa de grădină pe pajiștea cu hortensii.

Bridget se îmbujorase, iar Henry își aminti și de acest lucru din trecut agitația ei când era vorba de ceea ce ea

numea „societate”.

Curăță murdăria și pânzele de păianjen de pe tăblia mesei și apoi o șterse cu o cârpă. Afară, pe pajiște, curăță două dintre scaunele albe de fier ce stăteau așezate pe lângă zidul unde creșteau hortensiile de culoare albastru intens. Rugina de pe scaune trebuia înlăturată și ar fi avut nevoie de o vopsea nouă. Intr-una din zile se va ocupa de asta, hotărî el, deși știa că n-o va face.

— Dar nu arăta ca o alee, spuse Ralph, iar casa de la poartă era închisă.

Nu observase porțile de culoare verde pal, ascunse după urzici și hasmațuchi sălbatic ofilit. Trecuse cu mașina pe sub o boltă de frunze când deodată în fața ochilor i se ivise casa mare din piatră.

— Ah, asta înseamnă că ai ajuns la Lahardane, spuse doamna Ryall. Iar aceea era Lucy Gault.

Fata care ieșise din casă nu se prezentase. Femeia care așezase fața de masă pe masa din șipci aranjase apoi în liniște cești și farfurii, un vas cu lapte și un ceainic, pâine neagră cu unt și un fagure de miere. Tava de lemn era mare și avea de jur împrejur o ramă și mânere de porțelan alb. Dupâ ce turnă ceaiul, femeia se întoarse să vadă dacă totul era în regulă, apoi veni din nou cu pandișpan cu stafide.

— IF 19 a mers bine? întrebă domnul Ryall, iar Ralph îi răspunse că mașina care îi fusese împrumutată în acea după-amiază nu-i crease nici o problemă.

— A fost foarte drăguț din partea dumneavoastră, îi repetă, arătându-și încă o dată recunoștința.

— Aveai nevoie de puțin timp liber, fără băieți! Domnul Ryall dăduse un anunț pentru cineva care să-i pregătească cei doi fii în timpul lunilor de vară, întrucât, conform rapoartelor de la școală, aceștia erau în urmă la toate materiile. Așa că Ralph, care era liber în acea vară și care

nu se hotărâse încă ce voia să facă mai departe în viață, venise în casa aflată deasupra birourilor Băncii Irlandeze, căci domnul Ryall era directorul băncii în Enniseala.

Era un bărbat micuț de înălțime, cu o mustață îngrijită, iar soția lui era total diferită de el din toate punctele de vedere.

Aproape obeză, dar fără ca acest lucru să o deranjeze, doamna Ryall era indulgentă cu sine, o persoană care nu-i critica pe cei din jur, iar generozitatea caracterului său se reflecta în rotunjimile și felul său de a fi. Nu o îngrijora faptul că băieții săi erau indolenți. Grijile erau domeniul soțului său, obișnuia ea să spună, insinuând vag că era o plăcere pentru el să se îngrijoreze.

Era nouă și jumătate și în sufrageria familiei Ryall se lăsase întunericul. Se afla acolo un bufet mare, în același stil încărcat în mod supărător cu al unui scrin înalt la fel de grandios. Un set de scaune de masă se asorta cu canapeaua și fotoliile îmbrăcate în stofă rozalie. Tapetul înflorat corespundea draperiilor de damasc ce nu se trăgeau, la ferestre fiind în permanență puse perdele din plasă. Storuri albastre cu franjuri acopereau în timpul zilei partea de sus a ferestrelor.

Pe masa mare de mahon era așezată o cină târzie fiindcă, indiferent de oră, doamna Ryall nu voia să vadă pe nimeni flămând. Pe un cărucior aflat sub lampa cu ulei neaprinsă încă se găseau biscuiți făcuți cu smântână și brânză Galtee, prăjituri și fursecuri cu ghimbir și lichior. Băieții fuseseră trimiși la culcare în urmă cu o oră, iar pe masă rămăseseră ceștile lor cu restul de cacao deja răcit.

— Presupun că nu ți s-a spus ce s-a întâmplat la Lahardane, zise doamna Ryall.

Cu părul blond și ochii albaștri, cu trăsăturile feței destul de ascuțite dar atrăgătoare în felul lor, Ralph îi

asculta pe cei doi soți istorisind povestea, fiecare în stilul său, domnul Ryall la obiect și foarte precis, iar soția sa oferind amănuntele emoționale.

— O să auzi tot orașul vorbind despre asta, adăugă domnul Ryall când se ivi o pauză în relatarea evenimentelor.

Soția sa confirmă acest lucru în timp ce mancă un biscuit.

— Am auzit că s-a făcut tare drăguță, mai adăugă ea. Când Lucy Gault zâmbea, o gropiță în obraji făcea ca acest zâmbet să pară poznaș. Pe nas avea pistrui, ochii ei erau de un azuriu șters, iar părul la fel de deschis ca spicul de grâu. In timp ce se întorcea cu mașina patronului său, Ralph fusese însoțit de toate acestea și, ascultându-i acum pe cei doi, imaginea era din nou vie.

— Am fost contactat atunci când Căpitanul Gault și doamna Gault nu au putut fi găsiți, spuse domnul Ryall. Au sperat că el va lua legătura cu cei de aici, dar nu exista nici un motiv pentru care să o facă și bineînțeles că nu a făcut-o. E unul dintre cele mai triste lucruri.

Domnul Ryall coborî lampa pe scripete și îi scoase abajurul pentru a-i aprinde fitilul. Doamna Ryall își scutură câteva firimituri de biscuit de pe piept și apoi se ridică de la masă pentru a trage storurile.

— Ce spui despre ea, e drăguță? Sau poate mai degrabă frumoasă? întreba ea. Ce zici, Ralph, Lucy Gault e frumoasă?

Ralph răspunse că el așa credea.

Lucy Gault a fost frumoasă toată vara aceea. Era frumoasă în rochia ei albă, simplă, razele de soare făcând să strălucească cerceii de argint pe care-i avea în urechi. Probabil că au fost ai mamei sale, spuse doamna Ryall, cu

siguranță că și rochia, toate lăsate în urma plecării ce s-a dovedit până la urmă pripită.

Așezați sub umbra generoasă a unui fag din grădină, în timp ce elevii săi reușeau să nu fie atenți la ceea ce încerca Ralph să-i învețe, fata ce ieșise din casa despre care nu știa că exista acolo îi bântuia gândurile în fiecare dimineață și după-amiază somnoroasă. Prea puțin atent la conjugările mormăite ale lui Kildare și prefăcându-se că nu-l observă pe Jack desenând animale în caietul de teme, lui Ralph îi era teamă câteodată să nu vorbească pentru ca nu cumva, dintr-o prostie, să descrie privirea solemnă ce apărea adesea înainte de zâmbetul lui Lucy și felul în care stătea cu mâinile în poală, împietrită ca o statuie de marmură. In amintirea lui timidă o vedea turnând ceaiul și spunându-i că acolo nu prea veneau musafiri din greșeală.

— Exista un fluviu, Ararul, care traversează teritoriile Aeduilor și ale Sequanilor până la Ron, repeta încet Ralph în grădina din spatele clădirii ce adăpostea banca. Est flumen, Kildare: acesta este un fluviu. Quod influit per fines: care traversează teritoriile. Kildare, înțelegi?

Traducerea provenea din cartea Keys to the Classics a doctorului Giles, pe care Ralph o frunzărise în zori, pe când stătea în pat.

— Aeduorum et Sequanorum înseamnă Aedui and Sequani. Înțelegi, Kildare?

— Da, chiar înțeleg.

— Ei, atunci, vezi cum ai traduce incredibili lenitate, ita ut non possit judicari oculis in utram partemfluat.

Jack transformase un triunghi isoscel într-o tarantulă. Ralph desenă un alt triunghi, notându-i unghiurile cu A, B și C. Băieții purtau pălării de soare albe, cu boruri lăsate, întrucât soarele dimineții era puternic.

— Jack, încetează, spuse Ralph.

În fiecare miercuri, zi scurtă în Enniseala, Ralph avea și el o jumătate de zi liberă. Domnul Ryall continua să-i împrumute mașina, gândindu-se că dacă tutorele pe care-l găsise fiilor săi se va simți sufocat de viața dintr-un orășel de provincie, ar putea pleca la fel ca tutorele din vara trecută. Ralph mersese cu mașina la Dungarvan, pe unde făcu o plimbare, apoi la Cappoquin, Ballycotton, Castlemartyr și Lismore. Nu se mai întorsese la casa din apropierea țărmului. Nu mai fusese invitat.

— Așadar, Jack, ce știm despre AB și AC?

— Sunt litere ale alfabetului.

— Mă refer la liniile pe care le-ai tras. Laturile triunghiului. Jack se juca cu degetele de la picioare cu bățul ros de unul din cockerii familiei. Îl împinse ușor, asigurându-se că era încă la îndemâna sa.

— Sunt niște linii foarte drepte, spuse el.

— Dar ce poți să-mi spui despre unghiurile A, B și C?

— Sunt bune...

— Liniile au toate aceeași lungime. Deci, ce ne spune asta despre unghiuri, Jack?

Jack se gândi un moment, apoi încă unul și încă unul...

— Cuvântul acesta, Unitate, înseamnă lung? întrebă Kildare. Asta înseamnă, un râu foarte lung?

— Incredibili lenitate, de un calm incredibil.

— Mă doare creierul, spuse Jack.

Dympna, fata în casă, traversă curtea, aducându-i lui Ralph gustarea de la ora zece, alcătuită din biscuiți și ceai. Băieții se ridicară în picioare când o văzură.

— E foarte interesant ce ne-ai povestit despre Aedui și Sequani, comenta Kildare politicos, înainte de a fugi împreună cu fratele său.

În serile de miercuri Ralph era întotdeauna întrebat pe unde fusese în plimbare în după-amiaza respectivă, iar el putea simți dezamăgirea lor când le menționa orășelele prin care trecuse. Era evident că familia Ryall spera ca el să viziteze din nou domeniul Lahardane, deși nu primise nici o invitație. El simțea că domnul Ryall gândea că acest lucru ar putea fi un alt factor care garanta serviciile tutorelui copiilor săi, iar doamna Ryall, mai sentimentală, hotărî că în sfârșit se găsise un companion pentru o fată singură. Dar cum ar fi putut el să meargă pur și simplu acolo, cum putea presupune că a început o prietenie? Nu fusese spus nimic în sensul ăsta.

Totuși, într-o miercuri, Ralph se duse până acolo unde începea aleea, până la căsuța nelocuită de la intrare, lângă porțile ascunse de vegetația de vară. Încetini dar nu intră. În schimb, plecă mai departe până când găsi o ieșire spre malul apei, unde înotă și făcu plajă. Nu mai apăru nimeni pe pietriș și nici pe nisipul neted, spălat de apa mării, ce abia păstra urmele pașilor săi. Nici un veșmânt alb nu-i deranja solitudinea, nici o prezență firavă pe stâncile îndepărtate care pătrundeau în mare ca un deget întins. Se urcă din nou în mașină și plecă, găsind iar aleea și căsuța. Așteptă, dar nu veni nimeni nici acolo.

În alte zile, spre seară, Ralph se plimba de-a lungul străzii principale din Enniseala, oprindu-se să se uite în geamurile magazinelor, pierzând timpul privind carnea ce atârna în prăvălia lui MacMenamy, manechinele din magazinul de țesături Domville, produsele de băcănie de la O'Hagan și de la Home and Colonial, vasele enorme ca niște baloane, umplute cu lichid verde și roșu, ce erau trăsătura caracteristică a salonului medical Westbury; mobila ce aglomera camerele de licitație de la P. K. Gatchell paturi și mese, scrinuri, scaune și măsuțe de scris, tablouri. Afișele

filmelor erau schimbate de trei ori pe săptămână în avizierele de la cinematograf.

Ralph obișnuia să citească Irish Times și Cork Examiner în barul Hotelului Central. În plimbările sale trecea de farul neimpozant și de gară, pe lângă pensiunile de vară Pacific, Atlantic, Miss Meade's, Sans Souci. Mergea agale pe promenadă printre cuplurile ce-și plimbau câinii, măicuțe și preoți, pe lângă Frați Creștini. Elevele de la mânăstire sporovăiau pe lângă estrada vopsită în albastru cu galben sau își legănau picioarele pe peretele ce dădea spre mare.

Câteodată trecea de garnizoana de pe șoseaua spre Cork sau chiar mai departe, pe drumul de țară. Uneori explora străzile măi puțin frumoase de la marginea orașului, acolo unde copiii alergau în picioarele goale iar femeile acoperite cu broboade cerșeau, acolo unde bărbații jucau cap sau pajură la colțul străzii iar mirosul sărăciei răzbătea din locuințele infestate. Mai era și drumul care mergea de-a lungul râului, până la biserica protestantă, în apropierea locului unde cuibăreau lebedele care dăduseră numele orașului. Într-o seară, Ralph întâlni printre mormintele din cimitir un preot în vârstă, care îi întinse mâna.

— Tu ești cel care le predă băieților de la Banca Irlandeză, spuse el. Eu sunt pastorul Crosbie.

Ralph fu surprins de această abordare, dar își ascunse uimirea printr-un zâmbet. Ascultase slujbele ținute de pastor, una dintre atribuțiile sale fiind să-i însoțească pe copii în rarele ocazii când niciunul dintre părinți nu dorea să ia parte la slujba de duminică dimineață.

— Îmi dau toată silința să-i învăț, spuse el după ce se prezentă.

— Ah, dar sunt sigur că te descurci foarte bine, Ralph. Am dreptate să mă gândesc că ești din comitatul Wexford, nu?

— Da, așa este.

— Cu mulți ani în urmă am fost paroh în Gorey. Wexford este un comitat foarte interesant.

— Da, așa este.

— Se mândrește cu lucrurile care-l fac deosebit față de alte comitate.

Ralph zâmbi din nou, neînțelegând ce însemna asta. Pastorul Crosbie spuse:

— Mi s-a spus că ai fost la Lahardane.

— Da, am ajuns acolo din întâmplare. Domnul Ryall este foarte amabil și-mi împrumută mașina sa.

— Unul dintre cei mai buni oameni. Și este însurat cu cea mai bună soție din câte ar putea exista. Pastorul Crosbie tăcu o clipă, apoi spuse: Am auzit că ai întâlnit-o pe Lucy Gault.

— Da, așa este.

— Ei, asta e un lucru minunat. Nimic nu mi-a făcut o plăcere mai mare decât să aud că ai trecut pe acolo. Și doamnei Crosbie la fel. Amândoi ne-am bucurat.

Atitudinea caldă a pastorului, mâna așezată prietenos pe umărul tânărului, aprobarea sa entuziastă l-au făcut pe Ralph să roșească, iar această roșeață să se întindă și să se adâncească. Era o anume insinuare în ceea ce spunea, în tonul vocii, o presupunere pe care Ralph și-ar fi dorit-o adevărată, dar care cu siguranță nu era.

— Un tovarăș pentru Lucy Gault pe perioada verii este o minune pentru care trebuie să fim recunoscători.

— Dar am fost doar o dată acolo.

— Și cât ne-ar încânta să auzim că te-ai dus din nou. Și cu siguranță și Lucy ar fi încântată.

— Dar nu am fost invitat să mai revin.

— Prin locurile astea, Ralph, este chiar lucrul pe care trebuie să-l faci, să bați la ușă atunci când este cazul. Te asigur eu, Ralph, că este mai mult formalism în comitatul Wexford. Bănuiesc că îl cunoști pe vicarul din Ferns, nu?

— Mă tem că nu...

— Ei, vezi? Nu, aici luăm lucrurile mai ușor. Nu suntem prea formaliști. Din punct de vedere social, adăugă pastorul cu o severitate bruscă în glas, aici nu-și găsesc locul cei distanți. Deloc.

— De fapt, începu Ralph, eu nu...

— Sigur că nu, băiete. Simt acest lucru cu tot sufletul. La fel și doamna Crosbie. Cumva l-ai cunoscut pe domnul Sullivan?

— Sullivan?

— Da, de la firma Sullivan și Pedlow. Avocați pledanți. Ralph dădu din cap că nu.

— Domnul Sullivan a răscolit lumea căutându-i pe Căpitan și pe soția sa. Iar între timp a avut grijă de lucruri. A avut grijă de Lucy. În timpul lui liber, pe lângă datoria sa profesionala, el a fost cu adevărat preocupat de situația lui Lucy și de cum trăia ea, preocupat de reparații și întreținerea acelei case. Nu s-a putut face prea mult întrucât nu au fost prea mulți bani de cheltuit. Câteva terenuri și vacile de pe ele au fost de generații modul de bază de a supraviețui al familiei Gault. Lahardane a făcut eforturi să supraviețuiască, iar domnul Sullivan a fost acela care s-a preocupat ca lucrurile sa meargă înainte. L-am oprit pe stradă pe domnul Sullivan ca să-i spun acest lucru, că este un om bun. Răspunsul pe care l-am primit a fost că a luat de multe ori masa la Lahardane, că a petrecut numeroase nopți acolo, când întoarcerea acasă pe întuneric era anevoioasă. Iar acest lucru s-a întâmplat și când era acolo Căpitanul, și după plecarea acestuia. Nu are nici o

pretenție pentru gestul său umanitar, el spune că este doar o plată pentru ospitalitate.

Ralph încuviință din cap. Roșeața din obraji îi dispăruse. I-ar fi plăcut să încheie conversația, dar nu știa cum.

— Domnul Sullivan a auzit, la fel ca și mine, că ai trecut pe la Lahardane. Asta l-a bucurat foarte tare, Ralph, la fel ca pe mine și pe doamna Crosbie. Ne-am exprimat din tot sufletul mulțumirile noastre Celui de Sus.

— În acea zi greșisem drumul.

— Poți să-l mai greșești, Ralph. Te rog să-l mai greșești și altă dată. Te rog să-i oferi puțină companie unei tinere fete căreia îi lipsește compania celor de vârsta ei. Te rog să nu lași nefăcute lucrurile care trebuie făcute. Din tot sufletul te rog să faci asta. Mai du-te la casa aceea atât de singuratică, Ralph.

Încheind cu această hiperbolă, pastorul Crosbie îi întinse mâna și plecă pe drumul său.

Cu o caligrafie aproape perfecta, într-un mod curios, ce urma toate instrucțiunile pentru bucle și linii, cursivitate și stil, apăru în sfârșit o scrisoare din partea lui Lucy Gault. Numele ei, atât de prețuit în taină de Ralph, era scris în același stil ca restul scrisorii. Ralph era sigur că nici o poezie din lume nu putea surprinde puterea cuprinsă în acest nume. Nici o poezie din lume nu putea reflecta în vreun fel fericirea lui în momentul în care le preda elevilor săi sub crengile înfrunzite ale fagului.

— Ah, astăzi vom face doar lectură, exclamă el zâmbind, în dimineața în care primise scrisoarea, și începu să citească cu voce tare din Jurnalul unui Nimeni1, în timp ce Kildare moțăia iar Jack desena garguie.

Când dimineața trecuse de jumătate, apăru tava cu gustări și băieții fugiră, iar Ralph luă scrisoarea pentru a o

citi din nou pe îndelete, scoțând-o încet din buzunar, desfăcând-o ușor, cu umbre pestrițe așternute pe hârtia albă și cerneala albastră. Ținuse plicul separat de scrisoare, și îl examina acum și pe acesta. Rugăminți le pastorului Crosbie, dorințele neexprimate ale familiei Ryall erau acum la unison cu timiditatea încăpățânată ce caracteriza firea lui Ralph. Era destulă încântare, în aceste prime ore de când totul era diferit, în a se uita la câteva fraze și la felul în care era scris un nume.

Înainte de a pleca definitiv vino să-ți iei la revedere. Vino să bem din nou ceaiul împreună. Dacă îți face plăcere. Lucy Gault.

Nu mai era nimic altceva decât adresa și data. 5 august 1936.

▫ 5 ▫

în ziua când în casa de deasupra Băncii Irlandeze sosise scrisoarea de la Lucy Gault, la garnizoana pe lângă care Ralph trecuse adesea în plimbările sale de seară venise un nou recrut. Ofițerul care era atunci de serviciu văzu un tânăr înalt, tras la față, cu o intensitate în ochii negri ce se putea observa cu ușurința. Impresia lui imediată era că tânărul avea probleme, dar din moment ce fusese declarat apt medical și intervievat în maniera obișnuită iar apoi declarat demn de uniforma pe care urma să o poarte, ofițerul îi ștampilă documentele ce conțineau date precum numele, vârsta și perioada de înrolare. Numele bătut la mașină era scris incorect, așa că noul recrut îi atrase atenția, iar ofițerul tăie cu două linii numele greșit, și scrise în schimb Horahan.

Mai târziu, în curtea unde se defila, recrutul stătu retras deoparte. Se uita în jurul lui la barăci și latrine, la zidurile înalte ale unui teren de handbal, la soldații ce-și

pierdeau vremea într-un colț. Se înrolase cu speranța că disciplina militară și viața zgomotoasă în comun, lungile marșuri și o oboseală sănătoasa vor fi mai eficiente în alungarea tristeții sale decât munca izolată cu zugrăvitul sau slujba de hamal la gară. Mama sa, cu care locuise până atunci, plânsese când îi spusese intențiile sale. Ea se împăcase cu schimbarea petrecută cu el încă de când era angajat la gară. În ciuda acestor lucruri, sau poate din această cauză, cum adesea a considerat ea, era un fiu bun, curat și ordonat în obiceiurile sale, obiceiuri ce s-au accentuat odată cu trecerea anilor. Dar faptul că a hotărât dintr-odată să se înroleze a fost un adevărat șoc pentru ea. Îi era teamă că fiul său nu putea face față neprevăzutului atât de des întâlnit în viața militară.

În curtea unde se defila, recrutul îi întrebă pe soldații aflați acolo despre locul unde se găsea capela garnizoanei. Aceștia fumau, într-o atitudine lejeră, cu tunicile deschise la gât. Gândindu-se să facă o glumă pe seama nou-sositului, așa cum era obiceiul atunci când apărea o față nouă, îl trimiserâ într-o direcție greșită, așa că nimeri într-o groapă săpată în pământ, pe jumătate umplută cu gunoiul din tabără. Muștele zburau în jurul ei, o corcitură de câine alb cu negru se învârtea printre cutii de conserve și oase. Noul soldat se uită în jurul său. Era la marginea garnizoanei, granița sa fiind marcata de posturi de observație și garduri de sârmă ghimpată, așa că plecă înapoi de unde venise. Nu mai ceru alte indicații, ci găsi singur drumul spre capelă, observând de la distanță crucea neagră de lemn de pe acoperiș.

Nu era nimeni înăuntru, doar băncile lucioase, vopsite în galben țipător, dungate de lumina soarelui. Soldatul își înmuie vârful degetelor în bazinul cu apa sfințită și cu aceeași mână își făcu semnul crucii, îndreptat către altar. Apoi găsi ceea ce căuta, o statuetă din ghips a Fecioarei

Măria, în fața căreia ardea o singură lumânare. Îngenunche aici și se rugă ca în schimbul serviciilor aduse țării să fie răsplătit cu liniște sufletească, se rugă ca visele atât de insistente, ce-l chinuiau noaptea și îl urmăreau în timpul zilei, să înceteze. Se rugă ca Fecioara Măria să-l ajute, îi jură ascultare, dorindu-și ca aceasta să-i recunoască chinul. Dar când termină, în capelă era liniște, așa cum era peste tot pe unde se mai rugase.

— Ce-ai zis? îl întrebă un alt soldat în ziua aceea.

Dar noul recrut negă faptul că ar fi spus ceva, deși știa că o făcuse.

— Omule, dar ai zis ceva.

— Pantalonii ăștia îți dau multă vreme mâncârime?

— Nu asta ai zis.

El știa asta, dar ceea ce spusese se pierduse acum, fără a mai putea fi regăsit, fiindcă nici măcar el nu știa ce era. Cu puțin timp în urmă vopsise ramele ferestrelor azilului mare, construit din cărămidă arsă, și se obișnuise cu cei internați acolo. Groaza lui permanentă era că într-o bună zi va fi unul de-al lor, împărțind cu ei existența lor limitată.

▫ 6 ▫

Câinii din curte lătrară când auziră în depărtare mașina. Veniră în fugă de unde stătuseră întinși, pe pietrele calde de sub păr, dar Henry îi trimise înapoi. Știa că în după-amiaza aceea urmau să aibă un vizitator și cine era acesta. De sub arcada din zidul care separa curtea de partea din față a casei urmări câinii cum îi ascultă comanda, apoi se întoarse pentru a se sprijini de partea aceea a arcadei unde se mai sprijinise atunci când mai venise mașina. Își pipăi buzunarul după o țigară, la fel ca și atunci.

Când auzise de la Bridget că băiatul care venise în ziua aceea urma să se întoarcă, Henry nu spuse nimic.

Trăsăturile sale impasibile rămaseră neschimbate, dar lipsa unei reacții din partea sa nu i se păru lui Bridget ceva neobișnuit, din moment ce el adeseori prefera să nu comenteze la aflarea unor vești. Uneori, această tăcere reflecta gândurile sale, alteori ascundea ceea ce nu dorea să dezvăluie. Când află că Ralph urma să revină, își ascunse trăirile.

Își ridică mâna stângă, răspunzând salutului acestuia. Cu dreapta își băgă la loc în buzunarul de la pantaloni cutia de chibrituri și pachetul de țigări Woodbine. IF 19, observă el, așa cum o mai făcuse și prima dată. Era un Renault mare.

Cu câteva duminici în urmă, în Kilauran, după liturghie, Henry întrebase de mașină. Vorbise cu un om care lucra la drumuri și acesta îi răspunse că mașina era a domnului Ryall, că o dată pe săptămână domnul Ryall făcea cu ea drumul de la Enniseala la Dungarvan, la o agenție a Băncii Irlandeze. Omul nu știa însă de ce o conducea băiatul ăla, un străin.

Din ceea ce auzise Bridget ultima oară când venise băiatul pe acolo, se părea că e profesor, dar mai mult nu mai știa nici ea.

— A venit, spuse Henry în bucătărie, conștient că soția sa era mulțumită de acest lucru pe cât era el de nemulțumit.

— Le predă băieților familiei Ryall, spuse Bridget. Ea mi-a zis asta de dimineață. Locuiește la bancă.

— Iar întruna din zilele astea se va întoarce de unde a venit, nu-i așa?

— Din cauza asta i-a trimis ea scrisoarea, să-i spună să mai Ireacă pe aici înainte de a pleca.

— Are un fel plăcut de a fi.

— Da, e un tânăr drăguț.

— Nu știu cum e.

Bridget știa că nu are rost să continue să se contrazică. În schimb adăugă:

— Ea a adus din nou un fagure de miere pentru ceai.

— O să așez masa afară.

Tânărul aștepta, sprijinindu-se de mașină, când Henry trecu pe pietriș cu masa din șipci. Cum făcuse și data trecută, o desfăcu pe pajiștea cu hortensii și aduse aceleași scaune albe. Trecând pe lângă băiat în timp ce se întorcea în curte, îl întrebă:

— Sunteți din Anglia, domnule?

— Locuiesc în apropiere de Enniscorthy. Nu am fost niciodată în Anglia.

— Eh, nici o pagubă, dădu Henry din cap aprobator înainte de a-și înclină capul în direcția mașinii domnului Ryall. Merge bine, nu?

— Nu conduc repede.

— E puțin murdară pe sub aripi, doar atât. Am observat și data trecută. E foarte bine îngrijită.

— Da, este.

— E plăcut să vezi lucruri bine îngrijite. Eu așa încerc să fac. Acum câțiva ani am vopsit șareta aia veche, dar e șubredă rău de tot.

Tânărul îi deschise portiera pentru a vedea scaunele îmbrăcate în verde. Ridică și îndoi capota motorului pentru ca el să se poată uita la motor. Henry dădu din cap admirativ.

— Cred că valorează ceva, nu?

— Este a domnului Ryall.

— Am auzit că locuiești acolo. Uite, a venit și domnișoara. Henry se îndepărtă încet. Se simțea mai bine acum după ce discutaseră despre mașină. Ascultă

conversația, bâlbâielile nervoase. Tânărul se scuză că a sosit prea devreme, iar ea spuse că nu conta.

— M-am gândit că poate ai plecat deja, spuse Lucy. M-am gândit că poate scrisoarea mea nu te-a mai găsit.

— Mai am câteva săptămâni de stat în Enniseala. M-am bucurat să primesc scrisoarea.

Voi veni miercuri, scrisese Ralph, grăbindu-se să prindă poșta de seară. De atunci trecuseră șase zile, timp în care își imaginase ziua de azi. In timp ce Războiul Galic al lui Cezar progresa iar geometria îl dezorienta pe Jack, Ralph se întreba dacă ea îi va mai zâmbi în același fel, și ajunse la concluzia că nu trebuie să existe momente de tăcere între ei. Îi va spune ea oare de data asta ceea ce i-au spus ceilalți în timpul care a trecut de când nu s-au mai văzut? O va plictisi oare dacă i-ar povesti despre el? Despre prietenii pe care și i-a făcut la internat? Despre depozitele de cherestea și gaterele pe care le va moșteni cândva? Oare o vor interesa aceste lucruri așa cum îl interesa pe el tot ce era legat de ea?

— Eu cresc albine, îi spuse ea. Ți-am mai zis asta?

— Nu, nu mi-ai zis.

— Nici măcar nu ți-am spus cum mă cheamă. Dar acum știi.

— Da, știu.

— Ai auzit probabil despre familia Gault.

— Ah, nu prea multe.

Era normal să nege că auzise vorbe. Și totuși i-ar fi plăcut să spună că sentimentele care vizau persoana ei nu fuseseră afectate de povestea devenită celebră în Enniseala, ci, dimpotrivă, i le întăriseră. Dar toate astea erau imposibile din moment ce ea nu-i cunoștea sentimentele. Nici măcar nu utea să pretindă că, fiind ea atât de aproape

de copilărie, el simțise ceva din sentimentele copilului atunci când se considerase de la sine înțeles că ea trebuia să abandoneze ceea ce iubea. Se gândise la ce simțise ea atunci și o văzu exact așa cum fusese, își aminti de propria neputință în internat, acolo unde i se dăduseră asigurări că va fi fericit, de perna sa udă de lacrimi, casa de unde fusese luat, ce părea ca un paradis pe care-l trădase din lipsă de dragoste. Cât de tandră fusese îmbrățișarea mamei lui în noaptea aceea, ce sunete plăcute se auzeau dinspre gaterele tatălui său, cât de vesel i se păruse focul din căminul dormitorului, ce moale era covorul de pe scări. Tot așa era și iadul care-i spulberase iluziile ce-l înconjuraseră: variațiile de disconfort și frig, regulile de disciplină despre care se vorbea în cuvinte aspre, apoi din nou porridge-ul afumat de dimineață și izul supei de varză.

În liniștea ce se lăsase în timp ce stăteau lângă mașină, Ralph ar fi vrut să-i spună că știa totul despre capcanele copilăriei și știa că experiența sa era neînsemnată pe lângă realitatea ce o înconjura încă pe cea de care credea că e îndrăgostit.

— Ai vrea să vezi stupii?

Ea era îmbrăcată cu o altă rochie albă, cu mâneci ce-i ajungeau până la coate, cu un alt tip de guler. Avea un colier din perle micuțe sau niște bobite ce semănau cu perlele.

— Da, te rog, îi răspunse el și o porniră împreună pe sub arcada largă, în curte și mai departe spre livadă.

Unul dintre câini îi însoți puțin, celălalt rămase lenevind sub păr.

— Frumosul de Bath. Ea îi arăta mere care nu erau coapte încă, atârnate pe crengile bătrâne. Iar acesta e Kerry Pippins. Și George Cave.

Întinse mâna și-i arătă un șir de stupi, spunându-i să nu se apropie de ei.

— E frumoasă livada asta, spuse el.

— Da, așa este.

Trecură de livadă spre o grădină părăsita, pe lângă sere distruse și tufe de zmeură crescute sălbatic. Ieșiră de cealaltă parte a casei, pe acolo unde începea gardul ce înconjura câmpul în care se aflau.

— Ne plimbăm puțin?

Ralph se gândi pentru prima dată la ea ca fiind Lucy. Semnătura sa fusese Lucy Gault. Nici un alt nume nu putea fi mai potrivit.

— Da, sigur, răspunse el.

Trecură de la un câmp la altul, apoi ajunseră la marginea unuia în care creșteau cartofi.

— Sunt ai familiei O'Reilly, spuse ea.

II conduse în jos pe stâncile de pe țărm, spre locul unde pescărușii stăteau ca la ei acasă pe nisipul umed și neted. In urma refluxului rămăseseră fâșii de iarbă de mare. Scoicile răsăreau din locurile unde fuseseră îngropate. Lucy spuse:

— Precis îți spui: fata asta e șchioapă!

— Nu gândeam asta.

— Dar cu siguranță ai observat asta.

— Nu se observă atât de mult.

— Toată lumea observă.

Faptul că șchioapâtă o face să fie și mai mult ea însăși, se gândi el. Știa ce se întâmplase. Când îl întrebase doamna Ryall, îi spusese că nu era deloc dizgrațios. Ar fi spus-o și acum, dar timiditatea îl opri.

— Acolo este Kilauran.

Îi arătă cheiul ce se vedea la distanță și casele din spatele lui, cu un deget atât de delicat și de subțire încât el tânji să îi ia mâna în mâna sa și să o strângă.

— Cred că am fost acolo o dată.

— Eu am fost la școală acolo. Biserica noastră este într-o cabană de metal.

— Cred că am văzut-o.

— Eu nu merg niciodată la Enniseala.

— Nu-ți place Enniseala?

— Nu am nici un motiv să merg acolo.

— Mă gândeam că poate te zăresc pe străzile de acolo, dar nu te-am văzut.

— Dar tu ce faci în Enniseala? Cum este acolo unde locuiești? El îi descrise casa aflată deasupra birourilor băncii. Ii povesti despre plimbările lui pe străzi, seara, când era liber, cum stătea adeseori să citească pe estradă sau în barul gol al Hotelului Central, sau cum se plimba pe promenadă.

— Te-a deranjat că te-am invitat să vii din nou la ceai? Te plictisește lucrul ăsta?

— Bineînțeles că nu m-a deranjat. Bineînțeles că nu mă plictisește deloc.

— De ce „bineînțeles”, Ralph?

Era pentru prima oară când îi spunea Ralph. El își dori să o mai facă. Își dori să rămână pentru totdeauna aici fiindcă aici erau singuri.

— Pentru că asta simt. Nu m-ai putea plictisi. A fost minunat să primesc scrisoarea de la tine.

— Câte săptămâni mai ai de stat?

— Trei, înainte ca băieții să se întoarcă la școala.

— Cum sunt băieții?

— Ah, totul e în regulă. Problema e că nu prea sunt eu un profesor bun.

— Dar ce ești?

— De fapt, nimic.

— Hei, nu poți să fii nimic.

— Tatăl meu e proprietarul unui gater. Într-un final va fi al meu. Cel puțin așa cred.

— Dar tu nu vrei lucrul ăsta?

— Nu am vreo altă vocație. Am încercat tot felul de lucruri.

— Ce ai încercat să fii? Actor?

— Oh, Dumnezeule, nu aș putea juca vreodată.

— De ce nu?

— Nu e genul meu.

— Nu cred asta.

— Eu aș încerca orice. Aș încerca scena. Aș încerca să mă mărit într-o familie bogata. Cum îi cheamă pe băieții cărora le predai?

— Kildare și Jack.

— Câți ani are Kildare? Ce nume ciudat!

— Cred că e moștenire de familie.

— Au existat conți de Kildare. Și mai e și comitatul.

— Da, și un oraș.

— Eu am un unchi pe nume Jack în India. Fratele tatălui meu. Nu mi-l amintesc. Știi câte cărți sunt la Lahardane?

— Nu.

— Sunt patru mii douăzeci și șapte. Iar unele dintre ele sunt atât de vechi că se rup. Altele nu au fost deschise niciodată. Știi câte am citit? Poți să ghicești?

Ralph clătina din cap.

— Cinci sute douăsprezece. Astă-noapte am terminat pentru a doua oară Bâlciul deșertăciunilor.

— Nu am citit-o.

— Este foarte bună.

— O s-o citesc întruna din zilele astea.

— Mi-au trebuit ani de zile să le citesc pe toate. Am început când am terminat școala.

— În comparație cu asta înseamnă că eu nu am citit mai nimic.

— Câteodată aici sunt meduze aruncate de apă. Bietele creaturi, dar, știi, dacă le atingi, înțeapă.

S-au plimbat printre heleșteiele formate între stânci, acolo unde erau anemone și creveți. Câinele ciobănesc care îi urmărise împungea cu laba prin grămada de iarbă de mare.

— Crezi că e ciudat că am numărat cărțile?

— Nu, chiar deloc.

Și-o imagina numărând, trecând cu degetul peste cotoarele cărților așezate pe rafturi și apoi trecând la raftul de dedesubt. Când venise data trecută nu fusese invitat în casă. Se întreba dacă astăzi va fi poftit să vadă camerele și speră ca acest lucru să se întâmple.

— Nu știu de ce le-am numărat, spuse ea, iar când tăcerea se prelungi adăugă: Cred că ar trebui să ne întoarcem. Vrei să ne mai plimbăm pe undeva după ceai?

Își dorea să nu-i fi pomenit nimic despre cărți. Nu avusese intenția asta. Dorise să-i spună doar despre Bâlciul deșertăciunilor, eventual să-i atragă atenția asupra lui William Makepeace Thackeray ca nume, întrucât Makepeace era tot atât de neobișnuit ca și Kildare și îi plăcea ritmicitatea silabelor din care era alcătuit. Suna ciudat, să numeri patru mii douăzeci și șapte de cărți. Și

totuși el dăduse din cap în mod hotărât atunci când l-a întrebat dacă i se părea curios.

Tăie pandișpanul făcut de Bridget și se întrebă dacă nu ar fi trebuit să cumpere și o ruladă Scribbins, din cele pe care le puteai găsi câteodată la Kilauran. Pandișpanul era lipicios, iar cuțitul nu intra atât de ușor pe cât ar fi trebuit. Bridget nu se prea pricepea la prăjituri, deși cu pâinea nu dădea greș niciodată.

— Mulțumesc, spuse el luând felia tăiată de Lucy.

— S-ar putea să nu fie atât de bun.

— E delicios.

Ea îi turnă ceaiul, adăugând lapte, apoi și-l turnă pe al ei. Ce-ar trebui să spună dacă se așternea tăcerea? în acea dimineață se gândise la anumite întrebări pe care să i le pună, dar deja i le pusese pe cele de care-și amintea.

— Ralph, te bucuri că ai venit la Enniseala?

— Oh, da, sigur că da.

— Chiar nu ești un profesor prea bun?

— Ei, nu prea i-am învățat multe pe băieți.

— Poate nu vor sâ-nvețe prea mult.

— Nu, nu vor. Chiar deloc.

— Atunci nu e vina ta.

— Dar am o conștiință.

— Și eu am.

Nu ar fi vrut să spună asta. Era hotărâtă să nu discute despre conștiința sa. Nu era interesant pentru un străin și ar spune prea mult.

— Eu nu aș putea să-i învăț pe băieți.

— Ba sigur că ai putea, așa cum și eu pot.

— Mi-aduc aminte de domnul Ryall. Are mustață.

— Familia Ryall a fost foarte amabilă cu mine.

— Era un domn în magazinul Domville de care-mi amintesc. Un bărbat foarte înalt și subțire, cu cravata legată strâns la gât. Știam cum îl cheamă, dar acum nu pot să-mi aduc aminte.

— Nu am fost niciodată la Domville.

— Te-ntrebi de ce port rochii albe?

— Păi...

— Este culoarea mea preferată, și a fost și a mamei mele.

— Albul este culoarea ta preferată?

— Da.

îi mai oferi o bucată de pandișpan, dar el clătină din cap. Ea ar fi tăiat rulada Scribbins în felii și le-ar fi aranjat chiar ea, o ruladă cu ciocolată și umplutură de vanilie sau pur și simplu cu gem, dacă ar fi avut.

— Povestește-mi cum e la Enniseala, îi ceru ea.

Și el povesti mai departe mănăstirea de pe deal, cinematograful, strada principală lungă, micul far. Iar după asta ea află că și Ralph era unicul copil la părinți. Află despre depozitele de cherestea ale tatălui său și despre gater și despre casa în care locuia familia lui, nu departe de gater, lângă un pod.

— Mai mergem iar până-n vâlcea? îl întrebă ea dupâ ce terminară ceaiul. Așa cum am făcut data trecută? Ar fi plictisitor?

— Nu, n-ar fi. Apoi spuse: Șchiopătatul tău nu se observă aproape deloc. E chiar nimic.

— Mai vii și miercurea viitoare?

▫ 7 ▫

Fanfara cânta în piațeta mare din Cittâ Alta, mesele scoase afară pe terasa unicului ristorante din piazza erau

ferite de soare cu o tendă verde cu alb. 17 Duce a venit, II Duce e pe drum, era o adevărată confuzie înainte ca ovațiile să înceapă mai jos, pe Via Garibaldi și în Piazza della Repubblica: 11 Duce a sosit!

— Tosca, spuse Căpitanul, însă exact atunci muzica de operă încetă.

Dirijorul făcu un gest cu mâna spre întreaga piazza, ordonând liniște, deși piazza era aproape goală. Începu cântecul Ducelui.

— Eccol murmură încet, ca din vis, un ospătar bătrân. Bene, bene..., șopti el în timp ce turna ultimul strop de vin de Barolo.

Iar în orașul cel nou de jos răsuna aceeași melodie, amplificată, de pe un disc, ca toată lumea să știe că II Duce a sosit în sfârșit.

Heloise nu scosese nici un cuvânt de când fuseseră conduși la masa de sub tendă, nici când le fuseseră aduse felurile prânzului comandat, nici când se jucase cu mâncarea, lăsând cea mai mare parte neatinsă. Este o zi proastă, își spuse Căpitanul. În ochii ei puteai citi suferința ce răbufnea din adâncurile melancoliei sale, așa cum se întâmpla întotdeauna într-o zi proastă. Ea încercă să-i zâmbească la rândul *i33*

ei, dar nu putu, iar el știu foarte bine că ea-și vedea copilul lăsându-se în voia valurilor, fără a opune rezistență fiindcă fusese alegerea copilului lor. Intuiția lui era totală în zilele proaste: știa întotdeauna. Faptul că nega spaima ei se simțea în apăsarea degetelor lui, dar nu simțea nimic, nu era nici un semn de viață în mâna după care se întinsese și pe care o ținea încă în a lui, nici un semn că de data asta reușise să alunge răul ce s-ar fi putut întâmpla.

Un câine gălbui traversă piazza, singura făptură de acolo cu excepția oamenilor din orchestră, a ospătarului și

a ocupanților unei singure mese de pe trotuar.

Ospătarul își desfăcuse nasturele de sub papionul negru. Slab și hămesit, câinele căuta prin resturile dintr-un coș de gunoi. Fără a fi altceva decât muzicieni de weekend ce interpretau leneș ariile de operă, cântăreții din orchestră, îmbrăcați în alb, își luaseră un aer de aroganță în felul în care cântau acum, ca și cum deja mărșăluiau pe tărâmuri cucerite.

— Va' via! Va' via, strigă bătrânul ospătar la câine. Cafțe, signore?

— Si. Per favore.

O iubea, mai mult decât iubise vreodată pe cineva, dar astăzi, la fel cum se mai întâmplase adeseori, ea se lupta singură cu durerea fără ca el să o mai poată ajuta. Cât timp va trece până ce Italia nu va mai fi țara în care să-și găsească refugiul? Asta îl întrebă ea calmă.

El clătină din cap. Undeva în depărtare se auzeau ovații, iar când încetară, într-o portavoce se auzi o voce entuziasmată, mesajul său fiind punctat de ceea ce ar fi putut fi o lovitură de pumn sau o palmă. Morte! Sangue! Vittoria! Vittorioso!

Aceleași îndemnuri erau repetate, cu aceleași punctări. Undeva, în piazza, câinele se căuta de purici.

— Da, curând nici Italia nu ne va mai dori, spuse el, gândindu-se cât de mult o iubește.

Se țineau în brațe, stăteau de vorbă, ea îi citea ceva dintr-o carte ce o impresionase, erau tovarăși în călătoriile lor și totuși în zile ca aceasta ea-și aparținea doar ei însăși.

— Te rog, nu-mi cere să mă întorc, murmură ea, pe un ton atât de ușor, atât de inexpresiv încât parcă vorbele nici nu fuseseră rostite.

După ce Ralph vizitase Lahardane în două după-amiezi de miercuri, după ce îi fusese arătată casa și vizita fiecare cameră, după ce văzuse cărțile de pe mai multe rafturi și masa de biliard, așezata într-un colț din camera de zi, Lucy spuse:

— Nu vrei sâ mai rămâi după ce termini cu băieții?

— Să stau aici?

— Nu poți spune că nu e loc.

La sfârșitul primei săptămâni din septembrie își încheie activitatea de predare. In seara dinaintea zilei când băieții trebuiau să se întoarcă la școală, domnul Ryall îi plăti ceea ce îi datora, apoi duse cele două bagaje ale lui Ralph la mașină în timp ce acesta își lua rămas-bun de la doamna Ryall și de la băieți. Pe când se îndreptau spre Lahardane, domnul Ryall spuse:

— E foarte bine că te-ai împrietenit cu ea.

— Nu pot spune că m-am împrietenit.

— Ei, bine... Când ajunseră la Lahardane, domnul Ryall spuse: Lucy, când te-am văzut ultima oară nu erai decât o fetiță de opt, nouă ani.

Ea zâmbi, dar nu spuse dacă își mai amintea de acea întâlnire, și când mașina plecă, îl conduse pe Ralph pe scările spațioase până la camera ce urma sâ fie a lui. Era mare, de formă pătrată, cu un lavoar de mahon într-un colț, un garderob și un scrin, o cuvertură albă pe pat și gravuri ale satului Glengarriff pe toți cei patru pereți. Ferestrele sale dădeau spre pajiștea unde se aflau vacile și apoi mai departe spre mare.

— Să nu te aștepți să vină cineva dacă tragi de clopoțelul ăla, îl avertiză Lucy.

Bridget redeschisese sufrageria cu ocazia acelei vizite, o aerisise și lustruise masa lungă, acoperind-o cu o față de

masă pe care o strânsese cu ani în urmă. Era cuprinsă de entuziasm în timp ce se grăbea cu tăvile și tacâmurile, îmbujorata, cu șorțul alb, apretat.

— Lui Bridget îi place să se agite, spuse Lucy, iar Ralph îi răspunse că a observat asta.

Lui îi plăceau foarte mult mesele luate împreună. Când ușa sufrageriei se închise în urma lui Bridget, își imagină cum ar fi dacă ar fi căsătoriți. Îi plăcea totul aici, casa, mersul zilnic pe malul mării dimineața devreme, copacii pe care erau gravate inițialele L. G. Îi plăcea când stăteau întinși pe iarbă lângă râu și când îl traversau peste pietrele așezate special. Iubea tot ce iubea ea, ca și cum ar fi nefiresc să nu o facă.

— Vreau să-ți mai arăt ceva, îi spuse ea conducându-l la cabana dărăpănată din vâlcea. Henry o să-ți povestească despre Paddy Lindon.

Fără ca ea să-i spună ceva, Ralph știu că acela era locul în care se petrecuse accidentul din copilărie și și-o imagină acolo îngrozită, singură și flămândă. Ar fi vrut s-o întrebe despre întâmplarea aceea dar nu putu, mai ales că ea nu pomenise nimic, în afara șchiopâtatului cu care rămăsese. Când erau pe mal, ea îi povestise despre câinele fără nume care până la urmă fugise din nou, dar nu-i pomeni nimic despre rolul lui în acea întâmplare. Răsfoind paginile albumului cu fotografii găsit în salon, el remarcă o fotografie îngălbenită de vreme în care i apărea, printre meri, un cuplu lângă un cărucior. Privi și mai atent ca de obicei când se uita la fotografii, dar Lucy nu comentă, într-o zi, în pădure, ea îi spuse:

— Trebuie să ne întoarcem, ca și cum ar fi simțit ce-și dorea el să audă de la ea, ca și cum i-ar fi fost teamă.

Dar dorința care se născuse nu dispăru, iar Ralph se întrebă dacă va fi vreodată mai mult decât atât, gândindu-

se dacă o va ține vreodată în brațe, atingându-i cu buzele părul fin, auriu, și obrajii, brațele pistruiate, fruntea și ochii închiși, buzele. Se întreba dacă dorința sa va fi vreodată îndeplinită.

— Nu trebuie să pleci de la Lahardane până ce nu termini Bâlciul deșertăciunilor.

— Dar nici n-am început cartea.

— Când o termini trebuie s-o comentăm. Iar asta ne va lua timp.

Câteodată, în timp ce se plimbau, dosul palmelor li se atingeau • pentru o clipă sau palmele lor se întâlneau, strângându-se când pășeau peste pietrele din râu. Era acolo un zid de piatră greu de trecut, dar era și apropiere.

— Sunt șase sute patruzeci și două de pagini, îi spuse ea.

Nu s-ar fi întâlnit dacă el nu s-ar fi rătăcit. Lucy încercă să se gândească la asta, că ei nu s-ar fi întâlnit niciodată, că ea nu ar fi știut niciodată despre existența lui. Parcă apăruse din neant, și se gândea că dacă va pleca de la Lahardane se va întoarce în neant și nu va mai veni înapoi. Nu-l va uita niciodată. Toată viața își va aminti de după-amiezile de miercuri, de timpul care trecea acum. Iar când va fi bătrână, dacă va începe să creadă că Ralph fusese o iluzie, la fel ca și vara asta, nu va mai conta fiindcă timpul oricum transformă amintirile în iluzii.

— Ralph, din toată lumea asta, ce-ți dorești cel mai mult? El se opri să ridice din nisip o pietricică pe care o aruncă pe apă. De două ori, apoi de trei ori atinse suprafața și ricoșa. Era mai puțin timid acum fiindcă, presupuse ea, o cunoștea mai bine, sau poate își imagina asta. Timiditatea și blândețea lui o atrăgeau.

— Ah, cred că să nu fac nimic toată ziua.

— Dar asta e ceea ce fac eu.

— Atunci ești norocoasă.

— Îmi vei lipsi când vei pleca. Mă-ndoiesc că vei mai reveni vreodată.

— Dacă sunt invitat...

— Da, dar ai lucruri de făcut.

— Ce lucruri am de făcut?

— Știu eu, de toate, dacă stai să te gândești.

Înotară, așa cum făceau de două ori în fiecare zi, apoi o porniră înspre Kilauran. Urcară pe stânci, până la dig. Nu era nimeni pe acolo sau pe străzile satului.

— Aici e școala unde am învățat, spuse Lucy.

Se uitară pe o fereastră, apoi pe cealaltă. Hărțile lucioase și graficele erau încă atârnate pe pereți, alături de portretele domnului Aylward cu regi și regine, William Cuceritorul, Regina Maeve1, împăratul Constantin. Pe tablă stătea scris fie ca x=6.

— Acum ți-am arătat totul, spuse Lucy.

În ziua aceea Ralph o sărută. Pe drumul de întoarcere spre Lahardane îi căută mâna, trăgând-o spre el cu stângăcie pe pietrișul de la baza dealurilor. Nu scoaseră nici o vorbă.

După asta urcară din nou pe poteca șerpuită și bine cunoscută. Recolta de cartofi de pe câmpul lui O'Reilly fusese culeasă. Mai rămăseseră doar vrejurile ofilite.

— Te iubesc, Lucy, spuse Ralph. M-am îndrăgostit de tine. Ea nu răspunse. Se uită în depărtare și după o clipă spuse:

— Da, știu. Tăcu din nou. Nu e bine să ne iubim.

— De ce?

— Eu nu sunt persoana potrivita să fie iubită.

— Ba da, Lucy! Dacă ai știi cât de mult ești acea persoană pentru mine!

Nu se opriră. Merseră mai departe încet, iar când Ralph îi luă mâna, Lucy nu și-o trase. El spuse:

— Te-am iubit din prima clipă de când am venit aici. Cu cât te cunoșteam mai bine cu atât te iubeam mai mult. Nu am mai fost îndrăgostit până acum și nu voi mai iubi pe nimeni altcineva. Nu aș putea.

— Nu mi-ai spus că ai terminat Bâlciul deșertăciunilor. Nu am discutat despre carte. Trebuie s-o facem înainte să pleci.

— Dar nu vreau deloc să plec. Vreau să rămân cu tine toată viața.

Atunci când Lucy clătinase din cap, Ralph știu că ea nu nega ce îi spusese el, că nu era un mod de a-i pune la îndoială pasiunea din glas și din ochi. Ea protesta în fața nebuniei speranței lui nestăvilite: nimic din toate astea nu puteau fi posibile, acesta era răspunsul ei fără cuvinte, repetând astfel că ea nu era o persoană de iubit.

— Ralph, tu ești primul meu prieten. Eu nu am avut prieteni așa cum are toată lumea. Sau așa cum se întâmplă în romane.

— Aș face orice pentru tine.

— Mai povestește-mi despre locul în care trăiești, casa și tot restul. Ca să știu după ce vei pleca.

— Ah, Lucy, nu e nimic deosebit.

— Nu-i nimic, spune-mi.

Ralph se conformă, confuz și nefericit. Îi descrise casa și faptul că, dincolo de pod, putea să vadă de la fereastra dormitorului său barul și prăvălia lui Logan, unde se vindeau atât obiecte de feronerie cât și alimente. Întotdeauna își imaginase că va moșteni gaterul și va continua să locuiască în casa cu două etaje de la drum, acoperită cu iederă și solida. Pe un câmp în apropierea

podului se afla un fel de mănăstire, sau ceea ce mai rămăsese din ea.

— Cam cât?

— Doar un turn sau o parte dintr-unul. Aproape nimic.

— Ce păcat.

— Cred că mai sunt și mormintele călugărilor, așa spun oamenii.

— Te duci acolo, Ralph?

— Nu prea ai de ce să mergi.

— Să te uiți la morminte.

— Nu, nu fac asta.

— Eu aș face-o.

— Lucy...

— Ești cunoscut la prăvălia lui Logan?

— Dacă sunt cunoscut?

— Da, știu cine ești?

— M-au văzut întotdeauna pe-acolo.

— Povestește-mi acum despre internatul tău.

— Hai, Lucy...

— Te rog, Ralph, spune-mi. Te rog.

— Au fost două.

Și Ralph îl descrise pe primul, acolo unde i se făcuse dor de casă: clădirea cenușie dintr-o piață din Dublin, plimbările de unul singur pe străzile goale în zilele de duminică, supa de varză.

— Nu putea fi supă de varză. Nu poți mânca supă de varză.

— Noi așa îi spuneam.

— Și asta ai mâncat și la cealaltă școală?

— La cealaltă a fost mai bine. Nu-mi păsa.

— De ce?

— Nu știu.

— Povestește-mi despre asta. Spune-mi tot.

— Era în afara Dublinului, la munte. Purtam uniforme. Bursierii purtau unele speciale, mai umflate.

— Ai fost bursier?

— Ah, nu.

— La ce erai bun?

— La nimic în mod special. Nimeni nu și-ar mai aduce aminte de mine acum.

— Jucai jocuri?

— Da, trebuia.

— La ce erai bun?

— Mă descurcam la tenis.

— Din cauza asta nu urai atât de mult școala aia?

— Da, poate. Te-ai supărat că te-am sărutat?

— Acum trebuie să ne-ntoarcem. Nu, nu m-am supărat.

Cina pe care o lua Henry în fiecare seară în bucătărie era asemănătoare cu micul dejun și întotdeauna aceeași: ouă ochiuri și pâine prăjită, o felie de șuncă. Toate acestea erau însoțite de ceai, pe care Henry îl prefera tare, dulce și cu lapte.

În seara zilei în care Ralph își mărturisise dragostea nu era nimic deosebit în legătură cu cina, exceptând ceea ce se spusese în timpul ei. In urmă cu o oră Henry remarcase o schimbare în atitudinea lui Ralph și a lui Lucy atunci când trecură prin curte. Erau tulburați, afectați de ceea ce se vedea clar că este ceva doar de ei știut, niciunul nespunând prea multe. Henry se întrebă dacă nu cumva se certaseră, dar Bridget, care remarcase mai târziu aceeași stare, observase de câteva ori privirea lui Ralph peste masa din

sufragerie și își dăduse seama care erau sentimentele lui: diferența era că acum vorbise despre ele.

În bucătărie, Bridget își expuse speculațiile, nemaiștiind ce se va întâmpla mai târziu. Vizitatorul lor va pleca de la Lahardane, iar zilele de toamnă se vor scurta pe măsură ce se apropia iarna. Va trece și Crăciunul, după care va urma cea mai urâtă vreme în primele luni ale noului an. Oare va mai veni el la Enniseala în vara următoare? Va mai veni aici la Lahardane? Sau oare timpul, cu aranjamentele lui schimbătoare, îl va îndepărta de ei?

Adeseori au fost momente la Lahardane când Bridget a consolat-o pe Lucy la fel cum o făcuse în toate etapele copilăriei, întotdeauna atât de apropiată și totuși uneori atât de distantă, era o figură solitară care citea la lumina lămpii sau în livada de meri sau care se plimba singură în pădurile din vâlcea sau pe malul mării, cu singurii ei prieteni, un avocat solid și un preot în vârstă. Când sosea o scrisoare încă mai exista o stare de așteptare, de speranță, dar numai pentru o clipă, până se uita pe plic. Puteai să-ți dai seama întotdeauna după plic de unde provenea scrisoarea.

— Ai dreptate, aprobă Henry, accentuând fiecare cuvânt cu un semn din cap, înțelegerea sa fiind provocată de intuiția soției sale. Își termină ceaiul și dădu deoparte ceașca. Și poate că nu e un lucru chiar atât de rău, la urma urmei, mai spuse.

În timp ce aduna farfuriile de pe masă, Bridget nu era deloc surprinsă să audă această remarcă, știuse că mai devreme sau mai târziu o va auzi. Ea nu răspunse nimic la schimbarea sentimentelor soțului său, căci ce putea spune în plus decât să repete cele spuse deja? Ceea ce se întâmplase în această vară era speranța care licărea acum.

— Părinții ei sunt pierduți pentru ea, spuse Bridget. Chiar dacă s-ar întoarce mâine.

Economisind un băț de chibrit, Henry își aprinse țigara Woodbine cu un tăciune luat din foc. Nu știa că sentimentele sale erau cele ale unui tată, era conștient doar de faptul ca se simțea protector față de copilul Căpitanului, iar ca tată era suspicios pe afecțiunea manifestată de un străin. Și totuși, cu cât Ralph stătuse mai mult în casă, cu atât începuse să-i placă mai mult băiatul. Și, spunând că nu era un lucru rău în ceea ce se întâmplase, voise să spună mai mult decât ceea ce afirmase. Nu era rău ca fata Căpitanului să fie luată din locul ăsta, să fie îndepărtată de suferința care încă mai dăinuia aici.

*

Plouă în noaptea aceea și toată ziua următoare. Jucară biliard, iar Lucy începu discuția pe care o dorea despre Bâlciul deșertăciunilor. Apoi jucară din nou biliard. Ralph spuse:

— Lucy, te iubesc.

Lucy nu-i aduse aminte că îi spusese deja asta și nu doar o dată. Îl mângâie ușor cu degetele pe mână, apoi pe păr.

— Dragul meu Ralph, nu trebuie să mă iubești, șopti ea.

— Nu pot să nu o fac.

— Intr-o bună zi, când te vei căsători, îmi vei scrie să-mi spui? Ca să știu și să-mi pot imagina. Și îmi vei scrie când ți se va naște fiecare copil? Și îmi vei spune numele soției și mi-o vei descrie? Ca să-mi pot imagina cum arătați tu împreună cu soția ta și copiii, în acea casă de lângă gater? îmi promiți, Ralph?

— Dar tu ești cea cu care vreau să mă însor.

— O să mă uiți. Vei uita vara asta. Imaginea ei se va stinge și se va transforma în umbre, iar vocile vor fi doar șoapte pe care nu vei mai putea să le auzi. Acum prezentul acesta, când stăm aici este o realitate ce nu va dura și care nu este menită să dureze. Vei vedea această cameră la fel cum văd eu figurile descrise în romane. Câteodată vei visa Lahardane-ul, sau poate că nu. Dar dacă va fi așa, atunci eu voi fi deja o stafie.

— Lucy...

— Ah, eu te voi visa, toate dățile când ai venit aici, voi visa zilele acestea care trec acum, biliardul de care ne-am plictisit acum fiindcă am jucat prea mult, cuvintele mele în clipa următoare, „N-ai vrea mai bine să jucăm douăzeci și unul”.

— De ce spui că nu trebuie să te iubesc?

— Fiindcă iubindu-mă vei fi nefericit.

— Dar nu e adevărat. Sunt foarte fericit.

— Nu vrei să jucăm douăzeci și unu? Va continua să plouă.

— Am putea să ne plimbăm prin ploaie. Chiar numai pe alee.

Copacii îi adăposteau de ploaie. Aerul era proaspăt; delicios, spuse Lucy. Își pierdură vremea pe alee, stând pe veranda căsuței de la poartă.

— Bineînțeles că și eu te iubesc, asta în caz că te întrebai, spuse Lucy.

Bridget aprinse focul în salon, simțind că trebuie făcut ceva pentru a înveseli atmosfera. Ploua și mai tare acum, picăturile se scurgeau pe ferestre, apoi primele rafale de vânt făcură ca ploaia să fie și mai puternică. Când se pornise, vântul abia se simțea, dar într-o oră schimbase atmosfera zilei. Smulsese frunzele din copaci, învârtejindu-

le până se înmuiau de apă și rămâneau pe pământ. Bătea în ușa de la intrare și în ferestre. Arunca valuri de ploaie pe geamuri, alungând picaturile adunate mai devreme, înainte de a le scurge monoton pe geamuri.

— Cred că marea e o adevărată priveliște, spuse Henry. Stăteau în salon, prăjind pâine la focul din șemineu, împingând feliile în tăciunii roșietici ai buștenilor. Stăteau așezați pe covorul din fața focului și citeau.

— Cine e acolo? întrebă Ralph, referindu-se la singurul portret din cameră, așezat deasupra biroului, iar Lucy îi răspunse că era un membru al familiei Gault despre care nu știa prea multe.

Porni gramofonul și puse un disc. John Count McCormack începu să cânte Jos, la gradina Salley.

Se duseră să se uite la mare. Vântul bătea acum atât de puternic încât abia se auzeau vorbind. Valurile se ridicau ca niște cai albi, sălbatici, forme spectrale ce se transformau în spumă, unul după altul, în timp ce se spărgeau. Agitația și zgomotul valurilor acopereau șuierul vântului, un sunet al mării ce aparținea doar acelui loc.

Când cei doi se îmbrățișară la marginea mării, fiecare gustă sarea de pe buzele celuilalt. Părul lui Lucy era încurcat și răvășit, iar al lui Ralph lipit de cap. Emoția stârnită de furtună îi ținu prizonieri, la fel ca și dragostea lor. Lucy se întreba dacă va mai avea parte în viața sa de o fericire ca asta.

— Oare cum am putea uita ziua de astăzi? murmură ea, dar Ralph nu o auzi.

— N-aș putea să nu te iubesc, spuse Ralph, dar și vorbele lui se pierdură.

Se uscară în fața șemineului din salon. Bridget aduse mâncare pe o tavă, întrucât aici era mai cald decât în sufragerie. Văzându-i atât de fericiți, își aminti că în câteva

zile Ralph urma să plece. Nu se rugă, acesta nu era motiv de rugăciune. In schimb, își imagină un moment în viitor și îi văzu zâmbind ba într-o cameră, ba într-alta, și îi auzi vorbind despre dragoste, și își închipui că vor fi pentru totdeauna împreună.

— Uite, avem conservă de somon, strigă Lucy. Probabil că somonul roșu de la John West fusese pe lista de cumpărături a lui Bridget dată lui Henry pentru doamna McBride, un adevărat festin întrucât era scump. Și apoi mai erau și roșiile mici și dulci cultivate de Henry în solarul reînviat cu câțiva ani în urmă. Își făcură o salată din lăptuci, ceapă și felii de ou fiert.

— Ce-ar fi să bem niște vin, sugeră Lucy. Vin alb? Cred că nu am băut niciodată vin, doar cel roșu, amar, din biserică.

Plecă și se întoarse cu o sticlă și două pahare. Mai erau multe sticle de vin alb și roșu, rămase neatinse pe rafturile din cămară, spuse Lucy.

— Uitâ-te prin toate sertarele după un tirbușon. Trebuie să fie unul pe aici pe undeva. Oh, ce grozav e.

Traserâ două scaune lângă masa pe care o mutaseră mai aproape de foc. Ralph turnă vinul și își dori atunci să nu plece niciodată din această casă. Ar fi vrut nu să o ia pe Lucy din această casă, ci să stea aici cu ea, din moment ce ea aparținea acestui loc iar în seara asta simțea că și el aparținea locului. La gramofon se auzea Londonderry Air.

Doi pescari din Kilauran care-și scoteau plasele se înecară în acea noapte, prinși de furtuna stârnita din senin în momentul întoarcerii spre casă. În sat se așternuse doliul, o tristețe ce o afectă pe Lucy atunci când se plimba cu Ralph pe acolo, în ziua dinaintea plecării lui. Sunetul cântecului de jale venea dintr-o căsuță în jurul căreia se

adunase lumea. Sosise și un scripcar să le cânte sătenilor îndureraţi.

— Cum aș fi putut să fug de ei? spuse Lucy pe malul mării, în timp ce se întorceau spre Lahardane, cu fitilurile pentru lămpi și ziarele pe care le cumpăraseră. I-am făcut să sufere la fel cum suferă acum femeile alea. Am nevoie de iertarea lor. Asta nu-mi va trece prea ușor.

Revelațiile acestea apăruseră brusc, dar Ralph nu spuse nimic.

— Și atunci eram îndrăgostită, de copaci și stâncile de la heleșteie și de urmele pașilor pe nisip. Oare am fost posedata, Ralph? întotdeauna m-am gândit că sunt.

— Bineînțeles că nu.

— Ca biata doamnă Rochester1. Pe care nu o iubea nimeni.

— Dar erai doar un copil.

— Un copil poate fi posedat. Oare îi uram când i-am făcut să sufere? Oare din cauza asta mi s-a făcut rușine atât de curând?

— Lucy, te rog, vrei să te căsătorești cu mine? Ea clătină încet din cap.

— Tatăl meu a împușcat un bărbat și nu l-a ucis. Mamei mele i s-a făcut frică. Eu nu am înțeles. Vrei să-ți povestesc, Ralph?

Personaj din jane Eyre de Charlotte Bronte.

El o ascultă povestindu-i ceea ce știa deja, văzând ceea ce văzuse de atâtea ori: siluetele de pe pietriș și nisip, lămpile aduse din casă, întunericul ce făcea loc zorilor.

— Mi-am făcut puțin curaj, spuse Lucy.

— Lucy, dar ești foarte curajoasă.

— Dragul meu Ralph, cum aș putea oare să mă mărit cu tine? Buzele ei se apropiara de ale lui, abia atingându-le.

Marea era calma ca un iaz, valurile se spărgeau ușor pe țărm. Cerul era de un albastru mai intens decât fusese toată vara aceasta fierbinte. Norii albi, strânși în ciorchini, erau aproape nemișcați.

— Nu-mi pasă ce ai făcut, Lucy. Îți jur că nu-mi pasă.

— Trebuie să trăiesc cu suferința asta până se întorc părinții mei.

— Nu, bineînțeles că nu trebuie.

— Tu trebuie să te întorci la viața ta normală, mulțumită. Nu trebuie să fii doar un vizitator în a mea. Fiindcă asta ai fi, Ralph, deși te iubesc. Iubindu-ne, furăm ceva ce nu ne aparține, ce nu ni se cuvine. Dragul meu Ralph, trebuie să ne mulțumim cu amintirile.

— Nu trebuie să o facem, și eu nu pot. Nu mă pot mulțumi doar cu amintirile.

— Amintirile nu sunt chiar atât de rele, să știi.

— Nu înseamnă nimic.

În vocea lui se simțea o amărăciune tăioasă. Se plimbară în continuare în tăcere, până când Ralph spuse:

— Nu te-aș lua de la Lahardane dacă nu ai dori acest lucru. Ea păru că nu aude. Desena ceva cu vârful pantofului pe nisip. După ce termină de scris numele lor, își ridică privirea și spuse:

— Ralph, oare ce cred ei și nu o spun? De ce nu se întorc?

Dar când Ralph vru să răspundă simți că nu era auzit, așa că renunță. Mergeau încet când Lucy spuse:

— Nu i-am urât și totuși cum ar putea afla ei acest lucru, mai ușor decât orice altceva? într-o zi astăzi, mâine, peste un an vor găsi puterea să facă această călătorie și niciodată nu va fi prea târziu pentru asta.

— Lucy, dar ei te-au iertat cu mult timp în urmă, iar acum îți vor fericirea. Fii sigură că te-au iertat.

— Amintirile pot reprezenta totul dacă așa ne dorim să fie. Dar ai dreptate, tu nu trebuie să faci asta. Asta e doar pentru mine, și asta am să și fac. Voi trăi o viață care va fi amintirea iubirii noastre. Voi închide ochii și voi simți din nou buzele tale pe gura mea și îți voi vedea fața zâmbitoare la fel de clar cum văd valurile în fiecare zi. Ce prietenie am avut, Ralph! Cât de mult ne-am dorit ca vara asta să nu se mai termine! O altă vară va fi diferită și știm amândoi acest lucru.

— Eu nu știu asta. Nu o cred nici o secundă.

— Îmi doresc să fie întotdeauna aici, oprita în timp, vara asta care a fost a noastră. Hai să nu fim lacomi acum. Îmi era frică de întoarcerea lor. Câteodată îmi doream să nu vină, căci cu ce-i ajutau părerile mele de rău, regretul meu? Era prea mult pentru ei să ierte, cum mă puteam gândi la iertare? Și totuși, ce minunat ar fi dacă ar veni acum, dacă ar fi acolo când urcăm dealul, dacă ar fi uimiți când Bridget le-ar spune. Iar noi doi nu ar mai trebui să ne mulțumim numai cu amintirile.

Ralph plecă două zile mai târziu, condus de Henry cu șareta la gara din Enniseala. Lucy ar fi putut să-i însoțească, să își ia la revedere de pe peron în momentul în care trenul îl lua cu el pe Ralph. Însă ea spuse că nu dorea asta, și îi făcu doar cu mâna din ușa holului de la intrare și apoi de pe alee.

• PARTEA A TREIA •

▫ 1 ▫

Rugăciunile continuau să fie singura alinare a bărbatului care se înrolase în armată. Dar speranța că rigoarea, severitatea și viața militară în comun îi va diminua confuzia nu i se îndeplini. Când mama sa era pe moarte, se gândi să-și împartă suferința cu ea, întrucât așa cum stăteau lucrurile, ea nu avea cui să spună mai departe. Dar de câte ori încerca era cuprins de panică, de teama că va fi auzit, deși știa că nu e nimeni acolo.

Deja devenise o figură cunoscută în garnizoană, fața trasă și intensitatea privirii sale pierdute devenind familiare tuturor celor ce se apropiau de el. Unii povesteau prin alte garnizoane despre prezența lui tăcută, despre trupul slăbănog, vorbind despre ciudățenia sa, despre rugăciunile de unul singur în fața statuii din capelă. Nu-și făcuse prieteni, dar era conștiincios și perseverent, o persoană pe care te puteai baza, cunoscut de cei care-l comandau pentru calitățile sale. Săpase latrine, drumuri de piatră, muncea cu succes la bucătărie, urma instrucțiunile privind întreținerea echipamentelor, era primul care se oferea atunci când se cereau voluntari. Faptul că își ducea chinul cu stăpânire de sine nu era știut de nimeni.

Astfel trecură ani buni din viața lui Horahan. Când se auziră zvonuri despre iminența unui război în Europa deveni conștient de îngrijorarea și nesiguranța din garnizoană, dar asta nu-l speria. Se vorbea de invazie. În vederea a ceea ce putea să se întâmple, își făcură apariția saci de nisip și alte echipamente de apărare. Câteodată orele de antrenament erau și mai lungi.

Horahan se adapta acestui regim instituit rapid. Fără a ști prea multe despre motivele ce-l determinaseră, făcea tot ce i se cerea și nu punea întrebări. Ziua, în schimb, era obsedat de imaginea unei înmormântări pe care o visa noaptea. Carul mortuar trecea pe străzile orașului pe care-l știa și, după ce chiar el termina de săpat groapa, se trezea acoperit de pământ. Stătea întins lângă coșciug, dar când fetița striga dinăuntru, nu putea ajunge la ea.

▫ 2 ▫

Întrebase în oraș despre casa care îi apărea în vis în flăcări și apoi distrusa. Îi povestiră din nou că nu arsese în incendiu, că fetița moartă din visul lui fusese lăsată singură de părinții ei, victimă a unei greșeli. Dar rămăsese înmormântarea, cortegiul ce trecea pe străzile cunoscute, și copitele cailor. Se trezea înțepenit, ud de sudoare. Se scula adesea noaptea din patul lui îngust și se strecura în picioarele goale prin întuneric. În capelă nu îndrăznea să aprindă nici o lumânare, ci îngenunchea în fața Fecioarei Măria pe care nu o putea vedea, rugându-se pentru un semn, o șoaptă de asigurare că nu era părăsit.

Căpitanul Gault și soția sa părăsiră Italia. Anumite motive îi ținuseră acolo mai mult decât anticipase Căpitanul: învăluindu-și poporul cu căldura promisiunilor sale, Benito Mussolini se declarase adeptul păcii. Dar gândindu-se mai bine, decisese că ar fi mult mai avantajos să se declare în favoarea războiului.

Trecură frontiera în Elveția, mergând înapoi pe drumul pe care veniseră cu șaptesprezece ani în urmă. Plecară plini de regrete, luând cu ei cât mai multe lucruri. Se stabiliră în micul oraș Bellinzona, unde se vorbea limba cu care deja se obișnuiseră.

▫ 3 ▫

Ne gândim adesea la tine, scria doamna Ryall, întrebându-ne ce faci. De câte ori nu am spus: „Astăzi trebuie să-i scriu lui Ralph”, și totuși nu am reușit. Dar întotdeauna am ceva de făcut: când băieții sunt aici, casa este întoarsă pe dos, când nu sunt, trebuie făcut gemul sau alte lucruri pe care să le ia cu ei atunci când vor pleca din nou. Au crescut, devenind mai cu judecată decât îți amintești. Acum Kildare e foarte înalt, aproape un bărbat. Jack vrea să devină horticultor, deși cred că îi place doar cuvântul! Amândoi vorbesc adesea despre tine și îți suntem recunoscători pentru timpul petrecut cu ei. Lucy Gault, de care sigur îți amintești, e tot la Lahardane. Nu s-a produs nici o schimbare acolo. Toți de aici suntem bine.

*

Drăguț din partea dumneavoastră că mi-ați scris, răspunse Ralph, și mă bucur să aud că băieții sunt bine. Nu pot uita bunătatea dumneavoastră și mă gândesc adesea la diminețile lungi petrecute în grădină. Vă rog să-i transmiteți urările mele de bine domnului Ryall, ca și băieților când vor veni acasă data viitoare. Poate drumurile noastre se vor mai întâlni vreodată. Mă bucur să aud că sunteți bine cu toții.

Nu-și putea imagina familia Ryall altfel. Nu și-i putea imagina nefericiți sau descurajați. Ei știau, bineînțeles, că nu se mai întorsese la Lahardane.

Am mai găsit o carte, scrise Lucy, Florence Macarthy de Lady Morgan[5]. Nu credeam că va fi bună. Dar este mult mai bună decât mi-am imaginat.

Ieri am văzut cormorani pe stânci. M-am gândit la tine în mod special, fiindcă – îți aduci aminte? – i-am privit într-

o după-amiază. Ce departe pare totul, vara noastră, iar în alte momente parcă nici nu a existați.

Adesea Lucy citea prima dintre scrisorile primite de la Ralph, de când acesta plecase.

...adun cifre și mă pierd în ele. Mă uit prin geamul biroului la zumzetul activității de jos și, în melancolia mea, pot simți cum își bate joc de mine. Oare ce contează dacă mașinăria merge zăngănind sau se oprește? Oare ce contează dacă lemnul de ulm e bun doar pentru coșciuge sau stejarul s-a strâmbat în timpul uscării? Curelele sunt prinse pe roțile lor, dinții rotițelor se îmbucă. Mă uit cum este cărat la locul său un trunchi de copac, cum sunt duse de acolo scândurile după ce au fost tăiate. Razele soarelui prind praful din aer, oamenii sunt aduși la tăcere de zgomotul făcut de motoare. Tu stai acolo în ușă, îmbrăcată în alb. Îmi faci cu mâna și eu îți răspund. Dar ce puțină mângâiere găsești când visezi cu ochii deschiși întotdeauna atingea scrisoarea cu buzele înainte de a o lega împreună cu celelalte care sosiseră. Nu era greu să vezi scena descrisă, să auzi zgomotul făcut de mașini, să simți mirosul de lemn proaspăt tăiat. Te-am plictisit, mai citi ea. Te-am deranjat din veghea ta. Mă învinovățesc ore în șir, apoi nu mă mai simt deloc vinovat. Oare știi cât de mult te iubesc, Lucy? Oare ai putea ghici?

Într-o bună zi nu-și vor mai scrie, se gândi ea, fiindcă deja acum se repetau. Ralph, trebuie să-ți trăiești viața, îi răspunse ea.

Smulgând talpa roasă a unei ghete, Henry descoperi că nu se desprindea ușor, rămânând încă prinsă în câteva cuie, pe care le trase cu un clește. Cândva în trecut, cu mult înainte de a veni el la Lahardane, un membru al familiei Gault se ocupase de cizmărie. Toate sculele, cuțitele și calapoadele erau în șopronul care fusese încă de atunci un

atelier de lucru. Tot mai atârnau acolo bucăți de piele, iar pe un raft de alături erau cutii cu cuie, blacheuri, ață de cizmărie.

Henry mai reparase de două ori ghetele pe care le repara acum. Învățase singur secretele acestei meserii, mai întâi ghicind la ce folosea fiecare cuțit, descoperind mai târziu că îndemânarea venea cu răbdare, în mod natural. Tăind o talpă nouă se gândea, așa cum se întâmpla adeseori, cum ar fi fost acum dacă această casă îndepărtată ar fi fost uitată în timpul acțiunilor răzbunătoare din 1921, dacă amenințarea din noaptea aceea nu ar fi produs atâta frică și supărare. Un alt bărbat cu un temperament diferit și o altă fire decât a Căpitanului poate nu s-ar fi lăsat influențat de supărarea soției, ar fi alungat premonițiile ei ca fiind prostești și fără nici o justificare, nu ar fi considerat că soția sa trebuia să fie supărată. Însă faptul că cei trei tineri necopți, fără a-și da seama ce fac în nebunia lor, au avut o asemenea putere de convingere încă i se mai părea lui Henry ceva extraordinar.

Tăie marginile tălpii până ce aceasta se potrivi perfect ghetei, apoi o tăie pe cea de-a doua. Îi făcuse și lui Lucy o pereche de pantofi care nu-i veneau prea bine, dar ea nu se plânsese. „Ah, aruncă vechiturile alea”, îi spusese el când o văzuse șchiopătând, dar ea refuzase. Când fusese împotriva căsătoriei cu acel băiat și prieteniei cu el, de fapt nu înțelesese ceea ce înțelesese Bridget, ea fiind mult mai pricepută la lucruri dintre acestea. „Singurătatea ar trebui să fie cea care să te îngrijoreze”, spusese Bridget.

Dar acum asta îi îngrijora pe amândoi. Mai rămăsese doar schimbul de scrisori, dar bicicleta poștașului, ce rula aproape singură pe ultimii metri de alee, împrăștiind pietricelele din fața casei, se vedea mai rar acum, câteodată la câteva luni. Într-o zi, după ce poștașul nu mai venise aproape toată iarna, Henry zări o siluetă pe mal și se

întrebă cine era. Mult mai târziu o văzu din nou, într-un alt moment al anului. Putea fi oricine, fiindcă Henry nu era genul care să se grăbească să tragă concluzii, dar când îi împărtăși acest lucru lui Bridget, aceasta îi spuse că i se păruse. Henry se uită mereu, dar vizitatorul singuratic nu se mai întoarse, până într-o zi care păru, cel puțin pentru Henry, că pune capăt la ceea ce începuse cu ani în urmă, când Renault-ul domnului Ryall apăruse printre cele două șiruri de copaci ce străjuiau aleea.

— Lucy mi-a zis că el ar vrea să se înroleze, spuse Bridget atunci când începuse războiul în Europa și, spre confuzia și mirarea lui Henry, adăugase că e un vânt rău care nu prevestea nimic bun.

Căci nu s-ar putea ca separarea și pericolul care vor veni să aducă lucrurile pe calea cea bună? argumentă ea. Nu se întâmpla adeseori ca după ce un bărbat se întorcea sănătos din război lucrurile să fie privite altfel?

Henry bătu cea de-a doua talpă la loc și băgă înăuntru branțul de piele. Fără a o spune, considerase aceste pronosticuri favorabile drept niște simple vorbe născute din dorință, lucru la care Bridget se pricepea foarte bine; dar, fără îndoială, era totuși posibil ca acest lucru să se întâmple. Tânărul se va întoarce și odată cu ușurarea pe care o va aduce cu el va apărea și întrebarea: avea vreun sens să aștepte ceva ce nu se va întâmpla niciodată? Apoi Lucy va fi aceea care va spune să se închidă casa, la fel cum făcuse și tatăl său înainte. Scândurile cu care Henry acoperise ferestrele erau puse bine și nu era nimic rău în asta. Intr-una din zilele astea va repara acoperișul căsuței de la poartă, astfel încât el și Bridget să se poată întoarce unde le era locul. Cu geamurile și ușile deschise va scăpa de umezeala ce pătrunsese înăuntru și va da cu vopsea pe ici, pe colo, unde mai era nevoie. Când va veni vremea, va pune bine lăzile cu lucruri care nu mai fuseseră trimise, iar

Bridget va găsi alte cearșafuri cu care să acopere mobila. Indiferent cum se vor desfășura lucrurile, Henry bănuia că Lucy așa va dori să fie în momentul când se va fixa data nunții, înainte de pleca în comitatul Wexford. Așa cum spusese Bridget, ceva din tine simțea atunci când un lucru era sortit să se întâmple.

Henry dădu cu cremă pe piele, iar uneia dintre ghete îi puse o limbă nouă, apoi o dădu și pe aceasta cu cremă. Bridget spunea că vor apărea copii, iar din când în când vor fi aduși să viziteze casa cea veche, trecând mai întâi pe la căsuța de lângă poartă. Henry puse la loc sculele cu care umblase, una câte una, pe raftul de deasupra mesei de lucru. Luă cârpele pentru lustruit dintr-un cui din perete și începu să lustruiască în liniște, fiindcă avea tot timpul din lume.

Războiul în care plecase Ralph să lupte era contrar opțiunii Irlandei de a rămâne neutră. Măsurile de precauție împotriva invaziei ce fuseseră impuse în garnizoana de lângă Enniseala se extinseseră în toată țara, în timp ce armatele înaintau în Europa iar orașele îndepărtate erau bombardate. Se instituise camuflajul nocturn, se scoseseră măștile de gaze, existau reguli privind folosirea pompelor de stins focul. Situația cunoscută ca „Starea de necesitate” adusese și lipsuri benzină, parafină pentru lămpile care iluminau încă domeniul Lahardane și alte case asemănătoare, ceai, cafea și cacao sau hainele produse în Anglia. Acum se cultivau legume ce nu mai fuseseră cultivate până atunci, câmpuri de sfeclă și roșii. Se ardeau și mai mult lemn și turbă. Pâinea era mai închisă la culoare.

În fiecare zi Lucy se ducea la Kilauran să cumpere ziarul Irish Times ca să poată citi ultimele știri. Paragrafe întregi din puținele scrisori primite acum de la Ralph erau înnegrite sau atât de tăiate de cenzorii militari încât ambele fețe ale unei pagini erau înjumătățite; pentru

fiecare informație disponibilă, sau permisă, Lucy se baza pe rapoarte în care moartea se traducea prin cifre, prin numărul de avioane Spitfire care nu se mai întorseseră, prin pierderile produse de evacuări sau retrageri. Iar ea știa că mai erau pierderi nemenționate și necalculate. În fiecare duminică seară, la radioul pe care îl cumpărase pentru salon se puteau auzi imnurile naționale ale Aliaților, din când în când fiind adăugat încă unul, iar acest lucru era cel puțin îmbucurător.

Dar bucuria era de scurtă durată. Pentru Lucy, în timp ce stătea pe malul mării sau în pădure, trăsăturile lui Ralph erau așa cum l-ar fi prins moartea, cu membrele rigide și corpul înțepenit. Cineva îi închisese ochii, apoi trecuse mai departe. Uniforma pe care nu o văzuse niciodată era acoperită de un strat gros de noroi.

A fost obsedată de aceste imagini, până veni o altă scrisoare care contrazise cele închipuite, un alt mic răgaz înainte ca spaimele ei să înceapă din nou. Când asigurările de scurtă durată se repetară de mai multe ori, acea intuiție a lui Bridget deveni hotărârea lui Lucy. Dacă Ralph se întorcea, se va duce la el imediat ce afla.

— Signore! Signore! strigă portarul în sus spre scări. II dottore...

Căpitanul răspunse și imediat se auziră pașii doctorului pe scări.

— Bon giorno, signore.

— Bon giorno, dottor Luca.

Căpitanul pregăti niște cafea în timp ce aștepta. Afară era frig, cea mai aspră iarnă aici în Bellinzona din ultimii ani, așa se spunea. De la fereastră urmărea oamenii ducându-se la serviciu, la garajul autobuzelor poștei, la fabrica de ceasuri ca să mențină utilajele în funcțiune pentru a nu se strica din cauza nefolosirii; de-a lungul

anilor de război, cât Elveția a rămas izolată comerțul cu ceasuri de valoare cam stagnase. Brutarul care avea piciorul stâng mai scurt venea în felul lui clătinat de la slujba sa de noapte, cu haina strânsă în jurul trupului, cei care curățau drumurile își înfigeau lopețile adânc în zăpadă.

— Dacă nu vrea să trăiască, nu va trăi, spuse doctorul, în italiană.

O spuse din nou, mai puțin încrezător, în engleză. Căpitanul înțelesese de la început. Asta spunea de fiecare dată doctorul Luca. Consultația durase mai puțin de cinci minute și Căpitanul se întreba dacă-și scosese măcar stetoscopul din geanta.

— Soția mea are gripă, spuse el tot în italiană.

— Si, signore, si.

Băură împreună o ceașcă de cafea, în picioare. Gripa a devenit deja epidemie, spuse doctorul; în aproape toate casele din zonă era câte un bolnav. În această situație, era de înțeles răspândirea oricărei epidemii și acest lucru era de așteptat. Melancolia doamnei era o problemă mult mai presanta, mult mai serioasă.

— Este adevărul, signore. Fiind și bolnavă, dacă face o complicație...

— Știu.

Își strânseră mâinile înainte ca doctorul să plece. Era un om înțelegător, care nu lua prea mult pentru serviciile sale, care-și dorea ca toți pacienții lui să se facă bine și să fie fericiți și sănătoși. Viața, le spunea el mereu cu bun-simț elvețian, era scurtă, chiar și atunci când îți merge bine.

— Grazie, dottore. Grazie.

— Arrivederci, signore.

Îi lăsă Căpitanului rețeta pe care o lăsa tuturor. Va face să scadă temperatura și să alunge durerea de cap. Îi spuse Căpitanului să aibă grijă ca soția sa să stea la căldură.

Lipsa de speranță din ochii doctorului Luca rămase în sufletul lui Everard Gault după ce acesta plecă. Făcu niște ceai slab și duse o ceașcă în dormitor. De-a lungul anilor exilului lor, el și Heloise se obișnuiseră să facă ceai într-o oală, fiindcă nu găsiseră un ceainic nici în casele din Italia și nici în Elveția, și nici nu-și cumpăraseră unul.

— Lasă-l să se răcească un minut, îl rugă Heloise când el îi întinse ceașca.

Era o ceașcă cu model din frunze și flori albastre, una dintre cele două cumpărate la Montemarmoreo și care îi aminteau întotdeauna Căpitanului de hortensiile de la Lahardane. La început, îl deranjase adeseori amintirea și se gândise să pună deoparte ceștile și farfuriile, să le ascundă în fundul unui dulap, dar apoi i se păru absurd să se lase copleșit de o slăbiciune, așa că rezistă impulsului.

— Ce crezi, Sfânta Cecilia de la Montemarmoreo a supraviețuit războiului? murmură Heloise în timp ce așteptau să se răcească ceaiul.

Adesea se întreba asta cu voce tare. În biserica Sfânta Cecilia era singura imagine a sfintei venerată în oraș. Oare fusese pierdută în moloz sau distrusă violent, la fel cum se întâmplase cu sfânta?

— N-aș fi știut niciodată că Sfânta Cecilia a existat dacă nu am fi venit în Italia.

— Da, așa este.

El zâmbi și îi întinse ceașca, ridicându-i-o spre buze. Dar ea nu bău nimic.

— Nu aș fi stat înaintea învierii lui Hristos a lui Piero della Francesca. Vocea ei slăbi până ajunse ca un murmur

abia auzit. Sau a Bunei Vestiri a lui Fra Angelico, sau ale călugărilor îngroziți ai lui Carpaccio.

Căpitanul, care adesea nu-și amintea ceea ce își amintea soția sa atât de ușor, o ținu o vreme de mână, așezat lângă pat. Acestea au fost minunile din viața ei, spuse ea după un moment, apoi ațipi brusc.

Căpitanul trase cearșafurile în sus pentru a-i ține cald și îi aranja pernele. Ea nu se trezi și nu îi dispăru nici umbra zâmbetului care i se ivise pe buze atunci când vorbise despre călugării lui Carpaccio. Luând ceașca cu ceaiul pe care nu-l băuse, Căpitanul se întrebă dacă ea încă mai visa despre ei.

Când plecă, închise ușa ușor în urma sa și mai stătu acolo o clipă să vadă dacă nu cumva se auzea ceva. Cât de puțin conta pentru dragostea lui faptul că în inima soției sale fusese o spaimă pe care nu putuse să n-o hrănească: acest gând îi era familiar, în timp ce își îmbrăca haina și își lua mănușile, pornind în plimbarea obișnuită de după-amiază. De aproape o lună, de când se îmbolnăvise soția lui, se luptase singur cu aceste gânduri. Oamenii pe care îi întâlnea și pe care îi cunoștea îl întrebau despre soția sa, asigurându-l că se va face bine în curând, întrucât acestea erau simptomele gripei locale.

Aerul nu se încălzise încă și rămase tot rece pe măsură ce după-amiaza trecea. Își aminti de ziua căsătoriei lor, cum ea nesocotise râzând dezaprobarea mătușii sale, cum un necunoscut venise să îi spună ce norocos era. De atunci nici nu se gândise că era altfel. Viețile lor, unite în ziua aceea convențional prin cuvinte, erau acum legate, imposibil de separat. Se întoarse repede, căci nu putea s-o lase prea mult singură, deși de multe ori ea așa îl rugase. Chiciura încă mai strălucea pe felinare. Bău un coniac în cafeneaua de lângă biserică și se simți mai bine.

— Draga mea, murmură el din ușa dormitorului ei, și știu înainte să se apropie de pat că nu va primi nici un răspuns.

Căpitanul plânse toată noaptea, dorindu-și să fie cu ea, oriunde ar fi fost. Umerii i se zguduiau de plâns, suspinele sale erau câteodată zgomotoase, iar între crizele de plâns se mai ducea să vadă încă o dată fața celei pe care o iubise atât de mult. Fusese credincios soției sale, nedorindu-și niciodată să fie altfel, și își aminti ce des spunea Heloise că este fericită, chiar în cursul ultimilor ani aici, în Bellinzona, sau înainte de asta, în Montemarmoreo și în excursiile lor prin orașele Italiei, încercase să fie fericită și părea să nu conteze cum reușise să facă asta. În timp ce o jelea, îi reveniră în memorie momentele frumoase, plăcerile, râsetele ei și ale lui, cum se descoperiseră unul pe celălalt la începutul căsătoriei, când dragostea lor nu era atinsă de umbre. Iar acum, în fața lui era un imens spațiu alb, la fel ca și zăpada de pe străzi.

— Ce dârză ai fost! murmură Căpitanul, întorcându-se iar în trecut, la momentul când fusese nevoit să plece din armată.

O știuse atunci, dar în noaptea asta o simțea în alt mod: ea reușise atât de subtil și cu atâta blândețe, cu atâta uitare de sine să le inspire amândurora putere. Nu ceruse nici o recunoaștere pentru acest lucru, ar fi negat asta spunând că este absurd. Și totuși acel adevăr era cu mult mai viu decât tot ce lăsase în urma sa.

Rămase lângă patul ei până a doua zi, târziu, până ce lumina zilei posomorâte de iarnă se așternu din nou peste munți și peste oraș. Apoi se ocupă de aranjamentele pentru funeralii.

După ce coșciugul fu coborât în pământ, se rostiră cu blândețe cuvinte în engleză. Heloise Gault a fost îngropată

printre mormintele elvețiene sobre, unele împodobite cu crini artificiali sub cupolele de sticlă, altele cu o fotografie a decedatului încastrată în piatra de granit șlefuit. Printre ele, într-o zi, se va înregistra și moartea unui străin.

Oamenii care simțiseră că o cunoscuseră câtuși de puțin pe englezoaică și că o plăcuseră așa, de la distanța, luară parte la slujbă în biserică, iar câțiva au mers la cimitir.

— Bella, bcllal îi șopti o femeie soțului văduv, nefiind nevoie de explicații: soția sa fusese frumoasă chiar dacă înaintase în vârstă, chiar și atunci când durerea copleșitoare îi apăruse în ochi.

Menționând doar frumusețea, femeia îl alină mai mult decât și-a închipuit.

...deoarece cred că sunteți singura rudă în viață a Heloisei cât de cât apropiată. O gripă cu complicații a fost prea mult pentru cineva care nu mai era tânăr. Totul s-a petrecut în liniște.

Dar mătușa lui Heloise murise și ea. Scrisoarea Căpitanului fusese primită de doamna de companie și moștenitoarea tuturor proprietăților ei. Pentru domnișoara Chambre, faptul că acea nepoata exista sau nu conta prea puțin. Reciti scrisoarea, apoi o rupse în mici bucățele pe care le aruncă în foc.

într-o dimineață cenușie de decembrie, când sosi o nouă scrisoare de la Ralph purtând un timbru irlandez, Lucy citi că una dintre garnizoanele sale din timpul războiului fusese în Cheshire și alta în Northamptonshire. Plin de modestie, recapitula ceea ce îndepărtaseră cenzorii militari: că luptase în Africa, apoi fusese prezent la capturarea garnizoanelor din insula Corfu. Rugămințile sale, care nu încetaseră de oriunde s-ar fi aflat, se reîhnoirâ și de acasă, din comitatul Wexford.

Dar promisiunea făcută sieși, prezentă de atâta timp, se clătina: faptul că Ralph era sănătos o făcuse să plângă cu lacrimi de mulțumire văzându-i scrisul pe plicul trimis cu timbru irlandez. Încet, încet, bunele sale intenții fuseseră îndepărtate de valul de ușurare nesfârșită. Războiul adusese schimbări peste tot: în Europa, în întreaga lume, nimic nu mai era la fel. Nu ar fi fost posibil ca golul din viața părinților săi să se fi umplut, faptul că șase ani de război și pacea care venise după aceea să fie de ajuns pentru a-i aduce înapoi într-o Irlanda în care de asemenea avuseseră loc schimbări, aici unde fusese pace vreme de o generație? Le auzea vocile așa cum și le amintea. Văzu geamantanele care fuseseră cumpărate din Enniseala, cel din piele lucioasă acum zgâriat și ros, hainele deja împachetate. Nu am inimă de piatră, îi scrise ea lui Ralph, implorându-l să înțeleagă. Și, oh, cât sunt de fericită că nu mai ești în pericol! Mă gândesc la tine și la toate locurile în care ai fost, iar acum ești iarăși acasă. Dar după ce o expedie se gândi că scrisoarea suna fals, se referea prea mult la sentimentele ei. Îi scrise din nou pentru a-i spune că fusese prea emoționată.

— Dar tu nu aveai cum să știi, își consolă Henry soția atunci când intuiția lui Bridget dădu greș, la fel ca și promisiunea pe care și-o făcuse Lucy.

Bridget nu spuse nimic. Ar fi putut să vorbească cu Lucy, ar fi putut să-i insufle propriul său optimism exagerat privind urmările benefice ale războiului, i-ar fi putut vorbi despre atașamentul lui Ralph, despre căldura prieteniei sale, despre scrisorile care făcuseră ca prietenia să meargă înainte. Dar, temându-se să nu facă mai mult rău decât bine, nu spuse nimic.

Când Lucy primi ultima scrisoare de la Ralph, nu a știut că nu va mai exista alta. Când văzu că nu mai primește altă scrisoare, reflectă la acest lucru, descoperind într-un ton de

care nu-și dăduse seama până atunci un sens imprecis în declarații și afirmații, ca și cum cuvintele nu puteau fi altele, ca și cum, sub normalitatea celor relatate, se afla și disperarea, o zădărnicie care era în sfârșit acceptată. O singură frază din partea ei și totul s-ar fi schimbat atât de ușor. Faptul că în sinea ei se simțea trădătoare fiindcă nu onorase dragostea care devenise tot mai intensă odată cu îngrijorarea privind siguranța lui Ralph era o confesiune pe care i-o datora și pe care ar fi putut s-o adauge acelei singure fraze. În mod normal trebuia să fie acolo, și totuși parcă era o trădare, să-ți pierzi încrederea în speranța pe care ar putea-o îngădui terminarea războiului. Și iarăși insistențele ei, ca Ralph să nu-și încurce viața cu viața ei atât de ciudată, erau la fel de dureroase ca și înainte. Faptul că simțea că trebuie să aibă încredere într-o schimbare a sorții fiindcă totul era soartă nu prea era o explicație pe care ar fi putut s-o ofere, și nici nu o făcu.

O nouă generație de turiști veniți vara la Kilauran au putut să zărească din când în când silueta solitară a unei femei pe malul mării sau pe stânci și au ascultat cu milă povestea care încă mai era spusă. Ei nu condamnară, așa cum o făcuseră înainte alte generații de străini, copilul ale cărui capricii stârniseră toate astea. Copilul capricios aparținea întâmplărilor din trecut; ceea ce înțelegeau respectivii străini din răstălmăcirea evenimentelor era influențat în prezent de vederea unei vieți solitare. Chiar și Lucy era conștientă că această părere era la fel de trecătoare ca și cea creată odată de supărare și aversiune; povestea nu se transformase încă într-un mit și nu va deveni nemuritoare până când viața ei nu se va sfârși, până când nu va fi reflectata în lumina rece a timpului.

Începu să coasă goblenuri, descoperind că are un talent înnăscut pentru asta atunci când se apucase să învețe singură punctele. Mătâsurile și pânzeturile cusute de ea

veneau prin poștă de la un magazin din Dublin, Ancrin, specializat în îndeletniciri casnice. Ea găsise unul dintre cataloagele lor comandate de mama sa, uitat între paginile Dragonului irlandez1, între cele două ferestre mari de la primul etaj era un goblen înrămat ce reprezenta un curcan pe un fond

cenușiu-deschis și-și aducea vag aminte că o văzuse pe mama ei cosându-l.

— O dureau ochii, spuse Bridget. După ce a cusut curcanul, a renunțat la broderie.

Cei de la Ancrin au trimis bucăți de pânză cu modelele deja desenate pe ele, dar Lucy preferă să ignore sugestiile lor. Primul goblen pe care îl încercă fu părul din grădină, cel de-al doilea pietrele pe care ea și tatăl său le așezaseră în partea mai puțin adâncă a pârâului, iar altul reprezenta garofițele-sălbatice care creșteau pe dealuri. Cu timpul, știa bine, va coase căsuța lui Paddy Lindon, aproape o ruină acum.

— Nu am mai văzut ceva atât de frumos! exclamă domnul Sullivan cu o sinceră admirație atunci când văzu pentru prima dată goblenurile. Măi să fie!

Pensionat recent din avocatură, își reluase vizitele la Lahardane, având în vedere că se găsea din nou benzină. Pastorul Crosbie, deși avea mai mult de optzeci de ani, era încă activ și continua să se implice în problemele bisericii, dar scria scrisori în loc să vină până acolo.

Domnul Sullivan își aduse și el aminte de Heloise Gault când cosea penajul viu colorat al curcanului, cu capul lui roșu și gâtul mărgelat. Ținu însă acest lucru pentru el, fiindcă imaginea ce i se prezenta acum pe masa din sufragerie goblenul reprezentând părul din curte deja gata, cel cu pietrele de lângă pârâu abia început, toate acestea erau meritul lui Lucy. Dacă lucrurile ar fi avansat în relația

ei cu Ralph, pe care îl cunoscuse pe străzile din Enniseala aproape în același fel ca și părintele Crosbie, domnul Sullivan ar fi putut în sfârșit să o considere pe Lucy mai mult decât doar un copil. Dar privind lucrurile din afară, văzu Lahardane-ul și mica gospodărie încropită acolo ca pe ceva pietrificat, prins în drama care avusese loc. Și Lucy era prinsă, nemișcată, ca un detaliu al propriilor sale goblenuri.

— Trebuie să le înrămăm, spuse el, scoțându-și ochelarii prin care se uitase la cusăturile complicate.

— Nu sunt decât un fel de a petrece timpul.

— Dar sunt atât de frumoase.

— Ei, da, sunt frumoase.

— Știi, acum lucrurile sunt mai simple, fiindcă starea de urgență s-a încheiat, Slavă Domnului. Începe să fie din nou marfă în magazine. Lucy, dacă vreodată ai dori să te duc cu mașina în Enniseala, te rog numai să-mi spui.

Cizmele de cauciuc cu care mergea să se plimbe prin ploaie erau cumpărate dintr-un magazin din Kilauran. Din când în când, de la Enniseala erau trimiși pantofi la comandă. Când rochiile albe de vară rămase de la mama ei s-au uzat, croitoreasa din Kilauran a început să-i facă altele asemănătoare. Frizerul care venea în sat o tundea.

— Mă descurc foarte bine în Kilauran, spuse ea.

După părerea lui Aloysius Sullivan, ea semăna foarte bine cu mama ei și asta nu doar pentru că îi purta rochiile. Câteodată era șocat de intonația din vocea sa ce-i aducea aminte de vocea lui Heloise: părea că în primii ani ai vieții sale preluase, pentru a păstra apoi pentru totdeauna, modul englezesc de a vorbi al mamei sale, un accent pe anumite silabe, o alegere a frazelor.

„Probabil că îmi imaginez asta”, își spunea adesea domnul Sullivan, după ce pleca de la Lahardane. Și totuși

următoarea dată când închidea ochii și asculta era la fel: o auzea pe soția Căpitanului.

— Te rog, ia asta, i se oferi din nou un goblen după ce le admirase iar, și îl luă pe cel cu părul din grădină.

II înrăma, iar apoi, după ce Lucy mai termină unul, îl luă și pe acela la Enniseala ca să-l înrămeze, aducându-l înapoi data următoare când veni în vizită.

Joi, 10 martie 1949, Aloysius Sullivan citi în ziarul Irish Times, ca și Lucy de altfel, că Ralph urma să se căsătorească.

• PARTEA A PATRA •

▫ 1 ▫

Fără a mai avea liniște în Bellinzona, Căpitanul începu să călătorească. Întrucât știa că acest lucru îl va întrista, nu se mai întoarse să trăiască în Montemarmoreo după terminarea războiului, așa cum plănuise împreună cu Heloise. Din același motiv nu mai vizită din nou orașele italiene văzute înainte împreună. La sfârșitul primului an de când era singur, plecă în Franța, iar înainte de a părăsi Bellinzona își vându toate bunurile din casă, căci nu avea de gând să se mai întoarcă: nostalgia era prea apăsătoare pentru el. Ajunse în Bandol exact când sufla mistralul și își luă o cameră cu vedere la stradă.

Când primăvara și vara trecură, plecă mai departe, spre Valence și Clermont-Ferrand, spre Orleans și Nancy. Se afla într-un peisaj pe care îl recunoștea pe jumătate, trecea prin orașe și sate cu nume familiare. În Primul Război Mondial își condusese oamenii prin Maricourt. Își aminti cum ieșiseră noaptea dintr-un crâng ce se întindea de-a lungul unei căi ferate, de ferma aproape părăsită, de pâinea din bucătărie ce nu se învechise încă, de laptele din oala așezată pe plită. Dormiseră acolo, în șoproanele fermei și în casă, plecând din nou la drum când se luminase de ziuă.

Copil fiind, Everard Gault își imaginase războiul, conturându-și în mintea sa aventurile și neplăcerile, fiind atras de ceremoniile și tradițiile vieții de militar, însuflețit de poveștile Cruciadelor. Era o însuflețire alimentată de întoarcerile repetate ale tatălui său la Lahardane, întotdeauna neașteptate; când luciul cizmelor lui și cureaua lată de piele, materialul aspru al tunicii sale ce mirosea a

tutun, vocea lui grava și înceată erau din nou prezente în salon și în grădină. Onoarea asociată cu profesia tatălui său, cu însăși persoana acestuia, cu eroii din cărțile de istorie, toate acestea l-au atras întotdeauna pe Everard. Mai târziu în viață nu știu, și nici nu află vreodată, dacă putea să pretindă că onoarea era o calitate personală sau dacă alți oameni îl considerau a fi un om de onoare. Acesta era un cuvânt pe care soția sa nu-l folosise și nici el nu îi ceruse să o facă, nu mărturisise niciodată că acea calitate îl influențase în alegerea vocației sale sau că ar fi prețuit-o dacă ar fi avut-o. Erau prea multe lucruri ce nu fuseseră spuse, consideră acum Căpitanul. Fiindcă dragostea susținea instinctul și lipsurile acestuia, prea multe fuseseră neglijate.

Acestea erau gândurile sale în timp ce vizita din nou locurile prin care trecuse în timpul războiului. Călcând pe pământul udat de sângele oamenilor pe care îi condusese și ale căror fețe îi apăreau în memorie, când se întreba de ce rătăcirile sale îl aduseseră înapoi prin locurile unde luptase, răspunsul venise de la soția sa, ca o compensare pentru ce fusese prea puțin spus înainte: la șaizeci și nouă de ani își stabilea statutul de supraviețuitor. Acceptă acest lucru, simțind că este adevărat, iar a fi un supraviețuitor era cel puțin ceva mai mult decât părea. În sufletul său fusese mai puțin dedicat statutului de militar decât tatăl său, era sigur că-i fusese teamă mai des, era sigur că fusese mai puțin curajos. Era o ironie faptul că tatăl său nu cunoscuse moartea pe câmpul de luptă, într-un mod cavaleresc, ci îl atinsese printr-o boală, felul de moarte domestică ce aparținea femeilor și copiilor. Everard, care avea pe atunci douăzeci de ani, stătuse cu fratele său în cimitirul din Kilauran în timp ce erau coborâte în groapă cele trei coșciuge. Fratele său fusese acela care o adusese, peste câțiva ani, pe Heloise la Lahardane, ca logodnica sa.

„Te rog, scrie-i și spune-i”, îl rugase ea când se deciseseră să plece din Irlanda, iar el îi promisese că o va face. Dar în timpurile acelea nehotărâte el amânase să o facă, iar mai târziu în Montemarmoreo amână și mai mult, fiindu-i teamă că o scrisoare va aduce, la fel de repede din India ca și din Irlanda, un răspuns care ar fi trebuit ascuns. Dar bineînțeles că totul era diferit acum.

Ziua următoare plecă la Paris. In timp ce traversa Place de la Concorde, o femeie îl opri să-l întrebe cât era ceasul, întrucât nu era sigur de franceza sa, îi arătă ceasul pe care îl scosese din haină. Zâmbitoare, îi admiră ceasul, apoi haina, apoi începu să vorbească cu el în engleză. Fusese în Folkestone, apoi la Londra, iar un timp locuise în Gerrards Cross; era croitoreasă.

— Madame Vacelles, spuse ea, întinzându-i o mână îngrijită. Intrară într-o cafenea, unde doamna Vacelles comandă un absint.

— Vous êtes triste, murmură ea și zâmbetul vesel îi dispăru de pe față pentru o clipă. Sunteți îndurerat, monsieur.

Era o afirmație, deși tonul implica o întrebare, iar el clătină din cap, nedorind să-și împărtășească suferința cu o străină. In schimb, îi povesti despre războiul în care luptase și despre experiența trăită în țara ei cu această ocazie, iar Madame Vacelles, cochetând, îi spuse că era imposibil să fie atât de bătrân încât să fi luptat în acel război. Ii mângâie brațul într-un mod prietenos, plină de încredere că va simți la atingerea sa brațul unui om tânăr.

Căpitanul se întoarse cu Madame Vacelles la apartamentul ei care era undeva sus, într-o casă pe colț, deasupra unei brutării. Dar când momentul pe care croitoreasa îl așteptase sosi, Căpitanul se scuză, dând din cap. Era dezamăgit că era nevoit să plece și mai ales în așa

grabă. Apăsarea singurătății sale nu era ușor de depășit, iar ora petrecută în compania doamnei Vacelles fusese plăcută.

— Cochon![6] strigă ea după el, aplecându-se în mod periculos peste balustradă.

În seara aceea, Căpitanul îi scrise fratelui său. Detaliile scrisorii sale erau multe, versiunea irlandeză a lucrurilor fiind fără îndoială cunoscute, știind sigur că fratele său aflase.

Mă întreb acum dacă Irlanda este o țară pe care tu sau eu o vom recunoaște. Mă întreb dacă tu ai mai fost pe acolo și știi mai multe despre ea și despre Lahardane decât știu eu acum. Am auzit că i se spune Irlanda ruinelor, tot mai multe ruine.

Îi descrise doar puțin simțirile lui și ale lui Heloise, după incidentul din acea noapte. Îi scrise despre anii petrecuți în Italia și Elveția, despre privațiunile provocate de război, despre moartea lui Heloise. Niciodată nu existase vreun resentiment că Heloise nu împărtășise simțămintele fratelui său, doar dezamăgire; nu era nimeni de vină, nu rămăsese nici un pic de amărăciune. Ei, bine, cam asta e, se încheia lunga scrisoare a Căpitanului. Tu ce mai faci?

Nu avu unde să expedieze acea scrisoare, nici o adresă mai recentă a regimentului unde să poată fi trimisă în siguranță. Căpitanul o păstră în bagajele sale, promițându-și să se intereseze, când apărea ocazia, despre soarta regimentului fratelui său ca urmare a câștigării independenței Indiei. Peste o lună plecă într-o lungă călătorie la Viena, din simplul motiv că întotdeauna sperase să-i vadă într-o bună zi grandoarea. Dar ceea ce văzu fu un oraș în ruine, o viață de noapte nerușinata ce înviora imaginea sărăcăcioasă și înlesnea corupția. Nu rămase mult timp acolo.

Războiul sleise sufletul Europei, peste tot erau mărturii obositoare ale acestui fapt. Fusese prea multă moarte, prea multă trădare, prețul plătit pentru apărarea lăcomiei fusese prea mare. Se gândi la Irlanda, epuizată de secole de nemulțumire, și sentimentul pe care-l trăise la începutul exilului său îi reveni pedeapsa primită pentru acele păcate ale trecutului la care poate și familia lui contribuise. Fusese oare lăcomie faptul că familia sa păstrase pământul atât de mult timp? Când se adoptau legi penale, la Lahardane erau petreceri și rugăciuni spuse pentru rege și imperiu în biserică, aspirațiile celor deposedați fuseseră ignorate. Oare acele aspirații fuseseră în sfârșit împlinite? Oare în lipsa lui Irlanda se remodelase, așa cum se întâmpla acum în toată Europa?

La Bruges se cază într-o pensiune care găzduia vizitatori, pe lângă Groeningemuseum. Heloise stătuse în acest oraș, îi descrisese cărămizile și cenușiul clădirilor, figurinele aurite și ciocolata expusă în vitrine, cafenelele și trăsurile pentru excursii. Îi povestise despre o ceainărie care nu mai exista, despre pajiștea din fața unei mănăstiri unde un afiș te ruga să nu fotografiezi măicuțele.

„Doamne, cât de mult am iubit orășelul ăla!” Vocea ei plutea printre amintirile Căpitanului, așa cum se întâmpla adesea, iar în Gent, când se uită la Adorația Mielului, își imagină că și ea simțise aceeași teamă plină de venerație ca și el.

— Sunteți englez? fu întrebat la pensiune, iar el pentru o clipă ezită, neștiind în momentul acela ce era.

Apoi clătină din cap:

— Nu, sunt irlandez.

— Ah, Irlanda, ce țară frumoasă!

Entuziasmata era o englezoaică cu vreo douăzeci de ani mai tânără ca el, complet diferită de femeia care-l acostase

în Paris. Se întrebă dacă bărbații singuri, de vârsta lui, care călătoreau erau în mod normal subiectul unei asemenea atenții și deși îi făcu din nou plăcere, de data asta a fost mult mai precaut decât în Place de la Concorde. O observase pe femeia din salon, stând alături de alta, despre care presupuse că era mama ei, o deducție care mai târziu se dovedi a fi corectă.

— Da, este frumoasă.

— Am fost în Irlanda o singură dată, dar nu o pot uita.

— Eu însumi nu am mai fost acolo de aproape treizeci de ani.

Femeia dădu din cap, lipsită de curiozitate. Era blondă, cu o frumusețe puțin trecută dar totuși atrăgătoare. Nu avea verighetă.

— Sper că nu te-am jignit presupunând că ești englez.

— Soția mea era englezoaică.

Zâmbi pentru a-și ascunde pierderea, întrucât murmurele de simpatie, deși pline de amabilitate, erau triviale în ciuda bunelor intenții. Călătoriile nu-i ridicaseră moralul așa cum sperase să se întâmple și începuse să se întrebe dacă se va elibera vreodată de suferința care îl copleșea sau dacă era sortit să sufere de-a pururi. Dacă în timpul vieții Heloise fusese soția cea mai puțin pretențioasă, după moarte îi cerea mai mult decât putea el să dea câteodată.

— Țara mea a tratat Irlanda foarte rău, spuse femeia. Așa am crezut întotdeauna.

— Ei, bine, s-a terminat acum.

— Da, s-a terminat.

Și în viața femeii fusese o pierdere, o nuntă care nu mai avusese loc din cauza războiului: el simți legătura comună dintre ei și era conștient că și ea o simțea. Conversară

liniștit întreaga după-amiază despre Bruges și orașe asemănătoare, din nou despre Irlanda, despre Anglia. Pentru jumătate de zi au fost tovarăși, schimbul de cuvinte fiind încă impersonal, păstrând pentru ei dorințele. Înainte de a apuca să o cunoască și pe mama sa, cele două plecaseră.

Câteva săptămâni mai târziu Căpitanul plecă și el. Traversă canalul de la Calais la Dover, apoi călători din Kent până la Londra. Acolo se interesă despre regimentul fratelui său din India și află că acesta murise cu ani în urmă într-o acțiune. Se simți atunci cuprins de sentimentul că era singur, că era mai mult ca niciodată un supraviețuitor, iar în capitala cenușie de după război, unde victoria părea a fi mai degrabă o resemnare iritata, găsi puține lucruri care să-l înveselească. Tristețea era pretutindeni, pe fiecare față, în fiecare gest; doar traficanții de la colțul străzilor și multitudinea de prostituate mirosind a parfumuri dulci se veseleau.

▫ 2 ▫

Dimineața era frumoasă, iar razele puternice ale soarelui de martie încălzeau fața și brațele lui Lucy. Iarba de pe malul râului parcă ar fi fost păscută de oi, atât era de mică, dar oile nu veneau niciodată aici. Era un adevărat mister cum această iarbă, verde în timpul valurilor de căldură din vară, o adevărată plăcere să te plimbi prin ea, în timpul primăverii nu părea să crească niciodată. Lucy stătea întinsă pe iarbă, uitându-se la cer, cu pantofii scoși din picioare, cu cartea pe care o citea așezată cu fața în jos lângă ea. Nu se gândea la carte, nici la personajele ei, sau la orașele ei cu catedrale, nici la doamna Proudie sau la domnul Harding1, nici la soarele ce cădea pe clopotniță.

„Îmi vei scrie să-mi spui?” îl întrebase ea, dar acum realiza că îi ceruse prea mult: bineînțeles că Ralph nu-i scrisese să-i spună cum era femeia cu care se însurase. Uitase probabil sau poate îi fusese jenă; oricum ar fi fost, nu conta și poate că era mai bine așa. În reveria sa, Lucy își imagină o față frumoasă căreia îi atribuia și un caracter pe măsură. O fereastră a casei așezate lângă gater, acoperită de iederă, se deschise, și cineva tăie cârceii care acopereau geamul; faptul că era gospodină era o altă calitate. Când ferăstraiele se opreau, soțul și soția se plimbau împreună prin aerul înmiresmat al serii, peste podul de pe lângă barul și prăvălia lui Logan. „Ce liniște e aici!” remarca fericită soția lui Ralph.

Lucy se ridică și întinse mâna după cartea așezată lângă ea, cu coperta roșie pătată de ploaia care căzuse odată pe ea. Aloysius Sullivan cumpărase trei loturi de cărți la o licitație anul trecut și le adusese la Lahardane, un cadou pentru Lucy, știind că îi place atât de mult să citească. Pe forzațul cărții era tipărit în cerneală de culoare închisă numele Alfred M. Beale, iar Lucy se întreba cine fusese acea persoană. Monkstone Lodge, 1858. Dintre toți oamenii pe care-i cunoștea, doar părintele Crosbie trăise prin 1858; nu se putea gândi la altcineva în timp ce-și răscolea memoria. Plină de afecțiune, își aminti de bătrânul pastor, cât de preocupat fusese de soarta ei, iar Ralph îi povestise cum se apropiase de el în curtea bisericii ca să-i vorbească de ea. Părintele Crosbie trăise până la nouăzeci de ani.

Domnul Harding nu fusese niciodată atât de hărțuit în toată viața sa. Furată de roman, citea absorbită și peste zece minute uită de Ralph, de mariajul lui sau de soția sa.

Venise cu o mașină, iar pe drumul de la gară nu-i spuse nimic șoferului. Îl rugase să-l ducă în Kilauran, hotărât să meargă pe jos bucata de drum care rămânea: își dorea să

facă asta. Șoferul vorbi de două ori în cele patruzeci de minute cât ținu drumul, apoi tăcu.

Ajuns la Kilauran, Căpitanul își aminti imediat. Odinioară era o femeie care culegea scoici în apa de sub dig și se gândi dacă femeia pe care o vedea căutând acum nu era cumva fiica acesteia. Așa părea a fi, fiindcă de la distanță era o oarecare asemănare, sau cel puțin așa își imagina. Pescarii se uitau aproape zilnic prin nisip după resturile verzi de iarbă care intraseră în plasa lor. Acum nu era nici un pescar.

Se plimbă pe lângă mare. Stânca îi era familiară, cu marginea crestată la vârf, cu fisurile în argilă; doar buturugile păreau altfel. Nisipul umed și fin era ca o pudră sub picioarele lui când se îndrepta spre pietrișul de pe mal. Poteca lină spre vârful stâncii rămăsese aceeași.

De câteva ori se gândise că locuința sa fusese incendiata, că acei bărbați se întorseseră și reușiseră să-i dea foc de data asta, că va mai găsi doar zidurile. Când familia Gouvernet plecase de la Aglish, vânduse casa unui fermier care o voia pentru plumbul de pe acoperiș și care scosese tabla și șemineurile, lăsând în seama vremii restul. Conacul Iyre fusese ars până la temelii, iar cei din familia Swift fuseseră găzduiți la Lahardane până hotărau ce aveau de făcut. Se vorbea că ce mai rămăsese din Ringville se transformase într-un seminar.

Căpitanul se opri, amintindu-și cum trecuse în copilărie pe câmpurile peste care trecea acum, tatăl său cu coșul de picnic pe care-l ținea în brațe, pătruns de importanță, mama sa ducând pleduri și o față de masă, sora sa cu costumele lor de baie și prosoapele, iar el cu fratele său ducând doar spadele lor de lemn. Apoi de Nellie care venea alergând spre ei, strigând în soare, cu șorțul și fustele

rochiei negre fluturând, cu panglicile de la bonetă plutind în vânt.

Pentru un moment, Everard Gault se gândi că era din nou copil. Se gândea că văzuse soarele strălucind în geamul unei i ferestre, dar știa că nu poate fi adevărat fiindcă ferestrele erau acoperite cu scânduri. Merse mai departe, și numără vacile pe care i le dăduse lui Henry, care erau acum de două ori mai multe decât lăsase când au plecat. O vacă se arătă curioasă, îndreptându-se spre el, cu capul întins înainte, fornăind pe nas. Celelalte o urmară leneșe. După pajiște, pe câmpul lui O'Reilly era sfecla furajeră.

Din nou soarele se reflectă în geamuri. Mergând mai departe, văzu o perdea fluturând. „V-ați uitat umbrela!” strigase Nellie în ziua aceea, agitând-o deasupra capului. „Doamnă, v-ați uitat umbrela!”

Citise la un moment dat în Corriere della Sera despre o epidemie în rândul vacilor din Irlanda și se îngrijorase gândindu-se la cireada sa. „Vom avea întotdeauna mica noastră cireada la Lahardane”, spunea tatăl său, lăudându-și vacile unei persoane care îi vizita. Privind acum de aproape, nu vedea nici o fereastră acoperită cu scânduri.

Plin de uimire, trecu de poarta de metal vopsită în alb ce separa câmpurile de pietrișul din fața casei. Se opri din nou, privirea fiindu-i atrasă pentru o clipă de culoarea albastru-închis a hortensiilor. Apoi se îndreptă încet spre ușa deschisă de la intrare.

În curte, Henry descarcă putineiele din remorcă și le împinse pe pavajul de pietre. Apoi, în lăptărie, umplu până sus cu apă fiecare putinei înainte de a pune din nou furtunul în cui. Putea s-o facă și în somn, îi spunea lui Lucy când era mică, făcând-o să râdă când își imagina asta. „Lucy, Lucy, dă-mi răspunsul tău!” obișnuia el să-i cânte, făcând-o și atunci să râdă.

Bridget îl strigă, iar el îi răspunse că e în lăptărie. Ea ar fi trebuit să știe, văzând că putineiele și remorca nu erau la locul lor. Se întreba de ce nu își dădea seama de asta, de ce-l strigase.

— Vino-ncoace! strigă ea și își dădu seama din tonul ei că ceva nu era în regula. Lasă totul și vino repede încoace!

Câinii ciobănești, treziți de zgomotul făcut de putineie, se așezau din nou la umbra părului din curte. Mai erau câteva săptămâni și nu mai trebuia să facă drumul la fabrica de lapte camionul pentru lapte va veni în capătul aleii. Aproape cu un an în urmă aranjase platforma necesară pentru asta.

— Henry! Nu vrei să vii odată? țipă din nou Bridget, fără să iasâ în ușă.

Când Henry ajunse în pasajul câinilor auzi vocea unui bărbat care vorbea atât de încet încât nu se distingea decât un murmur.

— Domnul fie lăudat! șoptea Bridget când Henry intră în bucătărie.

La fel de roșie la față ca atunci când era o fetiță, stătea așezată la masă. Continua să-și atingă buzele cu vârful degetelor, retrăgându-le și din nou ducându-le la buze.

— Domnul fie lăudat! continua ea să murmure.

Henry ghici înainte de a-l recunoaște pe bărbat, iar după aceea se întreba cum de își găsise cuvintele, cum de fusese în stare să întrebe imediat:

— Bridget, i-ai spus?

— Da, Henry, mi-a zis, spuse Căpitanul.

Era acolo de ceva vreme. Ceaiul fusese turnat în cești, al lui Bridget rămas neatins, al Căpitanului terminat. Henry se duse la plită după ceainic și îi mai turnă Căpitanului încă o ceașcă.

*

Lucy se întoarse pe lângă mal, mergând aproape de mare la fel cum făcuse și tatăl său, dar din direcția opusă. Urmele ei rămăseseră întipărite în nisip, spre deosebire de ale lui, fiindcă acum era reflux. Se întoarse spre dealuri, ducând în fiecare mână câte un pantof, mergând alene prin nisipul umed. Când găsi o porțiune uscată și cu nisip fin se așeză. Principala caracteristică a membrilor familiei Stanhope, citi ea, se poate spune că era răutatea; dar această trăsătură era, pentru mulți dintre ei, însoțită și de o bunăvoință atât de mare încât, până la urmă, devenea foarte puțin vizibilă pentru ceilalți.

Pentru moment nu-și putea aminti prea multe despre familia Stanhope, apoi își aduse aminte perfect: ce prostie să uite, își spuse sieși, că domnul Harding era dirijorul corului, iar domnul Slope era capelanul episcopului Proudie. Mai citi încă o dată, dar nu putea pătrunde sensul propozițiilor dintr-un paragraf mai lung. „Ce norocoasă sunt!” spuse soția lui Ralph pe când se întorceau din plimbarea de seara.

În fiecare din camerele de sus în care intră, Căpitanul se uită mai întâi afară pe fereastră. Își văzu fiica pe pajiște și, într-un moment de confuzie, se gândi că era soția sa.

Când ea pătrunse în hol iar el o privi din capul scărilor, nu se putu abține să nu-și imagineze din nou asta. Mersul ei avea un fel de a fi ezitant, aproape imperceptibil, și atunci își dădu seama că șchioapătă. Avea trăsăturile mamei sale.

— Cine ești? îl întrebă ea, cu vocea mamei sale. Pășind nesigur pe scări, Everard Gault întinse o mână spre balustradă și coborî încet. Ceea ce aflase în bucătărie, apoi imediat, mult prea repede, această întâlnire cu fiica lui îl sfârșiseră.

— Nu mă cunoști?

— Nu.

— Uită-te la mine, Lucy, spuse Căpitanul, ajungând la baza scărilor.

— Ce dorești? De ce ar trebui să te cunosc? Se priviră lung. Ea se făcu albă la față precum rochia pe care o purta, iar el știu atunci că-l recunoscuse. Ea nu spuse nimic, iar el rămase nemișcat, fără să se apropie de ea.

Când îl auzise prima oară pe Căpitan umblând prin casă, Bridget își făcu cruce, căutând protecție împotriva răului. Repetă gestul în sufragerie, când văzu un străin stând lângă bufet. Făcu la fel în bucătărie, cerând cerului îndrumare.

— La început nu mi-am dat seama că e el. E numai piele și oase, dar nu de asta.

— Ah, ba e el.

— Bietul om a fost șocat când i-am spus.

— Și ea va fi.

— Henry, ce-o să se întâmple acum?

Henry clătină din cap. Ascultă când i se explică de ce Căpitanul era singur.

*

Dorea să-și îmbrățișeze fiica și totuși nu o făcu, simțind în ea ceva care-l oprea.

— De ce acum?

Ce auzi fu ca un murmur, de parcă nu îi erau adresate lui cuvintele. Și apoi, de parcă le-ar fi regretat, Lucy îi spuse „tată”.

▫ 3 ▫

În satul Kilauran și în orășelul Enniseala oamenii ieșiseră să-l vadă pe Căpitanul Gault. Imaginea sa era percepută la fel de pasionant ca și în acel moment dintr-o

piesă de teatru când un personaj important apare pentru întâia oară. Crezuse așa vorbea lumea că se va plimba prin camerele întunecate ale casei sale și apoi va pleca. Dar în schimb o găsise acolo în viață pe fiica sa.

În Lahardane, evenimentele din noaptea în care trăsese cu pușca de la fereastra de la etaj nu deveniseră, ca în altă parte, o istorie. Evenimentele nu fuseseră memorate cu grijă pentru a putea fi repovestite; rămăseseră în amintire ca o întâmplare a hazardului, exact așa cum se petrecuseră. La fel, nici agitația provocată de întoarcerea Căpitanului și nici vestea că rămăsese văduv nu fuseseră considerate o completare a evenimentelor, așa cum se întâmplase în altă parte. La Lahardane atmosfera era încă încărcată de șocul reîntoarcerii Căpitanului și, ca un fapt mai obișnuit, de mirosul micilor trabucuri fumate de Căpitan și de whisky-ul din sticlele pe care le desfăcea. Atât Bridget cât și Henry remarcară că vocea i se îngroșase odată cu trecerea anilor. Pașii lui pe scări nu erau chiar ai unui străin, dar aproape că nu erau de recunoscut; cămășile sale păreau a fi ale unui străin, atârnate la uscat pe frânghii în livadă.

Însuși Căpitanul era confuz, câteodată chiar neîncrezător. Oare acesta era un vis care nu se mai sfârșea că fiica sa era în viață, că tot ceea ce își imaginase despre acest loc părea să fie mai veridic decât ceea ce vedea acum în jurul lui? Când era lângă fiica sa, instinctul lui era să o ia de mână, căutând copilul care fusese, ca și cum dacă ar fi atins-o ar fi găsit cumva ceea ce pierduse. Dar de fiecare dată instinctul îi era înăbușit.

— Lahardane este al tău, spunea el stângaci, orice comentariu părând a fi mai bun decât nimic. Eu sunt un musafir.

Răspunsul ei venea ca un protest, dar erau doar cuvinte. Iertarea pentru prostia unui copil era tot ce putea oferi, nu

doar a lui ci și a mamei ei. Fiica sa ar fi fost iertată de micul ei păcat într-o oră de la înfăptuirea lui; asigurările îi apăreau sincer pe buze. Faptul că neliniștea și suferințele unui copil fuseseră ignorate era singura cruzime ce mai rămăsese.

Dar în ciuda tuturor celor spuse privind remușcarea și regretul, Căpitanul știa că nu putea spune destul. Anii de meditație ai fiicei sale creaseră ceva ce-i aparținea doar ei, care pusese stăpânire pe ea cu mult timp în urmă, îmbrăcând-o într-o ceață care te înghețа. Sau cel puțin așa părea.

Cei doi stăteau la câte un capăt al mesei lungi din sufragerie, iar acolo aveau loc în marea majoritate a cazurilor conversațiile dintre ei, deși adesea nu-și spuneau nimic. În timpul meselor Căpitanul putea observa degetul subțire al i fiicei sale desenând pe suprafață lucioasă a mesei de mahon modele pe care nu le putea identifica din mișcarea degetului. Când politețea o cerea, din când în când ea îi mai povestea ce făcuse în ziua aceea sau ce va face dacă mai avea timp. Mai trebuia strânsă mierea, mai erau de îngrijit și florile pe care le cultiva.

Cu timpul, Ralph auzi.

Trecuse mai bine de un an de când se însurase, dar și dacă s-ar fi întâmplat doar cu o zi în urmă ar fi fost același lucru. Nu chiar așa cum fusese închipuită, soția sa avea ochii căprui și era înaltă, cu păr șaten, strâns legat la spate, cu o subțirime naturală ce îi revenise acum după nașterea primului său copil. Dar s-a întâmplat că era, așa cum fusese închipuita, capabila și harnică; într-adevăr, cârceii de la ferestrele casei acoperite de iederă fuseseră tăiați. Casa îi revenise lui Ralph după căsătorie, părinții săi mutându-se în căsuța din apropiere pe care începuseră să o construiască

atunci când realizaseră că locuința va deveni într-o zi prea mare pentru mama suferindă a lui Ralph.

Era pe la mijlocul unei dimineți de luni când Ralph auzi de întoarcerea Căpitanului. Cu ani în urmă aflase că unul dintre șoferii de camion care încărca cherestea la gater provenea dintr-o familie din Kilauran și păstra legătura cu surorile sale de acolo. El și Ralph discutaseră despre sat și împrejurimi, Ralph povestindu-i adesea despre casa de pe deal, fără a-i menționa și legătura lui personală cu ea. Când era vorba de Lucy Gault, preferase să țină totul secret. În timpul celor șase ani în armată fusese reticent, i nedezvăluind niciodată ceea ce atunci părea deja inevitabil: că el și Lucy Gault nu se vor căsători niciodată. Nu a vorbit niciodată soției sale despre ea sau despre timpul petrecut la Lahardane o situație care nu indica în nici un fel faptul că nu ar fi existat dragoste în mariajul său ori că Ralph ar fi optat pentru o a doua alegere mai bună. Pur și simplu s-a retras dintr-o situație imposibilă.

— Ești sigur? întrebă el calm atunci când șoferul de camion îi povesti întâmplarea.

— Da, absolut sigur, domnule.

Omul era sigur. Era o siguranță în tonul său care-l făcu pe Ralph să închidă ochii și să se uite în altă parte, era ceva care-l înjunghia în piept, și el își închipui că în inimă. Dar inima lui zvâcnea, fiindcă el o putea simți, mai mult ca niciodată. I se uscă gura, ca și cum ar fi mâncat un fruct amar. Șoferul de camion fu nevoit să strige atunci când porni un alt ferăstrău, adăugându-se bâzâitului pe care îl fâceau scândurile de fag care erau tăiate.

— Cu puțin timp în urma, domnule. Ieșiră afară.

— Și doamna Gault?

— Se spune că doamna Gault a murit.

Ralph îi dădu omului factura pe care i-o pregătise. II îndrumă când camionul ieși cu spatele din curte, în șosea. Continuând să simuleze calmul, îi făcu cu mâna și se îndepărtă pentru a rămâne singur.

*

Când auzi de întoarcerea Căpitanului, domnul Sullivan rămase perplex. După părerea sa, Căpitanul era un om simplu căruia i se întâmplase un lucru complicat, la care acum se mai adăugau și alte complicații; Aloysius Sullivan nu știa dacă să fie mulțumit sau îngrijorat.

— Vei vedea unele schimbări în Enniseala, Everard, remarcă el când se întâlniră din nou în barul din spate al Hotelului Central. Considera că trebuie să mențină conversația la lucruri neimportante, așa cum își amintea că fuseseră multe discuții din trecut cu Everard Gault. Ți-ai fi imaginat că vom produce impermeabile aici în Enniseala?

— Chiar așa?

— Da, cu siguranță. Doar câteva lucruri au rămas neschimbate în Enniseala.

Căpitanul văzuse și singur anumite schimbări. Unele pensiuni pe care le știa dispăruseră, magazinele de pe strada principală erau altfel. Gara era o ruină, ușile de la casa de licitație Gatchell erau închise și se spunea că nu se vor mai deschide niciodată. Magazinele altădată familiare nu mai erau așa când intra înăuntru, fețele care-l întâmpinau erau necunoscute.

— Era de așteptat, bineînțeles, remarcă el acum, stând în barul Hotelului Central. O altă Irlandă peste tot.

— Mai mult sau mai puțin.

— Trebuie să-ți cer scuze că nu am propus să ne vedem mai repede, dar mi-a luat ceva timp să mă obișnuiesc.

— E de înțeles asta.

Erau singurii care beau în micul bar, unde ospătarul nu servea decât dacă era solicitat. Căpitanul se ridică în picioare și se îndreptă cu cele două pahare spre tejgheaua de lemn.

— La fel, spuse el tânărului slăbănog care apăru. Până atunci bâuseră John Jameson.

— Știi, nu am fi plecat, spuse Căpitanul când se întoarse la masă. Dacă am fi căutat prin pădure și am fi găsit-o, nu am mai fi plecat.

— Cel mai bine ar fi să nu mai insiști asupra acestui fapt, Everard.

— Da, știu, știu. Ridică paharul și când se făcu liniște mărturisi ceea ce îi fusese teamă să spună acasă, în sufragerie. Heloise a crezut că fetița s-a sinucis.

Conversația ușoară pe care ar fi dorit-o avocatul alunecă sub limita de siguranță. Nu făcu nici un efort să îndrepte asta, știind că acum nu o mai putea face. Căpitanul spuse:

— Dar, așa cum a fost în toate, tot atât de senin a trăit cu povara aceasta în suflet.

— Heloise nu putea fi altfel.

— Frumusețea ei exterioară a fost întotdeauna acolo. Aloysius Sullivan încuviință din cap. Spuse că își amintea de prima întâlnire cu Heloise și, ca și cum ar fi spus ceva diferit sau n-ar fi spus nimic, Căpitanul continuă:

— Iubea Buna Vestire. Se întreba care era îndoiala Sfântului Toma. Sau dacă îngerul lui Tobie luase forma unei păsări. Sau cum a reușit Sfântul Simeon Stilitul să se descurce pe stâlpul lui. Am văzut o mulțime de fotografii.

— Îmi pare rău, Everard.

Avocatul își aminti de privirea rezervată a fetei ce devenise femeia despre care se vorbea acum. Adesea se

gândise că era o persoană care nu căutase să rănească pe nimeni în viața sa. Aloysius Sullivan, care nu regretase o secundă în viața sa că nu cunoscuse intimitățile unei căsnicii, pentru un moment regretă acum.

— Everard, ai fost un soț bun.

— Ba am fost unul nepotrivit. Am părăsit Lahardane-ul când nu am mai putut suporta zilele petrecute aici. Trebuia să rezist acelei nerăbdări nepâsătoare.

— Iar eu ar fi trebuit să plec personal să vă caut. Așa putem continua la nesfârșit.

— Oare Lucy trebuie să afle ce ți-am spus?

— Ar fi mai bine dacă nu ar afla.

— Eu cred că nu ar trebui.

— Iar eu sunt sigur de acest lucru.

Cei doi bărbați continuară să bea. Conversația lor deveni mai lejeră, mai ușoară pentru amândoi. Puțin mai târziu, pe promenadă, mersul lor devenise și el mai lejer, iar ei erau din nou aceiași buni prieteni care fuseseră odată. Avocatul, care era cu unsprezece ani mai în vârsta decât Everard, vorbi în timpul plimbării lor despre oameni pe care îi cunoșteau amândoi, contabilul său și menajera care lucrau pentru el de atâta timp. Nu vorbi despre viața lui particulară, tot ce spunea dând impresia, la fel ca și în trecut, că acest lucru nu era împărtășit nimănui. Căpitanul vorbi despre călătoriile sale.

— Heloise avea o fotografie care cred că a fost făcută pe aici pe undeva, spuse el întrerupând discuția. S-a cam îngălbenit și s-a cam rupt. Mă-ndoiesc că știa că o mai are printre lucrurile ei.

Arătă spre promenadă, care fusese înălțată atunci când valurile înalte trecuseră peste ea. În fotografia mamei sale, Lucy stătea printre pilonii vechilor diguri de larg, care

ieșeau din apă, și o parte din ei, acum putreziți, erau încă acolo. Digurile urmează să fie înlocuite, spuse Aloysius Sullivan, și probabil că asta urma să se întâmple curând.

Se opriră lângă o bancă dar nu se așezară. Ascultând ce i se povestea despre diguri, Căpitanul se uita dincolo de mare, la punctele verzi de grozamă ce punctau priveliștea îndepărtată. Se lăsase tăcerea după ce avocatul îi împărtășise noutățile locale; apoi spuse:

— Ai avut grijă ca ea să aibă bani. In toți anii ăștia.

— Nu a cheltuit prea mult.

— Lucy nu-mi spune mai nimic.

Îi povesti despre momentul întâlnirii lor, cum i-a rezistat îmbrățișării, despre tăcerile din sufragerie, despre degetele ei care desenau modele pe masă, fericirea lui ce era atât de des umbrită de ceva.

Domnul Sullivan ezită. Nu era treaba lui să fie comunicativ, dar afecțiunea lui atât pentru tată cât și pentru fiică făcea ca acest lucru să fie necesar acum.

— Lucy trebuia să se mărite. Făcu o pauză, apoi adăugă: Dar a crezut că nu are dreptul să fie iubita până ce nu se simțea iertată. Ea nu a încetat nici o clipă să creadă, atunci când noi toți ne pierdusem orice speranța, câ vă veți întoarce. Și a avut dreptate.

— Asta s-a întâmplat mai de mult? Că s-ar fi putut mărita?

— Da. După o altă pauză, avocatul adăugă: El s-a însurat între timp.

Se plimbară la fel de încet, iar Aloysius Sullivan spuse:

— E bine că te-ai întors, Everard.

— Dar, la fel ca în restul tragediei noastre casnice, am venit prea târziu!

▫ 4 ▫

Cei doi bărbați care se plimbau pe promenadă erau urmăriți de departe.

Soldatul chinuit de închipuiri nu mai era de mult soldat: când perioada de militărie i se încheie, fu anunțat că poate continua să activeze în cadrul armatei pentru o perioadă, dar el refuză. Deși fusese dezamăgit de perioada petrecută ca militar, Horahan nu purtă pică armatei și își îndeplini ultimele îndatoriri militare cu obișnuita atenție și perseverență, făcându-și ghetele cu cremă, lustruindu-și butonii și cataramele tunicii. Când sosi ultima zi, își rulă salteaua la capătul patului său îngust. In dulap îl aștepta un costum negru.

Era îmbrăcat cu el acum. Momentan nu avea nici o slujbă, locuind într-o cameră închiriata într-o casă nu departe de cea în care trăise când era copil, unde mama sa continuase să stea până când a murit. Când auzise de întoarcerea Căpitanului Gault, pornise să-l caute pe străzile orașului. Astăzi îl urmărise și, continuând să privească cele două siluete de pe promenadă, ochii i se umeziră, dar nu erau lacrimi de supărare sau disperare care-i curgeau pe obrajii slabi, până pe gulerul cămășii. Știa, cu siguranța. Acesta era un semn din partea Fecioarei: la intervenția ei divină, Căpitanul Gault se întorsese să pună capăt chinului.

Trei membri ai Fraților Creștini care treceau prin apropiere observară expresia extaziată de pe fața fostului soldat. După ce trecură de el, îl auziră scoțând un strigăt și, când se întoarseră, îl văzură în genunchi. II priviră până când se ridică din nou, se urcă pe bicicletă și se îndepărtă.

▫ 5 ▫

— Trăiau din pomană, spuse Ralph când fu întrebat despre călugării pe ale căror morminte călcau acum. Cei din ordinul Augustinilor au fost întotdeauna niște cerșetori.

Oare se putea auzi nerăbdarea în tonul său când spuse aceste lucruri? Vreun semn că nu a reușit să-și ascundă oboseala după o zi de muncă? Ii zâmbi soției sale, ca o scuză de care ea nu era conștientă. Atmosfera era plăcută, fără nici o adiere de vânt. Undeva se auzea un porumbel uguind, parcă nelăsând încă să treacă ziua.

Vorbiră despre călugări, întrebându-se dacă toți erau dedicați unei bunătăți pure, conduși în mod egal de ceea ce dădea un sens vieții lor izolate. Oare o credință ca a lor făcea oamenii la fel? întrebă ea. Oare toți erau așa cum îi arătau hainele lor?

— Prea puțin. Din nou tonul lui exprima nerăbdare, o urmă de iritare nedreaptă, și din nou îi fu rușine. Îi răspunse pe un ton mai blând: Ce-a rămas aici este o parte din biserica lor. Acolo unde trăiau erau împrăștiați peste tot câmpul și mai departe cu chiliile lor, refectoriul, cu grădinile pe care le aveau probabil, cu iazurile lor.

Exista o singură piatră căreia nu îi vedeau scopul, chiar în colțul câmpului. La bază era spartă, făcând-o de neidentificat.

Putea fi bucata perpendiculară dintr-o cruce, o spărtură zimțată cu margini rotunjite peste care erau adăugate încrustații ale unei decorații. Dar asta nu se știa cu siguranță.

— Vrei să ne-ntoarcem? sugeră Ralph.

Copilul dormea. Prin fereastra deschisă, zăbrelită pentru siguranță, s-ar fi putut auzi plânsul lui. Ascultară preț de o clipă în noaptea liniștită.

— Da, poate ar trebui să ne întoarcem.

El fusese cel care o presase atunci când ea ezitase în privința căsătoriei lor. Îi ascultase îndoielile, îndepărtându-le cu un zâmbet sincer și afectuos. Nu umilința o reținea sau lipsa de încredere în forțele ei privind viitorul, ci mai degrabă o prudență, fără să știe de ce. Ralph își aminti toate astea acum, ca și cum timpul așteptase pentru a le da un sens.

— Ce păcat că au fost lăsați să plece, spuse ea și se întoarse să se uite la ruinele neîngrijite.

Printre ele, vacile ce pășteau iarba căutau umbră când soarele era prea puternic, călcând în picioare urzicile crescute pe câmp. Lui Ralph i se păru curios ca ea să spună ceea ce spusese, și totuși nu era deloc ciudat.

— Da, este păcat într-adevăr.

Se cățărară peste poartă ca să treacă spre drum în loc să se chinuie cu lacătul ruginit. Bicicletele erau sprijinite de zidul de culoare albastru-deschis, strălucitor al magazinului lui Logan, deschis seara atâta timp cât existau clienți la bar.

Vorbiră despre ziua care trecuse, despre veștile care se auzeau la gater. Când se întâlniseră prima oară, el îi mărturisise că nu se vedea ca negustor de cherestea pentru tot restul vieții. Adeseori ea aducea vorba despre asta, iar acum, ca și cum ar fi fost deschis din nou subiectul, el spuse:

— Ăsta sunt eu.

Nedumerită, ea se încruntă și zâmbi în timp ce el îi explica. Atunci zâmbiră amândoi.

— Nu vreau altceva, spuse Ralph.

Cuvintele îi ieșiră ușor, nu fusese nevoie să se uite în altă parte, putuse chiar să o ia de mână. În ochii ei căprui era toată dragostea care le făcea viața împreună plăcută.

— Ce drăguț ești! șopti ea.

Traversară podul îngust și iată căsuța în care locuiau părinții lui. În aer plutea o aromă de tutun. Masiv, cu părul cărunt, cu o pipă în gură, tatăl lui Ralph uda liniștit straturile de flori. Le făcu cu mâna, iar ei îi răspunseră.

„Ți-am spus în caz că te interesează”, spusese șoferul de camion.

Ceea ce nu fusese până atunci perceput ca o decepție, o simțea acum mai acut ca niciodată. Păstrarea propriului secret, învăluindu-l într-o aură de neclaritate când cu mult timp în urmă cineva îl întrebase mai mult decât trebuia despre vara petrecută la Enniseala, fusese doar o protejare a ceva prețios. Dar acum era mai mult decât atât. Trecutul și prezentul se îmbinaseră cumva. Oare la ce se gândea acum Lucy? La ce se gândea când se trezea dis-de-dimineață? Se gândea că el auzise veștile? Că el va ști ce trebuia să facă, și va găsi cumva o soluție?

Copilul dormea liniștit. Nici un vis nu-l speriase, nici un sunet nu-i tulburase pacea. Un obraz era puțin înroșit de la degețelele pe care-și așezase capul.

Când Căpitanul își dădu seama că de la moartea soției sale nu mai avea aceeași ținută mândră, că din cauza neglijenței lui de om în vârstă nu-i mai păsa prea mult, că-și târșâia picioarele atunci când era obosit, încercă de dragul fiicei sale să acopere aceste lipsuri prin felul în care se îmbrăca și prin prezența sa. Își tăia regulat părul și unghiile la frizerul din Enniseala. Își înnoda cu grijă cravata. În fiecare dimineață își lustruia pantofii, înlocuindu-le flecurile chiar înainte să fie nevoie.

Dar conversația parcă era mai ușoară cu Bridget și Henry decât cu fiica sa. Deseori își amintea cum rătăcise în primele zile ale doliului său, urcându-se când într-un tren, când într-altul, acțiunile sale fiind dictate câteodată doar de vreun sentiment pe jumătate pierdut sau de vreo

preferință. Își amintea de asemenea când, așezat într-o zi pe o bancă în parc, se gândea la cei care aveau grijă de casa sa din Irlanda pe care o părăsise. Fumând unul din trabucurile lui subțiri, se trezise gândindu-se ca probabil și ei îmbătrâniseră la fel ca și el, își făcuse probleme că poate cireada de vaci nu le e de ajuns pentru a se întreține, se gândise la ce se va întâmpla cu ei dacă nu se descurcau. Se întrebase, fără a menționa acest lucru acum, dacă nu cumva muriseră.

— Dacă vreți, putem repara căsuța de la poarta, îi spuse lui Bridget. Dacă vreți cumva să vă întoarceți acolo.

— Ah, nu, domnule, asta doar în caz că vreți dumneavoastră.

— Nu este după cum doresc eu sau nu, Bridget. Eu vă sunt îndatorat.

— Nu, domnule, nu este așa.

— Mi-ați crescut fata.

— Am făcut ce-ar fi făcut oricine altcineva. Am făcut ce-am putut mai bine. Am prefera să stăm în casă, domnule, dacă e același lucru pentru dumneavoastră. Asta dacă nu este îndrăzneala prea mare.

— Bineînțeles că nu este.

Bridget fusese cea care-i spusese că șchiopătatul lui Lucy se micșorase cu trecerea anilor și cum se dezvoltase în ea din copilărie un stoicism când aceiași ani o dezamăgiseră, cum încă își păstrase încrederea, deși dragostea îi era distrusă. Când tăia mărăcinii din livadă sau când lipea găurile din acoperișul de plumb cu clei Seccotine, Căpitanul se gândea că era umilitor să audă asta despre propriul copil, să i se deschidă ochii asupra felului ei de a fi. Și totuși ar fi fost surprinzător ca ea și el să nu se comporte ca doi străini, și accepta acest lucru. Încerca să și-o închipuie la paisprezece ani, la șaptesprezece, la

douăzeci; dar amintirile despre ea ca fetiță în brațele lui erau mult mai pregnante. Acum, era izolarea ei în această casă veche, și era preocupat de faptul că ea nu fusese niciodată în Enniseala, de faptul că Lucy ca persoană matură nu se plimbase niciodată pe lunga stradă principală, că abia își amintea de lebedele de pe apa estuarului sau de promenadă, sau de estradă, sau de micul far pe care-l știa din copilărie. Oare nu-și dorea să facă cumpărături în magazine mai bune decât magazinul general din Kilauran? Cum se descurca dacă avea nevoie de un dentist?

Când, în sufragerie, întrebă acest lucru, i se spuse că din când în când venea un dentist din Dungarvan, că doctorul Birthistle avea un cabinet la Kilauran, la fel cum avusese înaintea lui doctorul Carney; că în fiecare duminică un tânăr preot paroh cu fața luminoasă venea din Enniseala să slujească în bisericuța din tablă ondulată ce ținea de Biserica Irlandeză. Dar Bridget fusese aceea care evocă pentru el zilele lungii lui absențe când se întâmplase ceva ieșit din comun: dimineața geroasă când pompa din curte înghețase, duminica în care nepoatele ei veniseră să-i arate rochiile pentru Prima Comuniune, după-amiaza însorită când părintele Crosbie îi anunță că Franța capitulase; atunci fusese însorit și la Bellinzona, își aminti acest lucru fără prea mult efort.

— Încă mai am astea, spuse el în sufragerie și, când Bridget veni să strângă farfuriile cu resturile de legume, masa era acoperită cu vederi din orașele italiene și cu peisaje.

Politicoasă, Lucy dăduse din cap aprobator la fiecare și apoi le strânse într-un teanc mic, comentă Bridget în bucătărie.

La Lahardane se introdusese curent electric deoarece Căpitanul considerase că este necesar acest lucru de dragul

fiicei sale. Cumpărase un aspirator Electrolux de la un comis-voiajor care venise la ușă, iar în altă zi adusese acasă o oală de gătit sub presiune. Bridget se obișnui cu aspiratorul, însă oala de gătit o puse deoparte, considerând-o periculoasă.

De la Danny Condon, care avea garajul din Kilauran, Căpitanul cumpărase o mașină. Era un Morris Twelve, modelul dinaintea războiului, înclinat spre spate, verde cu negru. Mașina fusese lăsată de cineva în 1921, cu anvelope de cauciuc solide, și chiar și atunci fusese considerată o mașină de epocă și fusese rar folosită. În șopronul din curte prihorii își făcuseră cuib între cutele capotei, murdăria lor pătând partea metalică, iar praful îi umbrea strălucirea. Danny Condon o luase, reducându-i puțin prețul.

Cumpărarea unei mașini fusese o altă încercare a Căpitanului de a-și scoate fata din izolarea ei. Pe alee și în drumurile lor la cinematograful din Enniseala o învăță cum să conducă.

— Ei, astăzi mergem la curse? sugera el și porneau spre Lismore sau Clonmel.

O duse la Opera din Cork, luând mai întâi cina la restaurantul din Hotelul Victoria, unde odată o femeie în vârstă se ridicase și cântase cu voce tremurată sfârșitul unei arii din Tannhäuser. Cei prezenți o aplaudară, iar Căpitanul își aminti de după-amiaza din Cittâ Alta, de melodia din Tosca înainte ca să fie comandată muzică militară. El îi povesti despre acea după-amiază și ea îl ascultă politicoasă.

Lui Ralph îi era întotdeauna mai ușor când era la gater. Lucrurile practice îi aduceau ușurare; emoțiile erau estompate de zgomotul ferăstraielor și de scârțâitul rindelelor, de atitudinea atentă și plină de seriozitate a oamenilor, de mirosul de transpirație, praf și rășină. El era

răspunzător de acel loc și așa trebuia să fie. Dar când urca scara ce ducea spre biroul aflat deasupra utilajelor și a muncitorilor, când zgomotul încă se mai auzea în surdina, deși închisese ușa, era imediat copleșit de gânduri. Atenția pe care trebuia să o acorde comenzilor, facturilor și coloanelor din registrele contabile, îngrijorarea pentru o curea ce părea să dea semne de uzură sau pentru un ferăstrău care se tocise, toate erau sarcini care sufereau întreruperi nedorite; revenea ca din somn, 2 minute mai târziu, la preocuparea anterioară pentru a privi zăpăcit la obiectul pe care-l ținea în mână sau la registrele deschise în față.

Tatăl său venea adesea la birou, pentru a-l ajuta la treburile zilei respective. Însă acesta nu remarcă momentele de absența, brusca traversare a biroului în încercarea de a le masca, spatele ce stătea întors prea mult timp. Lui Ralph nu-i stătea în fire înșelăciunea; tatăl său putea spune acest lucru. Muncitorii ar fi spus-o când gaterul se oprea în mijlocul zilei și stăteau cu sendviciurile afară, la soare, dacă era cald. Oamenii care veneau în barul lui Logan ar fi spus-o, cei care beau seara, femeile care făceau cumpărături de la băcănie, cei care-l cunoșteau pe Ralph de o viață întreagă. Nu a fost bănuit nici o clipă, așa cum nu a fost nici în casa în care adusese o soție, nici în căsuța construită pentru părinții săi.

Dar începu să devină un obicei.

— Mă duc să mă plimb până la Doonan, spunea când se întorcea seara acasă, și pleca într-o direcție sau alta, pentru a se elibera știa că așa părea de greutățile zilei, pentru a uita de lucrurile care nu mergeau bine, când o piesă a unui utilaj nu era încă disponibilă sau se întâmpla din nou să nu poată livra ceea ce promisese.

Minciuni care nu erau chiar minciuni ușoare înșelăciuni, zgomotul prefăcătoriei colorau fiecare zi. Disprețuise întotdeauna lucrurile astea.

— Junincile lui Cassidy erau afară? îl întreba soția sa când se întorcea din plimbările lui nocturne. Sau: Au început deja să dea cu smoală la Rossmore?

Iar el răspundea, deși nu observase. Nu suporta să o facă să sufere, și totuși mulțumirea ei părea falsă. Oare de ce nu simțea ea deloc durerea, când era atâta durere acolo?

— Obișnuiai să-mi povestești mai multe, zâmbea ea, ca pentru a alunga ideea unei așa-zise nemulțumiri, iar el îi spunea că tinichigiii se întorseseră la Healy's Cross.

Sau îi povestea că doamna Pierce și-a tăiat cerceluții mai devreme. Sau că râul se revărsase la Doonan.

Ea avea grijă de casă într-un mod special, asta era o calitate care-i plăcea la ea, faptul că era îngrijită, că nu era o delăsătoare. Îi plăcea mâncarea pe care o gătea, îi plăcea faptul că în casă era curățenie, că se îngrijea de copil. Dacă i-ar fi spus ce-l măcina, ea l-ar fi ascultat în felul ei atent, serios, fără a-l întrerupe. El ar fi încheiat mărturisirea spunând: „De fapt, nu am mai spus asta nimănui. Nu ai fost doar tu”. Dar acum era prea târziu pentru confesiuni, ar fi fost o cruzime ca ea să vadă o fată îmbrăcată în alb și mașina domnului Ryall și cum i se punea ceaiul, ar fi fost prea crud ca ea să fie acolo pe mal când valurile uriașe împrăștiau ploaia de spumă.

— Mă gândesc să cumpăr fâșia de pământ a lui Malley, spuse el într-o seară.

— Câmpul?

— Dacă îi poți spune așa. Mai degrabă pârloagă.

— Păi atunci de ce ai vrea o pârloagă?

— Aș curăța-o ca să plantez frasini. Și eventual arțari.

Ar fi o investiție, spuse el. Dar nu adăugă că ar fi putut fi un lucru de care ar fi interesat, ceva care să-l țină acolo unde era locul lui; un jalon pentru viitor, care ar fi dat o formă viitorului înainte de a se întâmpla.

— Dar Malley vrea să vândă?

— Mâ-ndoiesc că s-a gândit vreodată că ar vrea cineva acei câțiva acri.

În camera în care stăteau se lăsase întunericul, iar el se gândi că este o altă înșelătorie faptul că nu aprindea lumina. Ea a fost aceea care făcu acest lucru. Și atunci se ivi acolo chipul ei fericit, cu părul negru scăpat din coc, așa cum se mai întâmpla la acea oră a zilei. O privi cum trage storurile înainte de a veni să se așeze lângă el.

▫ 6 ▫

— Ar trebui să ai haine mai frumoase, domniță!

Mama ei avusese un palton făcut la Mantova, un șirag de perle fusese înșirat special pentru ea la un stand pe Ponte Vecchio. Mama ei era întotdeauna eleganta și adoptase felul de a se purta al italienilor, felul lor de a se îmbrăca. Mama ei se extaziase în fața îngerilor lui Bellini, se purta frumos cu ospătarii și menajerele din hotel, și vorbea italiană cu o ușurință naturală. Mama ei era recunoscută de cerșetorii de pe stradă, generozitatea ei fiind faimoasă în Montemarmoreo.

În sufragerie, Lucy stătea și asculta, dând din cap din când în când.

— Obișnuiam să-i port rochiile, spuse ea.

— Da, sigur că da.

— Acum sunt toate uzate.

— Ce-ar fi să cumpărăm altele noi?

Clătină din cap. Rochiile ei erau ceea ce dorea ea să poarte, își întoarse privirea spre focul neaprins din șemineu, la polița înnegrită de deasupra, la dungile albastre atât de familiare ale tapetului. Plimbă pe farfurie mâncarea pe care nu mai voia să o mănânce. Oare ce nebunie prostească o apucase? A așteptat atâția ani cu încăpățânare doar pentru a auzi cuvintele fără sens ale unui bătrân?

— Era un balcon, spuse el, iar oamenii care treceau jos pe stradă strigau „Buon appetito!” când se așeza fața de masă la prânz.

Fluturele magicianului dispărea și apoi reapărea. De Sfânta Cecilia erau procesiuni. Și multe altele, spuse el.

Ea își strânse cuțitul și furculița. Imaginile pe care le-ar fi invocat ea însăși erau mult prea fragile pentru a fi discutate în timpul cinei, în fața farfuriilor și felurilor de mâncare de pe masă. Erau prea prețioase pentru a fi oferite ca o banalitate. Se împăcase cu ceea ce trebuia să se împace; până acum se descurcase, dar acum nu mai putea. Nu mai putea să sufere, nu mai mult decât suferise pentru faptul că mama sa nu mai era în viață.

— Peșterile de la Mitchelstown? o întrebă tatăl său.

— Nu am fost niciodată acolo.

— Mergem?

— Dacă vrei tu.

Câteva zile mai târziu a fost ziua Căpitanului, împlinea șaptezeci și unu de ani. I-ar fi plăcut să-i spună, dar nu o făcu. Ar fi dorit să împartă cu fiica lui ceea ce era adesea considerat a fi o piatră de hotar în viață, dar pe măsură ce ziua se scurgea, acea tentație trecu. Nu putea s-o consoleze și acest fapt era mai important decât faptul că îmbătrânise.

Suferea pentru ea. Ii înțelegea acea trăsătură de caracter care o împiedicase să împărtășească și altcuiva

frământarea ei; era cu adevărat remarcabilă pentru acest lucru, dar ea nu știa asta, și nici nu ar fi fost vreo consolare dacă ar fi știut.

Seara, după cină, stăteau împreună în sufragerie, ea fiind o prezență plină de solicitudine. Ea citea, el fuma doar un trabuc și bea puțin whisky. În fiecare seară era la fel.

Dar odată, fără să-și găsească locul, Lucy își puse cartea deoparte și trase apoi afară sertarul său cu broderii din masa de lângă sofa, pe care îl puse jos. Îngenunche lângă el și începu să aranjeze jurubițele de mătase, acele, desenele de pe bucăți de hârtie, cioturi de creioane, bucăți de pânză, ascuțitori, gume de șters. Pe când tatăl ei o privea, ea despături un dreptunghi mare de pânză pe care schițase un desen. Îl întinse pe covorașul din fața căminului, aproape de locul unde stătea el: pescărușii abia se vedeau, ca niște stropi pe nisip; o curba formata din linii întrerupte indica locul unde era pietrișul, sub stânci. Pe marginea stâncilor care intrau în apă se zăreau două siluete. Lăsă jos broderia, și el îi văzu lacrimile în timp ce își aranja lucrurile din sertar; alte desene care stătuseră acolo erau cercetate și date deoparte, însă pe acesta îl păstră.

— Domniță, murmură el, dar ea nu îl auzi.

Căpitanul stătu treaz în noaptea aceea, gândindu-se că Heloise s-ar fi descurcat mai bine, ar fi fost mai înțeleaptă în ceea ce i-ar fi spus fiicei sale și felul în care i-ar fi spus. Firea ei practică s-ar fi făcut remarcata atunci. Heloise fusese aceea care pusese tapetul din dormitorul lor când a venit prima oară la Lahardane, ea fusese cea care spusese că fumul din șemineul aflat în camera de zi poate fi eliminat și avusese dreptate, ea era cea care organiza petrecerile vara iar în decembrie împodobea bradul de Crăciun în holul de la intrare pentru copiii din Kilauran.

Aprinse lampa de pe noptieră și se uită la trandafirii din tapet a căror culoare se estompase, apoi o stinse din nou. Pe întuneric se ridică și se așeză pe sofaua de lângă fereastră, lucru pe care-l făcea uneori când nu avea somn. Ar fi putut să traverseze în vârful picioarelor palierul, cum mai făcuse o dată sau de două ori, să se uite la părul moale, auriu, răsfirat pe pernă și la ochii închiși blând. Dar în noaptea aceasta nu o făcu.

Într-un sfârșit ațipi ușor, și apoi într-o biserică italiană se auzi cum un paracliser citea slujba de seară. Intr-un colț umbrit din piazza bărbații jucau cărți. „Dragostea e lacomă atunci când e înfometată”, îi reamintise Heloise când se plimbau pe caldarâm. „Nu-ți aduci aminte, Everard? Dragostea nu mai are rațiune când este înfometată”.

Aș prefera să fiu oriunde decât aici, se gândea Lucy și își dorea să nu fi fost de acord cu vizitarea peșterilor de la Mitchelstown.

În acea dimineață umedă, ea și tatăl său erau singurii vizitatori. Urmând lumina ghidului, se cățărau pe stâncile alunecoase aflate sub stalactite, în timp ce li se spunea numele diferitelor peșteri: Camera Comunelor, Camera Lorzilor, Galeria Kingston, Peștera O'Leary. Așteptară ca păianjenii specifici locului să iasă din crevase, apoi se plimbară prin orașul după care fuseseră numite peșterile. Piața mare, impozantă, și eleganța georgiană a unei clădiri ce adăpostea un refugiu pentru protestanții săraci erau principalele atracții ale orașului. Nu mai rămăsese nimic din fostul castel Mitchelstown, incendiat și prădat în vara anului în care la Lahardane fuseseră aduse canistrele cu benzină.

— Ce familie excentrică, bieții nebuni de Kingston, comentă tatăl său.

Plecară prin ploaia care se transformase în ceață. Niște bărbați care curățau un canal îi salutară când trecură pe lângă ei.

„Cunoști orașul Fermoy?” își aminti ea că o întrebase Ralph și bineînțeles că nu-l știa. El fusese o dată acolo cu mașina domnului Ryall într-o după amiază de miercuri, înainte de a ajunge la Lahardane. Ii povestise cum fusese în jumătate din orășelele comitatului Cork înainte de a o cunoaște, iar ea își imagina acum că era cu el.

— E un orășel vechi și frumos, spuse tatăl ei. Mergeau împreună pe un caldarâm gol, înconjurați de ceață. Fumul care se ridica din iarba umedă satura aerul. Vacile erau mânate pe străzi.

— Bem o cafea aici? întrebă tatăl ei.

Un ceas ticăia încet în holul tăcut al hotelului. O ospătăriță îmbrăcata în alb și negru stătea lângă o fereastră, unde perdeaua era trasă puțin deoparte. Își scoaseră hainele și le puseră împreună cu fularele pe o sofa goală. Se așezară pe fotolii, iar când ospătărița veni să le ia comanda, cerură cafele.

— Eventual și niște biscuiți? întrebă Căpitanul.

— Da, vă aduc și niște biscuiți.

Ceasul bătu ora douăsprezece. Ospătărița se întoarse cu o cafetierâ și o cană cu lapte, plus o farfurie cu biscuiți glazurați cu cremă roz. Intră un cuplu mai în vârstă, femeia la brațul bărbatului său. Se așezară lângă fereastră, acolo unde stătuse mai devreme ospătărița.

— Mai avem nevoie de cuie, își aduse aminte bărbatul după ce se așezară, și de niște praf Keating.

Lucy rupse un biscuit în două. Cafeaua era foarte fierbinte; dulceața glazurii o făcea mai bună. Căsnicia nu mai este acum pentru veșnicie. O căsnicie putea fi

desfăcuta acum, așa cum se întâmpla adesea; chiar și în Irlanda se putea face acest lucru.

— Ghidul ăla nu știa prea multe, spuse tatăl ei.

— Nu prea multe.

Ospătărița aduse ceai pentru cuplul care tocmai intrase.

— În Fermoy e zi de târg, spuse ea, iar doamna cea vârstnică îi răspunse că știau, nu aveai cum să nu știi, având în vedere ce era pe străzi. Da, cu adevărat uimitor, răspunse ospătărița. La șase dimineața începuseră să vină cu vitele: le privise mai devreme. Ea era din Glanworth, spuse ea înainte să plece; văzuse adesea vitele mânate toată noaptea pe drum, pentru a ajunge la târgul de la Fermoy.

— Noi suntem obișnuiți ai locului, spuse femeia mai în vârstă, strigând de la locul unde era așezată, iar Lucy încercă să zâmbească.

Tatăl ei îi spusese că știa acest hotel de mult.

— Totul pare acum de demult, spuse femeia în vârstă. Linguriițele zdrăngăneau pe farfurioare. Ceasul ticăia în tăcere; apoi vocea bătrânului răsună foarte tare, căci femeia îi spusese că nu-l auzea prea bine. Se simțea rușinat fiindcă aveau purici în casă, îl auziră spunând. Chiar dacă proveneau de la păsările de curte sau nu, tot îi era rușine.

— Domniță!

Tatăl său mai încercase deja să îi atragă atenția, fusese conștientă de acest lucru.

— Iartă-mă, spuse ea.

— Cu ceva timp în urmă am scris niște scrisori pe care nu le-am expediat.

Ea nu înțelegea, nu știa la ce scrisori se referea. Clătină din cap.

În circumstanțele date, cercetările fuseseră normale, îi explica tatăl ei, spunându-i cum timbrase fiecare scrisoare, ținându-le apoi pentru sine. Peste câțiva ani, le aruncase în foc una câte una, privind cum hârtia se înnegrește, râsucindu-se înainte să se prefacă în scrum.

— Asta a fost, spuse el, continuând sâ-i povestească cum mama ei nu a mai vrut să știe nimic despre Irlanda și cum marea lui dragoste pentru ea l-a făcut să o protejeze și să nu o priveze de minunile și mai mari pe care le văzuse în fotografii.

Nu căuta simpatie, ci doar îi spunea adevărul curat, ca și cum se scuza pentru faptul că o dezamăgise.

Lucy. Încuviința din cap. În romane, personajele fugeau. Iar romanele erau o reflectare a realității, a întregii disperări umane și a fericirii sale, la fel de mult dintr-una cât și din cealaltă. De ce greșelile și prostia din romane, ca de altfel și din realitate, să nu fie îndreptate cât se mai putea? Rugăminți fuseseră, certitudinea că asta era ceea ce conta cel mai mult, totul fusese atât de des repetat, dorul, rugămințile; cuvânt cu cuvânt, spuse sau scrise, toate deveniră un torent în mintea lui Lucy, în timp ce amândoi tăceau. Îl auzi pe bătrân spunând că atunci când ieșeau din casă, oamenii observau că au purici pe haine. Nu mai puteai să ții capul sus.

— Nu pot să nu-ți spun că vina pe care mama ta o simțea a fost puțin cam mult pentru ea.

— Mă bucur că mi-ai spus.

Bătrânul de lângă fereastră se ridică. Ploaia a stat, observă el, și cei doi își luară lucrurile. Lăsară pe masă niște monede, apoi plecară încet, strâns lipiți unul de celălalt. Căpitanul și fiica sa rămaseră acolo, în tăcere.

Înainte și înapoi, înainte și înapoi, excavatorul traversă panta lui Malley, împingând în pietroaie, ridicând câte unul

pe morman atunci când îl putea mișca. Din cauza iepurilor, fiecare centimetru de gard trebuia să fie refăcut, iar plasa de la bază să fie băgată cincisprezece centimetri în pământ. Ieri Ralph comandase puieții. Frasinii și arțarii urmau să schimbe peisajul, căci atunci când vor crește și coroana li se va mări aveau să fie văzuți de departe.

De acolo de unde stătea, la marginea câmpului abrupt, putu să vadă un iepure și apoi încă unul, scormonind într-o gaură în pământ. Ți-ai dorit de atâtea ori să te întorci la Lahardane. Am fost de atâtea ori o proastă. Deja, își aducea aminte perfect unde era fiecare cuvânt, cum se aranjau rândurile pe singura pagină care fusese a lui pentru numai o zi. Cum am putea să facem ceva rău?

Cum ar fi putut să fie? Să stea jos la masa din scânduri de pe pajiște, să se mai plimbe o dată pe mal, să-l întâlnească pe tatăl ei și apoi să plece? Motorul excavatorului se opri puțin și tuși, înainte de a-și aduna din nou forțele. Netulburați, iepurii alergau prin jur.

O altă după-amiazâ de miercuri. Totul se va petrece ca din întâmplare, și ei vor remarca și o vor spune. Vor fi razele soarelui printre ramurile castanului, iar ușa holului pe jumătate deschisă. Va fi tăcerea curții pietruite, corbii care stăteau înlemniți precum pietrele pe coșurile înalte. Vor fi hohotele ei de râs și zâmbetul, va fi vocea ei. Nu va mai vrea să plece. In toată viața care i-a mai rămas nu mai voia să plece.

Omul din excavator coborî și traversă panta pentru a-i spune că se va întoarce ca să împuște iepurii. Ii va prinde în lumina farurilor, apoi va începe să-i adune, poate vor fi chiar o sută într-o noapte. Altfel ți-ar trebui o viață ca să scapi locul de ei.

Ralph încuviința.

— Mulțumesc, spuse el, iar bărbatul își aprinse o țigară, dorind să continue discuția despre iepuri, ca sâ-și poată prelungi pauza.

— Vino oricând vrei, spuse Ralph.

— Săptămâna viitoare, promise bărbatul și se întoarse la mașina lui.

Chiarși pentru câteva minute, doar să arunc o privire. Cum ar putea fi ceva rău în asta?

„Lemybrien”, ar putea el să spună. „S-au tăiat niște stejari bătrâni la Lemybrien”. La micul dejun, în timp ce ia ultima gură de ceai, cu farfuriile încă pe masă, ar putea să spună că poate ar trebui să meargă acolo să se uite. „Cât avem mai puțin de lucru. N-aș vrea să pierd cheresteaua aia”. Și i s-ar pregăti sendviciuri pentru drumul din ziua aceea, pe când el ar aștepta să fie gata, și să i se umple și o sticlă. Clonroche, apoi Ballyanne, trecând încet prin Lemybrien, fiindcă s-ar simți prost dacă s-ar grăbi. Nu va avea nici o poftă de sendviciuri când se va opri și se va întreba ce-ar putea face cu ele și le va arunca pe drum la păsărele. Tatăl ei îi va întinde mâna când va apărea acolo, iar ea nu va fi prezentă de la început, dar apoi va ieși din casă. Își închise ochii, dar niciuna dintre aceste imagini nu dispăru, iar când totuși când se întâmplă asta nu voi să fie așa.

Încă puși pe joacă, iepurii alergau primprejur. Excavatorul continua să se miște înainte și înapoi. O altă piatră se adăugă la grămadă.

— Ah, Dumnezeule, murmură Ralph rugăciunea, simțind lacrimile calde umezindu-i ochii. Dumnezeule, unde este acum mila ta?

Henry zări vizitatorul și se întreba cine era. Dintre copacii ce se ridicau înalți deasupra pajiștii cu hortensii, unde stătea și rupea crenguțe pe care le strângea pentru foc, zări în ușa holului de la intrare o siluetă aproape ca o umbră. In timp ce Henry o urmărea, silueta intră în casă pe ușa deschisa.

Mai târziu în acea după-amiază, când Lucy aduse în bucătărie niște ciuperci, Bridget îi spuse:

— A venit un bărbat.

Lucy adunase ciupercile din livadă. Le răsturnă dintr-un coșuleț vechi pe scândura pentru scurs vasele.

— Cine e?

Bridget, care frământa aluatul pentru pâinea ce urma să o coacă, clatină din cap.

— Nu a sunat la soneria de la intrare, spuse ea. Tatâl tău m-a strigat de pe hol să aduc ceaiul când e gata. Oricine o fi fost, probabil că a intrat singur. Tatăl tău m-a întrebat dacă ești acasă.

— Eu?

Nu avea prea des musafiri. Cu mai bine de un an în urmă domnul Sullivan renunțase să mai conducă mașina. Omul care venise într-o dimineață pentru a le face o demonstrație despre cum funcționează aspiratorul cumpărat de Căpitan fusese singurul vizitator după foarte multă vreme. Când venea omul lui O'Reilly sau doamna O'Reilly cu o sticlă cu ocazia Crăciunului, sau cel de la societatea de electricitate pentru a citi contorul, aceștia nu veneau la ușa din față. Câteodată, dar nu foarte des, poștașul nu ajungea decât destul de târziu, dar el nu era invitat la ceai în sufragerie.

— Am pus ceainicul la fiert, spuse Bridget, ștergându-și mâinile pline de făină pe șorț.

— O să duc eu ceaiul.

Lucy nu-și găsea curajul să spună mai multe. Oare Bridget auzise vreo voce? Oare deslușise vreo frântură de conversație înainte ca ușa să se închidă? Lucy nu întrebă nimic. Valuri de emoție, reci și plăcute, o trecură prin tot corpul, înfiorându-i ușor pielea. Oare cine altcineva ar putea să intre pur și simplu?

Henry își cără legăturile de crenguțe în șopronul care fusese locul unde erau hrănite găinile și curcanii, atunci când orătăniile erau mai multe. Desfăcu sfoara cu care le prinsese și le dădu drumul. Le aranja în ordine, alături de celelalte deja puse acolo.

— Pe cine caută? întrebă el în bucătărie, scoțându-și scaieții prinși în mânecile puloverului.

Bridget îi răspunse că nu știe. Nu se opri din treaba pe care o făcea, de a umple două forme de metal cu aluatul pe care-l pregătise.

Deschise ușa cuptorului. Tava cu cele trebuincioase ceaiului era pregătită, iar apa începuse să fiarbă în ceainic.

— Sunt bune ciupercile alea, spuse Henry, luând una de lângă chiuvetă.

Lucy nu se grăbea deloc în timp ce-și peria părul în dormitor. Din oglinda aflată pe masa de toaletă ochii ei o priveau, atât de luminoși și de pătrunzători încât păreau să aparțină altcuiva. Buzele îi erau deschise într-un început de zâmbet, părul îi cădea pe umeri, peria cu mâner de fildeș era încă ridicată spre el. Ambele capete se vor întoarce în același timp când va intra cu tava. „în sfârșit, ne-am cunoscut”. Acestea erau cuvintele pe care le auzea, dar nu și vocea care le rostea; cu siguranță va fi cea a tatălui ei.

Nu ar fi nici o problemă dacă s-ar uita pe fereastră, să vadă ce mașină a venit, nu că ce ar fi văzut i-ar fi spus ceva

și nu că ar fi fost vechea mașină cunoscută. Dar când se uită nu văzu nici o mașină.

Își schimba fusta și puloverul și își puse o rochie. Oare a venit cu trenul la Enniseala? Sau la Dungarvan, ceea ce ar fi o călătorie mai scurtă? încercă să-și amintească dacă exista gară la Dungarvan. Mai probabil venise cu autobuzul până la Waterford și apoi la Creally's Crossroads. De acolo a mers pe jos; i-ar fi luat mai mult de o oră, dar în final era mai rapid decât să ia trenul, chiar dacă exista vreunul.

Își legă cordonul rochiei și găsi un lănțișor. Uitându-se din nou în oglindă, își șterse rujul cu care-și dăduse pe buze, înlocuindu-l cu altul de altă nuanță. Oare va fi timid în fața tatălui ei? Oare tatăl ei îl va plăcea? Toată lumea îl plăcea; în ciuda problemelor pe care le-ar provoca prezența lui, tatăl său îi dorea fericirea. Va dori ca totul să fie iarăși bine.

Își dădu cu puțină pudră pe obraji. Fusese îmbujorată dar îi trecuse acum. Se întreba dacă Bridget ghicea ce e în sufletul ei, dacă observase acele momente de tulburare. Se întreba cât era el de schimbat.

Închise ușa în urma ei și coborî pe scări. O priviră surprinși când intră în bucătărie. Bridget tocmai pusese la loc pe raft castronul mare, cărămiziu pe care-l folosea pentru a pregăti aluatul pentru pâine. Henry stătea cu spatele la plită.

— Ai turnat deja apa peste ceai? o întrebă pe Bridget, iar aceasta îi răspunse că nu.

— O fac eu.

Vor fi șocați să afle că el a venit aici. Și faptul că se îmbrăcase special pentru el, pentru un bărbat căsătorit, asta era și mai șocant. Nu se gândise deloc la asta, la ce vor simți ei, în sufletul lor simplu, necomplicat.

Făcu ceaiul. Bridget pusese unt pe pâine și mai adăugă niște gem peste o prăjitură cumpărată din Kilauran din care mai rămăsese jumătate. Henry spusese că afară era o bicicletă la ușa din față, iar Lucy și-l imagină pe șoferul autobuzului dând-o jos de pe platformă la Creally's Crossroads și pe Ralph întinzând mâinile să o ia. Bineînțeles că venise cu o bicicletă, știind cât de lung era drumul de la răscruce, era normal să facă asta.

— Bridget, arată foarte bine, spuse ea luând tava.

O duse prin pasaj, spre hol. Ușa din față era încă deschisă, tatăl său avea obiceiul de a o lăsa așa, chiar și dacă era frig afară. Zări roata din spate a bicicletei în timp ce așeză tava pe masa lungă din hol care era întotdeauna în dezordine de la întoarcerea tatălui său. Era locul unde-și lăsa el pălăria albă pe care o purta când era soare; tot acolo își arunca și cravata dacă se îndrepta spre livadă să muncească. Tot pe masă erau strânse facturi, cu plicurile lor cafenii rupte lângă ele. Mai erau mărunțiș și chei împrăștiate.

Uitându-se în oglinda care atârna în firida de la capătul scărilor, își îndreptă gulerul rochiei și-și așeză la loc o șuvița de păr. Apoi deschise ușa sufrageriei, cu tava sprijinită pe brațul rămas liber.

— Am văzut bicicleta acolo și am coborât din pădure, zicându-mi că ăsta trebuie să fie sergentul Foley, povesti Henry în bucătărie.

— Dar oare ce-ar vrea sergentul Foley?

— Dar nu era bicicleta lui. Am văzut asta după ce am examinat-o bine.

Henry descrise bicicleta: făcută din fier negru, cu apărătoarele prinse, cu arcurile de la șa ca un cârlig greu care ieșea în afară. Bridget nu asculta. El crezuse că era

bicicleta sergentului fiindcă arăta ca a lui, așa spusese Henry.

— Pe urmă m-am gândit că ar putea fi a tânărului O'Reilly. Până m-am uitat pe fereastră.

Bridget se opri o clipă din spălatul scândurii pentru frământat pâinea.

— Nu e cel la care se gândește ea? Henry clătină încet din cap.

— O să-ți zic eu cine e.

— Vino, vino înăuntru, domniță, îi spuse tatăl său. Bărbatul din fotoliul de lângă masa de biliard nu se uită în direcția ei. Era agitat și-și freca încheieturile degetelor cu degetele celeilalte mâini, cu capul aplecat într-o parte. Purta un costum din serj negru, iar la unul din revere avea prinsă o insignă a mișcării Pionierilor Cumpătării. Cravata era prinsă pe sub gulerul jerpelit. Pantalonii de serj de culoare închisă erau încă prinși cu clemele pentru bicicletă.

— Ceaiul.

Abia reuși să-și smulgă cuvintele din gură, fiind conștientă că bărbatul își ridicase capul pentru a o privi. Ochii lui nu aveau nici o expresie, iar fața suptă îi dădea un aer aparte, întinse mâinile ca să-și scoată clemele de la pantaloni.

— Ah, ceaiul, spuse tatăl său și imediat se auzi zgomotul făcut de ceștile așezate pe farfurii. Sau preferați un pahar cu whisky, domnule Horahan?

Nu, nu dorea whisky, răspunse bărbatul și părea să nu observe că fusese adus ceaiul. Tatăl său spunea că umărul bărbatului era în regulă, repetându-i și ei că îl întrebase despre acest lucru și că i s-a spus că nu fusese niciodată o piedică. Nu-l recunoscuse pe vizitator când îl văzuse în hol, spuse tatăl ei, dar își amintise imediat numele lui îndată ce îl auzise.

— Domnul Horahan, preciza el și adăugă că tocmai îi spunea acestuia că trecutul fusese dat uitării.

Ea nu înțelegea. Nu știa cine era acest bărbat. Nu înțelegea despre ce era vorba. Nu-l mai văzuse niciodată până acum.

— Aveți ceva acidulat? spuse el, atingându-și insigna de pe rever.

Ea se întoarse atunci și ieși. II auzi pe tatăl său strigând-o. El deschise ușa pe care o închisese ea. O strigă din nou pe hol, spunându-i că totul este în regulă. Dar ea era deja afară și alerga pe pietrișul din curte.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, repetă Bridge I zăpăcită, ce-o fi vrând? De ce a venit aici?

Se întinse spre raftul unde își ținea mătăniile. Închise ochii, sprijinindu-se de peretele lângă care stătea, cu fața alba ca făina care încă îi murdărea stofa neagră a rochiei.

Așezat pe un scaun tras de la masă, Henry îi urmărea degetele înșirând mătăniile, buzele rostind încet o rugăciune. Apoi clopoțelul de la salon clincăni pe resortul său, anunțând-o că este necesară prezența ei. Bridget deschise ochii. Nu putea intra în acea cameră, spuse ea, așa că se duse Henry. Era pentru prima oară când se auzea un clopoțel sunând în casă, în afara celui de la intrare, de când Căpitanul și soția sa plecaseră cu douăzeci și nouă de ani în urmă. Asta se înregistrase în memoria lui Bridget, trecând peste mirarea și indignarea ei.

— E abstinent, spuse Henry când se întoarse din salon. Vrea limonada.

Se uită într-unui din dulapurile din perete după praf de limonada.

— E vechi, spuse Bridget văzând că Henry a găsit o sticlă în care mai era niște praf de limonada.

— Merge.

Henry puse praful într-un pahar pe care-l umplu cu apă de la robinet. Apa ar trebui să fie fierbinte ca să dizolve praful, spuse Bridget.

— Pentru Dumnezeu, ce-o fi în mintea noastră să-i dăm limonada? strigă ea deodată.

— Mi-e teama că fiica mea s-a supărat din cauza dumitale, spuse Căpitanul în salon. Și, ca să-ți spun adevărul, tot nu știam cine ești când te-am poftit înăuntru.

— În această perioadă nu lucrez nicăieri, domnule. În ziua aceea, când erați pe promenadă cu domnul Sullivan, abia terminasem cu armata.

— Ai fost soldat?

— În ziua în care v-am văzut nu aveam serviciu. De atunci însă m-am angajat la Ned Whelan. M-a luat pe motiv că aveam ceva experiență în construcția drumurilor încă de când eram în armată.

În cele din urmă Henry aduse limonada, dar Căpitanului i se păru că până la urmă nu mai era nevoie. Cheful de vorbă al bărbatului care rătăcise prin hol dispăru brusc. Se făcu mic în fotoliu când Henry se apropie de el. Neștiind unde să pună paharul cu limonada, Henry îl lăsă pe podea.

— Suntem în bucătărie dacă sunați din nou clopoțelul, spuse el înainte de a pleca.

Își scosese pălăria. Se uită în urmă cu înțeles înainte de a închide ușa.

— Cine este acest bărbat, domnule?

— Henry lucrează pentru noi.

— Eu sunt precaut cu un străin, domnule.

— Domnule Horahan, de ce ați venit aici?

— Ned Whelan mi-a spus să plec acum două zile, domnule. Vă spun asta în caz că nu știți, domnule. Adică ce

se întâmplă cu mine, domnule.

Căpitanul își bău ceașca de ceai. Apoi îi spuse că nu înțelegea ce dorea. Îi spuse că era bine-venit; ce fusese, fusese, repetă el, nu dorea în nici un caz să fie neospitalier. Dar tot nu înțelegea.

— Timpul a aranjat lucrurile pentru noi, domnule Horahan. Dar cu toate astea era mai bine să nu fi venit aici din nou.

În timp ce vorbea, se gândi că poate omul venise să caute de lucru, de vreme ce spusese că nu lucra nicăieri. Era extraordinar faptul că, după ce odată încercase să dea foc casei, se întorcea acum cu aceste gânduri. Părea imposibil, și Căpitanul o spuse:

— Mi-e teamă că nu-ți putem oferi nimic. Dacă te gândeai cumva să muncești aici.

Bărbatul nu răspunse nimic, nici nu negă și nici nu adăugă ceva. Pentru câteva minute se lăsă tăcerea, apoi vizitatorul spuse:

— Noi trei fumam chiștoace pe estradă și eu am spus: ce-ar fi dacă i-am aranja? Eu am spus-o și apoi ne-am gândit să ne sfătuim cu domnul Fehilly.

— Toate astea s-au întâmplat cu mult timp în urmă.

— „Otrăviți câinii”, ne-a spus el. „Primul lucru pe care trebuie să-l faceți e să otrăviți câinii”. Domnul Fehilly avea otrava ascunsă undeva. Avea și bicicletele pregătite pentru noi, ne-a spus el. „Cercetați terenul”, ne-a spus. „Nu puneți piciorul acolo până nu se întunecă”. Domnul Fehilly era un schilod veteran de război al Irlandei, domnule. Avea spatele rupt. Și două degete lipsă la o mână. „Așteptați sa vedem ce benzină avem”, ne-a spus, și canistrele erau acolo în spate, într-o conductă care secase. „Acoperiți totul”, ne-a mai spus el. Avea o pelerină veche cu care a acoperit canistrele după ce le-a legat de drugi. „Nu vă opriți nicăieri, aveți grijă

dacă vă opriți să fumați”. Repetați totul până o faceți cum trebuie.

Spargeți un geam, băgați mâna după ivăr. Ridicați fereastra glisantă și aruncați benzina. Mai ales pe perdele. Și pe orice pernă găsiți, ca penele să poată lua foc. Trageți de sonerie, treziți casa. Așteptați să se aprindă o lumină la etaj înainte de a scapără chibritul. Aduceți înapoi cutia cu chibrituri. Nu o lăsați pe acolo.

— Bea-ți limonada, domnule Horahan, ca un om de treabă. Toate astea ar trebui uitate.

Căpitanul se ridică în picioare.

— Mai sunt lucruri pe care nu le cunoașteți, domnule, continuă musafirul lui.

— Da, cu siguranță că mai sunt, dar e mai bine să nu le mai pomenim.

— Era un Frate care ne tot spunea că în casa cea mare e dușmanul. Ați auzit ce se zicea despre Whiteboys1, domnule?

— Da, într-adevăr.

— Sau despre Ribbonboys. Și apoi școlile locale. Omul ăla obișnuia să ne spună ce se întâmpla de fapt. Cum câte un Whiteboy își lua un nume Cuțitarul sau Dijmașul, Cel Fără Frică sau Căpiță Arsă, orice nume dorea. Și cum numele trecea mai departe când respectivul termina cu el. Am fost câțiva ani buni în armată, domnule.

— Da, înțeleg.

— M-am înrolat în armată din cauza coșmarurilor pe care le aveam.

— Înțeleg.

— Nu m-am obișnuit niciodată în armată. De fapt, de atunci nu mi-am mai găsit locul, domnule, deși odată eram liniștit. Singura problemă mai gravă a fost la gară când

trenul de Cork a întârziat, cu excursioniștii de august în el. Domnul Hoyne și-a făcut desenele pe nisip și apa mării a șters culorile înainte să le vadă copiii veniți în excursie în august. Tot în anul ăla familia Pierrot avea un coș de răchita cu un capac deasupra și eu îl împingeam cu căruciorul până sus pe peron și ei îmi dădeau câțiva bănuți. Altă dată Brigada Băieților era la paradă pe peron și eu stăteam acolo și priveam și nimeni nu se supăra de asta. Erau doar o jumătate de duzină de băieți cu șepcile lor de toboșari pe cap. Nu am mai văzut o asemenea șapcă de atunci, domnule. Au dispărut, domnule, și astea?

— Probabil că da.

— La început mă descurcam binișor la gara, domnule. Ieșeam cu o fată și obișnuiam să ne plimbăm pe acolo pe unde sunt lebedele. Un cățel mic și alb ieșea în fugă din ghereta de unde se cumpără țigări și o mușca de călcâie, iar ea îl certa ca pe un copil. „Așteaptă să vezi asta”, îi zic eu și îi arăt umărul. Făceam pe grozavul, așa cum faci cu o fată care-ți place. Și mie chiar îmi plăcea. „Cum te-ai ales cu aia?” zice ea, și când i-am spus mi-a zis că nu știa că eram unul dintre cei care au fost băgați în asta. Ca să spun adevărul, abia mai puteai vedea cicatricea, dar oricum ar fi fost, știu că a fost ultima oară când m-am plimbat cu ea pe lângă lebede. M-am uitat după ea dar n-am mai văzut-o. Dacă aș vedea-o la biserică, ar fugi de mine probabil.

— Îmi pare rău.

— Nu mi-am dat seama de adevăr până n-am început să visez. Atunci am știut care e adevărul, domnule. Nu mi-a mai fost bine de atunci. Mă speriam de vise, domnule.

Căpitanul se întrebă dacă acest om mai venise până atunci aici, dacă în timpul anilor cât el a lipsit mai fusese vreodată. Dacă era așa, nu i s-a spus asta niciodată și pentru o clipă se întrebă dacă acest lucru îi fusese ascuns

sau doar nu fusese menționat, așa cum se întâmplă adesea cu faptele celor ce nu mai sunt întregi la minte. Dar nici atitudinea lui Lucy când venise în cameră și nici comportamentul lui Henry nu arătau că s-ar fi întâmplat așa ceva.

Felul ciudat în care fostul soldat stătea în acel fotoliu era confirmarea jenei la care se referea acum. Din când în când, în timp ce se lăsa tăcerea sau dacă vorbăria lui continua, mâinile lui atingeau veșmintele în diferite locuri, ca și cum căuta ceva. Apoi brusc rămâneau nemișcate, după care încheieturile de la o mână erau din nou frecate de degetele celeilalte sau de palmă. Ochii lui erau îndreptați permanent spre podea, spre covoarele ce acopereau mare parte a podelelor, până la colțul lambriurilor.

— Probabil că nu știați. Că cei doi băieți au plecat de aici.

— Despre ce băieți vorbești, domnule Horahan?

— Sunt plecați de mult, domnule.

— Băieții care au venit în noaptea aceea, despre asta vorbești? Au emigrat, nu-i așa?

Căpitanul își aminti de icnetul de regret și teamă pe care îl scosese când își dăduse seama că-l rănise pe unul dintre băieții care stăteau pe iarbă, și de ușurarea pe care o simțise când a văzut că băiatul nu căzuse. Băiatul se împleticise câțiva pași până când l-au prins tovarășii lui.

— A fost un accident. Nu a fost nici o intenție de a răni pe cineva. Îmi pare rău că s-a întâmplat așa.

Își aprinse unul dintre trabucurile lui subțiri și, simțind nevoia să bea ceva, traversă camera pentru a-și turna un pahar de whisky. În drum zări bicicleta sprijinita afară de perete, lângă una dintre ferestre, și se întrebă dacă nu cumva era una dintre cele care fuseseră folosite și în celelalte ocazii. Se întrebă cum l-au dus înapoi la Enniseala

cei doi tovarăși ai săi în noaptea când fusese rănit. Cu trei biciclete după ei, probabil că nu le fusese prea ușor să se descurce. Își turnă mai mult whisky decât intenționase să bea. Se întoarse încet la fotoliul său.

— Nu e nimeni care s-o spună, domnule. Fata cu care ieși nu ți-ar spune-o fiindcă e teribil de spus chiar și unui bărbat. La fel cum există oameni în Enniseala care nu ar putea spune încă. Nici într-un magazin nu s-ar putea vorbi despre asta. Nici mama mea, cât a trăit ea, Dumnezeu s-o odihnească. Nici băieții de la garnizoană. Nici un om care să lucreze pentru Ned Whelan nu ar spune-o, domnule.

— Și ai vrea să-mi spui dumneata ceea ce nu vor ei să spună, domnule Horahan?

Căpitanul vorbi încet, considerând că ar fi mult mai bine așa, în această conversație. Își aminti de mama care fusese menționată cu fața împietrită atunci se dusese la ea acasă, îmbrăcată neglijent, cu papuci de casă în picioare. Fusese la fel de ostilă ca și soțul ei, deși nu scosese nici o vorbă.

— Se vor aprinde luminile la cinematograf, domnule, înainte să auzi Cântecul soldaților. Nimeni din cei care vor ieși afară nu va spune nimic. Nici un bărbat, nici o femeie. Și dacă sapi în curtea garnizoanei va fi la fel tot timpul. Ți primești mâncarea, și tot nu se va spune nici o vorbă. Sfânta Fecioară v-a adus înapoi, domnule.

Cuprins de un sentiment de milă care chiar îl surprinse, Căpitanul își imagină acest bărbat bolnav în garnizoană, straniu și singur într-o curte plină de soldați, cu șoaptele batjocoritoare în spatele lui, luptându-se în somn cu coșmarurile care-l speriau. Și-l imagină în cinematograful din Enniseala, stând în poziție de drepți în timp ce se auzea imnul național. Oare ecranul gol la care privea se umplea cu

născocirile chinului său? Apăreau ele și pe străzi, pe lângă mare, pe malurile estuarului unde se aflau lebedele?

— În ziua când v-am văzut plimbându-vă pe esplanadă, Sfânta Fecioara mi-a vorbit, domnule.

Câteva albine se învârteau pe lângă stupi, dar cele mai multe erau înăuntru, muncind. Albinele nu o înțepau niciodată, dar se întâmplase o dată să fie o viespe în pantoful ei când voise să se încalțe, iar mama sa o frecase cu ceva rece pe locul respectiv și îi citise toată dimineața din cartea cea verde cu povești ale Fraților Grimm. Mai târziu, când mama ei nu mai era de mult acolo, Henry găsise un cuib de viespi într-o crăpătură din peretele unde era părul.

„Câteodată mă gândesc c-ar fi malul mării, sau acolo unde sunt pietrele pe care treci pârâul”, îi răspunsese ea lui Ralph când acesta o întrebase care e locul ei preferat. „Altă dată cred că livada”. Culeseseră câteva mere din soiul Beauty of Bath, iar acum erau din nou coapte, cu umbre roz și roșii ca obrajii lui Hannah atunci când o văzuse ultima oară. În colțul însorit, șervetele de bucătărie ale lui Bridget erau puse la uscat peste niște tufe de coacăz negru. Se întăriseră ca niște cartoane. Le luă de acolo ca nu cumva să le ude ploaia mai târziu.

Unul dintre câinii ciobănești veni agale către ea. Îl mângâie pe capul negru și moale ce stătea lipit de coapsa ei. Iarna, când se aprindea focul în șopronul unde erau hrănite animalele, obișnuia să stea acolo, așa cum îi spusese Bridget că îi plăcea și ei să facă atunci când era copil. Lucy intră acum acolo, în întunericul plin de umbre. Focul nu mai fusese făcut de ani de zile, de când locul era folosit în alte scopuri.

„Vrei să ținem aici lemnele?” o întrebase Henry, ca și cum părerea ei era esențială. Pe atunci avea unsprezece ani.

Stătu acolo, pe un scaun care fusese în bucătărie până când spătarul se rupsese. Câinele o însoți doar până la intrare, apoi, simțind aerul rece, se întoarse. Auzi prin curte pașii lui Henry, care spunea că Horahan era cel care venise. Ea nu știa cine e Horahan, doar că era același nume rostit de tatăl său. Îl întrebă pe Henry și acesta îi spuse. Henry îi luă șervetele, spunând că avea el drum la bucătărie.

— Horahan nu mai e în toate mințile, spuse el.

Ea stătea în ușa șopronului, privindu-l pe Henry cum traversează curtea și se îndreaptă spre casă. Prea puțin o interesa că omul care era de vină pentru tot ce se întâmplase se întorsese la Lahardane, și nici că nu era în toate mințile. Oare Ralph plecase la drum? Oare mersese puțin? Astăzi, în această după-amiază? Oare ăsta era motivul pentru intensitatea intuiției sale? Era oare acum o mașină parcată la poarta pe un drumul gol, care apoi se întoarce și pleacă?

— Ah, da, murmură ea, sigură de ceea ce mai rămăsese dintr-o realitate care nu durase. A fost astăzi.

Se plimbă din nou prin grădina și livada năpădite de buruieni. Simți în tot corpul o oboseală, ca și cum dintr-odată îmbătrânise. El știe. El știe cât a suferit ea din cauza propriei prostii. Într-o zi va primi un răspuns trist la scrisoarea ei, și va dori să-i scrie din nou, va încerca și probabil nu va fi capabilă să o facă.

Se întreba dacă cel care venise în locul lui plecase deja dar, când trecu din grădină spre curte, pe sub arcadă, spre partea din fața a casei, văzu că bicicleta era încă acolo. Din hol se auzeau voci. Ar fi putut să plece; s-ar fi putut duce pe scări, la etaj. Dar ceva părea neterminat și nu putu să facă asta.

— Ceva de băut? o întrebă tatăl ei în salon. Sau ceai, e încă fierbinte, aș putea spune.

Ea clătină din cap. El ghicise își putea da seama din privirea lui că ea aflase cine era bărbatul găsit în casă. Se întreba oare când își dăduse și el seama de acest lucru. Se întreba de ce nu îi spusese să plece.

— Domnul Horahan a fost soldat, spuse tatăl său. Broderia neterminată reprezentând personajele de pe malul mării era așezată pe brațul canapelei, cu un fir de ață albastru palid atârnând dintr-un ac. Culorile pe care le aștepta lipseau, locuri goale pe ici, pe colo. Strânse pânza, o prinse cu acul și o puse la loc în sertarul cu broderii.

— Rămâi cu noi, domniță, spuse tatăl ei.

II privi cum își mai toarnă un pahar. Îi turnă și ei unuJ, deși îl refuzase cu un minut în urmă. 1-l aduse și ea îi mulțumi. O pasăre se auzi lovindu-se de fereastră, bătând din aripi agitată până când își reveni și zbură din nou.

Bărbatul mormăia ceva.

Pe când vopsea ferestrele la azil, mai era câte un pacient pe-acolo, sau chiar doi, trei care te trăgeau de mână printre barele de metal, întrebând dacă ai niște chit în plus, iar el le făcea câteva biluțe pe care le punea înăuntru, pe pervaz.

— Da, știu cine ești, spuse unul dintre ei odată, iar ceilalți făcură gălăgie, dorind să li se spună și lor.

— Știu eu cine ești, spuse sergentul din curte, și o spuse și un bărbat care ieșea de la barul lui Phelan, amețit de băutură.

— Un alt schilod pentru Irlanda, spuse unul dintre băieți, iar perdelele se ridicară în vânt, înfoindu-se spre cer.

— În fiecare zi aprind o lumânare pentru copil.

El ridică ochii și se uită prin camera care nu mai fusese reparată deloc, unde nici măcar nu se mai puseseră geamuri la ferestre și nu se mai curățaseră pereții înnegriți. Mobila era acolo, arsă și transformată aproape în cărbune, cioburi de sticlă împrăștiate peste tot pe jos, zdrențe de perdele atârnate la geamuri.

— Doamne, grăbește-te, spuseră băieții. Dumnezeule, nu te uita în urmă.

Cioburile l-au tăiat în momentul în care s-a lăsat în genunchi. Picăturile de sânge erau calde pe piciorul său când s-a ridicat, iar el spuse că îi pare rău că a făcut și mai mult sânge în cameră.

— Doar umbre, spuse el și explică asta fiindcă nimeni nu știa.

Erau doar umbre în fum atunci când se uită în urmă și văzu cum oamenii cărau trupul.

— Ea este fiica mea, domnule Horahan. Fiica mea e copilul care se afla atunci aici.

Sus se auzi o ușă trântindu-se ușor, așa cum se izbeau câteodată ușile când venea câte o briză din direcția mării, cu mânerul zăngănind fiindcă era deșurubat. In tăcerea care se lăsase, Lucy încercă să spună că s-ar fi putut mărita cu bărbatul pe care-l iubea, că părinții ei fuseseră alungați din casa lor, că mama ei nu și-a mai revenit niciodată din supărarea sa. Ăsta era adevărul; venise în salon să spună toate astea fiindcă nu mai era altceva de zis, dar cuvintele nu se lăsau rostite. Florile pe care le aranjase mai devreme, dediței albi, păreau fără culoare în contrast cu tapetul îngălbenit de soare. Fumul se ridica în spirale leneșe din trabucul tatălui său.

— E o seară frumoasă pentru drumul tău înapoi, spuse tatăl ei.

Ei i se păru că nu aude bine, atât de formidabilă părea politețea lui. Simți din nou dorința de a vorbi despre distrugerile din viața lor, despre teamă și haos acolo unde odată fusese fericire, despre durere. Dar din nou furia ei se frânse, incapabilă să iasă la suprafață.

— Ei bine, spuse tatăl său traversând camera spre ușa pe care o deschise. Mergi cu bine acum, zise el din hol.

Ea îl însoți, ca și cum ar fi rugat-o, deși nu o făcuse. Afară, soarele se lăsase oblic peste pietrișul și treptele din fața casei. In depărtare, marea era tăcută. Ar fi putut să plângă, dar nu o făcuse și nu o făcu nici acum și se întreba dacă o mai putea face vreodată. Se uită pentru o clipă la trăsăturile bărbatului care revenise după atâta vreme și nu văzu decât nebunie, întoarcerea lui nu căpăta demnitate prin vreun sens, nu exista nici un tipar acolo, așa cum ar fi putut să aibă, în trecut sau în prezent; nimic nu avea nici o noimă.

— Aprind o lumânare în fiecare zi, spuse el.

— Bineînțeles, îi răspunse tatăl ei. Bineînțeles.

Își prinse clemele la pantaloni și apoi plecă, o siluetă ce se bălăbănea pe bicicleta sa mare de fier. Privirăbicicleta dispărând pe alee, iar când tatăl său îi spuse că îi părea rău ea-și dădu seama din tonul lui că ghicise pentru cine se îmbrăcase ea așa.

Se mai plimbară puțin pe alee, fără să spună nimic, apoi furia ei se dezlănțui, smulgându-se din oboseala ei cu o forță proprie. Țipă după bărbatul care plecase, și suferința ei se lovi ca un ecou de copacii de pe alee, iar lacrimile umeziră hainele tatălui ei când o luă în brațe.

— Gata, gata acum, nu mai plânge, îl auzi ea, cuvintele repetându-se iar și iar.

Bridget și Henry încă nu începuseră să sufere serios din cauza bolilor bătrâneții, boli ce aveau să-i transforme mai târziu în niște invalizi. Când începură durerile genunchiul lui Henry sau umărul lui Bridget, în zilele umede ei lăsară totul în voia providenței; când într-o zi, în timp ce lucra în șopron, Henry simți o gheară în piept, rămase liniștit până când simți că i-a trecut. Bridget surzise de o ureche, dar susținea că se descurcă foarte bine cu cealaltă.

O nenorocire și mai mare, și neașteptată, fu afirmația fabricii de lapte că laptele de la Lahardane era infestat. Se descoperi mai târziu că vitele se îmbolnăviseră de tuberculoză; după sacrificarea ce fusese obligatorie le mai rămăseseră doar opt vaci. De când se întorsese, Căpitanul îl ajuta pe Henry la mulsul vacilor, la care nu era prea priceput. Asta și restul problemelor, dusul vacilor de două ori pe zi la locul unde erau mulse, opărirea putineielor, spălatul lăptăriei cu furtunul deja era prea mult pentru cei doi bărbați în vârstă, așa cum de altfel fusese în ultima vreme și pentru Henry de unul singur. El se zbătuse în continuare, descurcându-se mai bine cu ajutorul Căpitanului, dar tot el fusese cel care atrăsese atenția că cele opt vaci care le rămăseseră erau prea multe dacă nu mai trimiteau lapte la fabrică și prea puține dacă trimiteau. Trei care dădeau cel mai mult lapte au fost păstrate, iar celelalte vândute.

Cu asta se sfârși un capitol. Probabil că la fel se întâmplase, se gândi Bridget, când cu generații în urmă cea mai mare parte a pământului de la Lahardane fusese pierdut la cărți în favoarea familiei O'Reilly. Pe Henry îl durea sufletul să vadă cum munca lui se risipește din cauza unui ghinion, chiar dacă această muncă începuse să-l obosească, chiar dacă sugestia sa dusese la scăderea numărului de vaci. Așa cum stăteau acum lucrurile, trei vaci nu ar fi reușit să consume, anotimp după anotimp,

iarba pe care o aveau la dispoziție. Câmpurile se vor umple de buruieni, ciulinii vor crește peste tot, urzicile se vor înmulți. Neputincios, va privi toate astea, fără a avea inima sau puterea de a rezolva problemele cu coasa lui.

— Lasă astea acum, spuse Bridget.

Nu avea nici un sens să facă altfel, nu avea nici un rost să stea afară în ploaie, și să se îmbolnăvească de moarte, cum nu s-ar fi întâmplat dacă era tânăr. Ud până la piele, Henry se întorcea din când în când din câmp în bucătărie, unde Bridget îi punea la uscat pe scripeți hainele ude. În zilele de vară muncea de la cinci dimineața până se întuneca afară, cu secera sau cu cârligul său cu mâner lung, aranjând gardurile vii. În fiecare martie, când iarba de pe pajiștea cu hortensii începea să crească, curățase de rugina de peste iarnă mașina de tuns iarbă și ungea osiile; continua să o facă și acum.

— Ah, nu, domnule, nu, refuză Bridget când Căpitanul îi sugeră să cheme o femeie din Kilauran s-o ajute la treaba din casă.

La fel cum venea pe vremuri Hannah, spuse el, dar Bridge t îi răspunse că o străină prin casă mai mult ar fi încurcat treburile.

— Desigur, ne-am făcut domni, spuse ea.

Căpitanul știa că nu era așa. Erau încăpățânați în felul lor de a fi, o încăpățânare alimentată de mândrie. Erau mândri de Lahardane și de felul în care-l întreținuseră, de rolul neîntrerupt pe care-l avuseseră, de cum administraseră domeniul, de felul în care făcuseră improvizații, de faptul că deveniseră mai mult decât îngrijitorii pe care-i lăsase în urmă. Henry fusese acela care sugerase cum ar putea fi salvată pajiștea de la distrugere pe viitor: pentru o mică chirie anuală și angajându-se să

păstreze gardurile, familia O'Reilly a fost de acord ca vitele lor să pască acel câmp.

Despre musafirul care venise din nou într-o după-amiază, cu un an în urmă, tot ce s-a spus a fost că, fiind nebun, nu era de fapt responsabil de ceea ce făcuse. Henry o spusese parcă cu jumătate de gură, iar Bridget, după ce își rosti rugăciunea, se arătă și ea de acord; însă în sufletul nici unuia dintre ei resentimentul nu dispăruse definitiv. Căpitanul o spuse însă din toată inima.

Lucy nu îi mai scrise lui Ralph, așa cum știuse că n-o va face, nici măcar când primi un bilet de la el, așa cum știuse că va primi. Confuziile unei după-amiezi, așa cum se întâmplase atunci, se calmaseră odată cu trecerea timpului, și totuși pentru Lucy ce se petrecuse în acea după-amiază nu se estompase, păstrându-și culorile la fel de proaspete ca într-o pictură. Imaginile realității și ale iluziilor erau încă acolo. Mașina se oprise și se întoarse. Ea lua șervetele de pe tufe. Bărbatul care venise, a cărui prezență era și nu era accidentală, îngenunchease pentru a se ruga. Tatăl ei o ținuse în brațe.

Așa s-au petrecut lucrurile, îi scrisese Ralph. Nu e nimeni de vină. El nu-și dorise ceea ce voise ea; acesta era motivul pentru care-l iubise în primul rând și încă o făcea. Ea nu-și dăduse seama atunci, abia acum realiza: toate scrisorile din lume, toată dorința, nu ar fi contat. Până când va muri va iubi un bărbat însurat cu altcineva.

— Povestește-mi despre Montemarmoreo, spuse ea într-o dimineață la micul dejun, ca și cum tatăl ei nu ar fi făcut-o niciodată, iar el îi repetă ceea ce îi mai spusese o dată.

Urmară din nou zilele la curse și la Operă, iar Lucy era conștientă că tatăl ei spera ceva ce nu urma să se întâmple niciodată: că din mulțimea adunată la curse sau din publicul venit la Operă să apară un bărbat, așa cum apăruse

Ralph cu mult timp în urmă de nicăieri. Tatăl ei nu vorbea despre asta, dar Lucy simți aceste aspirații în zelul lui.

Prietenia lor tăioasă și plină de resentimente înainte din partea lui Lucy, plina de îngrijorare din prea multă dragoste din partea tatălui său se stabilizase acum. Faptul că îl respinsese atunci îi părea acum lui Lucy exact cum i se păruse și lui atunci. Se simți rușinată din această cauză și a faptului că nu o jelise pe mama sa, că egoismul dragostei ei o acaparase atât de mult. Circumstanțele creaseră un gol în existența sa, iar pasiunea atât de stângace a dragostei aparținea, cu atât de multe altele, trecutului care nu mai cerea nimic. Când a împlinit treizeci și nouă de ani, ea și tatăl ei s-au dus la noul cinematograf din Enniseala, care fusese construit pe locul vechii săli de cinema, unde au văzut Nicholas Nickleby. Când i s-au întors la Lahardane, au rămas mult timp împreună în noapte, așa cum făceau acum uneori.

Câteva săptămâni mai târziu, într-o după-amiază frumoasă de noiembrie, s-au dus să curețe împreună mormintele familiei din Kilauran, lucru pe care înainte Lucy îl făcuse întotdeauna singură.

— Suntem printre ai noștri, remarcă tatăl său, smulgând iarba care năpădise locul.

Pietrele erau culcate la pământ, așa cum erau prin tradiție toate pietrele de mormânt ale familiei Gault, iar iarba din jurul lor era foarte înaltă. Florile de pintenul-cocoșului crescuseră peste inscripțiile mormântului, iar trifoiul îndulcea colțurile de calcar.

Lucy smulgea năprasnic, măcriș și alte buruieni. În timpul care trecuse se gândise adesea la calmul cu care tatăl său ascultase delirul musafirului din salon. Ca un om dintr-o bucată cum era, ar fi putut în acea după-amiază să caute arma cu care trăsese în noaptea aceea și cu instinctul

de soldat să amenințe că va trage din nou; în schimb, se retrăsese dintr-o situație care-l depășea; de atunci tot așa făcuse.

— Într-o zi, desigur, nu va mai fi nimeni care să facă toate astea, prezise el acum. Nu că ar conta, din moment ce-o facem pentru noi, nu crezi?

Ea încuviință, smulgând o altă rădăcină. Familia lor va dispărea odată cu ei, cu orice datorie față de ei încheiată, cu toate amintirile despre ei uitate. Vor mai rămâne doar legendele, poveștile care erau spuse.

— Ah, da, toate astea, fu el de acord.

Ea mătură iarba tăiată care era împrăștiata pe suprafața cenușie a unui mormânt. Se întreba câteodată dacă plimbările la curse nu erau prea mult pentru el; trecuse mult timp de când nu mai petrecuse o dimineață cu Aloysius Sullivan la barul din Hotelul Central. „Căpitanul se mișcă mai încet”, îl auzi Lucy pe Henry spunând. Urca scările mai încet, mai puțin agil decât fusese, când se strecura prin chepengul spre acoperiș. Se mișca mai încet și când cosea iarba prin livada de meri sau când săpa cu cazmaua murii. Ea era cea care conducea mașina acum, lăsându-l să aștepte în mașină când se ducea după cumpăraturi, trecând de la o tejghea la alta prin Enniseala cu lista făcută de Bridget, cu scrisul ferm rămas neschimbat din vremea când Henry obișnuia să i-o dea doamnei McBride, pe drumul de întoarcere de la fabrica de lapte. Ani de zile în fața magazinului doamnei McBride fusese un anunț De vânzare, dar de curând îl dăduseră jos. Nu venea nimeni să locuiască acolo.

— Eh, oricum e mai bine. Tatăl ei se întoarse și se strâmbă de durere când se ridică din genunchi. E mai bine, domniță?

Într-un colț al cimitirului era un loc unde se adunau buruienile și iarba. Ea duse acolo plantele smulse, deja veștejite.

— Mult mai bine, spuse ea când se întoarse și începu să strângă uneltele pe care le folosiseră.

Merseră în Enniseala apoi, din moment ce le era în drum. Ea cumpără ce avea nevoie, cunoscută și salutată în toate magazinele. Se întreba adesea dacă prezența ei provoca o anumită nervozitate oamenilor din Enniseala, din moment ce evenimente stranii o făcuseră stranie: nu puteau fi învinuiți fiindcă gândeau așa. Dar chiar și așa, obișnuia să-și piardă vremea pe acolo, ajungând să iubească un oraș care altădată îi era indiferent.

În acea după-amiazâ privi lebedele cum înotau înainte și înapoi sau cum se făleau, mai puțin grațioase, pe malurile pe care puseseră stăpânire. Admiră valeriana de un roz roșiatic ce atârna de pe pereții înalți pe lângă care trecea în drumul spre promenadă. Observă ce îi arătase tatăl său atunci când se întorsese: însemnele regale aflate încă acolo, sub vopseaua verde a cutiilor poștale. Privi copiii care se jucau pe stâncile de sub peretele săpat de apa mării, privi iarba de mare purtată de valuri. Câteodată stătea în cafeneaua brutăriei din apropierea casei de licitații părăsite, altă dată se bronza pe estradă, dar azi doar trecu pe lângă aceste locuri și se întoarse la mașina unde tatăl său moțăia cu Irish Times în față.

În aceeași seară el îi povesti despre regatele din Enniseala și carnavalurile de vară care acum nu mai aveau loc. Iar ea își aminti cum domnul Sullivan adusese odată vești despre Cămășile Albastre1 care mărșăluiau de-a lungul străzii principale și despre mașinile de curse care vuiau prin oraș în mijlocul nopții, jumătate din circuitul Irlandei fiind terminat.

— Îți amintești cum ne-am dus în seara aceea să ne luăm rămas-bun de la domnul Aylward? o întrebă tatăl său. Cum l-ai căutat pe pescarul surdo-mut?

În drumul spre dormitor el se opri lângă masa în dezordine din hol, de unde-și luă o carte îmbrăcată în piele uzată.

— El m-a învățat cum să-i vorbesc, spuse ea. Ți-am spus? Mă aștepta când mă întorceam acasă de la școală.

— Poți să vorbești cu degetele, domnița?

— Da.

Ii arătă, din locul unde era așezată, în ușa deschisă a salonului. Mâinile pescarului fuseseră aspre și zgâriate, cu pete de bătrânețe pe dosul lor, dar mișcările mâinilor lui născuseră în ea dorința de a le face și ea. Conversațiile lor puteau fi asemuite cu ale copiilor, și adesea se gândise că nu se putea cere mai mult de la un bătrân și un copil care nu se cunoșteau foarte bine.

— Erai singură atunci, spuse tatăl ei.

— Nu contează dacă ești puțin singur.

— Da, probabil că nu.

Absent, puse înapoi cartea pe masă, pielea de pe cotor atârnând acolo unde se rupsese. Era Viața irlandeză scrisă de Le Fanu1, iar pe post de semn de carte o factură de electricitate. Pentru o clipă, mâna i se opri pe pielea crăpată, nelăsând gândurile să i se citească pe față, deși adesea se întâmpla acest lucru. Fusese conștient de gelozia ei față de soție, dar era mai puțin dureros decât fusese până atunci. Dar nu vorbiră despre asta niciodată.

— Domniță, vei vizita într-o bună zi cimitirul din Elveția? Și Montemarmoreo?

— Nu am putea să mergem împreună la Montemarmoreo?

— Ai vrea?

— Da.

— Știi, nu a fost tot timpul nefericită de-a lungul acelor ani.

— Tată, ești obosit.

— E greu să explic, dar știam asta.

II privi plecând, fără cartea pe care o alesese și pe care o pusese înapoi. Nicicând nu fusese un obicei în această casă să-și spună noapte bună unul celuilalt, și nu era nici acum.

— Albinele sunt încă la Lahardane, spuse el întorcându-se către ea la jumătatea scărilor. Mă întreb dacă vor pleca vreodată.

Lucy mai rămase puțin în salon, apoi trase grilajul în fața șemineului în care încă licăreau tăciuni. Aranja scaunele și pernele, închise ușile dulapului, trăgând de ele acolo unde se înțepeniseră. Trecând pe lângă măsuța de biliard, aranja piesele. Cel mai bun scor al său fusese la vârsta de șase ani, când reușise să facă două sute zece puncte, și nu își îmbunătățise scorul nici în seara asta.

Uitându-se pentru o clipă înapoi, să vadă dacă totul era în regulă, văzu camera care ar fi putut să fie odată arsă, și auzi din nou vocea chinuită. Adeseori, când se trezea dimineața din somn, lua cu ea dintr-un vis tulburător silueta îmbrăcată în haine negre, posomorâte, înțepenit de teamă într-un fotoliu, cu ochii goi. Odată văzuse vechea bicicletă demodată sprijinită de peretele farului și, departe, pe nisip, trupul slab al bărbatului care se credea ucigaș. II privi pentru o clipă, neștiind de ce o face, neștiind de ce își amintea atât de ușor, și văzu din nou mișcarea neliniștită a mâinilor lui, degetele agitate ce încercau să atingă fiecare loc al agoniei. Nu se mișcase de pe nisip, ci rămăsese cu privirea ațintita la mare.

Ridicat pe perne, Căpitanul ascultă pașii fiicei sale și o auzi cum trece pe lângă ușa lui. Pentru o clipă se bucură că făcuseră curat la morminte. Mai târziu simți durere. Dar asta nu-l trezi din somn.

• PARTEA A CINCIA •

▫ 1 ▫

La mult timp după înmormântare, când un alt an începuse, Lucy hotărî să se uite prin lucrurile tatălui său și prin hainele acestuia. Nu o surprindea nimic din ceea ce găsea. În timp ce împăturea cămăși și costume, se întreba dacă în sfârșit drama din casa care acum era a ei se sfârșise. El își băuse până la final whisky-ul, iar ea nu-l oprise. El știuse că moartea începuse să i se strecoare în trup; remarcase de mai multe ori că nimic nu era mai sigur decât asta. El acceptase zâmbind acest ciclu strict al vieții și ea făcuse la fel, ținându-i companie în acest fel pentru a alunga o anticipare morbidă, amintindu-și-l așa cum fusese el pe când ea făcea efortul de a-l iubi din nou, iertată pentru reproșurile nespuse.

Păstră o parte din lucrurile lui: setul de butoni, ceasul, bastonul pe care începuse să-l poarte când mergea uneori cu ea la plimbare, verigheta. Apoi se duse la Enniseala cu hainele lui pentru a le da femeilor care colectau obiecte donate la biserica Sfântul Vincent de Paul. Puse deoparte vederile pe care el le păstrase. Dormitorul care fusese ca un mormânt cât lipsise atâția ani devenise din nou un mormânt, cu ușa închisă, unde nu intra nimeni.

Un anumit formalism dispăru din casă odată cu moartea Căpitanului, un anumit fel de a trata lucrurile care aparținea trecutului, pe care el îl aprecia și venera, care își găsise locul aici ca ceva firesc odată cu reîntoarcerea sa.

— Nu, nu e nevoie, spuse Lucy, nedorind ca Bridget sau Henry să mai care tăvile cu mâncare între bucătărie și sufragerie.

Ea era aceea care avea grijă de ei mai mult decât ei de ea. Își reluă locul la masa din bucătărie, așa cum făcuse în copilărie și mult timp după aceea. În schimbările făcute avea grijă să le fie mai degrabă lor comod decât ei. Fără ca nimeni să se plângă, tăvile cu mâncare ar fi fost plimbate din sufragerie și înapoi dacă tatăl său ar mai fi trăit; Lucy știa că nimic din ceea ce ar fi spus ea sau tatăl său nu ar fi schimbat asta.

Bridget continuă să gătească, Henry tăia lemnele în curte, mulgea vacile și făcea tot ce putea cu iarba care creștea nestăvilită în curte. Duminica, Lucy îi lua cu ea când mergea la Kilauran, ajungând cu jumătate de oră mai devreme pentru a participa la liturghie, toți trei amintindu-și cum era cu ani în urmă, când toate astea fuseseră exact invers. Henry își cumpăra țigările și apoi o așteptau în fața magazinului. Să participe la slujbă și să se întâlnească după aceea cu oamenii era ceva ce îi plăcuse lui Bridget încă din copilărie și continua să-i placă. Faptul că acum căsuța de la poartă era în paragină nu era menționat în momentul când treceau pe lângă ea în plimbările lor de duminică. Acum, în bucătărie, conversațiile se refereau mai mult la Henry, la momentul în care se mutase la Lahardane când s-a însurat și cum Bridget se supărase când văzuse că el nu se acomoda cu locul, fiindcă îi lipsea marea, iar Bridget credea că l-a privat de viața pe care și-o dorea.

— Dar, sigur, te obișnuiești cu orice, spunea Henry, așa cum se întâmplase cu el și totul fusese în regulă.

Pe vremea aceea obișnuia să treacă pe acolo un vânzător ambulant, cu covorașe din Egipt și nasturi de toate culorile și mărimile și țepușe pentru fripturi pe care le făcea din lemn de frasin, cu bucăți de cretă și borcanele cafenii cu cerneală. Nu mai vedeai așa ceva acum, de aproape treizeci de ani. Un altul venise la Lahardane cu abajururi pentru lămpi și în fiecare an venea cel care

vindea Almanahul Bătrânului Moore. Căldârarii reparau tigăile în curte, iar caii erau duși la patru mile distanță pentru a fi potcoviți.

Cam astea erau acum discuțiile, iar Lucy asculta, și află că în ziua în care se născuse ea fusese ceață și că existase posibilitatea să fie numită Daisy sau Alicia. Coșul din salon luase foc în ajunul Crăciunului din primul ei an de viață. Păsărarii inventaseră o poveste despre un copil ce apăruse de ziua Sfântului Ștefan. Intorcându-se odată pe malul mării, Hannah auzise o zână care anunța moartea cuiva.

— Nu era decât vântul care șuiera prin crăpăturile din stânci, spuse Henry.

Dar Bridget spuse că Hannah văzuse o siluetă subțiratică la mai puțin de un metru de locul în care se afla ea.

Dorința Căpitanului fu îndeplinită. Într-o dimineață însorită de martie a anului 1953, Lucy se uita la mormântul mamei sale.

Heloise Gault, de 66 de ani. Din Lahardane, Irlanda.

Literele de culoare închisă străluceau din piatra de granit neșlefuit, iar Lucy încercă să-și închipuie fața pe care și-o amintea, așa cum se schimbase de-a lungul vremii. Cimitirul din Bellinzona era mic. Nu mai era nimeni acolo. Îngenunche și se rugă.

După aceea comandă o cafea în cafeneaua aflată vizavi de gară. Totul i se părea ciudat. Nu mai fusese plecată din Irlanda. Lunga călătorie cu trenul prin Anglia, Franța și Elveția îi dăduse acel sentiment de a fi departe și străin pe care-l simțise doar în romanele pe care le citise. Limba vorbita de ospătarul care îi adusese cafeaua era o limbă pe care nu o mai auzise vreodată, nu înțelegea nici un cuvânt. Un grup de excursioniști elvețieni apăru și ocupă mesele

din jurul ei, punându-și bețele și ranițele pe scaunele neocupate. Undeva în acest oraș era un doctor cumsecade.

O altă călătorie o duse peste granița cu Italia. In acea seară, într-o cămăruța din unicul hotel din Montemarmoreo, despacheta lucrurile din valiza albastră care demult fusese cumpărată special pentru ea, deși nu mai avusese ocazia să-și imprime inițialele în piele. Comandă de mâncare, fără să știe ce i se va servi.

Dimineața devreme găsi via Cittadella și casa cizmarului, a cărui marfă era expusă în vitrinele de la parter. În balconul de la primul etaj, care dădea spre stradă, era loc doar pentru o masă și două scaune.

Nu-l deranja pe cizmar, nici atunci și nici mai târziu, doar se întrebă dacă este cumva fiul cizmarului din trecut sau era cineva care cumpărase afacerea.

Se plimbă pe străzi înghesuite, aglomerate. În biserică era o icoană în altar care o înfățișa pe Sfânta Cecilia. Se lucra la iluminatul public, stâlpi noi de felinar erau montați în găurile care fuseseră săpate în caldarâm, cu traficul deviat. Învăță primele cuvinte în italiană: ingresso, chiuso, avanti. Găsi restaurantul mic aflat pe o stradă dosnică, despre care îi povestise tatăl sau. In afara orașului găsi carierele de marmură.

Mama sa aparținuse acestui loc. Mai mult decât în Anglia, mai mult decât la Lahardane, adoptase acest orășel ca fiind al său și Italia țara ei. Pentru Lucy, ea era doar o umbră și ecoul îndepărtat al unei voci cunoscute, dar în înghesuiala de pe străzi și pe drumul spre carierele de marmură o simțise ca pe o străină. Voi mai sta puțin, le scrise ea lui Bridget și lui Henry pe o vedere și se întrebă dacă și ea, printr-o întorsătură a sorții, va rămâne aici definitiv.

Auzi povestea Sfintei Cecilia. O femeie întâlnită în biserică și care vorbea calm, frumos, pe care o mai văzuse și altă dată, se apropie de ea dinspre băncile goale. Miracolul, îi spuse femeia în engleză, se afla în ochii imaginii din altar. Priviră amândouă ochii de culoare albastru-deschis și buclele de păr auriu, aura ce se termina în frunze aurii, rochia de culoare atât de pală încât părea să nu aibă nici o culoare, lira pe care o ținea delicat. Când era mică, spuse femeia, Sfânta Cecilia auzise toată muzica lumii ce urma să fie compusă.

Lucy se gândi că mama sa probabil tot din aceeași sursă aflase că Sfânta Cecilia se născuse pentru a fi o martiră, că fusese omorâtă când luase în derâdere zeii străvechi, devenind după moarte patroana sfântă a tuturor muzicienilor, așa cum Sfânta Ecaterina era patroana șelarilor, iar Carlo Borromeo al fabricanților de amidon, și cum Sfânta Elisabeta căuta îndurare pentru toți cei care sufereau de dureri de măsele.

Femeia ceru pomana pentru renovarea bisericii și apoi plecă.

Lucy părăsi Montemarmoreo fără prea multă tragere de inimă, știind totuși că nu se va întoarce niciodată. Ea nu se putea preface, circumstanțele de loc și timp erau diferite pentru ea față de cele ale părinților săi.

Când iarna veni din nou, când amintirea acelei călătorii începuse să-și piardă din culoare, se apucă să citească din nou, în ordinea în care le primise, scrisorile de la Ralph. Ii stârneau dragostea pe care încă o mai purta în suflet, dar personajele din scrisori erau altele acum, așa cum fuseseră și părinții săi. Luă broderia neterminată din sertar și înveli în ea rugămințile pline de suferință ale lui Ralph, legând pachețelul de scrisori cu un șnur făcut din ațele ei colorate.

într-o după-amiază, în Enniseala, Lucy se uită după bicicleta neagră. Se uită pe lângă far, acolo unde veneau bărcile pescarilor, și prin partea săracă a orașului. I se păru o dată că o vede în fața sediului Ligii Crucii, apoi iarăși pe strada MacSwinney, dar când se apropie își dădu seama că se înșelase. Îi plăcea să stea la una dintre ferestrele cafenelei de lângă brutărie. Nu știa ce ar face dacă ar vedea bicicleta trecând, sau ce ar face dacă ar vedea-o proptită de fereastra vreunui magazin sau de un perete, așa cum o mai văzuse și altă dată. Nu știa de unde venea această înverșunare a ei ce părea că se hrănește din eșecul eforturilor sale. Într-un final întrebă și află că bărbatul pe care-l căuta fusese internat la azil.

Le povesti acasă la Lahardane despre asta, dar nu stârni nici un interes sau măcar vreun răspuns. Era ceea ce se cuvenea, așa părea această opinie nerostită, iar Lucy și-o imagina exprimată în bucătărie atunci când ea nu era acolo, cu o notă de satisfacție în eventualele schimburi de păreri. Cu prima ocazie când merse la Enniseala se duse și la azil, trăgând mașina pe marginea drumului, în fața porților de fier. Clădirea din cărămizi ridicată pe un deal părea goală, ca și cum nu era nimeni înăuntru, dar știa că nu e așa. Porțile prinse cu lacăt erau amenințătoare. Un lanț atârna pe unul dintre stâlpi, iar un clopoțel stătea suspendat de un cârlig pe cealaltă parte. Pleca de acolo.

Întinse o bucată de pânză din in pe masa din sufragerie, iar pe fiecare colț așeză o carte. Copie cu atenție pe pânză schița în acuarelă pe care o făcuse: maci pe un fond galben-brun. Alese firele de mătase, așezându-le pe un rând.

Se întrebă de câte ori mai făcuse acest lucru până acum, de câte ori mai spusese când o broderie era terminată: „Ți-ar plăcea să ți-o dăruiesc?” Nu găsise un alt fel mai bun de a oferi ceva fără a se presupune că era o valoare în ceea ce dădea. A dărui însemna plăcere, exagerarea ei făcând parte

din asta, când spusese că nu mai era loc pe pereți la Lahardane.

Pentru a delimita culorile, făcu câteva cusături: roșul și portocaliul macilor, o jumătate de duzină de nuanțe, patru nuanțe de verde pentru frunzele țepoase, fondul galben-brun brodat cu gri. Îi vor trebui luni de zile pentru a termina broderia, toată iarna.

— Adu-i ceaiul domnișoarei Gault.

Din spatele tejghelei din cafenea, soția brutarului îi comandă unui fetițe îmbrăcată într-o salopetă înflorată. Așadar se întorsese cu bine, fusese constatarea făcută în cafenea atunci când Lucy revenise din Italia și Elveția, scopul călătoriei sale acolo fiind cunoscut dar fără a se comenta asupra lui.

Își atârnă umbrela de spătarul celuilalt scaun de la masa ei. Începuse deodată să plouă în acea după-amiazâ.

— E o vreme ciudată, i se adresă femeia din spatele casei de marcat.

Părul roșcat al femeii începuse să încărunțească, iar în ochi îi apăruse o privire de ușurare, ca și cum aducea mulțumiri tăcute că nu mai era la vârsta procreării; născuse zece fete și un băiat. Soțul ei, care nu venea niciodată în cafenea, aproviziona jumătate din oraș cu pâinea, prăjiturile, gogoșile și chiflele sale.

— Doriți și prăjituri, domnișoară? o întrebă fetița, îndepărtând cu mâna firimiturile de pe fața de masă pătată, ștergând laptele rămas pe suportul de plută de pe masă. Le doriți asortate?

— Da, mulțumesc.

Fața fetiței era crispată, iar mâna cu care aranja zaharnița și cana cu lapte era afectată de degeraturi. Cealaltă mână era bandajată.

— Nu-i așa că plouă foarte tare, domnișoară?

— Da, așa este. Tu ești Eileen? Te confund întotdeauna cu sora ta. Îmi pare rău.

— Adică sora mea mai mare, nu-i așa?

— Da, cred că ea.

— Sora mea mai mare este Philomena.

— Și tu ești Eileen?

— Da, eu sunt. Acum așteptați-mă să vă aduc ceaiul. Deasupra ușii ce dădea în spate o siluetă din ghips cu degetele ridicate binecuvânta cafeneaua. Lucy privi fetița trecând pe sub ea apoi căută în geantă o monedă de trei penny, în caz că ar fi uitat mai târziu. O puse în mănușă, știind că acolo ar fi simțit-o. Privi ploaia prin literele scrise pe fereastra pe jumătate acoperită de perdea. Pe stradă, oamenii se grăbeau, cu pelerinele de ploaie trase peste cap.

— Mattie, o să ne inunzi! strigă femeia din spatele tejghelei la un bărbat sărăcăcios îmbrăcat care abia intrase și din ale cărui haine ude picura apa pe jos.

Era un cunoscut al străzilor, care cânta melodii la acordeon pentru câțiva bănuți.

— Nu crezi că îți spală podeaua?

Se așeză lângă ușă, punându-și acordeonul pe masa din fața sa.

— Doar astea au mai rămas, spuse fetița numita Eileen, referindu-se la prăjiturile pe care le adusese.

Tăiase câte o felie din fiecare, iar în interior introdusese cremă și gem de zmeură, apoi puse la loc bucata scoasă. Pe farfurie erau șase bucăți.

— Oricum sunt cele mai frumoase, domnișoară.

— Sunt delicioase, Eileen.

Un ceainic de metal afumat fusese așezat pe suportul de plută de pe masă, și un cuțit lângă farfuria albă, fără

model.

— Să vă mai aduc o felie, domnișoară?

— Nu, Eileen, mulțumesc, e suficient ce am aici.

Își turnă din ceaiul negru, concentrat, pe care îl dilua cu lapte. Scoase hârtia de pe una din bucățile de pandișpan. Alți oameni intrau în cafenea din cauza ploii, un cărucior era împins spre masa pe care se afla acordeonul cântărețului, iar stropii de ploaie cădeau dintr-o umbrelă roșie cu una dintre spițe ieșita în mod caraghios în afară, așa cum fusese întoarsă de vânt.

— Nu se mai oprește, remarcă cineva și se auziră hohote de râs.

Ce mult i-ar fi plăcut ca lumea să i se adreseze și ei în felul lejer cum i s-au adresat cântărețului din acordeon! Ce mult i-ar fi plăcut să ia parte la glumele lor!

„Protestanta încă își așteaptă restul”, spusese una dintre vânzătoarele de la Domville, nu cu mult timp în urmă.

Așa gândeau despre ea, așa era descrisă atunci când îi uitau numele sau dacă nu-l știau, așa le sugera felul ei de a se îmbrăca, vocea ei, și felul lor de a se purta cu ea. O protestanta era o relicvă, uitată pe acolo, respectată pentru ce era, fără a aparține acelui loc. Iar printre aceste femei ea era și mai diferită. După ce plecase atunci din Domville, probabil că fetei care a numit-o așa i s-a povestit despre ea.

Își mai turnă ceai și ceru niște apă fierbinte, care îi fu adusă la un moment dat. Lumina soarelui străbătea slab prin fereastră, dispărând și apărând din nou. Zugrăveala caselor de peste stradă se lumină roz și verde, ardeziile de pe acoperișuri începură să strălucească. Era obișnuită să se simtă diferită, tot așa cum era să se simtă singură. Era probabil același lucru și oricum ar fi fost ridicol să o deranjeze.

Momentul trecu. În toate aceste luni de când se apucase de brodat macii avusese o stare de bună dispoziție, aproape de bucurie. Nu încercase să înțeleagă, doar continua să dea ascultare unei intenții care era doar a ei, de a face ceea ce îi spunea sufletul să facă. Îi mai privi puțin pe oamenii din cafenea, acordeonistul care își termina ceașca de ceai pentru care nu i se ceruse să plătească, pruncul care dormea în căruciorul lui, un cuplu care mânca pește cu cartofi prăjiți, două femei care conversau, absorbite de discuție. Găsi moneda de trei penny în mănușă și o lăsă sub farfurioară. Se duse să plătească la casă.

Afară, caldarâmul începuse să se usuce pe bucăți când se îndreptă spre mașină. Niște copii de țigani cerșeau, iar undeva din spate se auzea acordeonul cântând. Cerul devenise din nou albastru.

Porni mașina, sperând să găsească un loc unde ar fi putut întoarce, și plecă înapoi, trecând pe lângă Banca Irlandei și depozitele lui Coughlan, străbătu orașul, apoi ieși din el.

Când ajunse la porțile de fier, trase mașina la marginea drumului, așa cum mai făcuse. Broderia la care muncise toată iarna era înrămată în lemn de frasin atât de deschis la culoare încât părea alb. Se întoarse spre bancheta din spate pentru a o lua, apoi se îndrepta spre stâlpul de care atârna clopotul.

Plin de rugină pe pivot, clopotul greu se mișcă la început tăcut, până când mișcarea sa iscă un sunet cu ecou ce umplu dealul. Așteptă, dar nu veni nimeni. Nici un grădinar, nici un muncitor. Nu apărea nimeni pe aleea scurtă și abruptă. Mai așteptă puțin, apoi plecă.

Opri mașina când văzu un grup de oameni apropiindu-se de răscrucea din fața sa. Erau vreo zece sau unsprezece, toți îmbrăcați în culori închise. Un supraveghetor mergea

înainte, iar altul încheia rândul. Aștepta până ce se apropiara și apoi ieși din mașină.

— Astăzi nu e cu noi, îi spuse supraveghetorul din capul rândului atunci când ea îi spuse numele. Dar dacă aveți ceva pentru el îi pot duce eu.

Ea îi înmâna broderia înrămată. Celălalt supraveghetor spuse:

— Dumneavoastră ați făcut-o, doamnă? Se adunară cu toții să vadă.

— Ce frumoasă este, spuse același supraveghetor.

— Frumoasă, repetă unul dintre bărbați, apoi un altul și un altul.

Ea întrebă dacă s-ar putea să-l viziteze câteodată pe destinatarul cadoului său.

— Sigur, ce sens are? murmură Henry când primăvara și vara din acel an trecură și o altă iarnă sosi.

Bridget șterse o ceașcă pe care o puse într-alta și farfurioarele sub ele. Astăzi își simțea degetele înțepenite, cu încheieturile greu de dezmorțit.

— Nici un sens, răspunse ea, și totuși...

— Ce crezi, ea e bine?

Neștiind ce să spună, Bridget nu răspunse nimic. Duse farfurioarele și ceșcuțele la dulapul mare și verde, atârnă ceșcuțele pe cârligele lor, așeză farfurioarele la marginea raftului. Umezeala din aer făcea ca ziua să fie una proasta. Când era frig încheieturile nu o dureau atât de tare.

— Se întoarce obosită de acolo, spuse Henry.

— Da, cred și eu.

Trecuseră cinci ani de când acel bărbat venise la Lahardane și treizeci și patru de când venise prima oară. Bridget își aminti cum pășise pe aleea dinspre căsuța de la poarta în dimineața aceea, iar Henry spusese că ceva nu era

în regulă, cum îi povestise despre otrăvirea câinilor cu o săptămână înainte, cum curățase pietrișul fiindcă era plin de sânge. Și-o aminti pe Lucy intrând în bucătărie, îmbrăcata frumos atunci când bărbatul venise iar, spunând că duce ea tava. Apoi cum Lucy nu spusese ceea ce spuseseră Bridget, Henry și Căpitanul: că omul era probabil bolnav și nu putea fi considerat responsabil pentru ceea ce făcuse. Nu puteai sa dai vina pe Lucy. Nu puteai să o condamni că îl ura pe om.

— Sunt oameni care vorbesc despre asta, spuse Henry. Că se duce acolo.

— Da, cred și eu că vorbesc.

Vorbeau despre asta fiindcă nu înțelegeau, la fel cum nu era înțeles nici aici, în bucătărie. Oare nu era destul că în sfârșit lucrurile se aranjaseră Căpitanul perseverând cu bunătatea lui, micile excursii în care fuseseră, dragostea și tovărășia lui acceptate până la urmă? Oare nu era destul, amintirea dragostei purtata de prietenul ei, pierdută în toți acești ani, dar încă prezentă în sufletul ei, din ce știau cu toții. „De ce vrei să te duci în locul ăla?” Bridget își pregătise protestul astăzi, era pregătit de mult, dar îl ținu pentru ea.

— Joacă „Șerpi și scări”, spuse Henry.

▫ 3 ▫

într-o zi, la puțin timp după prima ei vizită, supraveghetorul îi spuse bărbatului:

— O să-ți arăt cum să ascuți bricele.

Farfuriile de la micul dejun erau pe masă la ora aceea, cuțitele și furculițele așezate pe farfurii, toate cuțitele tocite cu o pilă, cănile de metal cu urme de ceai în ele. Era rândul lui să adune resturile, să le pună pe o tavă, să o treacă printr-o ușiță și să aștepte să i se dea înapoi, în timp

ce supraveghetorul punea celelalte lucruri la loc: solnița cu sare și piper, tacâmurile nefolosite, zaharnițele. In acea dimineață era de serviciu supraveghetorul Matthew Quirke. Își scosese haina, iar șapca o lăsase la cuier, lângă ușă. Nu mai era nimeni acolo.

— Asta e un privilegiu, spuse domnul Quirke. Briciul. Nimeni nu avea voie să se apropie de brice în afară de Matthew Quirke. El era cel care-i rădea pe bărbați; de când Eugene Costello păstrase un brici pe care i l-au găsit a doua zi, doar domnul Quirke îi bărbierea, această regulă fiind instituită atunci.

— Păi cum vine asta? strigă o voce din cealaltă parte a ușiței, mâinile împingând tava goală acum.

Erau mâinile lui Maclnchey, puteai să-i recunoști vocea.

— Mă-nțelegi ce spun? întrebă supraveghetorul. Înțelegi ce-ți spun? Domnul Quirke lăsase cuvintele să se așeze. Da, sigur înțelegi, spuse el în timp ce înmuia o bucată de pânză în apă. Domnul Quirke îți arunca o privire și știa dacă a fost înțeles sau nu. Nu mai e altul în care să am încredere cu briciul, spuse el. Era de la sud de Tipperary, pornit să devină preot, dar ceva nu mersese. Acum curăță masa aia. Lasă-mi-o mie pe cea lungă și pe urmă mergem în spate.

Șopronul care avea ferestrele mari vopsite în negru era de cealaltă parte a curții mari, cu jgheabul în mijloc. Era închis cu două lacăte, unul mai sus, altul mai jos. Înăuntru era lumină.

Ușa se închise în urma lor, iar ivârul căzu la locul lui. Lumina era de fapt un bec ce atârna deasupra bancului de lucru. Supraveghetorul desfăcu o legătură din postav verde și scoase afară bricele, apoi unse cu ulei piatra de ascuțit.

— Nu-i așa că-i grozav că ea vine pe aici? întrebă el.

Prima lamă intră în menghină pentru a i se îndepărta rugina cu un șmirghel, apoi marginea era trecuta peste

piatră, ștearsă cu o cârpă înainte de a întinde cureaua pentru ascuțit.

— O să te obișnuiești cu asta, spuse supraveghetorul. Dar totuși, nu e grozav?

Nu trebuia să răspunzi. Matthew Quirke știa că nu o vei face. Noul supraveghetor care venise în locul domnului Sweeney nu înțelesese la început, până când Briscoe îi povestise că era printre ei un bărbat care nu voia să vorbească.

— Da, este, este, spuse domnul Quirke.

Barul lui Myley Keogh era pe drumul înapoi din ziua aceea. Pe tejghea era așezată o carafă cu apă.

— E-o bicicletă grozavă, spuse femeia, iar singurul lucru pe care nu-l puteai cere era o înghițitura din carafă, dar ea era acolo, așteptând.

Nimeni nu ar cere apa după ce vedea cum arată locul și oamenii care trăiau acolo. Nimeni nu era potrivit să spună ceva.

— Hai că iese bine, zise supraveghetorul. Continuă să mai freci puțin cu șmirghelul.

Când începu să strălucească în lumină, îi spuse să se oprească.

— Ți-e o adevărată prietenă, spuse el. Până la urmă, nu asta contează cel mai mult?

Domnul Quirke îi mai dădu niște șmirghel. Strânse menghina pe celălalt brici pe care-l luase de pe bucata de postav. Domnul Quirke spuse că pe acesta era mai multă rugină ca pe primul.

— Nu te grăbi.

Așa cum treceau zilele, nu puteai să-ți dorești să te grăbești. În oricare dintre zile orele se scurgeau fără grabă. Făceai ca ele. Nu aveai de ce să te grăbești.

— E bine, e bine, spuse domnul Quirke.

Fluiera încetișor, în barbă. Fluiera Danny Boy, apoi începu să cânte. Briciul se înnegrise, acolo unde fusese ținut, dar putea fi făcut să strălucească din nou, spuse domnul Quirke încetișor. Când aveau să termine cu el va arăta mai bine decât unul nou, luat din fabrică.

Munca din șopron continuă încă vreo oră și ceva. Pe perete atârna un calendar, cu fotografia unui munte cu copaci căzuți la pământ, cu zilele notate pe el. Ea venea întotdeauna la începutul și la mijlocul lunii, iar când te trezeai dimineața știai. Nu erai sigur ce zi era, știai doar că era ziua în care venea ea. Dar astăzi nu urma să vină.

— Ne-am făcut o slujbă din asta, spuse supraveghetorul.

Înfășură primul brici în pânza de postav, apoi pe celalalt. Pe urmă le prinse cu un elastic.

— Ce-ai zice de o cutiuță pentru păsări? O așezi pe creanga unui copac și prihorii își fac cuib în ea.

O desenă pe o bucată de placaj. Îi arătă cum se taie lemnul, pe două părți în oblic, partea din spate mai înaltă decât cea din față; o balama marca locul unde îi ridicai capacul ca să te uiți înăuntru. Scrise cu creionul roșu pe placaj măsurile. Partea din spate 9x4, partea din față 6 % x 4. 5 x 4 și 4 x 4 erau capacul și partea de jos, 8 x4 x 63â părțile laterale.

— Ce-ai zice s-o faci pentru ea? întrebă domnul Quirke. Clopotul bătu de ora doisprezece.

— Gata, terminăm, spuse domnul Quirke rezemând bucata de placaj de pervazul unei ferestre. Nu ar fi grozav pentru tine să te gândești la asta? îl întreba din nou în curte și prin pasaj. Dacă ar câștiga la zaruri nu i-ai da un premiu?

În hol oamenii se adunaseră pentru rugăciunea Angelus. Azi era rândul domnului Quirke, așa că înainta spre

platformă. Acum ar fi fost părintele Quirke dacă și-ar fi urmat calea, spunându-și rugăciunile de duminică, și totul ar fi fost altfel.

Când rugăciunea se sfârși, picioarele se târșâiră, apoi se auziră voci iar cineva strigă, apoi altcineva țipă la rândul său, fiind urmat de alții.

O s-o împachetezi pentru ea, așa cum o să-ți arate domnul Quirke. Ea o să arunce un șase și o să urce, apoi un patru și o să câștige. Tu o să i-o dai și ea o să spună ce este. O să o spună pentru tine, așa cum face de fiecare dată.

m

• PARTEA A ȘASEA •

Ceasul de la mâna ei arată ora cinci și douăzeci, lumina dimineții e mai întâi străvezie, apoi devine puternică. Închide din nou ochii și primul lucru pe care-l aude stând culcată acolo sunt bolboroselile curcanilor în curte, apoi pe Henry care cheamă vacile. La spălător, din buza urciorului se desprinde o crăpătură care merge pe linia verde, fină și apoi dispare; e acolo dintotdeauna. Aceeași culoare verde decorează ligheanul și se repetă pe singurul rând de plăci de faianță al lavoarului. Una dintre cele trei ferestre înalte este deschisă câțiva centimetri în partea de sus fiindcă îi place aerul nopții chiar și atunci când afară e furtună. Vopseaua exterioară s-a scorojit, lemnăria s-a albit de la soare.

Își trage cămașa de noapte peste cap, podelele trosnind liniștitor atunci când traversează camera până la scaunul din lemn curbat unde hainele stau aranjate de aseară, ciorapii împăturiți, pantofii așezați frumos pe șanuri. Își toarnă apă, spălându-se încet, apoi se îmbracă la fel de încet. Un pescăruș se lasă pe pervazul ferestrei, uitându-se impertinent înăuntru înainte de a zbura din nou. Kitty Teresa zicea că i-ar fi plăcut să fie un pescăruș, dar Bridget spunea că Kitty Teresa nu avea minte deloc.

*

Își prinde clamele în păr, apoi gulerul așa cum îi place să-l poarte, se uită în oglinda de la măsuța de toaletă, se ridica pentru a-și aranja rochia, călăuzită de imaginea sa din oglindă. Varsă apa din lighean și duce căldarea smălțuită plină cu apă murdară în cealaltă parte a camerei, lângă ușă. Aranjează patul, îndreptând cearșafurile,

netezind fiecare pătură, scutură pernele, apoi întinde cuvertura.

După prima dată, de câte ori trăgea de lanțul clopoțelului ce stătea prins de stâlp începeau țipetele, care-i ajungeau la urechi ca niște sunete vagi, îndepărtate. Apoi supraveghetorul apărea pe aleea în pantă, pășind cu grijă pentru că din loc în loc erau gropi, cu cheile zăngănind când se apropia.

„Ah, nu, cei din familia Horahan nu vin”, spusese el prima oară vorbind despre frații și o soră care se mutaseră din Enniseala și care ultima oară veniseră la înmormântarea mamei lor. „Ar trebui să le fie rușine”, spusese el stând lângă ea în mașină după ce încuiase porțile.

Îi spunea întotdeauna să aștepte când ajungeau la clădire. Ușa cenușie de la intrare nu se deschidea până ce gălăgia dinăuntru nu se potolea.

În zilele acelea ea se îmbrăca frumos, își amintește acest lucru acum, după ce termină de aranjat dormitorul. Se îmbrăca frumos pentru ei fiindcă le plăcea. I-o spuneau câteodată când trecea pe hol, pe lângă ei, acolo unde câțiva pierdeau vremea, când se strângeau în jurul ei până când li se interzisese acest lucru, incoerenți în mormâiala lor. Nu le păsa că li se spunea să plece de acolo. Cei care făceau scandal erau în altă parte, spunea supraveghetorul, cu un pas înaintea ei pe scară. Se uita în spate, arătându-i cele cinci trepte de piatră, ca nu cumva ea să se împiedice. Dădea colțul pe scara de lemn și apoi din nou prin pasajul lung, vopsit în galben, pe acolo unde toate ușile erau închise și nu existau covoare pe jos, iar pe pereți nu vedeai nici un tablou. Camera speciala pentru vizitatori era goală, vopsită în aceeași culoare galbenă, cu o candelă ce ardea sub statueta lui Hristos, iar broderia ei era pusă la loc de

cinste. „Ei bine, avem un vizitator astăzi”, spunea supraveghetorul. El avea un fel de a râde pe care nu-l puteai uita. Se amuzase când îi povesti că în ziua aceea, pe drum câțiva dintre ei o luaseră drept soția celui pe care-l căuta. Existaseră discuții aprinse legate de acest lucru și mai târziu legate de respectarea zilei de vizită. Ea venea întotdeauna din două în două săptămâni, dar odată se zvonise că greșise, că nu făcuse bine calculul. „Deși asta nu s-a întâmplat niciodată, în toți acești ani”, spunea supraveghetorul.

Șaptesprezece ani fuseseră cu totul.

Fața supraveghetorului îi revine în minte când se îndreaptă către baie. Așa se întâmplă cu unele chipuri, mai mult decât cu altele. Oare el fusese cel care spusese că va aranja ca ea să aibă propria sa cheie de la poartă? într-o zi de iarnă, când geamurile ferestrelor cu gratii înghețaseră atât de tare încât nu puteai vedea nimic afară? într-o zi de primăvară cheia fusese gata, făcută special pentru ea, și o încercaseră, fiindcă o cheie nouă nu se potrivește întotdeauna. Făcuseră o adevărată ceremonie din asta, în timp ce-i arăta cum să o răsucească.

Varsă apa cu care s-a spălat, răsturnând vasul smălțuit pe marginea băii. Coboară scările și se plimbă prin toate camerele, doar pentru a vedea ceea ce văzuse și ieri, dar dorind totuși acest lucru. Un păianjen se cațără pe o pânză aflată lângă ea și care fusese țesută astă-noapte. Ia păianjenul și îi dă drumul pe fereastră după ce ridică ușor cerceveaua, aruncând totodată și restul de pânză de păianjen. In aceasta perioadă a anului, în fiecare dimineață poți vedea câte o pânză pe undeva.

Se duce în bucătărie și dă drumul la unul dintre ochiurile plitei care arde mai bine decât celelalte. Privește cum se înroșește ochiul în timp ce ascultă știrile: un

fermier a fost ucis în noaptea trecută pentru banii din casă, un jucător de golf, nu se știe de unde, a doborât un record. Micul aparat de radio albastru din bachelită apăruse în bucătărie atunci când sora lui Henry emigrase în America, și era deschis duminica după-amiazâ pentru emisiunea Question Time a lui Joe Linnane și pentru nimic altceva. Asta se întâmpla prin 1938 sau cam pe atunci.

Produsele de băcănie veniseră ieri, pâinea era încă proaspătă în cutie.

„Dacă nu ești pe internet, nu participi la curse”, avertizează o voce veselă. În timp ce își face ceaiul se întreabă ce o fi însemnând asta, amintindu-și de iapa Baltimore Girl care câștiga la un pariu de unu la nouă, de banii pe care tatăl său îi punea pe Lismore, de banii ei pe Black Enchanter.

„Doar n-o să-mi spui acum că nu ai mai fost niciodată la curse!” își amintește mirarea lui, iar asta o duce cu gândul la altceva, fără să-și dea seama de ce: se întreabă dacă Ralph a citit vreodată ceva de Lady Morgan. Henry se așezase lângă plită, înghețat până la oase, zicea el, iar ea plecase cu mașina după noua doctoriță, iar preotul venise cu toate lucrurile pregătite în geanta lui plată, neagră. La vreun an după asta, într-o dimineața Bridget nu a mai coborât din camera ei.

Mănâncă încet, cu radioul închis acum. Când termina, după ce și-a tunat în ceașcă ce mai rămăsese în ceainic, își șterge cuțitul, varsă frunzele de ceai și întoarce ceainicul cu gura în jos pe scândura pentru scurs vasele. Își duce în curte un scaun, mai scoate unul și apoi pe al treilea, fără să mai șchiopăteze aproape deloc, odată cu trecerea anilor. Stă și așteaptă, moțăind la soare.

Erau culorile lui preferate: roșu, verde, galben și purpuriu, și albastrul care-i plăcea cel mai mult. Îi plăceau

limbile furcate, ochii negri precum tăciunele; tociseră două planșe de la Ronan.

„Ce-ai zice dac-am sta lângă fereastră?” îi spusese ea în ziua când auzise cucul și se uitară la iarba de pe dealuri presărată cu splinuță, fără nici un copac care să strice monotonia ei verde, nici un gard sau grilaj care să împrejmuiască aleea sau peretele înalt de cărămizi.

„Ah, ascultă”, spusese ea când se auziră câteva note din trilurile cucului.

El aruncă zarurile și mișcă discul; își dorise întotdeauna ca ea să câștige, nu că ar fi spus-o vreodată, dar ea știa asta. Îi auzise vocea o singură dată atunci în salon; uitarea care-l pătrunsese era secretul lui. Un tânăr supraveghetor spusese că în aziluri erau multe secrete păstrate cu sfințenie fiindcă asta era tot ce aveau. Uitarea era singura, ultima posesiune a unui pacient. Acel tânăr supraveghetor întotdeauna vedea partea ciudată a lucrurilor.

Când priviseră în jos, veverițele căutau prin iarba neîngrijită, ridicându-și capetele din când în când, cu urechile brusc ciulite. Odată o vulpe nimerise pe acolo, prea deșteaptă ca să-și facă dușmani printre ele. Ea îi spusese asta, întrebându-se dacă o înțelege.

Și atunci ea se cufundă din nou într-un somn adânc. Supraveghetorul spune că a sosit momentul, iar fețele sălbatice fug de lângă ea pe scări sau în pasaj. Mâinile se întind înspre ea, apoi rămân atârnate în aer, inofensive.

*

— Ei, aici erai! exclamă sora Mary Bartholomew.

În veșmintele lor curate și ordonate pe care le poartă în ultimul timp, cele două călugărițe traversează curtea pietruită, fiecare aducându-i câte ceva și totodată și noutățile despre o schimbare care va avea loc la mănăstire,

despre noile lacăte puse la refectoriu. Mai e și altceva, dar ea nu aude prea bine și nici nu mai întreabă, fiindcă sora Mary Bartholomew trece mai departe, povestindu-i despre cele două novice care au venit săptămâna asta. Sora Antony îi aduce astăzi prăjitură cu coacăze, iar sora Mary Bartholomew un fel de ceai din plante.

— Enniseala? Sora Mary Bartholomew repetă ceea ce fusese întrebată. Chiar așa, ce mai e nou?

Mașina le face probleme, radiatorul se încălzește prea mult. Vor trebui să vină cu bicicletele dacă se strică mașina. Nu se va ajunge la asta, bineînțeles; se aud chicoteli.

— Localul lui Condon s-a închis, spuse sora Antony, iar tânărul Halpin s-a întors din America.

— Nu poți să spui că Eddie Halpin mai e tânăr, protestează încet sora Mary Batholomew. In nici un caz.

— Voiam să spun că era tânăr când a plecat.

— Da, destul de tânăr.

— Hai, povestește despre părintele Leahy.

— S-ar putea ca părintele Leahy să plece la Ecuator.

E plăcut să asculte călugărițele, de obicei marțea. Nu s-a întâmplat niciodată de când au venit aici să o uite.

— Ce drăguțe sunteți, spune ea. Era drăguț să le pese de cineva care nu era de aceeași confesiune, despre a cărei singurătate auziseră. Drăguț din partea lor să vină până aici. Sunteți amabile, spune ea.

Pentru ele era o ieșire, îi răspunseseră când le mai spusese asta o dată, adăugând că în urmă cu o vară, la mănăstirea Mount Melleray, o călugăriță bătrână și țâfnoasă le criticase când auzise că plecau la un drum de paisprezece mile pentru a vedea o protestantă. „Cei de aceeași religie nu fac asta pentru ea?” mormăise bătrâna călugăriță, dar ele nu-i spuseră ce răspunseseră. De atunci

tot auziseră diverse lucruri despre faptul că veneau până acolo; într-o dimineață veniră aici pur și simplu. Era renumită în Enniseala cum mersese cu ani în urmă după un cortegiu funerar prin oraș, la fel de faimoasă cum era pentru faptul că ani de zile vizitase azilul. N-ar trebui să fie, crede ea, căci de fapt nu are nici o importanță de ce oamenii se vizitează sau de ce merg în urma unui coșciug.

— Și lebedele?

— Sunt încă acolo, ca întotdeauna.

Ea întotdeauna întreabă de lebede, spunându-și mai devreme să nu uite. Dacă nu ar mai fi lebede în Enniseala ar fi o mare pierdere. Ultimul lucru pe care îl spusese tatăl ei era despre albinele din livadă.

Ele îi zâmbesc, sora Mary Bartholomew cu o față lungă și un fir de păr crescut într-o aluniță pe bărbie, iar cea a sorei Antony rotundă ca soarele. Deja în curte se răspândește aroma cafelei pe care o făcuseră. Proaspăt măcinată la magazinul lui O'Hagan, spune sora Antony, iar sora Mary Bartholomew așază masa de jucat cărți, acoperită cu serj verde, adusă din pasajul pentru câini. E șubredă, folosită de prea mult timp.

— Parcă adusesem biscuiți, spune ea în timp ce sora Antony întinde masa.

— Sunt încă în cutie, spune sora Antony. Acolo se păstrează proaspeți.

Sunt pricomigdalele făcute de una dintre ele și felii din prăjitura ei cu fructe, iar într-o cutie cu flori, biscuiții.

— Ce plăcut este soarele de toamnă, spune sora Mary Bartholomew.

— Da, e frumos.

Felul ei de a fi liniștit le uimește pe cele două călugărițe. Acesta e motivul pentru care vin aici, pentru a

se minuna din nou de liniștea locului; tot ce-au auzit și încă mai aud nu se vede întipărit aici. Nenorocirea a modelat o viață atunci când, cu mult timp în urmă, soarta a fost atât de crudă. Nenorocirea dă forma poveștii spuse și e însuși motivul pentru care povestea există; oare știu ele și fructul minunat cules din acel ghinion? Le place să creadă asta; iar ea simte că așa e.

Admirația lor stă în gesturile și darurile lor, izvorăște din privirile lor. Ele nu le-au văzut, alții au fost martori la acele drumuri făcute pentru a aduce un fel de mântuire; se întrebau doar de ce erau făcute, cu atâta credință și pentru atâta vreme. Oare de ce era trecutul atât de minimalizat? De unde venea atâta milă, când nu ar mai fi trebuit să fie nimic? Ele laudă aceste sentimente și aplaudă în tăcere silueta care merge în urma coșciugului, dar nimeni nu le spune mai multe.

S-ar putea descurca și fără ele, își spun adesea, de vreme ce pentru ea solitudinea a devenit o arta. In bucătărie nu e nimic murdar, le văzuse că gândeau asta; se îmbracă mull mai îngrijit decât o făcea în copilărie. Din câ nd în când Vine o coafeză din Enniseala pentru a o aranja, la aceasta vârstB înaintată.

— Îmi plac toate lucrurile italienești, spune sora M, nv Bartholomew atunci când conversația se oprește pentru câte va momente.

Italia este pomenită adesea în discuțiile lor, ca și călătoria făcută în orașul numit Montemarmoreo. Ele știu acum totul despre străduțele lui înguste și gălăgioase, despre plimbările până la carierele de marmură, despre vișinele de pe drum. Știu totul despre Sfânta Cecilia, o sfântă despre care ea le vorbise pentru prima oară și pe care o îndrăgiseră.

— Biata fată, o compătimește sora Mary Bartholomew. Adeseori mă gândesc la biata Cecilia.

Mai discută câteva minute despre asta, faptele vieții și pedepsele lor, despre viață însăși. Mai toarnă cafea, adăugând lapte așa cum îi place ei. Ea nu-și poate explica ce le uimește atât de mult. Poate spune că întâmplarea făcuse ca ea să observe vechea bicicletă proptită de peretele ce dădea spre mare, atunci când se uitase și văzuse o siluetă stând acolo nemișcată. Era o întâmplare că ea trecuse atunci pe acolo, așa cum fusese când tatăl ei văzuse ceea ce îngropase pe țărm câinele lui O'Reilly.

Dar călugărițele nu credeau în întâmplare, ci în mister. Ia din pădure misterul ei și vei avea cherestea. Ia din apa mării misterul acesteia și vei avea apă sărată. Găsise asta când citise prima oară cărțile din biblioteca salonului; după mult timp le repetă călugărițelor aceste cuvinte.

— Nu-i așa că exprimă totul atât de bine! exclamase sora Antony cu admirație, iar sora Mary Bartholomew întrebă dacă sunt cumva scrise de Charles Kickham] sau de Părintele Prout.

Dar le spuse că nu, erau ale unui autor străin.

— Mâ gândesc ce se va întâmpla, spune ea amintindu-și de un gând care-i trecuse prin cap cu o noapte în urmă, dacă vor construi un hotel din această casă.

Stătuse în pat, fără să doarmă, cu gândul la transformările ce ar fi urmat: un cocktail bar, o sală de mese gălăgioasă, numere trecute pe ușile dormitoarelor. Nu o deranjează. Nu contează. Oameni veniți de peste tot, călători cum nu mai fuseseră vreodată pe acolo, acesta era modul de viață acum în Irlanda. Pescari tineri din Kilauran îmbrăcați în costume de ospătari și mașini trase în fața casei. Prin Enniseala oamenii merg pe stradă vorbind la telefon.

— Ah, nu, nu, strigă sora Mary Bartholomew atunci când ea aduce din nou vorba despre hotel, iar sora Antony clatină din cap.

Nu le place să vorbească despre aceste schimbări, deși ele sunt deja prezente. Le place siguranța a ceea ce a fost, a lucrurilor pe care le pot înțelege. Călugărițele vor fi duse de aici, așa cum s-a întâmplat cu familia ei, așa cum se întâmplase cu familia Morell de la Clashmore, sau cu familia Gouvernet din Aglish, cu familiile Prior din Ring viile, Swift sau Boyces. Așa trebuie să fie; nu mai contează. Dar asta le-ar supară pe musafirele ei, așa că preferă să țina pentru ea aceste lucruri, o minciună neimportantă ascunsă de tăcere.

Ele întreabă și ea le spune: despre Paddy Lindon și despic pescarul care vorbea cu degetele, despre trăsura ce aștepta pe pietriș, despre lămpile de gaz aprinse. Toate par să aparțină trecutului și totuși sunt atât de prezente.

— Ar trebui să plecăm, încheie sora Anthony dimineața Șl conversația revine la realitate.

Vacile lui O'Reilly pasc acum pe toate câmpurile, creaturi mari, pătate cu cafeniu. Ea sta și privește de pe marginea stâncilor, dar nu coboară pe scurtătură spre malul mării, fiindcă nu mai e o cale atât de ușoară acum. O libelulă se ridică din iarbă, apoi zboară mai departe în adierea după-amiezii.

Cel mai mult iubește această zi a săptămânii, deși este singură o vreme după ce prietenele ei au plecat. Iarna aprind focul în sufragerie pentru ea și își beau acolo cafeaua. Sora Antony venise la mănăstire de la o fermă, iar sora Mary Bartholomew de la un orfelinat. Câteodată povestesc despre asta, aducându-și aminte de vecinii pe care-i cunoscuseră în copilărie, vorbind despre oameni despre care ar fi putut să audă și ea.

Căldura zilei s-a mai ostoit. După-amiaza târzie are o lumină a soarelui specială, marea este calmă așa cum o știe, valurile se izbesc atât de ușor de țărm încât ai putea să asculți pentru totdeauna clipocitul lor. Nu se grăbește, nu are de ce. E mai bine să fie un mister, mai bine pentru povestea care este încă spusă, deși Bridget era supărată din această cauză, la fel și Henry. Așa cum au spus călugărițele, puterea de a fi milos: iertarea era obolul Sfintei Cecilia, în timp ce cânta muzica iar ucigașii ei erau în casă. Au spus că au de gând să viziteze cândva acea biserică din Italia.

Ea îndepărtează toate aceste gânduri cu un zâmbet. Ce-a fost a fost. Hasmațuchiul sălbatic era alb în fiecare lună de mai, când ea pleca de lângă porțile din fier cu vârfuri ascuțite, florile de cerceluș, strălucitoare în lumina toamnei, crescuseră lângă căsuță. Vizitele ei fuseseră bucuria vieții acelui pacient, avea să spună mult mai târziu, înainte ca azilul să fie dărâmat, un supraveghetor bătrân. O rază de lumină în întuneric, avea să spună el, deși pacientul nu știuse niciodată cine era ea.

Ar fi trebuit să moară când era mică; ea știe asta, dar nu o spusese niciodată călugărițelor, nu indusese niciodată în povestea ei zilele pe care le simțise ca niște pe ani atunci când stătea întinsă printre pietrele căzute. Asta le-ar fi întristat, deși pe ea o bucura faptul că în loc de nimic era măcar asta.

Privește marea în timpul fluxului. Privește cum marea se întoarce la mal înainte ca ea să plece, îndreptându-se spre câmp, spre livadă. Călugărițele adunaseră merele căzute, dar tot au mai rămas câteva. Albinele sunt în siguranță acolo, bâzâind prin caprifoi. Sforile pe care altădată întindeau rufele la uscat sunt încă și ele acolo, pline de mușchi și umezeală.

Bățul pe care-l păstrează ca să se ajute la coborâre pe poteca îngustă până la pietrele ei care trec peste pârâu este acolo unde l-a lăsat cu săptămâni în urmă, sprijinit de peretele arcadei. Astăzi se simte în putere pentru mica și dificila ei expediție, deși nimic nu avea cum să se schimbe: scoarța crescută peste inițialele pe care le cioplise odată, apa care curge șerpuit la fel ca întotdeauna, neieșind mai mult ca altădată din matca sa. Această expediție îi ocupă toată după-amiaza, iar seara se așterne fără ca ea să observe.

Ajunsă în casă, își pune un ou la fiert, prăjește pâine, terminând treburile din bucătărie. Apoi o pornește dintr-o cameră în alta. Muștele zac sub geamul broderiilor sale acolo unde s-au strecurat, corpuri mici ce decorează iazurile și florile brodate. În baia de la parter, cada e pătată, verde-cafeniu decolorat, storul tras pe jumătate e rupt, becul atârnă fără abajur.

Se plimbă prin salon, atingând totul cu degetele: geamul ușii de la birou, marginea unei mese, masa de scris așezată sub portretul unui membru necunoscut al familiei Gault, capul unui păstor. Simte din nou mirosul batistei mamei sale, din nou tatăl ei îi spune domniță.

Se așază în scaunul ei de lângă fereastră, pentru a privi afară, la albastrul întunecat al hortensiilor. Aleea s-a cufundat în umbră, linia copacilor se conturează pe cer. Ciorile coboară pentru a scormoni prin iarbă așa cum fac întotdeauna la această oră din seară, tovarășele ei în timp ce ea privește cum ziua se sfârșește.

Este vara anului 1921 și Lucy Gault, o fetiță de opt ani, hoinărește prin vâlcelele și pădurile din jurul domeniului Lahardane, casa mult iubită pe care familia ei protestantă este silită să o părăsească. Ea știe că există un pericol care îi amenință și că nu mai sunt bine-veniți în Irlanda. Lucy este însă încăpățânată și hotărăște că trebuie să-și forțeze

într-un fel părinții să rămână. Dar drumul pe care îl alege ea duce la o nenorocire. Un incident întâmplător, nedorit și neașteptat, va distruge pentru totdeauna viețile celor din familia Gault, legându-i pe fiecare, într-un fel diferit, de acel unic moment din timp, de acel minunat tărm de mare...

„Frumoasă într-un fel grav, subtilă și obsedantă." GUARDIAN

„Uluitoare, sensibilă. Un roman perfect."
SUNDAY TELEGRAPH

Este vara anului 1921 și Lucy Gault, o fetiță de opt ani, hoinărește prin vâlcelele și pădurile din jurul domeniului Lahardane, casa mult iubită pe care familia ei protestantă este silită să o părăsească. Ea știe că există un pericol care îi amenință și că nu mai sunt bine-veniți în Irlanda. Lucy este însă încăpățânată și hotărăște că trebuie să-și forțeze într-un fel părinții să rămână. Dar drumul pe care îl alege ea duce la o nenorocire. Un incident întâmplător, nedorit și neașteptat, va distruge pentru totdeauna viețile celor din familia Gault, legându-i pe fiecare, într-un fel diferit, de acel unic moment din timp, de acel minunat țărm de mare...

William Trevor (n. 1928) este considerat de majoritatea criticilor scriitorul național al Irlandei de astăzi. Opera lui cuprinde nuvele, romane și piese de teatru, și a fost răsplătită, printre altele, cu trei Whitbread Awards și trei nominalizări la Booker Prize, și cu David Cohen British Literature Prize pentru întreaga activitate literară (1999).

„Remarcabilă, profundă. Scrisă cu grație și tact, cu fiecare pagină încărcată de o neliniște pătrunzătoare." INDEPENDENT

„Tristă, într-o scriitură elegantă... o carte cu care să te desfeți."
INDEPENDENT ON SUNDAY

„Neobișnuită, înșelătoare, minunată." THE TIMES

LEDA
GRUPUL EDITORIAL CORINT
www.ledabooks.ro
www.editurocorint.ro

ISBN 978-973-102-106-6

Notes

[←1]

Daniel O'Connell (1775-1847), cunoscut ca Eliberatorul, cel mai important lider politic din Irlanda în prima jumătate a secolului al XIX-lea; a militat pentru cauza arendaşilor şi a micilor proprietari de pământ catolici şi pentru dreptul catolicilor de a face parte din Parlament.

[←2]

Amarone un tip de lichior amar (în lb. italiană în original).

[←3]

În original, the Wild Geese. Se referă la plecarea din Irlanda către Franţa a unei armate de iacobiţi sub comanda lui Patrick Sarsfield, ca urmare a Tratatului de la Limerick (3 octombrie 1691), încheiat la sfârşitul Războiului Iacobit din Irlanda (1688-1691).

[←4]

Membru al Ordinului Fraţilor Creştini Irlandezi, înfiinţat la Waterford, Irlanda, în 1802, de Edmund Ignatius Rice.

[←5]

Lady Morgan (Sydney Owenson), romancieră irlandeză (cea 1776-1859).

[←6]

Cochon – porc (în lb. Franceză în original).